

1973-01-21.

Bilexkursion med Torsten Jacobsson. Vi for först till Bjärred och gick ner till Löddeåns mynning. Här 2 skäggmesar. Det var min första observation av arten. Vi hade dock fått veta av andra att den nyligen setts här. Fåglarna såg ytterst egendomliga ut, flög lågt bland vassen, påminde inte om någon svensk fågelgrupp. I vassen även flera blåmesar. Vidare sågs 1 mycket trasig gås, tydligen skadskjuten. 1 ängspiplärka, 20 steglitsor, 9 snösparvar, 100 snöskator, 50 sånglärkor, gärdsmygar, skrattnås, fiskmås, gråtrut. Flera havstrutar ad. Storskrak allmän, salskrak minst 6 ex sedda. Gräsand ~~separat~~, sångsvan hörd ~~separat~~ ideligen. Tornfalk 1, sparvhök 1, ormråk 2. ~~separat~~ ej mycket,

Knipa några ex. Grönfink troligen hörd. En kråka ofredade tornfalken och en (eller två?) av ormråkarna. Kaja sess.

Vi fortsatte till stranden norr om Barsebäckshamn. Här sågs 150 sothöns, 110 vigg, 1 knölsvan. I hamnen 1 knipa, 2 bergänder, 3 vigg, 10 sothöns.

Sjöbobadet: lågvatten. Mycket gräsand. 1400 sädgäss, 3 grågäss, 1 blåsgås ad!

Massor av gräsand. 1 + 1 + 1 + 1 ormråkar, därav vistades ett ex ute i "ebben", 200 meter från stranden, på sandbank. Synnerligen ovanlig ekologisk vistelseort för ormråk, enligt min erfarenhet. Kråka mycket allmän här, hundratals ex sågs. Vidare 200 pilfinkar, 25 bergfinkar, 2 bofinkar öö. Några få knölsvanar och några få sångsvanar. 10 - 11 storskarvar på pålar, 2 av dem fläktade sig. 7 kanadagäss. Knipa härute: bland annat sågs ~~separat~~ c 10 + 15 ex i flockar, tämligen långt ute (OBS: mycket vanligt att kniporna bildar mindre flockar och ligger något längre ut från stranden än t ex vigg, men inte alls lika långt ut som alfågel och kanske svärta m fl arter).

OBS: här sågs inte ejder, vigg, gravand ~~separat~~ eller häger.

Skrake 7 ex, jag misstänkte småskrak men det blev ej klart. Däremot sågs 2 bergsäkra storskrakar flyga förbi. 1 tornfalk vid Bjärred, 1 + 1 sågs på utvägen resp. hemvägen. Fasan sedd flera ggr. Sothöns ej nu.

Strandskata 1 ex, vipa 1 ex med lång tofs, verkade pigg!! Gråtrut tämligen allmän, havstrut några ad, fiskmås måttligt antal eller fåtalig, skrattnås likaså. Ringduva flock c 35 ex vid Sjöbobadet. Koltrast några på tången. Snöskata se ovan. Skata några i Bjärred och c 8 ex vid Järavallen (nära golfklubbhuset, åtminstone delvis). Kråka allmän, kaja allmän på vägen men därefter ej sedd. Råka ej sedd med säkerhet.

Mycket trevlig dag, oftast disig, eller med lätt dimma; stundvis lättade dock molnigheten så att solskivan blev synlig.

Hem 1635.

S L U T

1973-01-24.

Rundtur med bil i sällskap med Anders Bjärvall och Nils Linnman. Vi for Lund - Vikhög - Barsebäck - Sjöbobadet - Järavallen - Häljarp - Löddeköpinge - Kävlinge - Gårdstånga - Revinge - Krankesjöns N sida - Silvåkra - Vombs ängar - Ilstorp - Kumlatofta - Sövde - Ilstorps gård - Ilstorp - Öved - Harlösa - Silvåkra allé - Lund. FågelAnteckningar knapphändiga, ser ut såhär:

2
häger 1 ex K rankesjön och 2 Klingavälsån
vid Karup. Därtill 1 ex på fält vid
Everlöv i sädgåsflock

grågås 3 + 4 ex vid Barsebäck. De var
färgmärkta (med ringar alltså).

Se nedan

bläsgås 1 ad vid Ilstorp

sädgås: c 500 vid Barsebäck. Småflockar
vid Vomb etc, diverse småflockar vid
Karup, c 250 NV om Vombsjöns NV hörn
(d v s nedanför Vikens gård. GR).

Vidare c 60 nära Everlöv och c 200
nära Ilstorpsgården

vitkindad gås: 2 vid Ilstorpsgården

sångsvan 2 vid Sjöbobadet, 2 i Sövdesjön,
och 2 + 15 betande nedströms Vombsjön

gräsand allmän från Barsebäck norrut, och
dessutom 20 sedda i Krankesjön

vigg: fåtalig Vikhög och Barsebäck

ejder: 2 ex Vikhög

knipa: flock vid Sjöbobadet

storskrake flock 75 ex Sövdesjön, och

några ex sedda även vid Löddeköpinge

salskrake några vid Löddeköpinge, jag såg
2 ♂♂ och c 3 andra

fjällvråk 1 ex Silvåkrakärret

ormvråk mycket allmän, speciellt i Vomb-
området. Nog 5-7 ex sedda vid Barse-
bäck (med omgivningar) och c 30 ex
för övrigt under dagen

kungsörn 1 juv Everlöv - Karup

havsörn 2 juv Sövdesjön, de jagade stor-
skrake

obestämd örn: 1 ex satt i trädtopp på

långt håll norr om Vombsjöns NV hörn

blåhök 1 ♂ ad på Vombs ängar

stenfalk 1 ex Barsebäck, jagade sånglärka,
var inte ♂ ad

tornfalk summa 5 ex sedda på rundturen

fasan fåtalig, bara 1 + 1 ex sedda!

sothöna: mycket få sedda, Vikhög och
Barsebäck

skrattnås

fiskmås

gråtrut

havstrut

ringduva: 1 + 2 ex + flock på c 10 ex;

alla vid kusten

spillkråka 1 ex Sövde

större hackspett 1 ex nära Löddeköpinge

sånglärka 1 ex norr om Barsebäck,
jagades av stenfalken

koltrast

snöskata 1 ex Häljarp

blåmes flerstädes sedd i vassar
talgoxe vid Häljarp; den sjöng

gulspurv: bland annat sågs flock
vid Silvåkrakärret

vinterhämling ~~sedd~~ sedd i grus-
taget vid Krankesjöns SO del
nära Silvåkra by

gråsiska: flock på c 10 - 12 ex
sågs SV om Häljarp

domherre sågs vid vägkanten norr
om Barsebäckshamn

gråspurv

stare: ett ex vid Löddeköpinge,
därtill enstaka ex (sedda även
på andra ställen)

skata

kaja

råka

kråka: bland annat sågs jätte-
flockar vid Karup, vid Klinga-
välsån uppströms landsvägen.

Dessutom sågs 1 kronhjort, den
sprang över markerna vid Klinga-
välsån uppströms bron som korsar
ån mellan Ilstorps by och Kumla-
tofta.

Av rådjur sågs 7 + 2 + 4 ex + där-
till flera andra, ej noga räknade.

OBS: härutöver är intet antecknat.
Men jag minns att vi blev högst
förvånade när vi såg grågäss, både
p g av tidpunkten och då vi fann
att de var märkta med färgringar.
Anders Bjärvall, som kände till
det arbete med grågäss som pågår
i Mellansverige och åtm. delvis
under ledning av Eric Fabricius,
sade att han - Bjärvall - visste
var dessa grågäss märkts och att
han kunde identifiera dem exakt
med hjälp av färgringarna.
Intressant och oväntat, men därmed
är ju också sagt att dessa grågäss
uppfötts m l m i fångenskap och
att de följaktligen inte heller
kan bedömas som vilda ex med
"normala" flyttningssvanor.

1973-01-28.

(3)

Rundtur. Start från Lund 1024. Mellan Lund och Dalby sågs över 10 råkor, 10 + 25 kråkor, en blandflock av kråka och råka på c 20 ex, samt därtill litet kaja. 1 skata också. På ett fält stod 9 havstrutar ad och c 50 gråtrutar varav mest ad, vidare en blandflock på c 100 kråkfåglar, det var kråka och kaja samt en råka. En skata här också, och i pilträäd därintill satt 1 ormvråk. Denna koncentration är anmärkningsvärd, jag misstänker att slaktavfall lagts ut här (men såg det inte med säkerhet).

I söder över Kyrkheddinge sågs c 10 + 20 + 40 gäss flyga åt olika håll; en del föreföll vilja fälla neråt Kyrkheddinge.

Väder: mulet, men god sikt för första gången på länge. Milt.

20 gäss mot NO. Mycket kaja i Dalby. 1 tornfalk vid Siporexfabriken. 1 ormvråk V om Veberöd, sittande, ännu 1 dito också sittande i Vombs fure, södra brynet som följer landsvägen Veberöd - Sjöbo. - NV om Ilstorpsgården över 2000 gäss på fält med fågelskrämmor! Bläsgås 1 sedd och flera hörda. Snösparv hörd, och 1 ormvråk sedd. Ungefär 500 m öster om Ilstorpsgården en flock på 10 rapphöns. Vi fortsatte längs stora vägen. Ovanligt litet fågel. Ingen fasan. 1 ormvråk nära Krageholmssjön. 50 gulsparvar nära Kalle Nilssons bostad (= jägaren på Krageholm, bor i Årsjö nära vägskälet där enskilda vägen tar av mot Vitesten).

Vid Krageholms ladugård: 1 kungsörn ad eller med flög söderut. 1 sädgås över Krageholmssjöns S del. 1 osäker havsörn sittande i träd på Lybeck. Sjön öppen, dock låg is c 400 m ut räknat från sydspetsen av sjön. - 2 kajor sedda, talgoxe hörd, blåmes sedd och hörd, entita dito, nötväcka hörd många ggr. 47 grönsiskor flyger över. 1 bofink sedd. Vi fortsätter upp längs sjöns V sida men stoppar där ängen öppnar sig mot öster, alltså där man får bra sikt över sjön. Här ses 1 nötskrika, 1 storskrake, 1 + c 100 + 50 gräsänder. Flock talgoxar 7-10 ex, entita, gulsparv. Flock 25 sparvar flög över, det var Passer, men art oklar.

Vi fortsätter kl 1214 till platsen där vägen går alldeles intill sjön. Här ses 2 + 5 + minst 10 storskrakar och 1 häger, vidare summa 150 gräsänder, men det var desamma som nämnts härovan. Trädskräp, domherre och grönfink hörda.

Vi fortsätter längs vägen och stannar nu ej förrän vid skogsbrynet med sikt över Ebbarp - Bellinga. Här ses 1 kungsörn av osäker ålder sittande i trädtopp och 2 kungsörnar juv kretsande. Flock över 50 ringduvor; ~~flora ringduvor~~ och 5 hägrar skräms upp av en örn (rimligen ev av de nyssnämnda kungsörnarna).

Vi for ner till vanliga platsen vid bryggan vid Ellestasjöns S sida. Här ses 1 ormvråk på avstånd och 1 kungsörn på långt håll, men det är den nyssnämnda. Några hägrar ses, däremot inga andfåglar, ty sjön är frusen. På isen massor av gässkit, ligger i koncentrationer förstås men sådana ses på 5 - 6 ställen. Sjön befinner sig öppen i norr i ett km-långt men rätt smalt stråk. Här ses summa 1 gräsand flygande samt summa 15 storskrakar också flygande. På långt håll 1 obestämd rovfågel, kanske glada, men ej säkert. Grönsiska hörd.

Avresa härifrån 1258. 3 nötskrikor, talgoxe, nötväcka, flock av bo- och bergfink på c 30-40 ex, denna skattning osäker. 4 gäss flygande på långt håll och tämligen högt. Vid Ebbarp 8 - 10 gråsparvar. 1 kungsörn juv kretsande; de 2 andra kvar i torrträdet. 1 steglits, ~~flora steglits~~ 1 grönfink, 1 kråka.

Vi fortsätter. 2 havsörnar på Lybeck, den ene ad och den andre troligen ad; denna sistnämnda var i varje fall ingen mörk juv, men stjärten var osynlig. 1 sparvhök lågt. 10 storskrakar flygande mot NO. Obestämda änder ses i sjön. Vi far ner till jägarens båtlega (belägen i sjöns SO vik). Här lyfter ~~flora sparvhökar~~ 1 sparvhök. I vattnet, som är öppet, ligger 8 sothöns och 1 vigg. På avstånd 1 ormvråk. 1 gulsparv.

Vi far strax tillbaka, klockan är nu 1323. Fortsätter till Ystad, ser på vägen kråka och råka.

Ystad: turkduva över 30 sedda, kaja, kråka, tamduva, grågås 23 ex i hamnen, alfågel ses också i hamnen. Och brednäbbad simsnäppa anträffas. Det var dock inte vi som upptäckte fågeln; vi hade hört talas om fyndet tidigare, jag tror att Nils Linnman funnit fågeln för några dagar sedan. Se närmare nedan! I eller invid Ystads hamn sågs vidare: knipa, bergand, småskrak, storskrak, vigg, brunand, gråtrut, havstrut, skrattnås, sothöna, svärta, ejder.

Synnerligen noggrant studium av den brednäbbade simsnäppan, som var häpnadsväckande ~~flora simsnäppor~~ orädd, se nedan. Massor av fotografier togs, dock ej av mig eftersom jag inte har fotoutrustning som duger till sådant.

Kl c 1415 startade vi hemresan, for då via Bjeresjö - Marsvinsholm - Skärby.

1973-01-28 forts.

Inga sädgäss sågs. 1 vråk sedd, troligen var det en ljus ormvråk. 40 ringduvor vid Marsvinsholm. Vid Skårby 10 snöskator och en stare; även skata sedd där. Ej mycket svartfågel.

Nära utsiktsplatsen vid Bellinga sågs 2 ormvråkar på ~~mar~~ närhåll. Ellestasjön tämligen mycket öppen. ~~mar~~ 7 stenknäckar överflygande mot NV. Flock 14 ringduvor sittande i bok. Flock 8 raphöns. Vi fortsatte utan att stanna via Snogeholm fram till Ilstorpssgården. De 2000 gässen var kvar; några bläsgäss sågs i flocken.

Heljesjön helt frusen. Vombs ängar: mycket kaja flög söderut. 1 kungsörn juv likaså. 2 fjällvråkar och 2 ormvråkar sittande. 200 kajor. Minst 3 kråkor. Vid Klingavälsån lyfter 1 tornfalk. 1 mörk ormvråk. Ännu 1 ormvråk, avstånd 15 m.

Krankesjön har en vak på c 700 x 200 m ute i östra halvan, utanför vassarna; här ligger c 100 sångsvanar och nog c 500 änder. 1 ensam sädgås sedd, vidare 1 domherre ♂ och flera ♀ nötskrikor. Vi fortsätter förbi stora sandtaget vid Tvedöra; här 1 tornfalk och 1 vråk, sannolikt ormvråk men blev ej klar, kanske fjällvråk. Kort därefter 1 ormvråk på närhåll, flygande. 1 blåhök, ej ♂ ad. 1 sittande och 1 flygande ormvråk. Kråka.

Vid Hardeberga flög 20 gäss mot NO.

. o o o .

Artlista följer här.

Förkortningar: K = Krageholmssjön med omgivn. E = Ellestasjön
Y = Ystads hamn X = övriga platser

- 1 häger 1 K, 5 E, 1 Vombs ängar
- 2 grågås 23 Y
- 3 sädgås 2000 X, mycket få K etc. De 2000 vid Ilstorpssgården
- 4 bläsgås över 5 X i stora flocken
- 5 sångsvan c 100 i Krankesjön
- 6 gräsand högst 200 K, 1 E, få X (se även obestämda änder härneda).
- ~~mar~~ I ringa antal flerstädes i kanaler, diken etc
- 7 brunand 2 ♂♂ och 1 ♀ Y, därtill 1 ♀ i viggflock också Y
- 8 vigg 1 ♂ K, flera hundra ex Y
- 9 bergand 1 ♂ Y i viggflock
- 10 ejder c 5 - 6 honfärgade ex Y
- 11 svärta 2 Y
- 12 alfågel summa kanske 25 ex Y
- 13 knipa: flera stora flockar Y, summa över 100 ex; och massor ~~mar~~ av ♂♂ ad
- 14 småskrak ♂♀ Y utanför hamnen
- 15 storskrak ungefär 25 ex K, 10 E, några få Y
- obestämda änder: skattningsvis 500 ex i Krankesjön; ingen uppgift närmare,
men rimligen bör mycket gräsand ha ingått däri
- 16 sparvhök 2 K
- 17 fjällvråk 2 Vombs ängar, och 1 osäker neråt Y
- 18 ormvråk: alla sedda ex antecknade
- obestämda vråkar några få, se texten
- 19 kungsörn 1 ad eller med K, och 3 eller 4 juv E samt 1 juv Vombs ängar
- 20 havsörn 2 K sittande i träd på ön Lybeck
- 21 blåhök 1 ♀ eller juv sedd väster om Tvedöra
- 22 tornfalk summa 3 sedda
- 23 raphöns: 2 flockar sedda
- (OBS att fasan ej sågs!!)
- 24 sothöns: 8 ex i sydöstra viken K, några ex Y
- 25 brednäbbad simsnäppa 1 hib i Ystads hamn, västra vågbrytaren. Beskrivning av dräkten: huvud ovan svartaktigt, och det svarta fortsatte i bred rand längs bakhalsen. Var väl avgränsat både på huvud och hals. Bakom ögat ett svart fält, ungefär så brett som ögat eller kanske något mera, men ej långt. Kanske förhöll sig längden till bredden ungefär som 3:1. Kroppens ovansida "måsbå", svarta teckningar ungefär enligt skissen var tydliga, säkert 3 cm långa; men de var inte synliga på långt håll. Framhals vit, men rostgult eller beigegult tämligen skarpt avsatt

och mycket tydligt i "tvärfält" tvärs över halsen ungefär vid gränsen mellan hals och bröst. Ben blekt köttfärgade. Handpennor mörka, kanske svarta, kanske med ljusa kanter. Näbb mörk; den tedde sig svart även på mycket nära håll, men den hade en aning gult vid basen lateralt. Det gulas utsträckning var 1--2--3 mm, och denna färg kunde ses vid omsorgsfull granskning med kikare på nära håll, men karaktären var så svag, eller färgen av så ringa utsträckning, att den var helt osynlig på alla "normala" avstånd i fält.

(Fågeln var otroligt orädd, den simmade i kanten av grova stenblock och skyggade ej för oss när vi kom dit utan simmade istället fram mot oss, så att den ofta kom på 1 -- 2 meters avstånd!!! Studerades länge, och fotograferades av många personer. Jag såg några bilder i efterhand, de var alldeles utmärkta. GR vid renskrivn. 1982--04--29).

26	skrattnås allmän Y	42	grönfink K och E
27	gråtrut allmän Y. Därtill 50 ex mellan Lund och Dalby, men f ö ej sedd i inlandet	43	grönsiska stor flock K och hörd E
28	havstrut 9 ad mellan Lund och Dalby, ej i inlandet f ö, men 1 ad sedd Y	44	<u>steglits</u> 1 ex E vid Ebbarp
29	ringduva 3 flockar, se ovan	45	domherre sedd och hörd K; dessutom 1 ♂ sedd nära Silvåkra
30	turkduva allmän Ystads hamn	46	<u>stenknäck</u> 7 ex vid Bellinga, de flög mot NV
31	snöskata 10 nära Skårby	47	gråsparv flock på c 10 ex E vid Ebbarp
32	koltrast allmän Lund, S Sandby etc, men ej sedd på själva rundturen	48	stare <u>ett</u> ex sågs vid Skårby
33	entita flerstädes K	49	nötskrika sedd flerstädes
34	blåmes " K	50	skata " "
35	talgoxe " K	51	kaja likaså, och var dessutom allmän på Vombs ängar
36	nötväcka allmän K	52	råka flerstädes, ofta tämligen allmän
37	trädkrypore hörd K	53	kråka allmän.
38	gulsparv ett par flockar K		Jag observerade att kråkfågel <u>inte</u> <u>alls</u> sågs i stort antal i Krageholmsområdet. Men på andra platser var de m l m allmänna.
39	<u>snösparv</u> hörd vid Ilstorp på morgonen		
40	bofink flerstädes K och E		
41	bergfink flock E tillsammans med föregående		

I mina originalanteckningar är intet antecknat om sällskap etc.

Självklart var den brednäbbade simsnäppan ett stort glädjeämne. Jag minns med absolut säkerhet att vi visste om dess förekomst innan vi startade från Lund

1973-02-04, söndag.

(6)

Exkursion till Krankesjön söndag 4 febr. 1973. Inga och jag och Torsten Jacobsson. Start från Lund 1030, åter till Lund (Zool Inst) 1340, eftersom jag skulle demonstrera Zoologiska Museet, särskilt fåglarna, för SkOF.

Det var mullet, men inte dålig sikt. Milt och behagligt väder. Krankesjön delvis öppen. Västra delen (utom långt i NV, där vi aldrig var) var dock frusen, och även i östra delen mellan vassar etc var det delvis is. Däremot mycket stora öppna fält utanför vassen på sydsidan och för den delen vidare ända till norra sidan. Eftersom vi hade kort tid på oss, stannade vi vid Stensoffa och gick ner till Almen, tittade här på fågellivet utan brådska och vandrade vidare österut längs S sidan. Kom till den plats ng c 1,5 km österut från Almen, där man ånyo får god sikt över sjön. Gick sedan tillbaka genom skogen, tog bilen vid Stensoffa och for upp på vägen mot Revinge väster om sjön. Stannade här och åt vår matsäck vid den plats där kornknarr brukat höras på senare år. For sedan hem via Revinge - S Sandby.

Artlista:

- 1 dopping 1 + 1 ex sedda ute på klarvattnet, på den ena låg rätt nära änden, den andra rätt ensam. ~~Vad man kunde se~~ Betr ex no 1 trodde jag först det var skäggdopping men ändrade mig sedan till gråhake, och jag förstod på Torsten, som är oerhört skarp på fältbestämning, att han trodde på gråhake. Det andra ex såg bara jag, det var troligen också gråhake. Men inte absolut säkert. Hur som helst en sällsynt observation!
- 2 häger 1 ex flyg på avstånd
- 3 gräsand flock på c 500 utanför vassen på S sidan, på isen och i vattnet; därtill andra flockar långt i Ö och långt i N; total inventering gjordes ej men nog såg vi 700-800 ex, och därtill måste det funnits många flockar som vi inte såg resp inte kunde bestämma
- 4 brunand flock på 7 ex flygande förbi
- 5 vigg endast en flock på högst 20 sedd, plus kanske ngt enst ex
- 6 knipa: allmän, par eller flockar av växl storlek, summa nog hundratal (100-150?)
- 7 storskrake: enst ex och par och några småflockar sedda, summa högst 30-40
- 8 salskrake: dels 4 icke-hannar-ad flyg, dels c 2 + 2 + ngn ö ad, summa sedda c 10
- 9 sädgås: på utvägen en del små el medelstora flr flyg västerut öster om Sandby, / även andra flockar t ex c 25 flyg mot NQ nära Tvedöra, t högt. I Krankesjön högst ng dussin liggande, delvis oroliga; därtill ng små-medelstora flr ankommande och/eller passerande. Summa sedda på dagen kanske 200 eller fler
- 10 knölsvan: rätt allmän i Kr. Inalles räknade jag c 85 svanar (en del till torde funnits dolda ~~under~~ bakom vassar etc i öster). Av dessa ~~85~~ 85 var nog c hälften knölsvan, däribland ng spridda ad, ng par och flera bra kullar, bl a en med 5 årsungar, och jag såg flera andra ungflockar.
- 11 sångsvan: låg i några flockar och "linjer", flerstädes ~~må~~ nära knölsvanarna, men ej blandade med dem (det händer nästan aldrig). Approx 40-45 ex sedda; ~~men~~ jag såg ingen juv sångsvan med säkerhet men detta ej statistiskt säkert, ty alla ungsvanar på håll kunde ej bestämmas
- 12 ormvråk vid Stensoffa 1, senare 1 + 1 till i området samt vid kafferasten en normalmörk fågel med knallrött eller orangerött, ganska stort märke på höger vinge. Syntes utmärkt när fågeln satt på c 200-300 m avstånd vid en gård, satte sig lyckligtvis 2 ggr i följd på hög stolpar. Inga fann den först och blev naturligtvis helt häpen. När fågeln flög syntes vingmärket inte så bra, dock skall sägas att den då flög mest bort från oss och ej visade vingarna gynnssamt. - Summa i området (den begr del vi såg) g inte mer än 5 ex sedda. På hemvägen nära S Sandby 1 ex flygande lågt från V och reagerade mycket litet trots att vi kom kanske 5-7 m framför den på vägen. Ytterligare 2-3 ormvråkar sedda på hemvägen
- 13 havsörn 1 ad sågs på långt håll komma över Silvåkra, vi lyfte kikarna och såg den finfint; ~~med~~ rent vit stjärt hade den. Huvudmassan av gräsand utanför oss i sjön lyfte på en gång men fällde snart. Örnen försvann bakom träd långt borta och kom sedan aldrig fram igen. Den kom bevisligen inte ner till Krankesjön, möjligen kan den ~~ha~~ ha fällt neråt den plats där kanalen från Silvåkrakärret mynnar.
- 14 blåhök 1 ♀ eller juv nära kafferastplatsen över de stora fälten. Ett par km V om Revinge på hemvägen 1 praktfull ♂ ad på nära håll N om vägen över fälten lågt
- 15 tornfalk inalles 4 olika sedda vid Stensoffa, Revinge, på avst vid Krankesjöns N sida. ~~men~~ Det kan mycket väl ha varit 5 ex. Men inte mindre än 4. Ganska bra på en så kort tur, tycker jag.
(ett par unga pojkar från Helsingborg som vi mötte vid Kr sydsida hade sett 2 unga kungsörnar vid Vomb).
- 16 fasan ej vid Kr men 1 tupp nära Tvedöra.
(mycket anmärkningsvärt att sothöna ej alls sågs i sjön!!)

- (7)
- 17 fiskmåsar 1 ad på isen nära stora andflocken. Enda sedda måsar!
 - 18 (uggla: en handpenna funnen i skogen. Jag misstänker hornuggla men har ännu ej bestämt den).
 - 19 kråka sedd i måttligt antal
 - 20 råka " flerstädes på utvägen och hemvägen men inte vid själva sjön
 - 21 kaja " i ringa antal
 - 22 skata " några ex
 - 23 talgoxe sedd i Silvåkraskogen, bl a flock på 5-7 ex, och några andra ex, men i det stora hela var det föga småfågel i farten
 - 24 blåmes sedd i Silvåkraskogen och strandskogen, bland annat 1 ex med mycket otyppisk klangfärg i lättet (man hörde att det var en mes men absolut inte vilken art). Till sist fick dock Inga och Torsten se fågeln. Få ex sedda idag
 - 25 entita sedd och hörd
 - 26 stjärtmes hördes flera ggr i Silvåkraskogen, och slutligen kom flocken nära oss: jag såg nog bara 5-6 ex men flocken torde varit större
 - 27 nätväcka hörd i Silvåkraskogen
 - 28 kungsfågel 1 ex flög över skogsvägen när vi gick från Stensoffa mot Almen
 - 29 domherre ett par ex sedda nära vägen ungefär vid Lilla Abusa på utvägen (vi såg inte bofink eller bergfink, och överhuvudtaget var småfågellivet både art- och individfattigt). Jag såg inte en enda fink utom domherre. Men det skall understrykas att vi inte var ute länge).

Jag bytte snabbt på Zootis till lättare kläder och gick sedan igenom museet med c 35 åhörare kl 1405-1600. Torsten var med, men inte Inga. God stämning, tyckte jag. Visade en del i skelettsalen av däggdjur, horn etc ~~men inte~~ och talade också om det lilla "naturaliekabinettet" i trapphuset, när vi passerade där, men nära 1 1/2 timme lade jag sedan på fågelavdelningen. Gick ej upp på översta planet (där det står fisk plus sådana evertebrater som inte är insekter).

1973-02-17.

(8)

Från Lund 1155, vi for ut via S Sandby till Vombs ängar. Här 2 ormvråkar och 1 fjällvråk, vidare c 110 betande sädgäss. Ytterligare c 30 dylika kom; i denna flock sågs 1 spetsbergsgås jättefint. På avstånd sågs c 100 + 300 sädgäss, kanske flera, de hade tydligen blivit häftigt skrämde i Krankesjön (eller i dess närhet). En mycket tät flock på 200 - 300 snöskator kom. Kråka 30, råka 2 - 4 ex.

Vi for till Vombs Norregård. Här låg ett kadaver (förmodligen utlagt) för örn, men bara 50 kajor och några kråkor därinvid. 1 blåhök ♂ ad nära Vombsjöns SV hörn ("Furets hörna"), sågs på my. nära håll. Vombsjön öppen.

Vi forts. till Heljesjön. Här ~~var~~ 9 storskrakar varav 7 ♂ ad. Ytterligare 6 storskrakar kom, varav 2 ♂ ad. 2 gräsänder flög förbi. 2 knipor i sjön. 3 ormvråkar sågs nära varandra, S om Vombs by och Ö om Heljesjön. Heljesjön öppen. 2 salskrakar (♀♀) flög över.

I Vombsjön SV minst 100 gräsänder i flera flockar, som låg spridda; totala antalet gräsänder var nog över 100. Vidare sågs här 10 viggas, 1 storskrak samt 1 obestämd gås. På nära håll också 4 salskrakar varav 1 ♂ ad.

I Vombsjön NV hörn 3 knipor, varav 2 ♂ ad, och c 75 gräsänder. Flock 25 gäss flög österut. De 75 gräsänderna låg tämligen spridda. En del obestämda änder låg här också.

Vi fortsatte förbi Övedskloster, såg ingen strömstare där. Kom till Björkdammen. Här stod 18 hägrar på fältet, och 1 glada kom nära, den flög länge nära Vombsjöns strand, mycket lyckat!

Snö faller hela tiden, måttligt tätt eller tämligen tätt, men den blir knappt liggande.

Vi for hem via klostersågen - Veberöd - Dalby. På hemvägen minst 4 ormvråkar sedda nära, trots dålig sikt och snöfall. Vidare flera flockar kråka och råka, delvis blandade. En del råkor ruggade starkt i stjärten.

Turen avkortades på grund av vädret. Vi var hemma redan c kl 1510 igen.

S L U T

1973-02-25.

Exkursion i sällskap med Inga, dessutom Berith (Persson) och Christian (Cavallin) samt c 6 - 7 naturvetare från Uppsala. Start från Lund 1015.

Ilstorp: minst 6 + 1 + 1 ormråkar, 1 + 1 fjällvråkar och någon obestämd vråk. På håll 1 kungsörn juv samt 1 flygande och 1 sittande havsörn juv. 1 häger. Över 1400 gäss, däri över 20 bläsgäss, men flocken kunde ej genomgås helt. 2 tyvärr osäkra fjällgäss, de hade en oerhört ljus och gäll ton. Färgteckningen syntes: det var 2 ad, men artbestämningen blev inte entydig, (vilket jag beklagar, ty fjällgäss i Skåne är synnerligen fåtaliga, och det skulle varit roligt att demonstrera arten för gästerna). 8 vipor flög mot SV på nära håll! 2 tornfalkar på fältet. På långt håll flög 6 svanar mot väster. Ungefär 15 kajor vid Ilstörps kyrka. Flock 200 gråsiskor dito. Kråka sedd; och mycket sånglärka sågs och hördes. Skata.

Vi for vidare till Krageholmssjön. Stor flock snöskata på fält. Vid Krageholms jägarboställe (Karl Nilssons bostad) sånglärkor och en flock på över 100 gulspärvar. Vid sjöns S spets: 3 havsörnar varav 1 ad och 2 juv, den ena av dessa kunde dock betecknas som "semi-adult". (Eller också kan meningen vara att den som kallats ad borde kallas "semi-adult". Oklart; men se nedan. GR vid renskrivningen 1982-05-03) Minst 700 gräsänder samt ~~5 osäkra viggas~~ 5 osäkra viggas, några få knip-par och några få storskrakar (i sjön). Örnar lekte. 1 varfågel. Bergfinkflock. Nötväcka hörd många ggr, talgoxe sedd.

Väder: mycket fint här. Sjöns S tredjedel mest frusen.

Fingranskning av andflockarna kunde ej ske, men över 95 procent var gräsand.

Summa örn alltså hittills 1 kungsörn juv och 1 ad ~~och~~ och 5 juv eller semi-juv havsörnar.

Ellestasjön: tät snöby. 7 sångsvanar ad. Sädgäss hördes. Salskrak ♂. Gräsand hördes. Storskrak c 20 ex. Bofink 1 ♂, bergfink 30 ex. 1 havsörn juv. -

Snön lättade efterhand. Matrast. Sedan tillbaka via Krageholmssjöns Ö sida, förbi Vitesten. 5 knölsvanar. Gulspärvar överflygande. Några knipor. ~~5 grågäss betande!!~~ Någon salskrak och någon storskrak. Gräsandflocken delvis sedd omigen. Sånglärkor. - Vi ner till sjöns SO vik: här skrek en rall! Tunn is!

~~1 salskrak överflygande. Koltrast hörd, sothöns hörd men ej sedd. Skata. Vi for tillbaka från denna vik ("Jägarens vik") via Sövestad till Ystad. På vägen dit sågs ett par/ny mycket stora flockar svartfågel, bl a massor av råkor. Även tidigare idag har stora flockar svartfågel setts.~~

Ystad: vi körde direkt till hamnen. Här låg den brednåbbade simsnäppan, avstånd 3 meter. Den beundrades av alla och fotograferades av många. (Inga ytterligare anteckningar härom, men se 1973-01-28). I eller vid hamnen var skrattnås allmän, nog 200 - 300 ex sedda; gråtrut högst några tiotal sedda, havstrut 1 ad. Däremot sågs ingen fiskmås. Stare 6 ex vid hamnen, litet kaja och kråka etc. Tamduva i massor. Och turkduva: minst 29 + c 35 + 20 + mycket flera flög bort från silobyggnaden vid hamnen, men minst 100 - 150 ex var kvar. Totalt måste jag ha sett minst 200 ex, kanske 250 - 300 ex, vilket är anmärkningsvärt. Vidare: gräspärvar allmän och pilfink allmän.

I vattnet alfågel allmän, flera hundra ex sedda, vissa mycket nära, andra långt ute, endast bestämbara när de flög. Viggflock på c 150 ex, däri ett par dussin bergänder. Knipa 30 - 50 ex långt ute i en flock. Ejder några få sedda. Grågås c 27 - 28 ex i mycket tät och samlad flock långt ute, endast bestämbara i tub. Storskrak flera små flockar och enstaka ex etc, summa kanske 30 - 50 ex högst. Gräsand bara 4 sedda!! Brunand 2 i hambassängen.

Allt som allt mycket rikt liv av änder vid Ystad, både utanför hamnen och i hambassängerna.

Väder i Ystad: delvis klar sikt, delvis byar av hagel eller trindsnö. Mycket lyckat.

Vi återvände c 1440, följde väg 102 över Knickarp till Veberöd, sedan via Björnstorps station till Beriths och Christians stuga i Esarp. Det blev mestadels verkligt tätt snöfall, mycket mörkt; och på åsen låg snön 5 - 10 cm tjock, det var nera ~~och vinterpräglad~~ vinterpräglad än vi upplevt denna vinter. Så småningom, sedan vi passerat Veberöd, lättade det dock.

Jag såg på vägen Ystad - Esarp bara 3 ormråkar, därav 1 på tämligen långt håll, en annan på c 75 m håll som var mycket mörk, den såg faktiskt svart ut, den sågs strax V om Veberöd; och slutligen den tredje som var mycket ljus, den

1973-02-25 forts.

(10)

hade nästan vitbruna vingar etc., den sågs mellan Veberöd och Björnstorps station. Vid Gödelöv stor flock snöskator på c 100 ex på nära håll.

Hos Berith och Christian fick vi sill och bröd och leverpastej och ägg och öl. Mycket / trevlig stämning. Men Inga och jag var tvungna att resa hem redan kl 1650.

Det var en mycket fin dag. Det skall tilläggas, att vi på hemvägen från Ystad till Esarp såg flockar av sånglärkor ett par gånger. Vidare såg vi 5 rådjur i området Krageholm - Ellestasjön.

(10)

S L U T

Lördag 1973-03-03, [redacted]

(11)

Ut c 1410. Mulet, [milt]mycket; sikt bara c 3 km. Vi for via Dalby - Torna Hällestad - Stensoffa till [redacted] Silvåkra. (På vägen) 3 ormvråkar. I Krankesjön (mycket fågel? Svårläsligt): knölsvan, [redacted] salskrak ♂♀, storskrak ♂ och andra ex, gräsand, vigg. Tämligen mycket änder och svan, men ej närmare granskat. Vi fortsatte. 1 vipa, 1 fasan ♂. Sånglärka sjöng flerstädes. Vombs ängar: mycket kråkfågel, kråka och kaja, på avstånd 100-tals ex. 120 starar. 10 gäss på håll på ängen, eljest mycket tomt.

(11)

Heljesjön tom; lätt istäcke nästan obrutet. 1 entita sedd Och hörd, talgoxe, gulsparv, kaja, domherre ♂. Vi tittade på affären i Vombs by, Johan Borgström. Var till salu för 125000 kr. - 6 salskrakar flög över. Flera sångsvanar i Bys sjö, sedda och hörda. Mycket sällan ses de där; sjön är (dock) [redacted] överhuvudtaget föga undersökt. 3 sångsvanar [redacted] varav 1 ad och 2 juv, låg där idag. På c 150 m avstånd från dem låg 2 knölsvanar. Mycket märkligt. Sjön delvis öppen. Talgoxar och flera domherrar sedda.

Vombsjöns SV hörn (= "Furets hörna"): i sjön c 200 gräsänder, mycket spridda, därtill flock på 12 vigg. 1 + 2 salskrakar varav ingen ♂ ad. Av storskrak 2 + några + 6. En flock på c 250 fåglar långt ute var troligen storskrak. Ungefär 10 spridda sothöns. Sådana sågs ej förra söndagen. 2 havstrutar ad. 1 häger stod på död trädstam vid "spissen" (Furets udde på sjöns S sida). Spillkråka hörd. Vid Norregård en jätteflock råkor uppe och skrek. 1 tornfalk ryttlande och sittande. 1 blåhök ♂ ad, 1 blåhök ej ♂ ad, båda nära och delvis störda av kråkor. 1 sittande ormvråk och 1 fjällvråk. Ungefär 50 sädgäss kom på avstånd, däri hördes fjällgäss ideligen! Det slutade med att större delen fällde NO om Norregård, där en del gäss redan gick tidigare. Det blev inalles c 120 gäss, varav säkert 4 - 5 [redacted] fjällgäss och ett antal blåsgäss, kanske 10 stycken i allt. Över sjön 20 sångsvanar flygande, jag såg rätt många juv ibland dem. 1 ormvråk på avstånd. Skata och kaja sedda.

I Vombsjön, som var helt öppen, sågs 5 + 1 gravänder. 1 vipa.

Vombsjöns NV hörn (=Hjälmaröds hållplats i gamla dagar). Här avnjöt vi medförd fika c kl 1600-1620. Sångsvanarna hade fällt. De [redacted] är inalles minst 36 ex, de ser vita ut, men jag såg i flykten att många av dem var m l m grå. En ren juv sågs, (alltså en som var kläckt 1972). Här sågs salskrak 2 ex varav 1 ♂ ad och 1 ♀. Gräsänder mycket spridda, låg i många men små flockar och glesa, m l m osammanhängande flockar på vattnet. [redacted] De enskilda småflockarna var (i regel?) på högst c 15 ex. Fingranskning av flockarna efter andra arter var ej möjlig. 1 vråk sågs, kanske uppskrämd.

Övedskloster: ej stopp för att leta efter strömstare. 1 tornfalk ♂ ad sågs.

I damm sågs 2 knölsvanar ad. - Björka-området: 1 + 1 + 1 + 1 + 8 + 1 hägrar = summa 13 ex, de flesta sittande (rättare: stående på marken!). Storskrak ♂♀ flygande, 1 fiskmåls flygande. 4 sädgäss. 7 skogsduvor! [redacted] Dessa torde ha skrämts upp ur ett grane av kråkor. Några fasaner. Mycket kråka och kaja; de har ej alltid antecknats idag.

Kl 1644 far vi för ovanlighetens skull på [redacted] Vombvägen (härmed menas nästan säkert den s k Norra Vombvägen genom Vombs fure). Vi ser intet här. Korsar sedan på nytt Vombs ängar, ser 7 rådjur, vidare 2 fjällvråkar, och minst 3 ormvråkar, varav 1 börringevråk, samt minst 1 obestämd vråk. Mycket ungefärligt ses nu inalles 50 rastande sädgäss.

Vid Silvåkra ännu 1 ormvråk, och på Revingevägen 1 varfågel. [redacted] Kort därefter ses 4 rådjur och minst 4 ormvråkar. (exakt lokal för varfågel, rådjur och ormvråkar ej klar, men de sågs nära Krankesjön och inte på Vombs ängar).

Vi far nu hemåt, ser ytterligare 1 + 1 ormvråk; en av dessa fällde på hörnet på en ladugård alldeles på en gård, (detta ses alls ej ofta!). Ungefär 200 gäss kom från norr, kanske från någon rastplats väster om Revingeby. Över 20 ringduvor. 1 fasan ♂. Sånglärkor mycket ofta.

S L U T

1973-03-06, tisdag.

(12)

Besök vid Löddeåns mynning, fågeltornet därstädes, samt rundvandring i reservatet, allt i sällskap med herr Gunnert på skogsvårdsstyrelsen i Lund. Han ville diskutera skötsel, betning, etc. Han var hygglig men måttligt klipsk, och mycket bitter på länsjägmästare Eriksson. Det sista kan jag väl förstå!

Väder: till stor del snöblandat regn, dock ej hela tiden,. Uppehållsväder en god stund; då var luften klar och sikten c 10 km. Tid därute: c 0830 - 1045.

Fågel:

(12) gräsand: få. En flock på 6-7 ex utanför åmynningen innehöll en absolut snövit helalbino. Gunnert såg den inte, tror jag. Den var uppe och flög dels ensam, dels med de övr. - F ö gräsand fåtalig, några få par etc sedda. Summa högst 25 inalles. Några par låg inne i "sot-hönsvattnet"

knipa: avsevärda flockar långt ute, nära det s k "Lödde kar" etc. Flera tiotal sedda, men fler fanns säkert

vigg: 1 + c 10 sedda

småskrak: ♂♀ flög förbi vid tornet

storskrak: ♂♀ flög förbi vid tornet en stund efter det att småskrakarna hade setts!

knölsvan: c 15 ex glest spridda långt ute i SV. Ytterligare kanske 15-20 ex sedda uppåt NV, vid udden S Vikhög, men noggrann undersökning av dessa kunde ej göras

sothöna: några ex i invattnet S om ån och Ö om tornet. Lätet "köv" hördes. De verkade nykomna. Utanför åns mynning sågs också några få ex. Totalt sågs ej över 10 - 15 ex.

gravand: flock på c 12 ex sågs på N sidan av ån, därtill minst 5-6 andra ex på avstånd

strandskata: flock c 12 ex på N sidan av ån

lärka ofta sedd

havstrut: flera ad sedda, som vanligt här

gråtrut: några ad sedda, men ~~här var det många~~ ej många

skrattnås några ex

fiskmås 1 juv sedd

sparvhök 1 ex flög mot S

stare 1 ensamt ex observerades

Carduelis sp: flock på c 225 ex flög mot N. De var alldeles tysta, men troligen var det vinterhämling.

.oOo.

Herr Gunnert förde prat om villa-bebyggelse, förstörelse, bevarande etc. Rätt velig typ; han ville nog bra saker men föreföll viljesvag. Han ville veta om man skulle ta bort 5 eller 10 träd vid pungmes-dammen. Och observera: denna skall utfyllas!! Överhuvudtaget hade han en egendomlig blandning av egenskaper. Han kunde jagmästeri och ville planera måttfullt, men han ansåg mig som expert på kossors nedtrampande av vassar, och han var mycket okunnig om natur. Dessutom verkade han vara dålig observatör.

.oOo.

Tillägg:

(a) en flock kanadagäss på 22 ex upptäcktes på en grönåker på N sidan av ån. De måste ha kommit dit osedda, de gick där en stund, lyfte sedan med typiska läten och flög ut mot spetsen av landet N om ån.

(b) Herr Gunnert berättade om avstjälningsplatsen för allehanda skit i naturreservatets gräns: folk vill nu inte beta sina kreatur där på grund av rädslan för tungmetaller och andra föroreningar.

.oOo.

1973-03-10.

Ankom Klostersågen 1120.

sädgås småflockar, inalles
högst 75 ex
bläsgås ofta hörd
gulspurv hörd många ggr
knipa 1 ♂
gräsand 2 par
ormvråk 1 + 1
fjällkråk 1 + 1 + 1 i träd
vipa mycket få
sånglärka flera sedda och
hörda
skata 1, senare flera
kråka allmän
kaja: flockar flög snabbt
söderut
pilfink 1
koltrast 1 ♂
talgoxe hörd

grävning hade skett i ån
(naturvård modell Netzen
m fl)

gärdsmyg hörd flera ggr i
snärjen, på små fuktängar,
vid dikeskanter etc

fasan 1 ♂
häger 1 flygande
vipa: 11 ex mot Ö
gräsand 3 par till
40 kajor
55 kråkor
över 150 gulsparvar

deesa 3 arter vid gård,
kråkfåglarna i tät flock;
det var nära bron över
Klingavälsån, där allmänna
vägen svänger i spetsig
vinkel.

bofink 1 överflygande
vipa 1 sedd
häger 1 sedd
gräsand 2 till, vilket gör
summa 8 ex idag (stämmer
ej exakt! GR vid renskr.
1982-04-26).

sädgäss: 7 + c 8 + 14 + 9
+ 6 till, de flesta flög
ungefär mot V
tornfalk 1 sitt. och ryttl.
fasan 1 + 1 ♂
råka
kråkor

obestämd vråk 1 sittande
minst 4 färska kronhjort-
spår

skogsduva 1 nära
bläsgås 2 flygande
andra gäss 1 högst 75
stare över 50 ex
rapphöna 2 lyfte vid
vägkanten
gräsand 4 ex till
kråka c 25 på avstånd
Jag gick ner i grusgra-
ven mellan Ilstorp och
Ilstorpsgården; intet
att se; ej heller sågs
gäss här, varken N eller
S om allmänna vägen.
Kl 1345 fortsatte jag
mot Ilstorpsgården.

1 ormvråk uppåt Sjöbo
2 ringduvor

1 ormvråk nära nyss-
nämnda gård

ängspioplärka hörd 2 ggr
sånglärka sjöng
häger 1 vid ån.

Lärksång på avstånd, f ö
länge fågelfattigt.
sädgäss: 35 kom från N
eller NV, faller ej N
om Ilstorpsgården men
visar tendenser däråt.
Några vipor. Flera sång-
lärkor.

Översvämmad plöjd.
Nära Spjälla vägkors
4 gräsänder, och 2 par
rapphöns lyfte c 250 m
från varandra.

Jag gick upp till stora
landsvägen N om väg-
korset vid Spjälla. Här
hade ett granbestånd
kalhuggits; där lyfte
en ormvråk bland spill-
rorna; en annan ormvråk
hänger över Spjälla-
backen. Jag går sakta
mot SV-S. En tredje orm-
vråk, börringevråk med
vita ö vingtäckare och
m l m vit framrygg
kommer från N.

Jag går på järnvägen
mot Sjöbo. Ett par kråkor
- bara 3 eller 4 -
ofredar sistn. ormvråk.
1 tornfalk, ej ♂ ad,
ses nära. Mesar varnar.
Ännu 1 ormvråk ses nära,
åtminstone sannolikt
ett ex som ej setts för-
ut.

45 kajor på fält, jag
granskar dem och kon-
staterar att ingen har
halsband. 6 - 7 kråkor
ses, och ~~1~~ några kajor
till. 4 skrattnåsar ad
flyger mot SV. Minst 2
hade svarta huvuden,
men detaljer ej synliga
eftersom de flög tämlig-
en högt.

I Sjöbo 1 domherre ♂.
Ankomst dit kl 1500.
Mycket skön vandring.

..o000o.

Väder: täml. svag V vind,
skattningsvis 6-7 plus-
grader. Torrt, helt ~~torrt~~
mulet och grått, sikten
är måttlig och knappt
mer än 2-3 km, vilket
säkert har inverkat på
fjärrobsar men ej f.ö.

Vattenståndet i Klinga-
välsån: Ån var full upp
till kanten, men marker-
na vid ån var ej över-
svämmade. Inga fria
vattenytor i ådalen.
Därför så litet änder
att se!

Vädret lättade något
mot slutet.
Jag kände mig i god
kondition.

S L U T

1973-03-11.

14

Bilrunda Sjöbo - Tågra - Snogeholmssjön - Assmåsa - Snogeholms slott - Saxeröd - kvarnruinen S Sövdeshöjden. Här rast och promenad till sjöns S sida. Därefter färd via Navröd - Blentarp - Everlöf - Kumlatofta - Klingavälsån - Ilstorp by - Ilstorpsgården - Sjöbo. Start från Sjöbo 1150, återkomst 1605. Jättelikt väder, strålande klart, först framemot kl 1500 började molnsystem ~~stiga~~ stiga upp från SV-V, men det var sol till kl 1545, och härlig sikt. Rätt kyligt, vind svag till måttlig omkring V. - Förkortningar:

Sn = Snogeholmssjöns norra del, från utsiktsplatsen

Sl = samma sjö, obsad från slottet

Sö = Sövdeshöjden

Sös = Sövdeshöjden södra del, söder om linjen Saxeröd - Frihultsbacken, ungefär.

A = Assmåsa

K = kvarnruinen

Fågel:

skäggdopping 2 Sn

häger: kolonin vid Assmåsaviken. Först sågs 2 ex göra flyglekar, strax därpå 20 ex uppe, plötsligt, kanske som följd av överflygande havsörnar (se nedan). Inga andra hägrar sedda

sädgås: ej ett enda ex obsat förrän från bron över Klingavälsån SV Ilstorp. Här sågs småflockar flyga på håll, delvis kanske skrämde av flyg från sportflygplatsen. Flockarna var på 5, 10, 12, 4 ex etc. Vi fann dock att rätt mycket gäss ~~gick~~ gick och betade på mark c 1000 m SO om nämnda bro, alltså vid Karup. Först skattade jag antalet till 200 men såg sedan från Ilstorps kyrka att det var c 500 ex, kanske fler. Ett ex i ~~sädgås~~ sädgås flock hade ena vingens 4-5-6 yttersta handpennor vita. Det var höger vinge, och fågel var säkert en sädgås. - Kritisk bestämning gjord av högst 75-80 ex, alla var sädgäss. Bläsgås ej hörd heller.

gräsand: 2 - 3 par Sn, ett par Sl, flock c 15 ex uppskrämt Sös vid stranden.

Dessutom högst 2 + 20 ex uppskrämda från Karups ängar, där det fanns små översvämningar. Dessa ex ej skrämde av oss.

vigg endast sedd Sn där det låg en flock på c 15 ex + ett par enstaka ex

knipa: i Sl ♂ + ♀; i Sö långt ute troligen flera par. Sös några ex, men högst 7 - 8 ex sedda med säkerhet

storskrake: Sn på avstånd c 25 - 30 i NV delen. Sös: jättegrann flock på c 300 -

350 ex, ej alltid tätt samlad, men huvudstyrkan var ofta samlad. Nog var ~~45~~ 45 procent av totalantalet ♂ ad. Otroliga belysningseffekter

glada: 1 ex gled mot norr mycket högt över K

duvhök: 1 ex över Sn, och 1 ex kom lågt förbi vid Frihult, väster om Sövdeshöjden ~~sydvästra vik~~ sydvästra vik

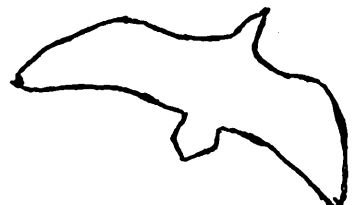
sparvhök: 1 krets Sös, senare 1 nära K, och 1 ex på långt håll vid Klingvallsbron.

Dessutom sågs troligen 1 ex kretsas Sn

ormvråk: på sträckan Sjöbo - Tågra - Sn sågs c 6 ex. på vägen därifrån till Assmåsa och Sl minst 5 ex. Vidare till K ännu 1 ex, och vid Sös passerade 1 ex högt; detta var det enda ex idag som troligen befann sig på sträckflykt. ~~Vidare sågs i trakten av K c 4 ex och på sträckan från K till Blentarp minst 5 varav en börringevråk, det var dagens enda, men den var ej extrem ljus. På vägen Blentarp - Klingvallsbron minst 7 ex varav 3 tillsammans (d v s i sällskap) och 2 andra sedda helt nära. Slutligen 1 ex söder om Sjöbo. Totalt såg jag alltså säkert 30 ex på rimligt håll; de flesta kretsade på måttlig höjd, sällan högt, ofta 2 i sällskap, ibland ensamma, eller 3 i sällskap. 2 ex jagade varandra vid / Klingvallsbron. Därtill sågs många mer eller mindre obestämbara ex på jätteavstånd.~~

havsörn: 2 kretsade Sn i otroligt praktfullt ljus. Den ena hade genomlysande ljusbrun stjärt, den andra var troligen ej (heller) ad. Sågs länge och utsökt. Återsågs sedan vid A, troligen skrämde de upp hägrarna här. Jag såg nu att båda var juv eller åtminstone ej ad. - Därefter sågs däremot 1 ad med gul näbb och snövit stjärt kretsas Sl, den steg från 150 till 1200 meters höjd, underbart, gled sedan snabbt mot norr med elegant hållning. Sällan sett havsörn så grant; alla var förtjusta.

blåhök: 1 ♂ ad K, den flög norrut över Frihultsbacken.

1973-03-11 forts.

(15)

tornfalk först sedd vid Klingvallsbron, här 1 ex väster och 1 ex öster om bron;
senare säkert en tredje tornfalk nära Ilstorp
sothöna endast hörd och sedd Sn, och antalet bara några få ex, c 5-6
vipa ofta sedd idag, men långtifrån överallt. Här och där över fälten svängde
vipor, och en flock på c 10 ex sågs vid K, men totala antalet sedda var ej
över 30, och inga stora flockar sågs

storspov 1 ex över Karups ängar, uppskrämd, flög i solen tillsammans med gäss
etc. Nog mitt tidigaste inlandsdatum.

enkelbeckasin 1 ex sedd från K, den flög mot norr neråt sjöns SV del. Funnen
av en slump. Överraskning!

gråtrut: bara 1 juv SöS, bland storskrakarna

skratmåsa: 2 ad SöS. Ingen ännu på holmarna i Snogeholmssjön, där den brukar
häcka. Möjligen satt en mås på ett stengrund på långt håll

skogsduva: flock på minst 15 + 6 lågflygande över ängarna där gässen betade

ringduva: blott 2-3 ex sedda på hela dagen

turkduva: 2 flög förbi i Sjöbo kl 1604

sånglärka mycket allmän, sjöng överallt

trast: 1 ex i skogen vid SöS, var dubbel- eller taltrast, säker bestämning ty-
värr omöjlig.

blåmes hörd Sn

talgoxe sedd och hörd K etc

nötväcka hörd Sn och Sl

stenknäck 1 ex i grantopp nära K, nära Patrick Meurlings sommarställe

grönfink: 2 K i boken vid ruinen

?hämling: 2 nästan säkra flög förbi nära Klingvallsbron. Ej definitivt klara
domherre hörd nära Assmåsa

pilfink flock på c 10-15 ex vid Navröd vid det lilla huset som jag tror bebos
av danskar

stare: ett par små flockar sedda, men över de stora ängarna NV om Frihults-
backen sågs på långt håll (även) en mycket stor flock, säkert över 300 ex.

Även vid Klingvallsbron på $\frac{1}{2}$ avstånd en flock på 75 ex

skata sedd ett par ggr

kaja allmän i Sjöbo samhälle, och sedd i många flockar på landet. Se även råka.

råka noggrannare observerad än kråka. Ingen råka sedd förrän efter Blentarp då
en flock på 5 och en på 7 ex sågs. Strax därefter, nära Kumlatofta by,

gick ej mindre än 350 råkor på ett fält tillsammans med ett fåtal kråkor.

Vidare mellan ~~Ilstorp~~ Ilstorps by och Ilstorpsgården en blandflock av kråka,

råka och kaja varav säkert 50 råkor. Även ytterligare blandflockar någon

av råka och kaja, jämte någon enstaka kråka, sedd. Antalet idag sedda
råkor minst c 500 ex, vilket jag bedömer som mycket sällsynt.

kråka allmän. Se råka.

Därtill skall sägas, att vi såg en kronhjort, den sprang söderut c 700-800
meter väster om Klingvallsbron (= bron över ån mellan Ilstorps by och Kumla-
tofta). Den sprang rakt över ådalen; kom troligen från Vombs Fure.

S L U T

1973-03-12.

16

Buss från Sjöbo 1100, till Bellinga lagård 1115. 1 tornfalk ryttlade vid Sövde flygfält. 1 glada nära Sövdeborgssjön, 1 + 2 ormvårkar där också, men väster om landsvägen. Vid Snogeholm lyfte 1 ormvårk från marken. 1 nötskrika. Minst 10 hägrar på ön utanför Snogeholms slott. Tillägg: 3-4 vipor vid Spjälla S om Sjöbo.

Bellinga lagård: i väster över granskogen 4 ormvårkar. Kajor och kråkor ses. 250 snöskator på fältet. 1 glada kommer rakt över. Sånglärka sjunger.

16
Väder: kallt, skuggigt, men klar luft. Jag gick uppför backen till Bellinga slott. 1 fjällvråk ryttlar vid Bellinga lagård, ses länge, har ovanligt litet vitt på stjärten. Storskrakar ses i Ellestasjön. Gräsand hörd. Jag går ner till sjön, ser 1 ormvårk långt i söder, annan ormvårk närmare i väster. Flock på 9 domherrar. Nötväcka sedd Och hörd; entita 3-4-5 ex s h, talgoxe 1 s h, blåmes 1 s h. Rödvingetrast h, skata 1 s. 12 domherrar ses nu, kanske annan flock än den nyssnämnda. ~~4 hägrar~~ 4 hägrar ad lyfte från ängen nära sjön. Gräsand h igen. På nära håll 5 salskrakar varav ~~3~~ 3 ♂♂ och 2 ♀♀. Vigg 1 ♂. På avstånd flock på c 20 storskrakar, därtill några par storskrake som låg isolerade från varandra. 1 skäggdopping. Långt ute 2 grågäss, tyvärr ej alldeles säkra. Långt ute också 3 obestämda svanar. Vidare minst 3 skäggdoppingar (till). Salskrake ♂ juv + ♀, aldrig sett detta så bra förut, ♂ juv var större, hade i princip ♀:s färger men klarare och med mera vitt. 5 - 6 talgoxar, 1 blåmes, 1 entita, och på långt håll 1 obestämd rovfågel, kanske glada. Gräsand ♂♀ sedda.

Jag gick i riktiga tassemarker längs stranden mot NV viken av Ellestasjön. 1 gråtrut kretsar; något senare ses 1 gråtrut ad flyga norrut på stor höjd, kanske samma ex. 1 ringduva s. - Slutligen, efter vandring i mycket blöt mark, fick jag utsikt över ~~Snogeholms~~ viken (=sjöns NV vik), bra utsikt men ej alldeles fri. Såg 1 salskrak ♂; 6-7 knipor, det var ♂ och ♂♀ och troligen 2 par (♂♀) till. Gräsand ♂♀ + 1 ex till. Grågås går upp nära, 2 ex, sedan 2 ex till upp, detta nedanför det lilla huset som ligger här (det enda huset här). 1 + 1 häger. 80 ringduvor lyfter från grönåker där, de återkommer om en stund. 4 ormvårkar ses i väster, som förut.

Jag måste gå tillbaka till Bellinga lagård (för att hinna bussen; se nedan). Här på vägen 1 gärdsmyg. Vidare en mesflock på 15-20 ex, det är talgoxe, blåmes och entita. Jag gick mot N på allmänna vägen. 1 + 1 glada på 700 m avstånd, de kretsade lågt. På oljeväxtfältet en duvflock på 70 ex, mycket skygg. (Ringduva förstås). Ungefär 8 bofinkar och 1-2 bergfinkar flög förbi. Gulspurv h, talgoxe och flera mesar (s eller h?) 1 bofink ♂. Kråka några ex, sedd flerstädes. Kaja 3 fasta par + 1 ex + 1 ex till, alla i stor bok. Nötskrika h. 1 ormvårk krets. Nötväcka hh. Jag ~~går~~ går på vägen mot Snogeholm. 1 ensam grönsiska flyger över. 3 stenknäckar flyger över. Koltrast h. Enstaka kråkor. - Jag hann till Snogeholms slott, ankomst dit 1428. Tog tillfället i akt, i väntan på bussen, att titta noga på sjön och fick en god uppfattning om vad som syntes i sjöns S halva. Jag tittade från många olika "vinklar", både S och N om slottet. Storskrak dominerade, låg i 4-5 flockar, rätt ~~löst~~ "lösa", på 6-15 ex vardera, vid slottet. Minst 40 % av totalantalet var ♂♂ ad. Längre ute på sjön låg lösa förband eller ibland par ~~storskrak~~ storskrak. Summa summarum kanske 100 storskrakar i denna sjö. OBS: det är nu grått och en aning fuktigt väder, men sikt ej hopplös. Vidare: ~~knipa~~ knipa ♂♀, och ♂ kråmade sig; detta sågs på 2-3 ställen. Delvis låg kniporna i sällskap med storskrakarna. Vigg ♂♀ utanför slottet. Skäggdopping 1 nära samt troligen 1 till på ~~avstånd~~ avstånd. Häger lyfte i viken vid slottet som vanligt, det var nog 3-4 ex, och säkert sågs 4-6 ex till i närheten, bl a satt 3 ex på ön. Gräsand: summa tre fasta par, alla i lilla viken norr om slottet. Mycket ringa antal!! Och OBS att sothöna ej ~~sågs~~ sågs eller hördes. - Större hackspett 1 ♂ i slottsparken, den föreföll dunkel i dräkten. Stjärtnes hördes länge, slutligen sågs 1 ex i trädet nära hackspetten. Gärdsmyg sjöng, nötväcka s h, trädkrypare s nära, talgoxe s. Kråka några få sedda.

Bussen kom 1448. På hemvägen 1 ormvårk, vidare 1 glada över fälten Ö om Sövde flygfält, och på långt håll c 15 + 7 gäss flygande österut, troligen var det sädgäss. Nära Ilstorpsgården flock på minst 25-30 råkor.

I Sjöbo: 4 turkduvor. 3 skrattnåsar överflygande. Stor flock på 50-60-70 gråsparvar utan inblandning av pilfink. Dock sågs igår 1 eller 2 pilfinkar där.

1973-03-13.

(17)

Morgondimma, mycket tät. Efter kl 1100 dock sol. Kl 1215 buss till Assmåsa. På vägen 1 fasan ♂ och 1 ~~kråka~~ kretsande vråk. Natten hade varit kall: tunn ny-is fortfarande på största delen av Snogeholmssjön.

Vid Assmåsa flera kråkor, bl a en flock på 8-9 ex. Även flock 12 kajor samt 2 + 2 skator. I viken ny-is, men sothöna hördes. Långt ute låg några storskrakar. Häger: summa 18 bon kunde ses tydligt, men fler kan ha funnits. Fåglar vid eller på de flesta bona, summa c 20 ex sågs. I ett bo låg en häger. 1 kretsande ormvråk, därtill ett parningsflygande par samt senare 3 ormvråkar högt uppe. Flera talgoxar. 1 sånglärka sedd. Entita snarast allmän, svartmes hörd upprepade ggr, kungsfågel sjöng. Stare 2 par, ej flera. Glada: först 1 över sjön, sedan 2 ex. Läte:

~~hyy - kli - kli~~

hyy - kli - kli

. Nötväcka hörd upprepade ggr. 7 + 1 + 1 stenknäckar förbiflygande! Jag tittade mycket uppåt men såg ej extra mycket. 1 mås, troligen gråtrut, sedd.

Väder: sol, höga moln från söder, mycket ljust.

Jag träffade godsägare Liedberg på Assmåsa, alltid lika älskvärd. - Jag fortsatte i skogskanten. 1 grönsiska flög (förbi). Domherre hördes många ggr, sedan sågs 2 ♂♂ nära. 1 glada kom från Ö.

Kl 1350 kom 1 ormvråk mot NO, höjd 400 m. Det var den första sträckaren jag sett idag, trots mycket letande. - Väder: det skyar. - Tyst i skogen. 1 kråka i grantopp. - Viken norr om Vasavillan: här knipa 1 + ♂♀, längre ut ligger 5 + 5 storskrakar + några få dylika därtill, samt gräsand ♂♀. 3 hägrar lyfter här. Ännu 1 grönsiska flyger över, ensam.

Väder: det skyar avsevärt, blir skugga, men behagligt väder. Jag går genom hyggen och grantätningar ut på ~~spetsen~~ spetsen av den breda udden. Här 1 gräsand ♂, eljest ej en and! Svartmes 1 sedd, talgoxe 7 - 8, entita 3 - 4, stjärtmes 2 både sedda och hörda, de hade vita huvuden båda. Kungsfågel hörd, sothöns hörd, gärdsmyg sjunger, nötväcka hörd. 1 glada kretsar lågt, går ner. Därefter 2 andra glador över mig. 3 stenknäckar fällde. Grönsiska ånyo hörd. 1 varfågel på hygget. 1 glada kretsar.

Några storskrakar i sjön, och sothöns hördes. Litet folk och ett par tre bilar vid P-platsen vid "Skräddarns" (Bellevue, sjöns NO del ~~der~~ där vägen kommer intill sjön). 2 viggpar i vattnet, och 12 stenknäckar vid "Skräddarns". Även ett storskrakpar upptäckes i sjön därutanför.

Jag gick på stora vägen norrut, trots tung trafik, eftersom jag ville se himlen. Men intet att se av sträckare. Talgoxe sedd och hörd, nötväcka likaså. Kungsfågel. - Jag kom till skogsbrynet, där vägen tar av mot Sövdeborgs slott, kl 1530. Här sjöng 1 koltrast i en björk! Gulsparv 3 - 4 ex sedda och hörda. Vidare minst 2 + 1, men troligen 2 + 2, ormvråkar, de ~~kom~~ kom från Fyledalen och flög mot SV, tämligen högt.

Väder: nu högt molntäcke, mullet, tämligen kyligt. Längst ner i söder ses blå himmel.

Fasan: 2 eller 3 ♂♂. OBS: trots tidig vår ingen bofink, ej ens ett enda ex sett; ej heller hämpling, ängsbiplärka etc. Sång endast av mesar, gärdsmyg, koltrast och kungsfågel.

Bussen kom kl 1550. Innan dess sågs 1 synnerligen vackert ryttlande ormvråk, mörk, över fältet nära flygbanan, avstånd c 400 m. Den var enfärgad ~~mörk~~ mörk så när som på det ljusa bröstbandet.

Hemfärden till Sjöbo: 1 ryttlande tornfalk. Och 1 obestämd gås ~~flög~~ flög högt mot öster. Ankomst Sjöbo kl 1600. Det var en schön tur, men fågelliv ej lika aktivt som igår.

S L U T

1973-03-14.

Buss från Sjöbo 1210, ankomst till avtagsvägen till Sövdeborg 1220 (d v s till vägskalet eller rättare vägkorset några hundra m söder om f d Sövdeborgs station). Härligaste väder, blå himmel, klar sikt, lätta små cumuli, glesa, höga.

Jag gick sakta uppåt Tågra. De första rovfåglar jag såg var 3 glador my. lågt över Pälсадalen. Tittade runt efter andra rovfåglar, såg 2 kretsande ormvråkar lågt i öster bortåt Eriksdal, 2 i SV neråt SöVde, 2 + 2 i NV. Av dessa var 2 ex högt, ~~övrige~~ övriga var på högst 100 - 150 m höjd. - På åker 1 + 1 vipor uppskrämda. 1 skogsduva flög förbi. Oro på åker till höger: minst 14-16 vipor och 3 skogsduvor skrämde. ~~Sånglärka~~ Sånglärka mycket allmän, sjöng överallt. Blåmes 1 ex i träd vid vägen. 1 tornfalk på kraftledningen vid Tågra. Fullständig artlista efter övriga texten.

Jag tittade utomordentligt flitigt på himlen, som verkade som skapad för vråksträck. Men ej en sträckare. ~~Vråk ofta sedd parvis, mycket ofta i parningsflykt och i regel ej högt. Den första jättehöga vråk jag fann började småryttla och sedan skruva brant nedåt!!~~ Kort sagt: hela dagen många vråkpar ~~nor~~ norr om Tågra och vid slutningen Ö om Tågra etc etc, även över Oran etc; nog såg jag inalles 25-30 ex, mest parvis. ~~Men ej en sträckare.~~ Men ej en sträckare. 1 ex obsades över Pälсадalen, den steg enormt. Sedan den stigit till 1200 m höjd vaktade jag den i nio minuter, kl 1401 - 1410. Den kretsade, gled "villrådigt" hit och dit och slutade med att på vansinnig höjd - dock under cumulusmolnen - gå mot söder!

Kråka ofta, kaja bl a sedd i flockar nära Pälshuset.

Efter mycket lång rast gick jag upp genom Pälсадalen. Väl däruppe kl 1430 fann jag en kretsande kungsörn juv, höjd 800 - 1000 m; den följdes i kikare 1430 - 1437. Den gled åt olika håll, bl a mot O-OSO, återkom, steg ej mycket mer. Jag såg att de vita fläckarna på vingarnas undersidor tedde sig brett äggormiga, ungefär som på skissen här, övre och inte som på nedre:

Fågeln följdes länge. I vissa vinklar, när färg och form inte kunde ses, var den mycket lik en ormvråk. När jag släppte den var den my. långt bort i öster, gled m l m norrut, och inga färger var synliga. Den skulle i det läget ha varit helt omöjlig för mig att bestämma, om den upptäckts först då; troligen skulle den ha passerat som vråk.

Tornfalken (se artlistan nedan) anträffades ryttlande högt uppe, 400 - 500 m, den föll (sedan) snett nedåt, (sedan) brant nedåt, fällde på tråden där den suttit förut.

Tågra: 2 pilfinkar, stare 4 ex högt uppe, talgoxer flera, entita flera, nötväcka många ggr sedd och hörd. Grönsiska 1 ex flög över. Stenknäck 3 ex flög ungefär mot ~~Ö~~ NV vid Pälсадalen. Väder underbart, men ej en enda sträckande vråk sedd! 1 koltrast. En tyvärr osäker dubbeltrast lät höra en blyg sång från en hög bok.

Jag gick mot Pantaregården över stora granhyggen och skrämde upp ett rapphönspar på ett sådant granhygge, c 75 meter från en vall eller träda. Stora stubbar etc på hygget. Eftersom jag glömt mina handskar (ungefär när jag såg örnen) gick jag tillbaka och fann dem.

Det mörknade starkt ungefär kl 1530 och blev blåsvart i NV. Senare, men före kl 1550 blev det nästan helt mulet. Kl 1525 såg jag 2 högkretsande rovfåglar i V, omöjliga att bestämma. Därefter inga högflygande sedda. Det var solsken till c kl 1530.

7 storskrakar varav 5 ♂♂ och 2 ♀♀ flög ~~mot N~~ mot N eller NNV över Oran. Hjortspår sågs. 1 ringduva, dagens enda. Ej en enda säker bofink sedd! Omkring kl 1550 flög 9 + 5 sädgäss mot N eller NNV. En varfågel sågs på stort hygge. Entita hörd många ggr. Ett par kaja sågs. Nötväcka hördes.

Orans S sluttning alltmera illa åtgången, huggen, granplanterad. Gärdsmyg sjöng och varnade, skata hördes.

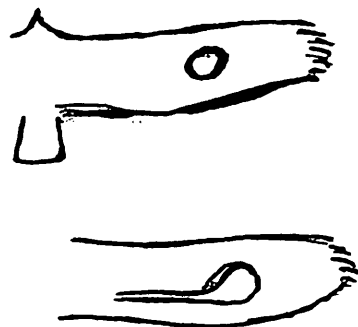
När jag kom till Sjöbo kl 1640 fann jag att det regnat där! Gränsen för regnet gick i Orebackens ~~nedre del~~ nedre del! Det lättade nu avsevärt. Efter att ha varit mörkt - sånär som på en svag ljusning i söder - blev det nu starkt klarnande både i S, SV, N etc.

Tänkvärt att ej en enda högsträckande rovfågel sågs denna fina dag.

Större hackspett ♂ vid Pälсадalens övre ände. Glada: de övriga (se artlistan!) flög lågt på olika håll, men 1 ex my. nära. 1 ormvråk.

Väder: det var varmt i solen!

F O R T S

1973-03-14 forts.

På utvägen från Sjöbo såg jag en blåhök norr om Lottentorps gård, arten helt OK, men åldern blev ej klar.

Mycket insekter flög: 1 nässeljäril i Pälsadalen, många skalbaggar bl a nyckelpiga och 1 Aphodius samt obestämda skalbaggar, vidare diverse diptera, bland annat stora flugor. 1 småfjäril också sedd flygande.

Artlista (se anm. nederst):

(19)
blåhök 1
glada 3 + 1 + 1 lågt
tornfalk 1 + 1, den sista högt
ryttlande
ormvråk summa c 25, varav 5-6 ex sågs
högt uppe. Ingen sträckande ormvråk
sedd. ~~En~~ Ett ex följdes länge,
steg till svindlande höjd, se ovan
kungsörn 1 juv studerad 1430-1437
skogsduva 1 + 3
vipa 1 + 1 + 15
pilfink 2 Tågra
kråka
kaja
stare 4 högt
blåmes 1
talgoxe flera
entita hörd (många ggr)
rapphöns 2 på granhygge, se ovan
grönsiska 1 h
stenknäck 3 överflyg mot NV
sånglärka mycket allmän + sjungande
koltrast 1
?dubbeltrast 1 sjungande, tyvärr dock
ej säker
storskrak 7 överflygande, se ovan, det
var kl 1535
ringduva 1
sädggås 9 + 5, se ovan
varfågel 1
skata
gårdsmyg 1 sjungande

Anmärkning: originalanteckningarna består dels av en kortfattad artlista, uppenbart skriven i fält, dels av en utförligare redogörelse, som tydligen skrevs samma kväll på hotellrummet i Sjöbo. Jag har renskrivit alltihopa men ej koordinerat det noga. Önskas en fullständig artlista, är det därför nödvändigt att genomgå hela texten, ej endast artlistan här på slutet.
(GRck vid renskrivningen 1982-05-21)

(20)

1973-03-15.

Klockan c 1030 - 1145 gjorde jag observationer nära Sjöbo i finfint väder. Jag stod mest på backen S om samhället, i vägkanten på vägen mot Ystad. Gick därifrån en runda österut och tillbaka till Sjöbo på järnvägsbanken. Under ovan angiven tid såg jag: (resp. hörde jag):

blåhök 1

ormvråk c 2 + 2 + 2

sparvhök 1 + 1

sädgäss, antal ej angivet

grönfink sjöng

bofink 1 sedd

stare fåtalig

kaja flockar

vipa några

sånglärka hördes sjunga, även sedd

domherre.

I Sjöbo sågs turkduva. Och över Sjöbo, en timme efter ovannämnda obsar, såg jag ännu 1 sparvhök, den flög m l m mot norr.

Detta var inte min sista dag i Sjöbo, däremot var det sista exkursionsdagen.

1973-03-18.

Klockan 2119 kom en knölsvanflock över Sunnanväg 18 L i Lund. Den flög mycket lågt, och vingbruset hördes mycket starkt. Även hördes en eller två "knirkande" toner, just det läte som man stundom - men inte ofta - hör från liggande knölsvanar.

1973-03-21. (h = hörd, s = sedd, sj = hördes sjunga)

(21)

Inventering av Krankesjöns norra del (men även SO delen etc; se nedan). Ankomst Revingeby 1040. 1 kråka, 1 ormvråk, 1 sparvhök, minst 2 talgoxar. Sånglärka sj allmänt, tystnar ej när ett militärt jetplan kommer lågt förbi. 2 skator. Mycket uppkörda marker, av stridsvagnar, söder om Revingeby. Jag gick förbi kvarnen ner till Krankesjöns NV del, gick över mycket starkt sönderkörda marker. Mycket flyg, stridsvagnar etc. Sånglärka sjunger allmänt. / Skrattnåsar ses i spridda ex, 15-20 men kanske fler inalles, mest enstaka flygande ex,. Vipa 3-4 ex, kråka 2, stare 1 + 3; ormvråk 1 och 1 sparvhök, båda högst sannolikt nya ex (d v s ej sedda förut), men teoretiskt kan det ha varit samma ex som ovan.

Krankesjön i motsol, svåröverskådlig. Mycket fågel sågs ej. Knölsvan minst 2 ex på håll, båda ad. Sothöns s h, men bara få ex. 12 starar högt mot Ö, 1 skrattnås mycket högt mot N, 1 fiskmås ad sedd. Flera kråkor på sjöstranden. 1 ny ormvråk mot NV, höjd 300 m. ~~3~~ 3 andra ormvråkar livligt lekande lågt över skogen strax ~~S-SV~~ S-SV om Revingeheds gamla stationshus. Kajor sedda.

- Krankesjön: (a) vid S sidan en del obestämd vattenfågel, dock ej mycket; även sågs några skrattnåsar ungefär utanför Almen
(b) i västra kanten en del sothöns, nog 30-40 ex, även fanns här kanske en del obestämbara änder
(c) i västra delen av sjön 2 knölsvanpar, men fler kan ha funnits
(d) på klarvattnet på m l m rimligt håll 2 + 10 + ytterligare någrar viggas, några få knipor, 25 glesa sothöns samt minst 2 viggas därtill.

Sävspurv lockar i strandvegetationen, det är vass, buskar och björk. Blåmes 1 ex s h. Gärdsmyg sjöng ihärdigt från buskar ytterst vid stranden, i decimeterdjupt eller fotsdjupt vatten. Flera talgoxar s h. 1 ormvråk kretsar nedåt Stensoffa.

I sjöns SO del mycket mer fågel: skrattnås 100-tals, även andfågel-antalet bättre (än annorstädes), tycks det. Av en händelse fann jag 6 kretsande ormvråkar uppe i N, de flög ej över 400 m högt, 1 ex gled mot SV, de andra fortsatte kretsandet (men förflyttade sig) m l m mot O - NO. Flera talgoxar. 1 skadad brunand ♂ i stranden, den kunde bara flyga 20 m längs vattnet. Gräsand ♂♀ sedda, det var dagens första!!! 1 skäggdopping ute på klarvattnet, ~~2~~ glesa sothöns ses här och där, men stora vattenytor är tomma. Ungefär 20 svanar glest i rad i söder i motljus, det är troligen knölsvan. Flera talgoxar. 7 viggas, varav 5 ♂♂ och 2 ♀♀, samt 1 brunand ♂, alla dessa på nära håll men lyfte ej. Stranden är inte tillgänglig annat än här och där, men tillräckligt för att få bra intryck av faunan.

1240 matrast. Steglits flyger över. Småflygplan ses över sjöns SO del, det tycks (emellertid) störa de därbefintliga skrattnåsarna mycket litet. Säkert finns där 200 skrattnåsar, kanske mer.

1245 jag gick stridsvagnsvägen vid Krankesjöns NO del. 1 ormvråk ~~uppskrämdes~~ uppskrämdes; ett gräsandpar uppskrämdes också, detta ur kärr med höga träd Ö om vägen Gärdsmyg h, troligen 2 ex. Mycket vattendränkt mark. Sävspurv 1 sedd, entita s och h. Vid en båtplats vid sjöns ~~NO~~ NO del, en plats som jag ej tidigare känt till, var det bra utsikt över sjön. Nu ser jag allt som allt minst 40 svanar i sjön, därav några juv. De flesta svanarna ligger långt bort, men flera var klara ~~knölsvanar~~ knölsvanar att döma efter vingställningen, och troligen var allihopa knölsvan. 1 + 1 gärdsmygar hh. Sånglärka. Rördrom hördes, 4 + 5 stötar.

Fria vattnet my. fattigt på änder; på avstånd i SO sågs c 10 ex, kanske var det vigg. I SO hörnet en sophög fotograferad (i vattenkanten!). Rördrom tutar flera ggr. Skrattnås nu nog 500 ex., stort skrån, massor av fågel; en del trafik (av skrattnås) gick från SO (kolonin alltså) norrut och tillbaka. Knipa ♂ sedd, vigg ♂♀ + 5 ex till sedda. Minst 1 gärdsmyg till, vid sophögen. - Jag vänder kl 1348 och går längs järnvägen mot Harlösa. Koltrast h, grönfink s h, 2 osäkra hämplingar överflyg., 1 döende groda på järnvägen. 15 pilfinkar. Mycket ~~mesar~~ mesar, det är talgoxe (men möjligen andra arter också). Varnande gärdsmyg! Fasan ♂. Större hackspett ♀, nötskrika 1. 4 bofinkar flög mot N-NNO, troligen alla ♂♂. Sånglärka, kråka, talgoxe. Rådjursspår. 1 tornfalk från Ö, kom nära, var ej ♂ ad. 2 kretsande ormvråkar / nära. 12 starar mot N-NNO, t. högt. - Jag går mot Harlösa. 1 ringduva, dagens enda. Gråspurv allmän vid ett par hus. Pilfink flera ex. 1 grönfink. Ankomst Harlösa 1446. 1 storspov kom över 1459. Jag tog buss hem till Lund. En traktor på åker c 750 m V om ~~Harlösa~~ Harlösa åtföljdes av över 200 skrattnåsar. Revingeby: många råkor. 1 tornfalk kretsar V om Revingeby. SLUT

1973-03-22, torsdag.

(gick hem)

(22)

Idag kl 1838, då jag ~~var på väg~~ från Thulehem och hunnit ungefär till Sunnavägs början, kom en flock på c 80 ejdrar mot öster, höjd högst 250 m. Färger syntes inte, men ljuset var alldeles tillräckligt för att se flocken bra f ö.

1973-03-24, lördag.

Idag kl 1835 kom en flock på c 90 ejdrar över vår bostad på Sunnaväg. Denna observation var av tillfällig karaktär; jag vaktade inte på fågel för övrigt.

1973-03-25, söndag.

Inga, Mamma och jag gjorde en bilrunda med start från Lund 1130. Väder: mycket varmt, molnfrött, men tätt soldis. Sikt god bara till ett avstånd av högst 4 km.

Före Ilstorp 1 + 3 obestämda vråkar. Nära Ilstorp 1 sparvhök mot N på nära håll; strax därpå sågs 3 storspövar vid landningsbanan ~~vid~~ (d v s där landsvägen mot Ystad är särskilt bred, nära Lottentorps gård). Här även 1 blåhök & lågt flygande, och därefter 1 + 1 + 1 ormvråkar.

Snogeholmssjön, utsiktsplatsen i NO vid "Skraddarns": i sjön 2 + 2 + 1 + 1 + 1 = summa 7 grågäss. ~~Vidare sågs allmän, kråka, stare, skrattnås, kaja, sånglärka & sedda~~

De låg ute vid ön. 2 grönfinkar ad här, och i sjön sågs även några viggas, och 1 knipa & Gärdsmyg hörd många ggr.

Följande arter sågs också: råka allmän, kråka, stare, skrattnås, kaja och sånglärka. Exakt lokal ej angiven, men det är tydligt att de sågs på den öppna marken ungefär från Ilstorp fram till skogsbrynet N om Snogeholmssjön.

Vi fortsatte. 2 + 2 + 1 + 1 ormvråkar sedda, likaså 2 glador. 1 häger. Bofink. 1 sothöna.

Krageholmssjön: stopp vid S sidan, utsiktsplatsen vid landsvägen. Här 3 rundflygande Nyctalus (sällsynt observation på våren, om jag minns rätt. GRck vid renskrivningen 1982-05-24). Skrattnås mycket allmän vid Eneborg; fiskmås några ad, kanske många ex egentligen. Kaffepaus här på utsiktsplatsen. I sjön ses spridda sothöns, en flock på c 20 viggas, 2 gravänder, 1 skäggdopping. Nötväcka s h, entita h, talgoxe h. Litet insekter ses flyga. De 3 Nyctalus flyger hela tiden, tar byten. Storskrak 1. 4 sädgäss flyger över mot NO. 1 tyvärr något osäker blåhök flyger högt mot N. En ringduva h. Storskrak 1 & och 5 ?? eller && juv, på håll. Knipa några få sedda, bl a &?. Gräsand &?, alltså ett par, sågs! Skäggdopping 2 ex nära. Skrattnås mycket allmän, flög österut, men häckplatsen ej inom synhåll för oss. Fiskmås 1 ad + 1 ad sedda. Vid sjöns V sida låg summa 30 viggas. 1 bofink & flög förbi, och 2 vipor sågs. Nu 4 fladdermöss (Nyctalus). Underbart vårväder.

1315 vi startar, kör upp på enskilda vägen längs sjöns V sida. Flock på 85 - 90 ejdrar, varav 35 - 40 &&, passerar högt mot öster. Oerhört grant.

Stopp vid kurvan, där vägen kommer allra närmast sjön. Här ligger 1 bergand & nära, och där i närheten salskrak &?. Dessa 3 ex i samma synfält. Bergand är en stor raritet i inlandet i Skåne. 1 Nyctalus. 1 häger, 2 gråtrutar ad. Ett viggpar. Knipa &? + ?. Gräsand &?. Skäggdopping 1 + några + 5. 1 glada högt över sjön. 2 nötskrikor.

Vi stannar vid den plats där lärkträd planterats vid vägen (halvstora till rätt stora, alltså ingen nyplantering). Här ännu 1 Nyctalus. Vidare ses 1 dansande ormvråk, av typ Börringevråk, sedan ses 2 dansande Börringevråkar samt en tredje ormvråk som är ~~normalt~~ normalt färgad på över- och undersidan men den har ~~en~~ tämligen röd stjärt, ljus i mittlinjen. Över ön Lybeck kretsar 2 tranor, de är olika stora. Gulsparv h. 2 + 2 kråkor.

Nyssnämnda bergand & ~~sedda~~ ånyo sedd. Skrattnås flera hundra ex vid kolonin på sjöns Ö sida. Gulsparv h på nytt. 1 hämpling överflygande. Storskrak nog c 15 ex inalles. 1 ormvråk, normalfärgad mörk fågel. Överflygande gräsand-par, faller. Spridda mes-läten, eljest helt tyst i skogen. Och varmt i skogen! Spillkråka hörd: "kliäää....", sedan sedd, flög förbi, ropade då "prytt prytt prytt.....", fällde, ropade då på NYTT ~~sedda~~ "kliäää kliäää....". -

Jag letar efter ejderflockar och högflygare utan resultat. Vi far till Ellestasjöns S sida, den fina platsen med brygga. Enskilda vägen passerar Ebbarps gård. Här vid sjön: 1 större hackspett, 1 sittande Börringevråk. Vid Ebbarp 3 gråsparvar. 1 tyvärr osäker dubbeltrast. 2 ormvråkar kretsande i sällskap med 1 glada. Många ~~sedda~~ gulsparvar och några bofinkar. 1 rödhake. 1 entita hade förrat sig in i ryssja som hängde på stolpar vid fiskebryggan, den släpptes ut.

I Ellestasjön sågs: salskrak 1 & + 2 && 1 ?. Gräsand 4 ex, storskrak 2 + 2 + 30 ex. Skrattnås c 50 sedda, fiskmås något ex också sett. 2 knölsvanar i NV sjön,

1973-03-25 forts.

1 glada kretsar. Taltrast sjunger. Mycket flygande småskalbaggar, många olika arter. Eventuellt även andra insektgrupper. I sjön upptäcks ytterl. ett ~~salskrak~~ salskrak-par. 2 kråkor. 2 hägrar. Några starar. 1 bofink ♂. 1 Börringevråk.

Vi far tillbaka via Vitesten, d v s på sjöns Ö sida, Sånglärka. 6-8 vipor, men vi stannar inte här p g av det svåra motljuset. Återvänder ~~nm~~ norrut via Assmåsa - Tågra gård - Ilstorp. Ser stare, 1 tornfalk. ringduvor, vipa, men ej en rovfågel förutom tornfalken. Björka: mycket litet att se. Sedan sågs 1 glada, vidare mås samt mycket kaja.

Damm vid östra sidan om Vombsjön: här c 12 gravänder, 1 strandskata, 1 rödbena, skrattnås. Andra dammen här: 8 viggas. 1 ormvråk. 1 pilfink. 1 gråsiska satt 5 m upp i stor syrenbuske vid det enda huset här. Underligt!

Vi fortsatte. 1 skogsduva sedd. 500 - 600 gäss lyfter helt oväntat NO om oss, söder om stora vägen Öved-Sjöbo. Ses bra men kort, det är sädgäss, dock hörs ~~nm~~ troligen också bläsgäss. - 1 kretsande ormvråk, och på jättehåll 3 andra ~~nm~~ kretsande vråkar. Passerar Öved, ser stor starflock, mycket kaja och 100 råkor men vi stannar inte. 1 fasantupp sedd Öved

Vombsjön NV vid Hjälmarsöd. Mycket högt vatten. Ungefär 40 spridda sothöns, c 30 spridda skrattnåsar, och längre ute 5 skäggdoppingar och 9 gravänder. Väster om sjön stora plöjda fält; där låg 5-6 gravänder. På gräsmarken söder om dessa fält, d v s nära Vombs Norregård, gick c 100 gäss, de kunde dock ej fingranskas. Storspov h, och 5-6 gravänder s.

Mycket långt ute i Vombsjön låg mycket fågel, jag såg högst ~~nm~~ 100 gräsänder som mestadels låg parvis, vidare c 50 - 100 bläsänder fördelade i småflockar på 2 - 6 ex, samt c 300 obestämda änder. På närmare håll 1 salskrak ♂ och c 25 viggas.

Heljesjön: knipa 1 ♂ 3 ♀♀. Gravand 2 par. Skäggdopping summa 6, sothöns 4. På sjön en båt med folk. - Över Vombs fure 1 ormvråk. Några starar. På oerhörd höjd obestämbara måsar. 2 kråkor. 3 fiskmåsar ad. 1 ringduva.

Bysjön inventerades inte.

Vombs by: koltrast.

Vombs ängar: söder om vägen på bar jord c 200 gäss, och norr om vägen på ängsmark minst 50 gäss. Glesa småflockar (av gäss) på olika ställen, summan individer i dessa = c 50. 1 ormvråk, 1 storspov, vipa fåtaligt sedd, sånglärka några ex. 2 flygande svanar. Ingen säker bläsgås s eller h. - En strandskata också sedd på ängarna.

Från ~~nm~~ Vombs ängar for vi hem. Vid Tvedöra sågs en jätteflock stare. Hem till Lund kom vi 1715.

Tillägg: denna dag såg Torsten Jacobsson en stor ejderflock flyga österut över Sövdesjön på e m c kl 1530 - 1600. Flocken var på över 100 ex, och vädret var så stilla att susandet av vingarna hördes. Torsten såg även bl a några sångsvanar i Sövdesjön. ~~nm~~ Däremot hade han mycket litet rovfågelaktivitet.

1973-03-29, torsdag.

(24)

Ankom Falsterbo 1230, tog in på beställt rum hos fröken Agnes Persson, Fädriften. 17. Lugnt, mulet, rätt varmt; därefter lättande molntäcke, soldis, varmt, härligt. Promenad i samhället nerom S stranden - Nabben - Fyren - in på "lokstallsvägen" - tillbaka, tid c 1410-1555. Intet sträck, inga flygande andflockar sedda, eller annat dylikt. Enda "sträckare" jag såg var 4 grönfinkar som reste ut mot SV från Nabben kl 1505, med full fart; men de kunde förstås ej följas länge i soldiset. För övrigt:

kråka flera ex, även vid stränderna

kaja några få

skata några få

stare: flockar i rörelse, även över golfb.,

kanske kom någon flock in. Över 75 ex

rastade golfbanan N om fyren. Även

sjungande i samhället

hämpling: 1 ex sett, och hörd 2-3 ggr

grönfink: 4 ex, se ovan; därtill hörd

bofink 1 ♂

järnsparv 1 sedd vid stationen

skrattnås täml. allmän, spridd, sågs över-

allt, även vissa ex flygande högt mot N.

Några ex skrånande i sydligaste Flom-

dammen, några på stränderna etc. Se

även nedan.

fiskmå's ofta sedd, men mycket fåtaligare

än föreg. Par på tuva i Flommen nära

lokstallsvägen. En juv ~~seesåsåsåsåsåså~~

fiskmå's sågs intensivt jaga 1 kentsk

tärna.

gråtrut allmän, ofta sedd. På Måkläppen

väldiga mängder fågel, massor av trut

uppenbarligen, men noggrann analys ej

möjlig.

havstrut: några få ad sedda

kentsk tärna: minst 8 vid sydkusten nedan-

för klubbhuset. 6 satt på pålar. 2 flög.

Senare sedd flera ggr fiskande etc, även

sågs bl a 2 ex på mycket stor höjd över

golfbanan.

ejder allmän i havet, oftast i glesa

flockar på 5-10 ex; ibland tätare

flockar. Många ♂♂. Inalles kanske 100

ejdrar sedda.

småskrak mycket allmän, ungefär i antal

som föreg. art. Många ♂♂ kråmade sig.

knölsvan: 1 ex utanför V stranden;

ett par i Flommen S om vägen, ett

par därstädes N om vägen. Det sist-

nämnda hade redan byggt bo, där ena

fågeln låg.

Vidare: 1 + 1 döda unga knölsvanar

funna.

vigg: allmänaste and i Flommen, c

14-16 ex S om vägen, ~~adessa~~ låg i

stort sett parvis. Norr om vägen

låg bara få ex, c 5-6 sedda.

knipa: 2 i havet utanför V kusten,

1 ex i Flommen N om vägen. Alla 3

var ♀♀ eller ~~ärringslång~~ hon-färgade,

i varje fall.

årta: två par i Flommen S om vägen,

enastående granna, låg 150 m från

varandra, lyfte i solskenet. Fasta

par. Bland det grannaste jag sett.

gräsand: 1 ex i Flommen, flög i ~~par~~

motljus. (OBS: bara 1 ex!!)

gravand: några på avstånd i havet samt

två par i Flommen S om vägen.

större strandpipare: 1 ex vid stranden

södra

strandskata: spridda, men ej talrik

på dessa stränder, och inalles såg

jag inte mer ~~ex~~ än 10 ex.

sädesärta: 1 ex i samhället vid

Wehtjes villa, senare 1+1+1+1 = 4 ex

vid stranden, på stora avstånd från

varandra; säkerligen ej samma ex som

sågs flera ggr. De 3 ex jag kunde se

väl var ♂♂.

ängsbiplärka några på golfbanan,

ibland 2-3 ex tillsammans.

sånglärka sjöng flerstädes

kungsfågel sedd nära Österlings villa

talgoxe sedd och hörd.

Tillägg:

även följande arter konstaterades:

större hackspett sedd och hörd,

trädkrypare hörd vid fågelstationen,

rödbena 1 ex.

Dessutom anträffade jag 4 överkörda vanliga paddor, därav 3 färska. En av

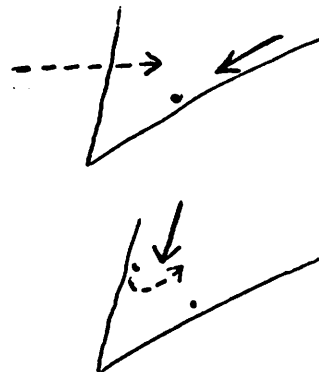
dessa var jättestor. Det fjärde exemplaret var ej färskdött utan redan del-

vis torkat.

1973-03-30.

(25)

På f m i Falsterbo underbart väder, sol, varmt, lugnt, molnfritt; soldis dock tätt, Måkläppen syntes svagt. Jag gick runda förbi Fågelstationen 0930-1030. Såg 1 rödhake, skata, kråka, 2 kajor, flera taltrastar i sällskap; 1 sjungande rödvingetrast i högt träd kvintilerade ungefär som en stare. Den hade mycket intensivt röda kroppssidor. Därutöver blott en rödvingetrast till. Några få bofinkar. Vid fågelstationen kom 3 + 1 + 4 hämpingar enligt heldragen pil på skissen. Ett par tre bofinkar samma kurs. 30 storar kom däremot in täml. högt, se streckad pil: 3 gräsänder sedda, det var ♂♂. Vid kort besök vid stranden sågs skrattmåsar, gråtrut och 2 strandskator. Koltrast sedd. - Vid vandringen hemåt, d v s mot bostaden på Fädriften 17, såg jag först 2 ormvråkar komma sakta enligt heldragen pil på nedre skissen här: De följdes tills de försvann i motsolen. Sedan kom ännu en ormvråk, den svängde dock ungefär enligt streckade pilen, och tillsammans med en ormvråk, som troligen var ett fjärde ex, började den kretsa varefter båda troligen försvann bortåt ONO.

Vidare sågs: sädesärta 1 + 1, båda var ♂♂ / tror jag. Även sågs talgoxe och blåmes, och järnspurv sågs och sjöng vid fågelstationen. Sånglärka. Obestämd hackspett hördes hacka men sågs ej. Utanför lokstallarna kom 5 knölsvanar ad med kurs ungefär mot S men vände så: ↶

Jag satt inne och gick igenom dagböcker etc ett par timmar. Hade dock god lust att göra exkursion till Skanörs revlar. Ringde Zootis, närmare bestämt Zoologiska Museet, och fick bra samtal med Göran Högstedt, detta kl 1430. Sedan for jag kl 1445 med buss till Skanör, och kl 1450 gick jag ut över Flommen, jag gick inte på landsvägen till hamnen utan på en bro över Flommen c 1 km nordligare och skattningsvis 700 m Söder om stigen som går ut från Studentgården. Sedan följde jag väststranden hela vägen ut till yttersta sandreveln; detta var c kl 1500-1650. Därefter tillbaka samma väg, dock in förbi Studentgården till Skanörs Gästis, där jag åt en välsmakande måltid. Ankom dit kl 1815.

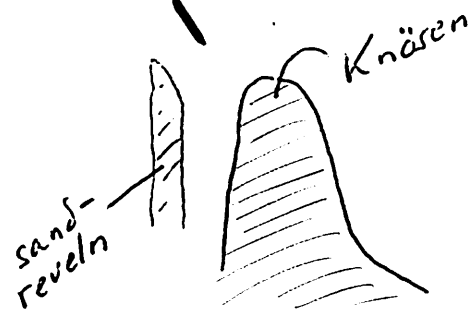
Det blev en härlig tur, sol, molnfritt, dis men ej alls störande på måttliga distanser. Jag fick ~~ingen~~ nog en fullständig översikt över fågellivet på hela reveln samt öster och väster om denna, men fåglarna utefter stranden från Skanörs slottsruin till Knösen var för långt borta för kritisk bestämning. Dock sågs att här var tätt med måsar, mycket tätare än där jag gick. Mycket långt in i Höllviken låg även svan som ej kunde bestämmas (men se nedan).

Obsar av ejdrarnas beteende högst intressanta, delvis oväntade (se nedan). Alla ejderflockar som rörde sig såg jag säkert inte eftersom jag dels tittade mycket på andra fåglar, dels letade bärnsten med rätt gott resultat: jag fann 22 bitar varav 4-5-6 av hygglig storlek.

Fågellivet var rikt. Men där jag gick fram var fåglarna i stort sett glest fördelade, inga väldiga flockar, ändrar oftast parvis; långt ute låg en flock på 15 gräsänder och 12 krickor, eljes låg gräsänderna nästan alltid i par, om ock m l m tydligt. Gravänder också oftast parvis men på ett par ställen flockar på 6-8-10 ex, ofta ej väl avgränsade från närmaste par. Strandskator mycket vitt spridda, ofta 2,3,5 ex, även ensamma ex, etc. Aldrig samlade flockar flygande; däremot gick 8-10-12 strandskator nära varandra på ett par ställen. Skrattmåsar allmän men glest spridd, kanske 200 ex sedda exklusive vad som troligen var skrattmåsar på långt håll. Fiskmåsar c 15 sedda; gråtrut ofta sedd, men bara på yttersta reveln stod en samlad flock på c ~~600~~ 65-70 ex varav många juv. Havstrut några ex juv och sub-ad i denna flock, men ingen helt utfärgad havstrut ad fanns här, och överhuvudtaget såg jag bara 1 eller 2 havstrutar ad. Kentsk tärna 1 + 2 + 1 ex, kanske något ex därtill. Småskrak enda and som låg väster om reveln där jag gick; här sågs dels c 7 8 par, dels 2 ensamma ex, dels en flock på c 20 ex. Därutöver blott 4 sedda flygande på Höllvikssidan. Knipa: 3 ex varav 1 fjolårs-♂ och 2 ♀♀. Kricka summa högst 30, stjärtand summa nog 20 ex men ej fler. Gräsand låg allra mest i par, kanske 30-50 par sedda, därtill några småflockar; summa gräsänder nog 150-200 ex men ej över 200. Gravand övervägande parvis, minst 20-25 par, därtill några småflockar stående eller simmande, kanske 75 ex sedda (inalles). En ytterst märklig and av gräsand-typ med egenomliga teckningar, se speciell beskrivning gjord på platsen (se nedan!).

1973-03-30 forts.

Knölsvan: summa 72 ex låg på rimligt håll utanför sandrevelns N spets och alltså ungefär NV ut från Knösen, se skiss här. Exakt hälften = 36 ex var i ungdräkt. Därtill på hemvägen 10 ex liggande i motljuset i väster, jag tror att alla dessa var ad. I varje fall hög procent juv tycker jag, vilket kanske tyder på att arten övervintrat utan stora förluster(?). - Större strandpipare 2 + 4 + några till, summa sedda c 10-12 ex. Rödbena 1 på utvägen och 4 på hemvägen. Skärfläcka 2 flygande + en simmande + 2 till, summa 5 eller kanske 6 sedda.

Svartbent strandpipare: storsensation, 3 ex sedda, en av dessa var aggressiv mot lilla kärrsnäppeflocken (se nedan). Först såg jag 2 svartbenta varav en var ringmärkt. Det ej ringmärkta ex var aggressivt. Något senare såg jag 3 ex, därav det ringmärkta på nytt. Sågs 20 minuter. - På hemvägen ånyo ~~2~~ 2 sedda. Läte: "tjipp". Studerades i detalj, hjässfärg, lysande vitt bröst ~~2~~ inte för att arten var

(här lucka i originalanteckningarna; de fortsätter med beskrivning av den underliga anden:)

Huvud som gräsand ♂, brett vitt halsband, rygg gråbrun mer eller mindre; vingar enfärgat grå, inga vingspeglar. Bröst bara proximalt brunt, snabbt mattare nedåt. Kroppssidor troligen ungefär som hos gräsand ♂. Stor vit fläck vid stjärtroten. Knorr synlig (d v s ~~2~~ stjärten i detta hänseende lik gräsandens), men 2 eller kanske 4 stjärtpennor långa, raka, stjärt spetsig ehuru ej långspetsad. Aldrig sett dess like. Gräsand ♂♀ i flockar och stjärtand ♂♀ fanns i närheten. Men den egendomliga anden stod ensam, vilket bör observeras. Och obs vingarna!!!

(anteckningarna, originalet alltså, fortsätter direkt sålunda:)

1615 75 ejdrar fällde

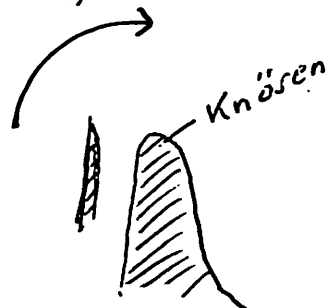
1640 troligen samma flock, för långt bort

1700 över 200 + 50 + 70 + c 100 (ejdrar kommer så:)

1710 summa c 150

1715 summa 110 + 10 + 70 p s s

(OBS: "p s s" betyder "på samma sätt" eller "med samma beteende som de föregående".
GR vid renskrivningen 1983-04-20).

Se även tillägg och kommentarer efter artlistan, som närmast följer!
OBS att vissa arter omnämnas endast i artlistan!

1973-03-30 forts.

Artlista härnadan. Förkortningar: F = Falsterbo. S = Skanörs revlar.

knölsvan F S 72+10, mycket juv
gravand S nog 75-100, mest parvis
gräsand F 3, S c 200, " "
kricka S summa 30, delvis i par
stjärtand S summa 12-18, delvis i par

andbastard S 1, se text
ejder S stor rundflygning
knipa S 3, ej ~~♂♂~~ ad
(OBS: viggeicke sedd idag)
småskrak F några, S 35-40
ormvråk F ungefär 4 ex

blåhök S vid Knösen 2 ex, ej ~~♂♂~~ ad
fasan S hörd
sothöna F några, S summa 20-25, alla
låg i vassen, ej i flockar på havet.
strandskata F 2, S minst 100 ex
större strandpipare S summa 10-12 ex

svartbent strandpipare S 3 ex varav
en ringmärkt. Oerhört tidigt.
(Se tillägg och kommentarer nedan)
vipa S 2 eller 3 ex
kärrsnäppa S först 9, sedan 12 ex;
ej ett spår av svart undersida!!

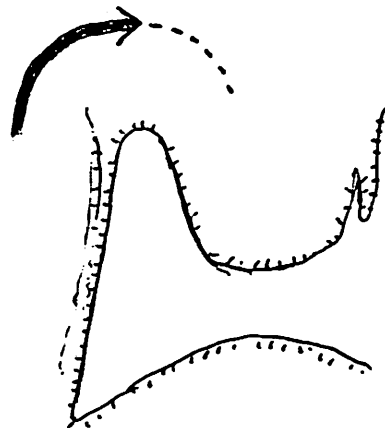
rödbena S summa c 5 ex
skärfläcka S några ex
skrattnås F några ex, S allmän, över
200 sedda
fiskmås F några, S högst 15-20 sedda
gråtrut F enstaka, S högst 80-90

havstrut S högst 6-8
kentsk tärna S högst 4-5
ringduva F c 10 sedda, S bara 1 ex
jorduggla S 1 ex, gnabbades med ena
blåhöken vid Knösen

Tillägg och kommentarer:

- (a) OBS att vissa arter som observerats denna dag bara finns nämnda i ovanstående artlista, ej i texten tidigare. ~~████████~~
- (b) Vid denna tidpunkt trodde jag att svartbenta strandpiparen brukade komma till Sverige först ett stycke in i april. Senare har jag fått veta att den ofta ses i Falsterbo i slutet av mars.
- (c) Redan där ejdern nämnes för första gången i dagens anteckningar finns en skiss som uppenbarligen gäller ejderflockarnas flygriktningar. Skissen återges här:
- (d) OBS att en sävspurv ♂ sågs även igår, på Flommen vid Falsterbo.

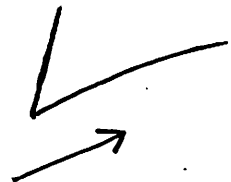
större hackspett F 1 ex
sånglärka F enstaka; S flera, även fly-
gande norrut: 3 ex över revlarna
kl 1640 ungefär
ängsfiplärka F 2 eller 3, S flera ex
sädesärta F 1 - 2, S 2 - 3
järnsparv F 1 sjungande
rödhake F 1 ex
koltrast F flera, S några
taltrast F liten flock
rödvingetrast ~~████████~~ F 1 + 1 ex
talgoxe F flera ex
blåmes F några ex
trädkrypare F hörd
sävspurv S 1 ex på Skanörs revlar!
bofink F några, S bara 1 sedd
grönfink S hörd
hämpling F flera, S något enstaka ex
vinterhämpling S hörd över Skanörs
revlar!
domherre F hörd
gråsparv F flera ex
pilfink F också flera ex
stare F flockar, S flera ex sedda
skata F sedd
kaja F några sedda
kråka F några sedda; S 2 ex allra
längst ute på revlarna

(28)

1973-03-31, lördag.

Falsterbo. Sparvhök, svartmes och storskarv sågs,
och ejderflockar (eller kanske bara en flock) kom
på eftermiddagen enligt skiss:
Jag hade resonemang med Gunnar Roos.

(28)

- 29
- knölsvan: 8 febr. på f m flög 11 ex mot Ö över Lund, ganska lågt
 18 mars kl 2119 flög en knölsvanflock över vår bostad på Sunnanväg 18 L i Lund, mycket lågt, och med mycket starkt vingbrus; även hördes en eller två knirkande toner (ett typiskt läte för knölsvan, men det hörs inte ofta).
 20 mars kl 1720 flög 29 knölsvanar över Flackarp mot NO. Det var grått väder, men upplarnande.
 22 mars kl 2350 flög knölsvan (antal osäkert) över Sunnanväg 18 L i Lund.
- obestämd svan: 19 mars på e m flög 22 obest. svanar mot NO över Lund. Det var soligt och milt väder. Jag hade ingen kikare, och trafikbruset gjorde att ev. vington ej hördes.
- sparvhök: 10 febr. jagades en sparvhök av en kråka högt uppe i luften över Lund.
- pilgrimsfalk: 22 febr. kom ett ex rakt över vår bostad på Sunnanväg 18 i Lund, låg höjd, tid: kl 0737. Obsen var rätt kortvarig, men jag anför den utan reservation.
- strandskata: 21 mars kl 0840 hördes arten över Klostergården, Lund.
- sånglärka: 8 febr. flög 1 ex mot Ö över Lund, samtidigt som jag såg knölsvanflocken (se ovan).
- tofslärka: i januari såg jag den en gång på Klostergården, det var första gången på länge, men det skall ihågkommas att jag sällan rör mig på Klostergårdsområdet i dagsljus under de mörkaste vintermånaderna
 febr: ~~hörde en gång~~ hörde en gång i samma område.
 6 mars: ett par sågs på gräsmattan nära Klostergårdens Centrum 6 mars.
 Ena partnern var låghalt, liksom tidigare år.
- rödhake: omkring 27 febr. hörd på Klostergårdsområdet i Lund.
 omkring 3 mars " " " " " " . Därutöver ej hörd.

(30)

30

SkOF höll styrelsemöte i Lund. Jag var närvarande.

03

—

x

Knölsauer

ormurak

(31)
1973-04-04 forts.

Flock gråtrut nära S stranden, här var 6 ad och 16 juv; någon ad hade dock kanske spår av juv-dräkt. Ängspiplärka flera gånger förbiflygande, men alltid ~~enstaka~~ enstaka. Vissa ringduvor parvis i skogen, nära fågelstationen etc. - Skata s på ett par tre platser, sävparv ett par ex på Flommen S om "sopebron", på V sidan. Gråsparv i samhället.

Oerhört grant, men mycket litet fågel, och sträck praktiskt taget noll. - Det mulnade dock sakta från V under f m, antydande lågtryck på långt håll; och små cumulusmoln drog upp, men mulnandet skedde långsamt. Ännu kl 1420 var det sol.

(31)
På e m vandring vid Skanör och revlarna. Jag tog buss från Falsterbo 1445, till Skanör 1450 ungefär, gick på stora vägen ut till hamnen, tittade på båda sidor om vägen. Allra mesta fågeln ~~fanns~~ fanns S om hamnvägen, det var 95 % vigg (se nedan). Gick sedan från Skanörs hamn norrut längs västligaste stranden, sakta, men bara till en punkt c 500-800 m nordligare än Skanörs kyrka. Jag vände alltså mycket tidigare än förra vandringen. Gick in med m l m sydostlig kurs till "mellan-revelns" N spets och sedan på denna och på stigen in till Studentgården. Klcoan nu bara 1645, jag gick vidare till f d stationen, köpte mat i ICA-hallen och gick sedan ner till Falsterbo på gamla järnvägsbanken. Åter i bostaden kl 1735.

Väder: slöjigt, mycket sakta mulnande från V men fin sikt, Danmark sågs bra. Fint och torrt väder. Det var halo-ring, stundvis även s k bi-sol eller bi-solar runt solen för ~~tredje~~ tredje dagen i sträck. En god stund, c kl 1530-1600, lättade det och blev mera blått, men sedan ånyo mulnande ehuru helt torrt. Solen gick ner "i säck". Inte en enda säker sträckare utom ejder (se nedan). Men f ö var fågellivet fint. OBS att jag endast till en ganska ringa del studerade samma område som vid förra vandringen. Idag tittade jag på hamnvägen och inre reveln och en del av stranden från slottsruinen norrut, men däremot gick jag inte på långt när så långt ut mot "yttersta reveln" som förra gången. Säkert vände jag 1-2 km tidigare än förra gången. Fågel:

gravand my allmän, oftast parvis, nog 40-50 ex sedda
knölsvan bara få ex idag: 1 par + 1 par + 1 ex, alla ad
gräsand några par, inalles högst 5-6 par sedda. Mycket skygg! (Och obs det ringa antalet! Männe huvudmassan, i den mån den övervintrat söderut, redan anlänt? Det verkar troligt. GRck).

kricka flera par och smärre flockar, nog 50 ex sedda totalt, därtill troligen flera långt ute. De som sågs bravistades liksom de flesta andra änder, nära stranden från slottsruinen upp mot Knösen.

bläsand: 2 ♂ ad

skedand: ♂ flög över Knävången på avstånd. - OBS: inga dykänder alls att se här!
brunand ♂ + ♀ bland viggarna S om hamnvägen vid ~~Landgrens holme~~ "Landgrens holme".

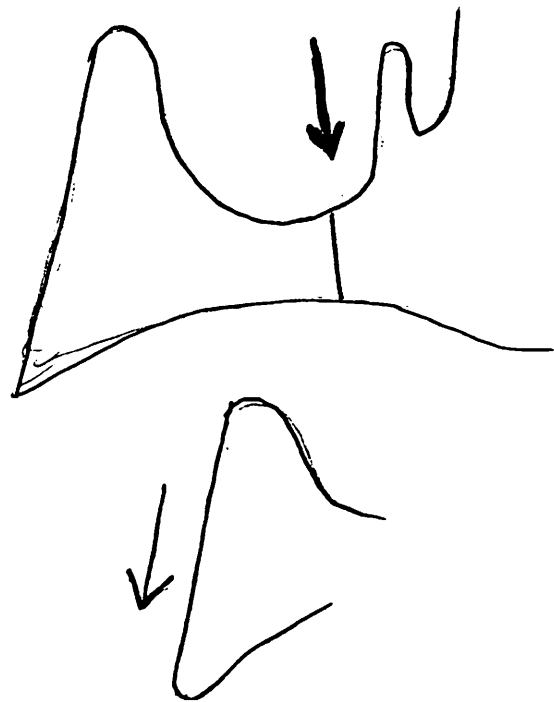
vigg: mycket allmän här, skattat 400-500 ex. Därtill kanske 20 ex närmast N om hamnvägen, men ej längre norrut.

bergand: ovanligt snyggt, c 17-18 ex i viggflocken, de var samlade intill varandra och låg dels i vattnet, dels stod de - liksom en del vigg - på stranden. Utmärkt sedda!

ejder: inga ejdrar låg på närhåll i vattnet. Men på väldigt avstånd i Ö sågs ett par stora flockar flyga mot S eller SSO, det var nog c 100 + 20 + 150 ex, men alltför långt bort närmare granskning. Se skissen här:

När jag gick hemåt mot Falsterbo c kl 1715 kom dessutom c 8 ejdrar med c sydlig kurs ungefär 500 m utanför V stranden, höjd c 50 m. Därav var 2 ♂. Se nedre skissen:

alfågel: långt uppe i NV, från den punkt där jag vände, lyfte en flock små mörkvingade änder, flög ytterst lågt i sicksack över vattnet och fällde efter kanske 500 m flykt. Antal c 15-20 ex. Det måste ha varit alfågel. Vingar utan ljusa teckningar. Ses sällan här. (Även beteendet stämmer precis med alfågel GRck 1983-08-18)

1973-04-04 forts.

småskrake: några ex, och/eller några par, ute på öppna havet i V. Därute låg inga andra änder utom alfåglarna

fjällvråk 1 ryttlande på Knöslandet (som är m l m detsamma som Knäsvången)

blåhök 1 ex därstädes. Inte 8 ad

tornfalk minst 1 + 1 + 1 på olika håll över Knöslandet och revlarna

sothöna några ex S om hamnvägen

strandskata allmän, nog 40 ex sedda

större strandpipare 2 + 4 + c 12 ex sedda, kanske fler Se även nästa art.

svartbent strandpipare 3 ex tillsammans med flocken på c 12 större strandpipare

vipa ofta sedd över Knöslandet, ibland flera ex samtidigt

kärrensäppa flock på 26 ex, utan spår till svart undersida!

rödbena var enda sedda storsnäppa-art, men i gengäld så mycket vanligare, säkert

fanns 75-100 ex i det område jag undersökte. Ingen - förstås - på den exponerade

V stranden, där brukar det aldrig gå vidare utom någon enda strandskata (kanske

dock överdrivet påståendet GRCKY vid renskrivningen 1983-08-18); utan alla röd-

benorna gick i eller vid invattnen mellan V reveln och Knöslandet.

enkelbeckasin tickade flitigt i Flommen kl c 1715, dock bara ett ex

skrattnås mycket talrik på en begränsad sträcka

enligt skissen, här säkert 400-500 ex eller

flera. Enstaka ex överflygande f ö, men de

allra flesta rastande. Enstaka icke utfärgade

ex sågs, med vitt huvud och m l m rester av

ungdräkten

fiskmås fåtalig, högst c 15 ex sedda

gråtrut i måttligt antal, sedd ideligen, men

~~knäp~~ knäppt över 30-50 ex sedda inalles

havstrut 2 ad + 6 ex ~~knäp~~ varav 1-2 juv,

1-2 halvt utfärgade och 2-3 klara ad. Ses

alltid här. Mycket långt ute på "yttersta

reveln" sågs flera, dock ej många ex.

jorduggla 2 ex, de "lekte" ivrigt över Knös-

landet c 500-700 m SO om Knösdungen (mycket

approx. uppgift!). De sågs flera ggr. Vipor

i närheten brydde sig inte om dem men kråkor anföll dem ivrigt ett par gånger.

sånglärka allmän, sjöng även över revlarnas vegetation, och tämligen många ex upp-

skrämdes eller sågs på olika ställen

ängspiplärka 1 - 2 ex sedda på ~~knäp~~ närhåll

sädesärta några sedda

koltrast sedd i Skanör

rödvingetrast flera ex i flock / villaträdgård på gräsmattan i en / i Skanör. Ett ex

fick upp en stor mask. Ett ex sjöng, rätt fulltonigt.

talgoxe 2 sedda i Skanör

sävspurv sedd och hörd flera ggr vid hamnvägen men även i den låga vegetationen på

reveln N om Skanörs hamn

grönfink flock på c 12 ex skrämdes upp utanför Studentgården i Skanör, ungefär.

hämpling sedd

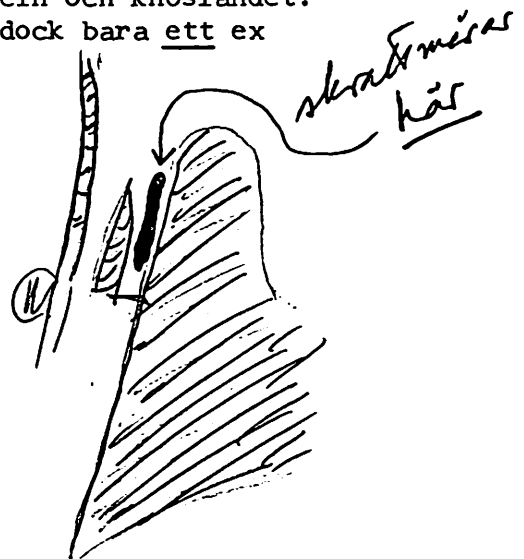
gråspurv i Skanör

stare: sedd parvis, sedd i enstaka ex, och därtill 2 eller 3 små flockar på 6-10

ex per flock sedda

kaja sedd

kråka några ex sedda på Flommen, både N och S om hamnvägen.

Skön tur, och jag blev inte trött av vandringen.

1973-04-05, torsdag.

Falsterbo; jag gick runda c kl 1015-1215, rätt långt österutmen ej till Amnerännan. Väder fuktigt, och hård vind, busväder, dålig sikt, men plötsligt uppklärnande. På denna vandring noterades endast: 1 stenknäck nära fågelstationen, vidare kungsfåglar, svartmes, flock gråtrut vid 6 stranden på 32 juv och 6 ad (vilket jag tycker är rätt anmärkningsvärd fördelning). Flera sädesärlor sedda, men alltid enstaka ex. Rödhake icke sedd, mot förmodan. ~~se~~

33 Samma dag på e m kl c 1500-1640 gjorde jag en vandring utom Nabben. Väder: sol men stark SV vind. Extremt lågt vatten. Oerhört med trut på Måkläppen, säkert 1000 - 1500 ex. 4 sälar gått upp på revel som ~~blottats~~ blottats mellan Nabben och Måkläppen. 3 sälar till kom (dit), delvis ungar. Gråtrut vid stranden i 100-tal, (nu) hög procent ad, skattat c 75 procent. 2 skedänder Flommen.

Kentsk tärna: 2 + 2 sedda, därtill enstaka ex. Dessutom satt 2 kentska tärnor på gräset strax norr om "sopebron"; detta har jag aldrig sett färut (utom i viss grad på häckplats, t ex Måkläppen. GRck vid renskr. 1983-08-18).

Havstrutar ad sedda, och c kl 1600 kom 35 ringduvor mycket lågt över golfbanan enligt skiss, de reste alltså ut men vände. Flyghöjd 2 - 10 meter. En stund senare sågs duvflock på c 25 ex över Måkläppen. Intet insträck av fågel sågs, trots spaning;

23 + några ejdrar kom enligt denna skiss, svängde skarpt:

I vattnet sågs ejder och småskrak. Även vigg sedd.

1973-04-06, fredag.

Jag gick en del i Falsterbo. Omkring kl 1100 kom en fiskgjuse in över kyrkan ungefär ~~från~~ från SSO. Mycket grant! Detta blev enda ~~iakttagna~~ iakttagna rovfågel idag. Flock på minst 10 rödvingetrastar i samhället. Många ~~fasanhöns~~ fasanhöns i café-trädgården. Enstaka fasantuppar sedda flerstädes.

Vädret var byigt.

Vid fågelstationen såg jag 2 kaniner som förföljde varandra. Det såg ut som parningsförsök. Ena exemplaret skrek ~~gällt~~ gällt "iiii", (vilket jag nog knappast har hört tidigare från / oskadade exemplar). De två djuren kom springande precis mot mig och var mindre än en meter från mig när de vek undan åt olika håll.

Denna dag träffade jag åter Gunnar Roos, det var på fågelstationen c kl 1300. Jag reste hem med start kl 1445, då kom våldsam hagelby så att allt blev vitt, det var något mitt emellan snö och hagel (trindsnö tror jag det kallas). Hem till Lund kom jag kl 1615 efter en mycket skön tid.

S L U T

1973-04-20, fredag.

(34)

Exkursion med Sune Arlebo. Start från Lund 0805. Först for vi till pungmes-lokalen i Bjärred. Här ett mycket avancerat bo av pungmes. Efter lång väntan, och sedan vi hört fågeln flera ggr, kom pungmesen och byggde och var mycket länge i boet. Vidare ~~småspårar~~ smådopping hörd här, rörhöna också h, sothöna h, sävsparv s, järnsparv sj. 1 brun kärrhök ♂ adad kom över, fällde slutligen i kärren öster om fågeltornet. Den hade väldiga, väl avsatta, ljus silvergrå vingfält, och stjärten var ljus gråbrunaktig eller gråaktig, mot basen så ljus att den verkade vit på avstånd. Mycket sällan har jag sett denna karaktär så utpräglad hos brun kärrhök. (Men rätt många ggr har jag hört och sett folk bestämma sådana gamla bruna kärrhökhannar till blå kärrhök). - Fågeln bar litet byte. Den anfölls av kråka och vipor. - På avstånd i havet flock 50 knölsvanar, de låg utanför tornet, nära land. Vidare gravand s, ringduva allmän. Men vi inventerade inte åmynningen. Hämpling, bofink, blåmes s.

Kl 0910 kurs mot Barsebäck. På vägen kaja och skata samt råka, den sistnämnda har koloni ~~inom~~ i Borgeby björkemosse, den gamla kärrsångarlokalen från 1930-talet. Den genomskärs nu av motorvägen. Även såg vi 1 nötskrika, vilket var oväntat.

Vi räknar fågel från Barsebäck. 32 knölsvanar varav 4 bruna. 2 knipor, och c 17 ejdrar inalles. 3 par gravand, 1 gräsand ♂. Sävsparv ♂. Ytterst få gråtrutar (varav) 1 juv. 4 skratmåsar ad. 2 par småskrak. Några kråkor, några starar. Ytterligare 4 småskrakar.

Titt mot kraftverket: 30 starar. 60 knölsvanar därav några bruna, men när ett par "vita" ex lyfte sågs att de ej hade rent vit dräkt, tvärtom tämligen mycket brunt (OBS: denna felkälla bör ihågkommas! GRck vid renskrivningen 1983-08-26) 10 gravänder. 1 ringduva. Ungefär 27 + 3 + 1 spovar flyger tysta förbi, nära håll, gottljus; vingslagen verkade hastiga, men allt var säkert storspov. 1 ängspiplärka; ~~småspårar~~ hämpling h, järnsparv sj. 1 + 1 gråtrutar ad, och 1 havstrut ad.

Kl 0957 fortsatte vi från Barsebäckshamn. Nu på en sträcka mycket litet fågel. 5 par gräsand, de sågs ett och ett i taget. 14 småskrakar, de flesta låg i en flock. 3 ejdrar varav 2 ~~inom~~ fjolårs-♂♂ och 1 ♀. 3 eller kanske 5 gravänder. 4 skratmåsar ad, 2 gråtrutar ad, fasan hh, sånglärka. Ringduva flera ex.

Väder: fint, stilla; solsken men mycket molnigt.

Vi far norrut, mot Sjöbobadet. Ytterl. 11 småskrak, 1 rödbena som också spelar, sädesärsla. 2 hämplingar också, de kom troligen in från SV över havet. 18 sothöns. 2 + 2 gravänder. 1 havstrut juv/med. 2 ängspiplärkor; c 10 knölsvanar sågs också, och av dessa flög ett helvitt ex och ett brokigt ex (= ej ad) söderut. Vi observerade särskilt att även sistnämnda ex hade vington! Sävsparv s. Några få skratmåsar 4 krickor, ytterl. 12 sothöns. 10 gravänder, 6 gräsänder, 2 småskrakar, vipa, järnsparv, gråsparv, ringduva, taltrast. 4 steglitsor flög mot S. Sädesärsla. 2 rödbenor. Ytterst få måsar, några skrat, några gråtrutar juv. Småskrak ♂♀. 145 knölsvanar i jättefint ljus, närhåll. Därav c 10 bruna och minst 7 - 8, men troligen ~~småspårar~~ betydligt flera, andra exemplar med m l m tydliga bruna "band" på ryggen. Några gravandpar. En knölsvan ad hade runt halsens nedre fäste en decimeterbred ~~små~~ klargul ring; om där fanns någon text var den helt osynlig för mig. - 1 kretsande fjällvråk högt, och spridda skratmåsar och trutar kretsade också på jättehöjd i det lugna vädret. Långt ute satt 8 skarvar på ålapålar. Mycket chironomider flyger (OBS: tidigt datum! Möjligen någon reservation rörande familjenamnet?) .

Vi fortsätter kl 1050. 1 + 2 par raphöns, ytterl. 50 knölsvanar med ungefär samma andel ungfåglar som förut. 8 + 23 skärfläckor. 4 rödbenor + några till. 6 strandskator, flera vipor, sånglärka, 1 + 1 kråkor, flock 15 kajor. Måsar några få tiotal: 15 skratmåsar och kanske 25 gråtrutar varav hälften eller flera icke-utfärgade. 2 krickor, 3 bläsänder varav 2 ♂♂ ad. Skarvarna är 9 till antalet. 6 par gravand. 1 högkretsande tornfalk med mellersta stjärt-pennor mycket korta, stjärten såg därför ut ungefär så:
1 storspov. Vipor, lärkor

Kl 1120 matpaus, sedan ner igen till stranden. Nu ses 11 skarvar och ~~småspårar~~ 52 + 3 gravänder!! 1 tornfalk flög förbi. Lärkor sågs hela tiden. 6 nya skärfläckor, minst 12 strandskator, c 6 rödbenor, några kråkor; och från revel lyfter plötsligt c 40-50 måsar, mest gråtrut juv, helt få gråtrutar ad, 1 havstrut ad, några fisk-måsar juv. ~~småspårar~~

forts.

1973-04-20 forts.

Vidare 3 stjärtänder, det är 88. 20 skrattmåsar ad. Gräsand fåtalig, ej över 8 ex sedda. Några kråkor, sävsparv, ängsbiplärka, sädesärta.

Nästa plats kl 1155. Här ses c 10 skrattmåsar ad, 40 gråtrutar varav mest juv men en del ad, och 5 - 6 havstrutar varav 2 ad; därtill 37 skärfläckor, 25 gräsänder, stjärtandpar 88, 180 myrspovar, 100 gravänder spridda, högst 3 strandskator; även hördes hämpling, och sädesärta och ängsbiplärka ~~se och/eller h~~ på nytt.

Vi fortsatte. Såg c 40 gravänder, 25 gräsänder, 14 krickor, 3 spovar, det var storspov, c 8 strandskator, 2-3-4 rödbenor, 30 starar, 1 fjolårsex av skrattmåsar, som jagades bort av ad. Måsar f ö my. få, ej över 15 ex, därav 5 skratt, några gråtrutar och 2 - 3 havstrutar.

Väder: det blir en hagelskur, först svag, sedan stark; och det blev plötsligt oerhört mörkt. Regn, åska. Vi går ner till plats 400 m söder om den smutsiga stranddungen. Nu usel sikt. Här ses c 10 knölsvanar, 50 gravänder, 2 stjärtänder, det är även nu 88; vidare 2 ejdrar, det är också 88, 12 gräsänder till, ytterst få skrattmåsar, 1 havstrut, 1 skärfläcka, några starar, vidare vipa och sånglärka.

Kl 1235 for vi långt mot N, förbi den "smutsiga dungen", missade säkert något (av fågellivet vid stranden) men ej mycket. Vid nästa stopp: 95 ~~gravänder~~ (!!), 19 bläsänder mest parvis, 1 sothöna, 1 strandskata, 8 gräsänder, c 25 obestämda änder långt ute. 1 gråtrut. Det är nu regn, men ej dålig sikt, och det ljusnar.

Kl 1300 forts. till den fina marken S om åmynningen (=Löddeåns mynning). Det lättar starkt, solen kommer fram, det ljusnar alltmer. Här 36 gravänder, 8 knölsvanar 3 sothöns, högst 50 krickor, 2 årtor det är 88, c 100 gräsänder och minst 200 bläsänder, de låg i flockar men lyfte ofta parvis. Summa änder (här) = 350. 40 hämplingar flög mot N, 2 skärfläckor flög mot S. 1 rödbena spelar, vipa s, lärkor sj allmänt. Några skrattmåsar, bl a i oren dräkt men med brunspräckligt huvud. Några kråkor. 50 starar. 1 häger lyfter, flyger mot N. Mycket trevlig plats. Sävsparv 88.

Kl 1320 forts. vi. 1 havstrut, 4 vipor; gråsparv s vid enda huset. Fridlysta områdets gräns: här 8 krickor, över 150 gravänder (!!), 3 sothöns, över 24 skärfläckor, minst 8-10 rödbenor, c 20 gräsänder, nog högst 100 trutar inalles; litet skrattmåsar d v s c ~~15~~ 15 ex, 1 häger, vipor, sävsparv, kråka på avstånd, råka på fälten. 1 fisk/silvertärna, 8-10 strandskator; troligen mycket mer men vi gick inte in på det fridlysta området. Ängsbiplärka, 1 ryttl. tornfalk, kråkor.

Forts. kl 1340. Strandskator och vipor över åkrarna. Massor av skrattmåsar + en del trut + strandskata vid översvämmad åker. 1 koltrast i industrikvarteren. Vi far mot avstjälpningsplatsen, ankomst dit 1345. Trevlig lokal. Nytt regn. 20 gravänder, ejdr 2 ex det är 88, 4 knipor, där i närheten 2 knipor 88 fjolårsdräkt, huvudfläck ej rund och ej klart avgränsad, just sådan dräkt som lätt blir utnämnd till islands-knipa! Långt ute ligger här stor flock på c 75-80 änder, det är åtminstone delvis knipa. Därtill såg Sune A ytterl. 100 änder. 6-8 myrspovar varav 2 röda, och 2 svartbenta strandpipare. 2 större strandpipare med bo med 4 ägg! (Tidigt!).

En kärrsnäppa. Måsar i måttligt antal, 100 - 200 ex. Grönfink 200 ex! 2 fiskmåsar ad

Klart här 1415. Sedan for vi hem till Sune i Landskrona. Han och hans fru hade bjudit mig på middag. Jag klädde om mig. Vi hade en my. trevlig middag och kul konversation från 1430 till c 1740. Sune och hans fru följde mig till stationen. Jag pratade rätt mycket med deras barn också; äldsta flickan är 15 år och mycket trevlig, och hon är redan elitgymnast i svensk toppklass.

Kl 1820 reste jag till Lund via Eslöv. Vid Trollenäs, mellan ~~Marieholm~~ Marieholm och f d Trollenäs station, låg i ån ett gräsandpar där honan hade silvergrå färg på bakkroppen ungefär som en årthanne. Jag har aldrig sett en sådan missfärgning förut. // - Vid Örtofta sjöng gärdsmyg. Mycket fasan, 3 rapphönspar, mycket måsar, råka, kråka etc sedda på resan. Rälsbrott försenade oss vid Örtofta. Ankomst Lund 1935.

S L U T

1973-04-22, påskdagen.

Fint väder, frisk O-NO vind, torrt, delvis molnigt. God sikt. För första dagen på länge var det rätt varmt: skattat c 11-12° C). Kl 1330-1850 biltur med Torsten Jacobsson till Krankesjön och Vomb. Letade förgäves efter vitögda dykare (Aythya nyroca), som lär finnas därute. Eller rättare sagt: den finns eller har nyligen funnits alldeles säkert därute, både ♂ och ♀ i dammarna nedanför Stensoffa, närmare bestämt. Vi fann den inte, men f ö hade vi en mycket trevlig tur. Förkortningar:

A = området vid f d Almen vid Krankesjön, incl. sjöns V del

H = Heljesjön

S = Stensoffa

Vs = Vombsjön

Vä = Vombs ängar.

Arter:

- 1 skäggdopping A få, Vs 1-2 ex, ~~några~~ ex, c 5-6 sedda
- 2 sädgås säkert 700-800 på Vä varav c 300 söder om vägen, c 450 norr om vägen och c 50 sedda på den goda marken mellan Vs och Vombs Norregård
- 3 bläsgås: några ad sedda fint på Vä norr om vägen och i nyssnämnda gåsflock på c 50 ex mellan Vs och Norregård. Men gässen gick delvis långt borta, och trots gott ljus var det omöjligt att fingranska mer än kanske 200-250 ex, särskilt som många ex låg ner eller överhuvudtaget visade sig dåligt. ex)
- 4 knölsvan: ~~enstaka~~ långt ute, borta i sjöns Ö del, sågs flera (när vi obsade vid A. På närmare håll några ex. Därutöver ej sedd, men sjöns N sida undersöktes ej närmare, ej heller östligaste delen och sydöstra hörnet.
- 5 gravand: c 25 ex på översvämmande plöjnad väster om f d stora ladan, alltså på fälten ~~fram~~ Vombsjön. Därtill ♂♀ flygande ~~över~~ vid A, samt ett par simmande i H och ett par flygande däröver. Även ytterl. ett par flygande över Vombs fure.
- 6 gräsand: S några ex, högst 10, mest ♂♂. Även ett helvitt exemplar i kärret nedanför S. Fåtalig A. Få ex Vs och Vä. Summa sedda ex på dagen högst c 25 varav mest ♂♂
- 7 kricka 2 Vä, och i våtmarken mellan Vs och Norregård låg en flock på c 20 ex, de flesta parvis
- 8 årtä en ♂ sedd A
- 9 bläsand: A c 15 + 2 ex, alla flygande, därav 5-6 ♂♂ ad
- 10 skedand 2 ♂♂ och 2 ♀♀ nära Norregård
- 11 brunand en ♀ S, och vid A 2 eller 3 ♂♂; inte flera ex sedda!
- 12 vigg c 8-10 ex, mest ♂♂, sedda S. Och vid A sågs flockar och par på inalles c 25 - 30 ex. ♂♂ övervägde i antal (OBS: inga knipor eller skrakar sedda!!)
- 13 glada: 2 ex vid S flera ggr, båda ex sågs samtidigt. Rätt ovanligt att se glada här. (OBS denna kommentar! GRck vid renskrivningen 1983-08-24)
- 14 fjällvråk 1 ex ryttlande på Vä, den fällde nära, sågs mycket fint.
- 15 ormråk: minst 2-3-4 ex sedda S, 2-3 sedda A och 1 eller 2 vid Vs hörna
- 16 brun kärrhök. Vid S sågs dels 1 ♂, dels ytterl. något ex. Över Krankesjön öster om A dansade ♂ och ♀. Nära H sågs en ♂ jämte något ex därtill. Säkert inalles 5-6 ex sedda idag.
- 17 blåhök: Vs mellan sjön och Norregård 1 ex. Vingform sedd, undersidan var röd. Fågel ej blek, troligen en fjolårsfågel. Därtill upprepade ggr vid S en mycket blek fågel, ovan blackt och blekt brungrå, huvud påfallande enfärgat gråaktigt. Stjärtrot vit. Vingar otvivelaktigt med "4 långa handpennor". Därför var fågeln en påfallande blek blå kärrhök ♀ ad. Jämför obsen 11 april förra året! Mycket tankvärd observation.
- 18 tornfalk 1 ex S, 1 eller 2 ex Vä, 2 ex Vs västra strand, 1 ex nära H. Summa minst 7 sedda idag
- 19 fasan flera ggr, bl a 1 ex av utsökt mörk "versicolor"-typ eller kanske "tenebrosus"-typ vid Norregård. Den var mycket mörk, nästan svartgrön, bakhals grön, intet spår av vitt.
- 20 oklar sumphöna: ~~enstaka~~ okänt läte nedanför S. Vi blev ej klara över det. Se kommentar efter övriga arter
- 21 sothöna: fåtalig S. En del A, några ex Vs. Ej över 25 ex inalles idag
- 22 rall hörd bra vid S
- 23 strandkata flera på odlad mark: 1 ex vid lövdungen V om Norregård och 2 flygande över Norregård. Även 1 över Vs samt ytterl. 2-3 ex på Vä etc. "Oväntat trots allt" (måste betyda att jag fann antalet större än väntat på denna inlandslokal, även om inlandsobsar blivit my. regelbundnare än förr. GRck 1983-08-24).

- 24 vipa: ganska många på Vä, men ej på långt när som förr tycker jag
- 25 rödbena: 2 ex i ~~flora~~ kärret mellan Norregård och Vs
- 26 storspov rätt allmän S, Vä, Vs västra sida ~~flora~~ etc, på åkrar och ängar, spelade ofta. Säkert 25 ex sedda
- 27 enkelbeckasin: 2 flitigt uppe vid S, även hörd där. Vid S uppskrämdes dessutom 1 + 1 ex
- 28 skrattnås allmänt överflygande S, A. Massvis över Kr sydöstra hörn, sågs på avstånd. Däremot relativt få i och över sjön vid A, åtminstone jämfört med mängderna över SO hörnet. Arten vidare mycket allmän på ~~flora~~ Vombs översvämningar och som rastande på åker väster om Vs, ungefär väster om platsen för den numera försvunna stora ladan.
- 29 fiskmås: några ad sedda
- 30 gråtrut: flera ad och juv. 1 juv A, 1 ad också A. På håll minst 6-7 ex Vs. Bland gässen i den flock som stod mellan Vs och Norregård stod 1 ad och 2 juv gråtrut; de uppskrämdes innan vi bestämt den gamla fågeln, men (den) återfanns på Vombs ängar.
- 31 havstrut 1 adad Vs, och 1 ex i tredje året vid A.
- 32 ringduva allmän, men inga flockar sedda
- 33 större hackspett 1 i ~~flora~~ träd väster om Stensoffa
- 34 ~~flora~~ sånglärka mycket allmän Vä etc
- 35 sädesärta sedd på 6-7 ställen
- 36 järnsparv sjöng i skogen mellan S och almen
- 37 kungsfågel hörd där också
- 38 koltrast sedd och hörd
- 39 taltrast några få hörda
- 40 dubbeltrast 1 ex på torra ängsmarken utanför Norregård
- 41 entita sjöng ~~flora~~ i skogen när vi var på väg ner mot almen
- 42 nötväcka sedd och hörd där flera ggr
- 43 sävsparv flera ex sedda: A, S, Norregård
- 44 bofink: flock Vä nära Södergård och Nygård. Vi kom förbi här 2 ggr
- 45 hämpling hörd överflygande ett par ggr
- 46 stare rätt allmän, många flockar Vä, även Vs västra strand etc, men inga stora flockar. Summa sedda ex kanske 200
- 47 skata sedd
- 48 kråka många sedda: S, Vä etc
- 49 råka ofta sedd, Vä många etc
- 50 kaja sedd flerstädes, i par eller i flockar på högst 6 ex.

Kommentarer:

- a) beträffande art nr 20, "oklar sumphöna": ingen klarhet nådd om arten. Eftersom den förblev obestämd, och eftersom jag brukar numrera endast bestämda arter, borde den följaktligen förblivit onummerad. Antalet bestämda fågelarter denna dag uppgår alltså till 49.
- b) OBS att en del arter, som kunde väntats, inte alls blev sedda. Detta gäller bl a stenskvätta och svalor, och naturligtvis rödhake. En hel del andra också, förstås.

S L U T

38

38

(Jag tror att detta var den dag då jag letade efter 89 av vitögd dykand, som enligt besked av Leif Nilsson skulle hålla till i en av vattensamlingarna nedanför Stensoffa. Men ingenting härom står i originalanteckningarna. GR vid renskrivningen 1982-09-02).

1973-04-28.

Kort exkursion med Inga och Mamma till Dalby Norreskog. Mulet, men höga moln och behagligt väder. Tid c 1400 - 1500. Det hade varit sol på f m. Artlista:

gärdsmyg sjöng

järnsparv sjöng

bofink

entita

blåmes

storflockar

snöskata 1 ex sett i skogsbrynet,

hördes också för den delen

ringduva

gröngöling hörd många ggr

ormvråk 1 + 1 + 1 sedda, de drog

över högt mot Ö med flera minu-

ters mellanrum. Dessutom sågs

på närhåll och intill varandra

2 börringevråkar varav en OK

och en föga utpräglad. Storleks-

skillnaden var mycket tydlig när

de sågs tillsammans. (Trevligt!)

vipa på fälten N om Söderskogen

gravand: ett par här

gräsand 1 ♂ här

tornfalk ~~en~~ 1 ex här, den hade

ovanligt kort stjärt och stude-

rades därför länge. Sågs slut-

ligen ryttla på stor höjd.

Färger syntes ej mot den grå

himlen.

lärkfalk 1 ex, årets första, sågs

20 minuter senare på samma

plats. Se skiss härinvid:

fiskmås sedd mycket, nog 100-tal,

de drog över mot Ö på stor

höjd, delvis jättehöjd.

skrattmås: en del sedda, de gick

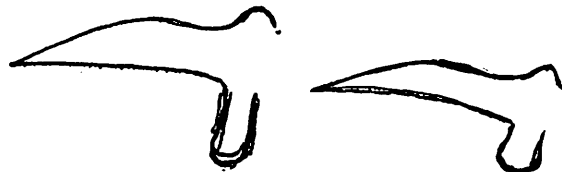
vanligen högt, delvis på

jättehöjd.

- - - - -

Efter återkomsten till Zootis, kl 1515, såg jag en flock på 68 ejdrar och 6 stjärtänder flyga österut över staden, höjd c 300 m. Mycket vackert.

S L U T

1973-04-29, söndag.

Skånes Ornitologiska Förening hade exkursion till Kungshults mosse (c 8 km öster om Eslöv). Vi gick runt mossen och också ut över angränsande torra marker, delvis med m 1 m bevarad prägel av fälad. Jag var ledare. Fint väder. Arter:

- 1 sångsvan 1 fågel, inte utfärgad ad men blek, sedd i mossen. Övåntat!
- 2 gravand: par i mossen, även överflygande över markerna längre norrut
- 3 kricka 3 ex i mossen
- 4 gräsand: några få par respektive hannar i mossen, totalantal sedda ex högst 10!
- 5 ormråk 1 ex vid mossen, senare sågs 2 - 3 kretsande ex
- 6 glada 1 ex mycket fint över öppna markerna norr om vägen.
- 7 tornfalk 1 ryttlande högt upp; den blev även förföljd av gladan
- 8 fasan mycket allmän på uppvägen, och sågs i trakten på exkursionen
- 9 raphhöna: ej vid mossen sedd eller i dess omgivningar, men minst 2 ex sedda på hemvägen nära Skarhult
- 10 rörhöna 2 sedda i mossen
- 11 sothöna: mycket få ex sedda i mossen, bara c 3-4 ex
- 12 vipa flera sedda, dock ej vid mossen
- 13 enkelbeckasin: ofta sedd, spelade också
- 14 gråtrut: 3 ad sedda högt uppe, därtill hörd en gång
- 15 fiskmås: en ad sedd kretsas bland skratmåsar
- 16 skratmåsa: skattningsvis 1000 - 1200 ex i mossen
- 17 ringduva allmän, ~~✓~~ mycket ofta sedd
- 18 större hackspett sedd och hörd
- 19 mindre hackspett sedd av flera personer, ej av Inga eller av mig, men obsen säkert OK
- 20 sånglärka allmän på fälten vid Kungshults samhälle etc
- 21 hussvala 1 ex flög över mot N eller NO. Tidigt datum enligt min erfarenhet
- 22 ängspiplärka sedd och hörd
- 23 trädpiplärka: flera ex sedda, spel och locktoner hörda, mycket bra; dock knappt mer än 5 - 6 ex inalles
- 24 sädesärta flera ex sedda
- 25 gärdsmyg flera sjungande!
- 26 järnsparv: mycket allmänt sjungande, ideligen även sedd; jag har nog aldrig varit med om en säsong med så mycket järnsparv.
- 27 lövsångare: några sedda och hörda
- 28 kungsfågel upprepade ggr sedd och hörd
- 29 svartvit flugsnappare 1 hane ad sedd
- 30 buskskvätta ~~✓~~ en hane
- 31 stenskvätta 2 ex sedda
- 32 rödhake allmän, sjöng på många platser
- 33 rödvingetrast sedd: 2 ex + några ex + därtill enstaka ex; dessutom även hörd

FORTS

1973-04-29 forts.

- (41)
- 34 taltrast ofta sedd och ofta hörd
 - 35 koltrast: många sedda
 - 36 entita sedd 3 - 4 ggr
 - 37 talgoxe sedd och hörd flera ggr
 - 38 blåmes sedd och hörd, dock ej av mig
 - 39 svartmes hördes sjunga; något oklart om jag hörde den
 - 40 gulsparv sjöng och sågs på minst 4 ~~ställen~~ ställen
 - 41 sävsparv : flera ex, både ~~h~~ hannar och honor, sågs i mossen. Den hördes även sjunga.

 - 42 gråsparv hanne sedd Kungshults samhälle
 - 43 grönsink sedd och hörd tämligen ofta, även parningsflykt sedd
 - 44 steglits: 1 ex sett och hört av mig; senare sågs minst 3 ex mycket fint av många deltagare
 - 45 hämpling flera sedda, var snarast ~~hannar~~ tämligen allmän.
 - 46 bofink: vi såg dels en flock, dels också sjungande hannar, dels även honor
 - 47 bergfink: minst 1 + 2 = summa 3 ex sedda bland bofinkarna
 - 48 stare sedd några gånger, men bara enstaka ex eller 2 - 3 tillsammans
 - 49 skata sedd
 - 50 kaja sedd flerstädes

 - 51 råka sedd på vägen; 1 ex även norr om Skarhult
 - 52 kråka ofta sedd; 1 ex flög med stora kvistar.

På hemvägen; men fortfarande rätt nära mossen, på öppen mark men nära skogsbrynet, såg vi en flock på 18 dovhjortar.

S L U T

1973-04-30.

(42)

Från Lund 1450, ankomst Krageholm 1535. For via Veberöd - Ilstorp. På utvägen sågs rapphöns 2 ex, glada 1 ex, ladusvala 2 ex varav 1 vid Assmåsa, vidare fasaner, råkor etc.

Krageholmssjöns S sida, vid utsiktsplatsen. Jag började obsa 1545. Ser i sjön skäggdopping 1 + 1, vigg ♂ + flock c 7 ex + flock c 5 ex; sothöna bara 1, skrattmåås 250-350 ex svärmande glest och mycket lågt över sjön, jag misstänker att de tog nykläckta chironomider (eller annan/andra flygande insekter). Bland skrattmååsarna 1 dvärgmåås med svart vingband och 1 svarttärna. 1 gråtrut högt mot V, 1 ormvråk ses, nötväcka s h, bofink sj, taltrast sj, steglits h, ladusvala 6-8 ex s, järnsparv sj, stare s, talgoxe, sädesärta s, 1 häger, 1 ringduva, fasan hh, blåmes 1 s, fiskmåås några ex my. högt kretsande.

Väder: härligt, soligt, svag vind troligen omkring V. Rätt kyligt. Inga cumuli, men svaga till måttliga slöjor av cirrus-typ i S-SV-V och över mer och mer av himlen

Starar s, 1 ringduva, ~~1~~ 1 kråka. Nötväcka flera ex, blåmes s h, lövsångare sj, stare s, taltrast s h. 1 vipa flyger förbi, 1 kaja. Koltrast sj. 2 trutar juv flyger mot Ö. Hackspett h, koltrast sj, grönfink h och kort därefter ses 2 ex. 1 tornfalk över sjön. 1 gräsand ♂ flyger förbi. Flera lövsångare h. Nötväcka a. Vi fortsätter in på vägen V om sjön. 1 börringevråk, sånglärka. Flera hämplingar s h. Flock pilfink i trädrad på fältet. 1 glada attackeras av 2 kråkfåglar på avstånd. 1 sävsparv.

Vi tittar över sjön: skrattmååsarna nu mera samlade på koloniplatsen (som ligger på sjöns Ö sida). Antal skattat 300 ex, men fler ex kommer. Trädpiplärka s h, hörs även sjunga; 2 taltrastar, 1 gravand, lövsångare, stare.

Av vigg ses nu 9 ♂♂ och 5 ♀♀ tillsammans. 3 gräsand-♂♂ ses tillsammans, de ligger nära intill varandra. 2 drillsnäppor. 2 turkduvor flyger över mot N. 1 svartkråka flyger över mot V. 1 + 1 gråtrutar ad sedda. Dvärgmåsen återsedd. 1 knipa ♂ i ruggning (egendomligt, förefaller det. Männe skadad?? GRck vid renskrivningen 1983-08-24). - Flera fiskmåsar. Ännu 1 drillsnäppa. Fasan hh. Svartvit flugsnapp ♂. Inga ser 2 grågäss och 2 svarttärnor. - 2 gråtrutar ad. 6 betande grågäss upptäcks på Ö sidan sjön, därefter 3 till som kom från N och fällde. Dvärgmåsen juv återsedd och (en) dvärgmåås adad sedd. Knipa ♀ sedd nära. 2 fisk/silvertärnor långt ute. 1 häger sedd, men Inga såg flera ex nyss. Flera taltrastar sj. Bofink ♂ s, fasan hh. Säkert 20-30 icke utfärgade skrattmåsar sedda. Entita h, hämpling h. Flera fiskmåsar ad ses lågt. Vipor s på Ö sidan. Gulsparv lockar.

Vi forts. till vägkröken alldeles nära sjön.. Matrast här 1740-1750. Därvid ses 1 knölsvan ad, skrattmåsar, några ladusvalor, minst 6 hussvalor; skäggdopping är allmän, över 15 ex s. Några få sothöns. Spridda gräsänder s, nästan bara ♂♂, men inalles hög/st 10 ex. Vigg nu säkert 25 ex, de ligger i N delen av sjön. Rörhöna troligen h, häger s, gråtrutar, rödhake s h, lövsångare flera sj.

Vi fortsätter (längs vägen). Entita s h, fasan flera ~~♂♂~~ ♂♂ s, koltrast flera s, spillkråka ropar, talgoxe h, gärdsmyg h, rödhake sj. Ringduva s h, taltrast sj; nötväcka h, är mycket allmän här. Starar sj, 1 stenknäck sitter i träd, flyger bort.

Vi ger oss ner till sjöns norra strand, i skogen. 3 hägrar skrek, följde varandra (i flykten). Mycket vigg, minst 25 + 10 ex, men mest är det sådana ex som redan setts och antecknats härovan,. Hackspett trummar. Rödhake allmän, sj. 2 salskrakar ses i sjön, det är ♀♀ eller ♂♂ juv. Sent datum! Brunand ♂ s, gräsand 4 ♂♂ + 3 ♂♂ + några ex till + ♂♀. Ringduva. Vi fortsätter till höga utsiktspunkten där vägen tar av till Ellestasjön. Kungsfågel sj, hackspett trummar, bofink sj, rödhake sj, taltrast, sothöna, mesar. Skrattmåsar ses nu på fältet NV om slottet (alltså på långt håll!). Täml. my. änders ses vid Ö sidan, 25 - 50 ex, jag tror det är mest vigg. Hussvalor h, ladusvala h, 5 + 5 + 1 trutar högt mot V eller VSV. Väder lugnt, fint, klar sikt, slöjigt, men kyligt. - 1 ormvråk, my. ljus och fläckig, i bokskogsbryn, lyfter, glider ner sakta, försvinner. Brun kärrhök ♀ på samma plats som i fjol. Häger på ön Lybeck. Sånglärkor sj, 2 hämplingar flyger över. 3 gräsänder: 2 ♂♂ jagar 1 ♀. Blåmes, talgoxe.

Vid Ö stranden 12 grågäss på äng. 10 krickor i pöl på ängen. Många hämplingar: flock på 30 småfåglar troligen enbart bestående av hämpling. Sädesärta, stenskvätta. Häger. Måsar på grönåkrarna. Litet stare mot S. Bruna kärrhök ♀ flyger norrut kl 1855, börjar jaga i sjöns norra ände.

Vi gick från jägare Carl Nilssons bostad ner till sjöns SÖ vik, alltså där fiskebåten ligger, tid 1915-1950. Taltrast a, rödvinge 2, snöskata 6, hämpling massor! stare nog 100, skata 2, vigg ng, skäggdopping ng, sothöna ng, rörhöna 1, gräsand 1 ♀. Inga fler vattenfåglar. Järnsparv flera sj. Rödhake, grönfink, häger, sävsparv. - Kl 1938 och 1942 kom resp 75 och 120 skrattmåsar till sjön från Ö. En del (skratt) rastande på fältet nära slottet. Vipor s. - Start hemåt 1958, ankomst Lund c 2042. - Summa arter s i området 62 eller 63, incl fisk/silvertärna. Männe svartkråkan inräknad; undersök! Är ju ej egen art. Något tvivel? - OBS därtill arterna endast sedda på nervägen! SLUT

1973-05-09.

På kvällen första besöket vid fågeltornet i SO hörnet av Krankesjön. Dessförinnan besök vid Stensoffa, och rundtur tillsammans med Inga och Berith. I "mossen" vid Stensoffa bara ett par gräsänder och sothöns. Men dansande brun kärrhök sågs.

I Krankesjöns SO del: jättelik koloni av skrattnås, nog 2500 - 3000 ex sedda. Vidare 1 fiskgjuse, 1 brun kärrhök, några få brunand-drakar, vigg 1 ♂, sothöns få, gräsand få, rördrom hörd några gånger. Knölsvan(ar) ensamma, ofta med lyfta vingar (alltså hannar, utgår jag från); och ute ~~inom~~ på sjön låg knölsvanarna spridda eller m 1 m tydligt i par, summa 20 - 22 ex sedda.

(OBS: första besöket vid nya fågeltornet. Om jag minns rätt, var tornet färdigbyggt, så att man kunde gå upp och titta ut över sjön. Rätt intressant protokoll i all sin anspråkslöshet, eftersom det utgör inledningen till min långa serie av observationer vid Krankesjön. GR vid renskrivningen 1982-01-27).

1973-05-17.

Buss från Lund till Hjälmared vid Vombsjöns NV hörn, ankomst dit 1247. Härligt sommarväder. Cumulusmoln.

1 fiskgjuse spanar över vattnet, ryttlar, anfaller kortvarigt av 2 fisktärnor och 1 skrattnås, och trakasseras mycket långvarigt av 1 kaja som är trasig i ena vingen. Kajan föll dock bort till sist, men därefter blev gjusen oerhört länge följt av 2 andra kajor. De omöjliggjorde gjusens fiske, gjusen steg från 20 m till 300 m med kajorna efter!

Gulärta h, hämpling h, lövsångare h, bofink h, starar s, fasan h. Näktergal sj intensivt på avstånd. Sävspurv 1 ex s h, kråka s, råka s, c 50 skrattnåsar s. I sjöns NV hörn säkert 50-60 skäggdoppingar jämte många bon, även flera sothöns med bon. Årta dels ett par, dels 2 ♂♂, skedand minst 5 ♂♂ och 1 ♀, gravand 2, vigg 4 + c 6 + ytterligare några ex, nästan bara ♂♂. Brunand 7 ♂♂.

Nu ses på långt håll en gjuse jämte 2 kajor, rimligen de ovannämnda fåglarna; men på närhåll kommer ny gjuse, den fiskar efter ryttlande, slår jättestor mört-fisk som tages över bakryggen enligt skiss: Gjusen flyger iväg via "fiskar Bergströms" (= huset vid Kävlingeåns avflöde ur sjön); den blir förföljd av 2 fisktärnor och c 20 skrattnåsar, men de avviker efter att ha följt med c 300 - 500 m.

Ladusvala s h, backsvala 1 s, gräsand 1 ♂ sedd!

Gjusen med byte återfinnes nu kretsande mycket högt;

1 kråkfågel slår tämligen lamt efter den. - Nu ser jag c 3 ♀♀ bland viggarna. 2 vipor [2 strandskator och] på samma åker N om "fiskar Bergströms". 2 sånglärkor. Storspov spelar på avstånd. 1 ormråk kretsar på långt håll. 1 gulärta av sydlig ras, ♂, ses nära. 2 ringduvor över sjön. 2 hämplingar lyfter. 1 sävspurv. Ännu 1 gulärta. 1 fisktärna ses ligga på bale (ute på sand-reveln som avgränsar vattnet i NV hörnet). 1 sädesärta, 1 ängspioplärka, starar, 1 buskskvätta. Fisktärna flyger, fiskar. 1 hussvala flyger förbi.

Jag går sakta söderut längs vägen utefter Vombsjöns V strand. Sånglärka s h, gulärta flera ex, 1 större strandpipare flyger nära förbi. Sävspurv s h, 1 storspov s. På långt håll bortemot Harlösa ses c 50-75 skrattnåsar efter traktor. - Flera fisktärnor ses, enstaka eller parvis. 1 fisktärna faller mitt på åkern V om vägen. (Detta ses förvisso inte ofta, men jag har sett att skrattnåsar sitter där någorlunda ofta, och några få gånger har de haft sällskap med skräntärnor, just på det fältet! GRck vid renskrivningen 1983-08-19). - 5 hämplingar lyfter vid sjöstranden; där ses även 1 drillsnäppa och 1 strandskata. På långt håll 1 häger.

I det numera trevliga och relativt våta området V om vägen och norr om enskilda avtagsvägen till Norregård ses vid vatten minst 4 gravänder, 1 sked-and ♂ och minst 3 par rödbenor, också många vipor, bl a en som jagar en kråka. Flera kråkor ses. Rödbena spelar mycket flitigt, sydlig gulärta ♂ sedd nära. Sothöna. 5 + 2 ringduvor 2 fiskmåsar juv. Flera ladusvalor, 1 ryttlande tornfalk, 1 ormråk på håll, 2 storspovar, 2 fällande gräsanddrakar. 2 mosnäppor kom över sjön, de var nära att falla men vek undan eftersom jag stod för nära. Enkelbeckasin tickar. Sävspurv sj. 1 fiskmåsa ad s. Gök gal.

På den fina biten våtmark söder om nyssnämnda enskilda väg ses 1 tornfalk, 1 fisktärna, 1 kaja, några starar, 2 rödspovar (nära mycket), flera enkelbeckasiner, 1 årta ♀, 1 skedand ♂. 2 krickor ♂♂ lyfter där. Buskskvätta hh.

2 tranor kretsar rakt över, höjd lägre än 200 m. Rödbena, kråka. 1 tornfalk skrämmar 20 starar. Lövsångare sj. 1 gravand. Tranorna flyger mot VSV. 1 högkretsande ormråk ses. Mycket kaniner. Följande fåglar hörs sjunga här: sävsångare, lövsångare, buskskvätta, törnsångare, sånglärka. 1 stenskvätta ses, likaså ser jag 1 rådjur, det är en bock.

Jag går på enskilda vägen nästan fram till Norregård, går sedan ner över den öppna marken V om våtmarken ner till "Furets hörna" (= den plats där Vombs Fure börjar vid sjöstranden och där landsvägen mot Vombs by viker av från sjön). 1 brushane ♂ med vitgul krage står i kärret. Gök gal i väster. 2 råkor vid Norregård.

Nu är klockan 1420. Jag tar matrast i låga tallskogen c 100 m V om landsvägen, i norra brynet med utsikt över sjön och marken. Lövsångare, sånglärka, bofink och vipa s och/eller h. Men inga högflygare sedda. I Vombsjöns SV del, på vattnet, ses c 3-4-5 sothöns och 2-3 skäggdoppingar. I skogen 1 koltrast s, och trädgårdssångare hörd sjunga. Högt uppe 1 kretsande ormråk och 1 dito gråtrut. 1 ryttlande tornfalk

1973-05-17 forts.

45
på låg höjd. Mycket Bibionider m fl insekter. - Jag återgår genom ungsnogen ungefär mot SV i riktning mot Bysjön. Skata s, bofink sj, näktergal sj; och ur lilla kärret precis nära norra stranden av Bysjön lyfter ett krickpar; det faller i sjön. Där ligger f 8 några skrattnåsar, 1 + 2 + 2 gravänder, 2 + 2 sothöns, 2 gräsänder ♂♂, 2 skäggdoppingar. Fasan h på avstånd, näktergal sj, bofink ♂ s; 1 ormvråk kretsar över Vombs by. I Bysjön finner jag nu även 2 skedand ♀♀. Kajor, starar, ladusvalor. 2 gravänder flyger över mot S. Svarthätta sj.

Vombs by: blåmes s, talgoxe sj, hussvala tämligen allmän, fasan ♀ s, kajor s, ladusvalor s, 1 hämpling också.

U
Jag går på den s k oljevägen mot Vombs Södergård men viker söderut ner mot Heljesjön. Vid hus ses 2 pilfinkar och 1 gråsparv ♀. På fält ses kajor. Även 1 kråka s, 2 trädpiplärkor s, törnsångare sj, lövsångare sj, koltrast h, gök gal. Talgoxe s/h, järnsparv sj, eljes tämligen tyst i strandsnogen ner till Heljesjön. I denna sjö 1 + 1 + 1 skäggdoppingar s, 1 häger nära; och svarthätta sj, rörsångare sj, lövsångare sj, trädpiplärka sj. Gök. Brun kärrhök ses i 2 ex: 1 ruggande ♀ och 1 ♂ ad (som inte ruggar synbart). Mass-svärming av tiotusentals små diptera. - Jag drar mig tillbaka från sjön. Bofink. 1 skrattnås. I strandsnogen lövsångare. Kråka. Ladusvala ses i 5-10 ex, backsvala c 5 ex över sjön. Entita nästan säkert hörd. Talgoxe. Stare s, lövsångare s h, svarthätta sj, trädgårdssångare sj, flera näktergalar sj, trädpiplärka sj. Gök, bofink. 1 ormvråk kretsar över strandsnogen. Jag går V om Heljesjön först i skog, sedan i öppnare mark. Ser ej ut över Vombs ängar ordentligt.

S om sjön 2 rådjur sedda, och kanin är allmän. 1 + 2 kretsande ormvråkar, och 1 + ännu 1 skrattnås s.

Jag kommer till första svändammen: 1 ärtsångare i tallbuskarna. Minst 2 ormvråkar, 100 skrattnåsar. 2 rödbenor och 1 svartsnäppa, flera ladusvalor, flera backsvalar, några hussvalor, 1 sädesärta, 1 gulärta ♂ av sydliga formen.

X
Klockan nu 1625. Fågel

1 vipa, 1 + 1 gravandpar, ladusvalor tämligen allmänna, 100 skrattnåsar, därav några m delvis märka huvuden men med stora spår av ungdräkten på vingarna. Ringduva. Flera par hämpling. Svarthätta i tallarna. Gräsand 1 ♂ och 2 ♀♀. Flera vipor. 2 mindre strandpipare nära! 1 strandskata kom också. Nu ses 2 + 2 mindre strandpipare, ett av paren flyger i parningsflykt! - Jag går hela raden av dammar, de flesta är torra, nyskrapade på botten, några med föga vatten, några med litet mer vatten. Ännu 1 drillsnäppa. Flera gravandpar. 150 skrattnåsar. Backsvala.

Jag korsar allmänna landsvägen som här följer Furets V kant, och går in i Furet. Nu är kl 1700, jag går mot dammarna som ligger inne i Furet. Gårdsmyg sj.

Stora dammar! 2 + 2 gravänder; 1 häger flyger över; 75 skrattnåsar s, 1 glutt-snäppa lyfter nära, den ropar länge, låtet kommer i serier på 3-7-8 ggr i svit. 1 mycket länge ryttlande ormvråk och 1 annan ormvråk som ej ryttlar. 7 vipor i flock. 2 mindre strandpipare och 1 mosnäppa, dessa 3 i flock. Troligen flera mindre strandpipare här, och med visshet såg jag ytterligare 4 mosnäppor. 2 skogsduvor lyfter nära 1 fältpiplärka faller på botten av torrdamm invid 1 sädesärta. Nu ses flera mindre strandpipare, säkert 4-6 ex utöver de förut antecknade. - Vid en damm 14 gravänder, och intill där- ytterl. över 10 gravänder, de lyfte mest parvis. Inalles blir det en mycket hög siffra på gravänder, 41 eller 42 här, 10 vid nästa damm och på avstånd ytterligare några ex sedda! Sädesärlor.

Mindre strandpipare spelar. Backsvalar ses, och ett bohål av denna art finner jag i låg sandkulle. Hussvalor ett tiotal ungefär, backsvalar tämligen många. Ringduva. Talrika spår av kronhjort och rådjur sedda vid dessa dammar i Furet; även spår av grävling såg jag här.

S L U T

1973-05-19, lördag.

Inga och jag obsade fågel vid Krankesjön på em c kl 1300 - 1630. OBS-plats vid stugan "Björkliden" och från fågeltornet därintill. Lennerstedts kom ut till samma plats och gick en runda.

Inga och jag for ut via S Sandby - Revinge; hem for vi däremot via Silvåkra by - Tvedöra - S Sandby. - Arter:

skäggdopping: några från tornet i SO delen av sjön, några på längre håll identifierbara också. Ej över 10 ex sedda (den)

rördrom hördd; även sedd både av Inga och av Lennerstedt; lyfte 2 ggr och flög på nära håll

knölsvan: i sjön sågs 1 + 2 + ett glest förband på 5 ex + ett annat glest förband på 10 ex + 1 + 1 + 2 = summa 22 ex synliga

gravand 1 ex i sjöns SO del på vattnet

gräsand fåtalig; några sedda, bl a 3 ♂♂ först flygande, sedan liggande, hela tiden i sällskap med en bläsand ♂ ad. Ej över 8-10 gräsänder sedda

bläsand ♂ ad sedd, se föregående ~~art~~ art.

årta ♂♀ sedda

skedand ♂ + ♂ + ♂♀ sedda

vigg: 8 ♂♂ och 2 ♀♀ i vattnet på nära håll, därtill enstaka ex längre ute

brunand: 6 ♂♂ och 2 ♀♀ i vattnet på nära håll, dessutom några ex flygande på längre avstånd, bl a 6 eller 7 ♂♂

fiskgjuse: 1 ex länge observerat över sjöns V del. Den sågs där i timtal. Senare sågs 1 ex flygande österut ungefär utefter sjöns N strand

brun kärrhök ♂ sedd nära Stensoffa när vi var på återväg mot Lund.

Kommentar: stugan "Björkliden" var den som vi sedan hyrde av militärmyndigheterna i nästan 10 år. Vi har beslutat oss för att inte stanna längre än t o m 1982-03-31, då vårt nuvarande kontrakt utlöper. (GR vid renskrivningen 1982-02-03).

Forts.

1973-05-19 forts.

Vid sandtaget och uppåt Revinge etc observerades även:
ladusvala sedd på hemvägen flerstädes
hussvala 1 ex vid Abusa på hemvägen
sädesärta

rörsångare hörd, sjöng

sävsångare " "

lövsångare " "

svarthätta hörd

stenskvätta vid landsvägen N om Silvåkra by

koltrast

sävsparv i sjökanten alldeles nedanför huset; sågs nästan hela tiden.

bofink hannar sedda och hörda

pilfink 1 ex vid huset ett slag

stare: häckar bl a i basen av fågeltornet i cylindrarna med hål i ändarna (dessa cylindrar är av metall och ingår i den konstruktion som bär tornet).

kråka flög över sjön flera ggr

sothöna avgjort fåtalig: från tornet sågs enstaka ex, kanske 6-8 men ej fler; dessa låg i SO delen av sjön. Ytterligare några få ex på längre håll

vipa på fälten

skrattnäs: kolonin i sjön är jättestor, nog är där 2000-3000 ex.

Ingen annan näs sedd

fisktärna: 1 + 1 ex i sjön i SO delen, bland skrattnäsarna

ringduva sedd

tornsvåla: först 1, sedan 2, sedan på långt håll bortåt Almen en svärm på minst 20 ex, kanske mycket fler. Se tillägg nedan.

göktyta 1 ex hördes i strandskogen och sågs av Lennerstedt

sånglärka sedd

backsvåla allmän eller mycket allmän över sjön, även (sedd) vid häckplatsen.

Tillägg: årets första tornsvalor var 2 ex som jag såg över Lund torsdagen 17 maj. Ingen sedd på exkursionen 18 maj. Sedan - förutom dagens ex - hade jag 1 ex vid Zootis söndagen 20 maj, men sistnämnda dag såg Sören Svensson hundratal ute vid Krankesjön - Torna Hällestad.

~~~~~

X) anteckningarna beträffande dessa 9 arter gäller obsar gjorda vid Krankesjön, ej på vägen ut eller hem.

S L U T

1973-05-22, tisdag.

Färd med Göran Högstedt Lund-Ilstorp-Snøgeholm-Krageholmssjöns S sida - gods-kontoret på Krageholm för rumsfrågan - for sedan tillbaka och rundade sjön via S sidan - V sidan - N sidan - Ö sidan, men for ej till sjöns SO vik utan till Eneborg-Assmåsa - S om Snøgeholmssjön - Pengabacken och kvarnuinen vid Sövdeshön - tillbaka till allmänna vägen - längs flygfältet till Ilstorpsgården - Ilstorp - Lund. Avresa 0805, åter Lund 1255. I nedanstående artlista betyder ~~Kh~~ Kh Krage-holmssjön med omgivningar.

skäggdopping Kh, under 10 sedda
häger Kh, Snøgeholmssjön, Sövde
grågås 2 flygande norrut Kh N
knölsvan 2 Kh N
gräsand några få Kh etc
vigg troligen över 10 Kh Ö
knipa 1 ♀ Kh NO
glada Kh och Kvarnuinen Sövde
ormvråk Kh, Sövde etc; ett rytt-
lande ex sett

- 10 brun kärrhök ♂ ad Assmåsa
tornfalk Kh, Ilstorp etc
fasan några ex Snøgeholm etc
sothöna några få Kh
vipa sedd Kh etc etc
storspov Ilstorps kyrka 1 ex
skogssnäppa Saxeröd-Pengabacken 1 ex
skrattnås liten koloni Kh etc
fiskmås 2 juv Pengabacken
gråtrut 1 ad Kh vid Ön Lybeck
20 ringduva Kh flera, etc
gök Kh + flera andra ställen
tornsvala minst 100 ex över Khsjön.
Även sedd flera andra ställen så-
som Dalby, Veberöd etc
gröngöling hörd Pengabacken och Kvarn-
ruinen vid Sövdeshön
sånglärka mycket allmän, även Kvarn-
ruinen sedd
ladusvala flerstädes, Kh etc etc
backsvala flerstädes som föreg.
hussvala några sedda, olika ställen
sädeslära sedd flerstädes; bl a fanns
tydligt 2 par kvarnuinen
(OBS: ej fältpiplärka på de 3 lokaler
där vi väntat den, näml. "Skarrie
hed", Pengabacken, Kvarnuinen. Se
nedan!)

- gulärla sedd vid Ilstorp
30 gårdsmyg hörd Kh S sida
gulsångare (=härmsångare) 1 ex sågs
i ek vid Saxeröd
trädgårdssångare hörd Kh
svarthätta hörd Kh
ärtsångare sedd och flerstädes hörd
vid Saxeröd
lövsångare Kh etc
grönsångare flera hörda Kh N
grå flugsnappare Kh vid sjöns S sida
svartvit flugsnappare hörd
stenskvätta sedd flerstädes: Kh,
Sövde etc

- 40 rödhake hörd Skarrie hed
näktergal sedd och hörd Kh etc
koltrast som föreg
taltrast " "
entita " "
tofsmes hörd Skarrie hed
gulspurv Kh och flerstädes vid Sövde
bofink Kh etc
hämpling Kh
grönfink Kh vid slottet
50 stenknäck hörd upprepade ggr i skogen
vid Khsjöns N sida
gråspurv sedd
pilfink sedd
järnspurv sedd vid Sövde eller hörd
stare matade ungar flerstädes, alltid
i holk eller trädhål; inga ungar
ännu utflugna
nötskrika 1 ex Kvarnuinen vid Sövdesh.
skata flerstädes
kaja dito
råka dito, bl a 15-20 ex vid Ils-
torpsgården
59 kråka också sedd flerstädes.

Det var mulet och tätt dis, bara 4-5
km sikt, men varmt och lugnt och behagligt.
Intet regn. Huvudärendet var att ordna det
rum, som jag fått erbjudande att hyra på
Krageholm, efter egen anhållan. Detta gick
lätt gm vänlig förmedl. av förvaltare Odds-
hammar. Sedan hann vi med en resa runt sjön,
med korta uppehåll, utan brådska, men ingen
grundlig inventering. På nervägen stopp på
stora vägen mellan Klostersågen och avtags-
vägen mot Ilstorp för att leta fältpiplärka
på en ~~kh~~ känd lokal, en stor glänta i det
nu sedan länge barrskogsbevuxna området;
detta kallades förr i världen Skarrie hed.
Fann ingen fältpipl. här men hörde bl a
tofsmes och rödhake. - På hemvägen besöktes
flera lokaler i Sövdetrakten: Pengabacken,
Kvarnuinen, Saxeröd, just för att leta
fältpipl., som Göran arbetar med. Men egen-
domligt nog utan framgång (fast lokalerna
brukar bebos av fältpipl.!) Vi fick dock i
stället en hel del annan fågel, trots rela-
tivt korta besök.

Trevlig tur, mycket trevlig, men snabb
som synes av tidsuppgifterna, och någon
ordentlig inventering var det naturligtvis
inte frågan om.

S L U T

Exkursion med Mamma och Inga. Start från Thulehem kl c 1300. Väder mest mulet, men lugnt och varmt. Vi for Dalby - Veberöd - Ilstorp - Ilstorps gård - Snogeholm - Skårby - Krageholmssjöns S sida - godset, där vi angjorde mitt bostadsrum i uthuset. Därefter tillbaka längs sjöns V sida till Ellestasjöns S sida norr om Ebbarp. Härifrån for Inga och X Mamma kl c 1520 tillbaka till Lund. De lämnade mig i skogsbrynet S om Ebbarp. Det var nu härlig sol alltsedan kl 1400 ungefär.

Obsar: (1) i backen S Bellinga slott: trädgårdssångare sj, 1 stenknäck flög förbi, stare s, ormvråk 1 + 2 + 1 sedda, en av dem i parningsflykt över Bellinga park. 1 glada kretsande. Taltrast sj. Ellestasjön hyste ng spridda skrattmåsar, flera hägrar varav 1 fällde på stengrundet. Invid detta flög 1 + 2 svarttärnor. Gulsparv sj, näktergal sj.

(2) Krageholmssjöns S sida: 1 st hackspett flög förbi, steglits s och h flera ggr, svarthätta sj, grå flugsnapp 1 s, svartvit flugsnapp sj; i sjön spridda skäggdoppingar, sothöns h, skrattmåsar få ex s, gök 1 s h, glada 1 kretsande på långt håll, 2 ormvråkar sedda, 2 mycket högt kretsande bivråkar likaså, samt 2 obest vråkar. Koltrast sj. Över sjön 2 kajor, ett par fiskmåsar ad och juv, 1 gråtrut, ng skrattmåsar, ladusvala, tornsvala. Näktergal sj.

(3) Krageholmssjöns V sida: skäggdopping, törnskata ♂ ad, sothöns h, skrattmåsar sedd, jag såg att lugn härskade i kolonin på sjöns Ö sida. Svarthätta sj, ringduva s h, ladusvala s.

(4) Ellestasjön vid fiskarens brygga, d v s sydligaste viken där vägen från Ebbarp når sjön: Över 20 + 10 grågäss sågs beta på N sidan, troligen var antalet my. större. 4 kråkor flög förbi, gök dito, skrattmåsar fåtalig över sjön, häger sedd i flera ex på olika håll, av grågäss sågs även en del enstaka ex. 1 brun kärrhök ♀ flög över N vassen, förföljd av rätt många svarttärnor. På närmre håll 2 svarttärnor. Gräsand ♂ sedd. Steglits s h. Grönsångare sj flitigt, svartvit flugsnapp sj. 1 vipa över fältet. Ladusvala, hussvala, tornsvala. En börtingevråk med mjölkvita övre ving - täckare ryttlade flitigt!!!

(5) När jag går mot S men fortfarande befinner mig N om den ruta jag skall inventera ser jag: pilfink vid Ebbarp, ladusvala, hussvala, 3 + 1 ringduvor, sädesärla 1 s, taltrast s. Stare flyger med mat. Glada sedd. Sånglärka s + sj, gulsparv lockar, 2 pilfinkar s, koltrast sj. Börtingevråken kretsar, flyger sedan högt mot SO eller OSO. Tornsvala flyger söderut. Bofink ♂ flyger över. 1 + 3 ladusvalor flyger nära förbi. Trädpiplärka lockar.

Kl 1558 går jag sakta in i skogen. Starungar skriker ivrigt i hål i bok, bofink ♀ ses, 2 taltrastar ses på vägen. Det är tämligen mycket mygg! Kungsfågel sjunger kortvarigt i några höga granar.

Kl 1605: fr o m nu befinner jag mig inne i den ruta som jag inventerar för Sören Svenssons räkning. Starungar skriker inne i skogen. Rödhake sj. Bofink lockar "hyit hyit hyit.....". Bofink sj också. Koltrast varnar (, antagligen eftersom) törnskata ♀ sitter i unggranen i gläntan. Jag följer den rätt nya skogsvägen ut på gläntan med unggranarna. Gulsparv lockar, tornsvala flyger över, järnsparv lockar nästan säkert. Lövsångare sj. Jag lämnar skogsvägen och går i krokig kurs i skogen ungefär i rutans V kant. Gärdsmyg varnar oerhört intensivt för törnskata ♀ som sitter på glänta med hallonris. ~~Bofink~~ Bofink sj. En mes sjunger

~~gråspår~~
gråspår

tii

tii

(zi)

(zi)

....., alltså principen: . — . — . —

Art ej helt klar. Svartmes tror jag. Svarthätta sj en gång, lövsångare sj, bofink sj. Ett älgspår står i lerjord i kanten på den fuktiga gläntan. - ~~GR~~ Jag når landsvägen vid skarpa kurvan där militärmagasinet ligger. Större hackspett trummar men ses ej. 1 tornsvala flyger över. Jag går rakt mot Ö. 1 normalfärgad ormvråk och 2 bivråkar lyfter nära glänta med unggran. Trädgårdssångare sj, svarthätta sj, trädpiplärka sj, taltrast sj. ~~GR~~ 1 rådjur ses. ~~GR~~ Koltrast ♂ s, härmsångare sj, gulsparv sj. Starungar skriker, men de är ej utflugna än.

Kl 1638 ropar en kattuggla "klävvitt!!" (Mycket sällsynt beteende! GR). Koltrastar skriker. Jag finner ett uggledun. Ugglan: låtet härmedes "klävvitt klävvitt" ~~GR~~ "eller kojó kojó, något gnälligt!" (Alltså kanske inte det typiska låtet klävvitt, vilket jag veterligen aldrig hört på dagen. GR vid renskrivningen 1982-11-18). 1 hussvala flyger över. Koltrast varnar vilt. En Sylvia varnar också, troligen är det svarthätta. En ny svarthätta sjunger i grane. 2 tornsvalor flyger mot S. 1 ej fullt säker stenknäck flyger över. Bofink h, den sj. Ringduva kuttrar. koltrast sj, grönsångare sj, bofink sj, rödhake sj, ännu 1 rödhake sj, grönsångare sj (troligen nytt ex), svartvit flugsnapp sj. Väldiga ~~GR~~ älgspår ses, 13 cm, många spår. (Men rimligen

1973-05-26 forts.

bara av ett ex, förmodar jag. Måttuppgiften given utan vidare detaljer, vilket är otillfredsställande. GR vid renskr. 1982-11-18).

Jag befinner mig i riktig tassamark, djup enslig skog. Gärdsmyg sj, trädpipl sj. Jag går länge i sicksack ~~men~~ mer eller mindre mot NO - SO och kommer ut precis vid vägskalet NV om Vitestens gård kl 1708. Stare flyger in i rutan med mat. Trädpiplärka sj. Annan stare flyger också in i rutan med mat, en tredje stare flyger ut ur rutan, utan mat. Ringduva kuttrar. 1 gök. Jag går ner till sjön. 1 knipa ♀ dyker därute, och flock på över 6 viggas ses, likaså några skrattnåsar och några skäggdoppingar. Rörsångare sjunger. Klockan är nu 1725, och alla anteckningar fr o m kl 1605 gäller den ruta jag inventerar.

Utanför rutan händer följande: gök gal. 1 bivrak kretsar i norr. I sjön eller vid dess Ö strand ses 1 häger ad, flera skäggdoppingar, några viggas, ~~men~~ några skrattnåsar, därtill ses skrattnåskolonin på håll. Massor av tornsvalor ses flyga. Hussvala sedd. Starar flyger till ön Lybeck gång på gång.

Utanför rutan ses även följande: flock 6 knipor varav troligen ~~men~~ 2 fjolårshannar och resten honor. Gravand ♂ flyger runda.

Fr o m nu åter inventering av rutan: jag går längs sjöstranden mot V (det gäller alltså norra stranden av Krageholmssjön). Lövsångare sj, taltrast sj, rörsångare sj, sothöna h, starar s flygande och sittande, flera ex. 1 talgoxe nära. Ringduva: 2 ex flög förbi, andra hörs kuttra. Ny rörsångare sj, trädgårdssångare sj, skäggdopping hh, flera rörsångare sj men sävsångare hörs ej, egendomligt nog. Ringduva hh. 3 gräsand-♂♂ på vattnet. Ungefär 25 skrattnåsar s. Av grågås ses dels 2 ad med ~~men~~ 12 stora pulli, dels 2 ad med 9 "lika stora pulli, d v s som gräsänder". Alla simmar ut på sjön från stranden, när jag kommer ner och kikar ut. (Det måste varit två kullar alltså, med 12 resp 9 ungar, vilket enligt litteraturen är exceptionellt. Jag var klar över detta redan när obsen gjordes. GR vid renskr. 1982-11-18). - Bofink sj, rörsångare sj, näktergal sj. Ett spetsigt läte "spitt" hörs = bofink? (Ja, säkert. GR). Nya rörsångare. Bofinkar sedda. Starungar skriker i ihåligt dött ~~men~~ träd vid stranden, gammal fågel kommer med mat, varnar. Fina grävlingsspår ses, . Stark doft av räv förnimmes. ~~men~~ Rådjursspår ofta sedda idag. Kräka kraxar dämpat. Grågäss h. Ringduva uppskrämd.

Klockan nu 1810, det är rätt tyst i skogen. Bofink sj, näktergal sj. Flock på 23 gräsand-♂♂ och 1 vigg ♂ ses, därtill ännu 1 gräsand ♂. Ringduvor flera ex. Sävsparv sj, däremot hörs inga sångare nu. Bofink sj, skäggdopping hh. Ny kull icke utflugna starungar i hål i en al; ad matar. Näktergal sj nära. Dun av gräsand ♂♂ vid stranden. Ny kull stare! Gärdsmyg sj. Näktergal sj, taltrast sj; entita hh, svår att se ~~men~~ ordentligt men måste varit entita. Gök s nära håll. Gulsparv sj. Nötväcka på närhåll, hackar, tar mat. Svarthätta sj. Ringduva ofta.

Kl 1833 jag upp till vägen nära rutans SV hörn. Blåmes ses; lövsångare dito, den sj, bofink sj, gulsparv sj.

Kl 1840: jag lämnar rutan, går sakta på vägen. Talgoxe, gök, ringduva, trädgårdssångare, taltrast, bofink, härmsångare nära torpet, näktergal, ånyo gök, bofink, gulsparv och trädgårdssångare, alla dessa sj. ~~men~~ Entita ej fullt säker kanske, sj också Tornsvala 1 s, bofink ♂ s, trädpipl sj, lövsångare sj, gök hh, gärdsmyg sj, trädgårdssångare sj, ringduva 1 s, större hackspett trummar, flera näktergalar sj, bofink sj, fasan hh, grönfink ♂ ad flyger upp, ♀ ses också; det blir flört på vägen. Näktergal sj allmänt, stare ss, koltrast s. - Jag fann en "torso" av Carabus coriaceus. Djävligt med mygg.

Kl 1907: jag är på den plats där vägen V om sjön går alldeles intill sjön. Gök gal, skogssnäppa hörs, 1 gravand varnar och flyger över. Näktergal sj allmänt. Över sjön några ladusvalor, och i sjön bl a ~~men~~ 9 knipor i flock varav 1 ♂ ad, de övriga är troligen mest ettårs ♂♂, de är ej alls i praktdräkt utan har ♀ bruna huvuden och är allmänt hon-färgade. Rörsångare sj. Skäggdopping flera ex på sjön. Trädpipl sj, näktergal sj allmänt, ringduva h. Stor råbock. Gulsparv sj, ringduva hh, större hackspett trummar men ses ej, bofink sj. 1 ormråk nära.

Kl 1922: trädpipl s + sj, grönfink i ~~men~~ parningsflykt, hämpling ♂♂ på vägen, fasan hh, härmsångare kortvarigt h, svarthätta sj, 3 starar mot Ö, sädesärla s med mat, 2 par grönfink sedda, 2 ladusvalor flyger över, gulsparv sj, dubbeltrast troligen hörd. 1 mindre hackspett flyger förbi mot N, järnsparv sj; sävsparv ♂ ses; den sj, 1 drillsnäppa vid stranden. Ute i sjön ligger en flock bestående av 1 brunand ♂ + 12 viggas ♂♂ + 1 skäggdopping! Hämpling flera par, grönfink dito, flera starar sedda, taltrast s h, bofink sj, flera näktergalar sj, 1 sothöna s och andra dylika h. Koltrast s, 1 dubbeltrast troligen även sedd, 1 törnskata ♂ s nära.

1973-05-26 forts.

1 buskskvätta ♂ sedd här på samma ställe som förra året. 2 stenknäckar passerar söderut på nära håll; låtet, det skarpa "zitt", hördes. 2 sånglärkor s + sj. Bofink ♂ flyger mot S. Gravand ♂ står på sten. 1 sothöna s/. Ännu 1 + 1 stenknäckar s, koltrast s; 4 grönfinkar s, det var 2 par. Hämling ♂ s, näktergal sj allmänt. Några ladusvalor s. 2 ringduvor flyger norrut, 1 bofink ♂ s, och 1 häger ad passerar mot SV.

51 Kl 2002: jag är vid det vackra "gula huset" (kallas "Jägarehuset" på kartan). Fasan h, näktergal sj, rödhake sj. Jag går till Krageholm, tittar ut även över fältet i S. Massor med näktergal sj (OBS hur allmän den är här!!), 1 taltrast sj, 1 rödhake sj. Vipor med stora ungar i sänkan t h, jag ser c 4-6 ad och kanske 4 pull/juv. Här även c 50 skrattmåsar ad. Stare ses även i allén som går till slottet.

Kl 2022 ankomst till mitt rum. Det ~~rum~~ har varit en mycket skön vandring, och det är en härlig kväll. 1 pilfink på ekonomibyggnaden. Jag installerade mig i rummet, lagade mat och var klar med allt sådant c kl 2130.

Ev. ändringar och tillägg: se efter 1973-05-28.

1973-05-27.

Ut från mitt rum i ekonomibyggnaden på Krageholm kl 0840. Fågel: gråsparv ♂, pilfink, flera starar, c 8 hussvalor flög runt, ladusvala s h, tornsvala flera s, sädesärla s, ringduva s h, trädgårdssångare sj, steglits: 2 ex flög över. Järnsparv sj, näktergal sj och sedd, lövsångare sj, sånglärka s och sj; 1 vråk, sannolikt bivråk, flög högt mot VNV. 2 kajor mot Ö. Bofink ♂ s, stare matar ungar i ett hål i jättestor poppel. 1 skrattmåsa mot S, den är ej ad. Några andra ~~skratt~~ skrattmåsar s. Flera ringduvor s, klatschar med vingarna. 1 blåmes s nära. 2 hägrar ad lyfter från parken. Grönfink h, trädkrypare h, 1 glada kretsar nära över fältet. Koltrast ♂ s, gök gal, sävsparv s h, rörsångare sedd nära och hörd sj, rörhöna h nära. Skåggdopping: par i viken. Bofink ♂ sj, ♀ s. Sävsparv 2 ♀ s. Hämlingpar överflygande, svarthätta sj, sothöna s h, backsvala 1 sedd i sällskap med 3 hussvalor över viken. 1 storspov kretsar elegant ungefär som en trut rakt över mig, flöjtar en gång, går sedan mot SO. Brun kärrhök ♂ över fältet. Nytt starbo upptäcks i väldig poppel, ad matar, varnar. Stor svärmning av chironomider. Några mycket stora fiskar slår i vattenytan i viken. Rall låter höra sig, en sjunkande tonräcka. Hämlingpar flyger över. Flera ladusvalor + hussvala (eller hussvalor) s, järnsparv sj, gärdsmyg sj, härmsångare sj. Trädgårdssångare 2 ex sedda, de sj också. Näktergal. Ringduva nära. Hämling minst 2 par oroliga. 2 kajor. Järnsparv sj och s. Kärrsångare! Stare med mat. Lövsångare sj. Koltrast ♂ s.

Plötsligt känner jag doft av räv, från doft. Vipa ses över fältet innanför den plats där motorbåten ligger (= i sjöns SO vik, längst inne). 2 råkor flyger över, jag tror det är 1 ad i ruggning och 1 juv som saknar vitt vid näbbroten. Massor av hämling. Sländor av släktet Agrion flyger. Grönfink i parningsflykt. Grå flugsnapp s. Sävsångare sj i buske vid motorbåtsplatsen. ~~Grå~~ Gråsparv ♂. Hämling massvis! 3 grönfinkar lyfter. Järnsparv s. Sädesärla. Fasan h. Jag fortsätter norrut längs stranden.

0940 OBS den höga siffran sedda arter första timmen! Nu hörs gök, och sånglärka s h. Kärrsångare 1 sj och därefter ännu 1 sj. Herbicider har sprutats i åkerkanten. Kålfjärilar tämligen allmänna. Sävsparv sj. 1 häger ad mot S. 1 tornsvala. Hämlingpar. 2 sånglärkor. 7 grågäss flyger mot N, höjd c 100 m, finfint. Sävsångare s + sj. 2 hägrar mot S. Sävsparv ♂ s + sj. 1 ormvråk kretsar väster om sjön. 3 + 1 + 1 kajor mot S. 1 brun kärrhök ♀ i ruggning på nära håll, den skrämmer upp 50-75 skrattmåsar. Rörsångare sj. Sävsparv: flera ♂♂ och ♀♀ ses, ♂♂ jagar dels varandra, dels ♀ jagar de honor, är oroliga. Sånglärka, vipa, stare, lövsångare. 8 knipor + 1 vigg uppskrämmas; kniporna är 1 ♂ ad, 5-6 ♂♂ med bruna huvuden och 1 eller eventuellt ~~2~~ 2 ♀♀. Viggen är ♂ ad. Sothöna, skåggdopping, lövsångare. 1 kråka flyger västerut. Ett antal skrattmåsar kretsar täml. högt. Häger sedd på nytt. Glada kretsar uppåt ön Lybeck, troligen är den inne i den ruta jag inventerar. 7 + 1 + 1 gräsänder lyfter, alla är ♂♂. Sothöna, skåggdopping. Rörsångare sj, sävsångare ses och sj. 1 skata flyger ner till sjön. Hämling ♂ flyger mot S. Nu ses många skrattmåsar högt uppe.

1011 jag är nu vid sjöns Ö strand tvärs för skrattmåskolonin. Gök flyger mot S. 2 tornsvalor my. högt. Flera sånglärkor sj. Vipa s. I stora sälgsnåret innanför skrattmåskolonin sj näktergal, och törnsångare sj och varnar. 7 vipor ♂ i glest förband flyger mot V. Rörsångare sj, sävsparv allmän, sävsångare sj också, ~~var~~

1973-05-27 forts.

Ett hämplingpar s. 2 + flera tornsvalor, skrattnås, 1 skata, ladusvala flyger ~~mot~~ mot N. Sånglärka s och sj.

1020 cumulusbildning börjar. F ö klart, lugnt, spegelblankt, soligt. Jag går sakta mot N längs sjöns Ö sida. Gråsparv ♂♀ på staket där ungboskap betar; ♂ "dansar" för ♀. 1 gulärta ♂ av utpräglad sydlig typ. Minst 8 vipor här, de är litet oroliga. Näktergal i småbuskagen, inte endast h utan även s mycket bra. Vid stranden vigg, 4 ♂♂ 1 ♀. Doft av rävm. Backsvala, sånglärka. 10 knipor lyfter, det är uppenbart c 8 fjolårs-♂♂ och c 2 ♀♀. Ingen ♂ i typisk utfärgad dräkt fanns i flocken. Vigg ytterl. ♂♀ + 2 ♂♂. Starar flyger i ett kör till och från ön Lybeck. Skata, sävsparv, kaja, gök. Trots finfin "kretsar-himmel" bara 1 + 1 skrattnåsar högt kretsande, dock visar sig strax också 1 glada, som sedan stupar brant ner till skogen på sjöns V sida, söder om min inventeringsruta. Skäggdopping med 2 pulli täml. nära. Flera andra skäggdoppingar s. Även 2 fiskmåsar, det är 1- eller ev. 2-åriga fåglar, rundflygande över sjön. 5 gräsand ♂♂ lyfter, far mot SO, troligen skrämde. 2 hussvalor lågt. Ringduva h, sånglärka s + sj högt uppe.

1130 jag forts. mot N. Beteshage med liten järnhaltig källa. Sävsparv flera ex s. Sävsångare sj. Gråsparv 2 ♂♂. Stare flera ex, sånglärka flera ex jagande varandra. Vipor oroliga. 30-35 skrattnåsar rundflygande, kanske fångar de svärmande Diptera? 1 svarttärna mot N, sedan ungefär mot S. 1 gulärta ♀, 1 ängspiålar nära. Hämpling 3 eller 4 s, 1 glada kretsar nära Vitestens gård. Gulärta ♂♀, ♂ av klart sydlig typ.

Luften blir lätt disig. Det blåser upp från SV. - Brun kärrhök ♀ flyger mot N, längs stranden; vipa anfaller. 1 kråka mot S. Gök h; hussvalor ses, de häckar på gården närmast vattnet. Härmsångare sjunger på nära håll, men jag blev inte alldeles övertygad om arten, sången föreföll mjukare. Kålfjärilar täml. allmänna. 1 stor gulgrön odonat, av sl. Libellula. 8 knipor nära, 7 av dem är ♂♂ med vit fläck på huvudets sidor men med mer eller mindre ~~brunt~~ brunt huvud. Trevligt.

Jag granskar vattnet mellan Lybeck och sjöns N strand; denna strand och det angivna vattenområdet ligger inom min inventeringsruta. Här ses minst 14 skäggdoppingar, 1 + 2 hägrar, vidare starar etc samt brun kärrhök ♂♀ över vassen och skogen. 2 kråkor har fällt på fiskegarn i sjön!

Öster om min ruta: trädpiålar sj, ringduva s h, näktergal sj, törnsångare varnar, 13 gräsand-♂♂ ses, en grågäskull blir häftigt skrämde och simmar ut; andra kullen simmar också ut, vassen vajar ~~våldsamt~~ våldsamt och visar så deras väg. (OBS: jag har tidigare funnit att 2 kullar grågäss finns här. GR vid renskr. 1982-11-23). Jag finner grågässens betesplats, det är en triangel med c 75 m sida på ett odlat fält, denna yta är oerhört avbetad, med massor av spillning. 3 fjädrar funna. Fältet är stort, men längre in (från sjön) är det inte betat. Gök ♀ h. Allt detta öster om min ruta.

Jag gör sedan paus inne i rutan, i skogens Ö kant mellan vägen och sjön. Anländer hit kl 1205. Ser 1 sädesärta, ringduva s h, sånglärka sj, gök h, näktergal sj. 1 rådjur ute i åkern Ö om rutan. Jag stannar här till c 1235, går sedan i rutans östra kant mot norr, förbi rutans NÖ hörn, till platsen där stigen som löper mot OSO tar av från vägen; på samma ställe svänger vägen från ungefär NNO till ungefär NNW. Inne i rutan ses: bofink, stare, rödhake, 1 ormråk flyger mot N, den har fällt de mellersta stjärtpennorna så att stjärten ser ut ungefär så:
Norr om rutan eller i dess norra kant går jag ungefär mot VSV och ser: koltrast, ärtsångare sj, svartvit flugsnapp sj, ~~koltrast sj, svarthätta sj, lövsångare sj.~~ koltrast sj, svarthätta sj, lövsångare sj.

Kl nu 1300; det är skuggigt men my. fint väder, svagt dis. Jag går i skogen med kurs ungefär mot SV. Har ej kompass. Det är risigt och delvis fuktigt. Flera koltrastar sj, ringduva h, jag ser mycket hjortspår och mycket rådjursspår. Även ~~älgs~~ älgspår, 12 cm långt och 10 cm brett. Trädgårdssångare sj, svartvit flugsnapp sj.

Kl 1307: solen fram. Nötskrikor hh. Här korsar jag den "ensamma el-kabeln". längs ett urgammalt stengärde. Grönsångare sj, blåmes lockar. Hög och grov bokskog. Stare med mat, starungarna skriker. Koltrast varnar. ~~Stjärtpenna~~ Stjärtpenna av bivrak anträffad. Hackspett hörs, rimligtvis större. Bofink lockar. Trädpiålar sitter tyst. Mes lockar/varnar, det befinner vara blåmes fast jag först misstänkte talgoxe. Gårdsmyg varnar. Ringduva s, hackspett varnar. Grönsångare sj, rödhake sj. Gryt funnet. Jag är nu norr om rutan, jag ser "gipen" i skogen öster om Ebbarp som en ljusning mellan träden. Det är platsen där jag steg av bilen igår.

Här: taltrast med nyutflugnen unge! Nötväcka samlar mat, jag ser att den tar gröna larver. Talgoxe sj, bofink sj. 2 bivråkar kretsar nära, just där jag satt igår kl 1555. Stare s, koltrast sj, börringevråken kretsar öster om Ebbarp, kommer nära. Stenknäck troligen h, gulspurv sj på 2 ställen, järnsparv sj, 1 häger flyger mot S.

Väder: matt sol, altocumuli, det är disigt och lugnt och varmt. Fasan h. Jag sitter ett slag vid ~~gum~~ gipen, går in genom skogen mot SV ~~rum~~ precis till vägskalet där jag började av igår. Nu är jag alltså i inventeringsrutan. Grönsångare sj, svartvit flugsnapp sj, star-ungar hörs. Jag går på Ebbarpsvägen mot S och där efter i rutans V kant. Svarthätta sj.

Kl 1359: fågelaktivitet täml. låg, grönsångare sj, ~~rum~~ rödhake s, svarthätta sj, taltrast sj, trädgårdssångare sj. Grönsångare gör ansats till sång. Hackspett h, låte "kick", är säkert större hackspett. Bofink sj, grönsångare sj, en koltrast ~~rum~~ & flyr bort tyst. Rödhake sj, gök gal. Jag kommer till stranden i SV hörnet av rutan kl 1420, precis där vägen går närmast stranden. Taltrast sj. Några gräsand-♂♂ samt skäggdopping i vattnet. Över Lybeck 1 ormvråk, som flyger in i ~~rum~~ rutan. Sävspurv sj, trädgårdssångare sj, taltrast sj, ringduva s h. Flera älgspår ses här. Rörsångare sj, gök gal, stare s h, trädpipl sj, näktergal sj kortvarigt, över 10 tornsvalor s över sjön, sothöns-låtet "köv köv" hörs. Minst 30 gräsand-♂♂ i vattnet N om ön Lybeck, därtill ses där skäggdopping, och långt bort i öster ses en grågåskull. Jag rastar på den relativt höga, även på kartan (i skalan 1:50000) tydligt synliga udden vid sjöns NV strand. Tittar ut över sjön och ser: 25 tornsvalor, 10-15 ladusvalor och 10-15 hussvalor. - Svartvit flugsnapp sj, trädpiplärka sj, svarthätta sj, trädgårdssångare sj. I sjön är skäggdopping allmän, eljest intet nytt. 2 svarta kråkfåglar flyger högt mot SV, jag misstänkte först att det var korp men tror nu kanske snarare på råka. - Spår av älg, hjort och rådjur ses även här vid sjön.

Kl 1455 startar jag från denna plats, kallad "höga udden". (Går söderut m 1 m nära sjön, fast detta ej är angivet i originalanteckn. GR vid renskr. 1982-11-23). Lövsångare sj, svarthätta sj, nötväcka hackar, ses. Skrattmåsar över sjön. Ringduva låter gång på gång höra det mindre vanliga låtet: Näktergal varnar och sj. Nu låg aktivitet. kokoooo

Bofink ♂ s, trädgårdssångare sj, näktergal sj kort, törnskata ♂ sitter på stora inhägnade hygget, den hörs också. Hackspett trummar, det är troligen större hackspett. - Diset lättar nu kl 1520-1525. Det har varit täml. starkt men lättar nu mycket avsevärt. Koltrast ♂ ses, näktergal sj litet. Aktivitet täml. låg. Trädgårdssångare s och sj. Mes lockar, troligen entita. Jag går hela tiden längs stranden. Svarthätta sj, och en svarthätta ♂ varnar, det låter: "tsäck tsäck täää tsäck (5-10 ggr upprepat) täää... Låtet "täää" är strävt, snarast raspande, ej dämpat väsande. Grönfink ♂ s och sj, talgoxe s h. 4 starar på ängen. Koltrast ♂. 1 taltrast uppskrämd. 1 buskskvätta ♂ på vanliga platsen. 1 glada kretsar tämligen högt. Nu vid Krageholmssjöns S del (och på västra stranden alltså). Här ses 1 nötskrika, och sommargylling flöjtat i ett kör i ekebacken! I sjön ligger knipa: dels ♂ ad med en ♀, dels en som jag anser vara fjolårs-♂. Hämpling sj, grönfink gör parningsspel, bofink s, koltrast sj, 2 blåmesar s och sj, härmsångare sj. Grå flugsnappare 1 ex sett i lund-vegetationen. Starar allmänna. Flera par grönfink ses, fasan h. Sommargylling flöjtat flitigt, troligen är det 2 ex. Taltrast h, grå flugsnapp på nytt, brun kärrhök ♂ över östra stranden; jag ser att skrattmåsar är uppe därborta. Järnsparv sj nära. Minst 8 pilfinkar i flock i ekebacken! Trädgårdssångare sj. Ladusvala. 1 entita s på nära håll. Härmsångare likaså, s sj. 1 nötväcka.

Kl 1640. Jag befinner mig mellan gula huset (heter Jägarehuset på kartan) och sjön. 1 stenknäck lyfter nära, ur låg buske. Vid S sidan (på något avstånd från sjön) en nyligen övertäckt sophög; här 1 kråka, även gråsparv. Gulspurv sj. Tämligen mycket folk här. Litet sång av näktergal. 2 tornsvalor. 1 turkduva flyger över mot NV. Törnsångare sj i rapsfält. Större hackspett s, ringduva s, koltrast sj, bofink sj, gråsparvar flyger förbi.

På sista sträckan, d v s från stora fältet med raps och kvarstående ekar till min bostad vid Krageholm, ses 1 sädesärta, många gråsparvar, stare med bo bl a i alléträd, mycket lågt, bara c 1,5 m över marken och precis vid vägen. 2 råkor. ~~rum~~ Flera kajor, varav 1 stjärrtlös. Några vipor, fasan h, flera hussvalor, 10 - 12 tornsvalor. Sånglärka sj.

Kl 1711 jag ankommer till mitt rum. Snabbgenomgång av anteckningarna ger c 73 fågelarter sedda idag, det är bra men ej jättelikt. - Efter mat y och telefonsamtal med Inga och oändlig väntan på prisuppgift på samtalet gick jag ånyo ut kl 2100.

1973-05-27 forts. Och 1973-05-28.

Kl 2110 och 2111 kom vardera en spetsvingad falk föbri mot SV ungefär, de hade rätt "hård" flykt. Den närmaste verkade mycket mörk undertill, och jag anser den nära nog som en bergsäker aftonfalk. Den andra var på längre håll, ehuru inte långt bort, och sågs alltså sämre vid denna sena tidpunkt på dagen; men det är praktiskt taget säkert att den tillhörde samma art. - På magasinshuset stenskvätta 2. Mycket hussvala. Mycket tornsvala, säkert 20 ex. Några ladusvalor; kaja, skrattnå. Jag väntade till 2130, men intet mera av falkar var att se. Däremot flög c 12 gråänder över i sällskap med 2 småänder, rimligen krickor.

Tillägg: kl 2020 flög 1 brun kärrhök & alldeles över gårdsplan och ekonomibyggnader.

1973-05-28.

Jag steg upp i mitt rum på elevhemmet på Krageholm kl 0515. Redan varmt; strål-
lande väder. Lagade morgonkaffe och smörgåsar, packade allt utom div. kläder och
litet papper etc, och startade sedan till fots mot Sövestad kl 0630. Mycket varmt
och soligt, härlig sommarmorgon, alldeles molnfri. Gick my. sakta men kom dock till
Sövestad redan c kl 0710, och bussen skulle gå först kl 0813. Därför gick jag norr-
ut på vägen upp till avtagsvägen där det står Krageholm 4. På vägen dit sågs:

- 1 häger 1 ex flög mot S
- 2 ormvråk: 1 ex i fuktig sänka, förföljd av 2 ~~kråkor~~ kråkor som föllde alldeles in-
till den. Den satte sig på telefonstolpe, troligen med litet byte.
- 3 raphöna: 1 just överkört ex funnet på vägen, medtogs till Zool. Museet
- 4 fasan s och h
- 5 vipa: 1 ex flög norrut högt; eljes ej sedd
- 6 skrattnå i många ex vid Krageholm. 1 ex därstädes proppade sig full med bröd,
som jag slängde ut
- 7 ringduva sedd flera ggr
- 8 gök hörd
- 9 tornsvala sedd Krageholm och flerstädes på vägen
- 10 sånglärka my. allmän
- 11 ladusvala sedd Krageholm och flera ggr längs vägen
- 12 hussvala allmän " " sedd flera ggr längs vägen
- 13 törnsångare sjöng flerstädes i det enorma rapsfältet S om vägen till Sövestad
- 14 svartvit flugsnapp hörd N om Sövestad
- 15 buskskvätta: 2 ex på trådar på olika ställen N om Sövestad
- 16 näktergal sjöng bl a i Sövestad i flera ex
- 17 koltrast sedd
- 18 hämpling flera ex sedda
- 19 grönfink minst 2 olika ex sedda vid Sövestad
- 20 gråsparv sedd Krageholm etc
- 21 råka ~~my~~ ofta överflygande etc
- 22 kråka sedd
- 23 kaja rätt allmän; bl a på gårdsplanen vid Krageholm 1 ex som tog brödbitar,
vidare flera ex vid slottet, flera ex överflygande etc
- 24 stare allmän.

På ~~semestern~~ på bussresan, som gick via Sjöbo och Öved - Harlösa till Lund, såg
jag bl a 1 gråtrut ad vid Vombsjön och 1 + 1 glada med c 1 km mellanrum nära Sövde-
borgs f d station. Vidare vipa flerstädes. Och nära Holmby 1 steglits som länge
flög parallellt med bussen.

Ankomst Lund 0956. Jag tog taxi till Zootis. Jag hade semester denna dag men
måste arbeta på Zootis hela dagen fram till kl 1630.

SLUT

1973-05-29.

(55) Lund: en nötskrika flög på eftermiddagen förbi Zootis mot öster, rätt lågt; kom tydligen från UB-parken. Sällsynt att se den på våren i Lund. ~~datum~~ Datum är anmärkningsvärt även ur andra synpunkter: våren efter en invasion brukar antalet nordflyttande ex. av invasionsarten (eller: -arterna) som bekant vara mycket lågt, ofta nära noll, och i den mån man alls ser sådant sträck brukar data vara oväntat sena. I det här fallet vet jag inte om nötskrikan hade ~~en~~ en invasion hösten 1972. Men i varje fall är observationen värd att nämna.

Fort.

1973-05-29, *Jorts.*

(56)

Fågel på vandringen med Zoologiska Föreningen från Stensoffastationen ner till Almen vid Krankesjön, och åter. Jag var ledare för den korta turen, som gjordes i samband med föreningens grisfest. OBS: artlistan ej fullständig. Jag har noterat följande:

skäggdopping några sedda, bl a 1 ad med 2 pulli; och senare sågs 2 ad flyga efter varandra på låg höjd över Stensoffa-dammarna och själva huset; en egendomlig syn, som man förvisso inte upplever ofta.

häger sedd

rördrom hörd nära

kricka 1 ♂ flög förbi

gräsand fåtaligt sedd

skedand flock 7 ♂♂, flygande

brunand flock 6 ♂♂ ungefär

ormvråk sedd

brun kärrhök 1 ruggande ♀, och 2 ♂♂ ad

sothöna sedd

enkelbeckasin flera mycket aktiva uppe [vid Stensoffa och flög]

skrattnås flög över, men ingen häckande koloni fanns i västra Krankesjön

fisktärna sedd nära

trädpiplärka sjöng

grönsångare sjöng mycket nära i skogen

buskskvätta

trädkrypare hörd

gulsparv hörd

sävsparv sedd och hörd nära

sävsångare hörd

rörsångare hörd

hämping

stare: en del flög österut på kvällen, de kom i helt små flockar på 3 - 15 ex, men det blev dock säkert ett par hundra ex inalles

taltrast sjöng

skata sedd

kaja sedd

kråka sedd.

Däremot lyssnade vi förgäves efter sommargylling.

S L U T

Notiser från maj 1973, även i ringa mån från april

(57)

Strandskata: 3 ex flög över vår bostad på Klostergården i Lund söndag 6 maj 1973, på e m i mulet väder. Detta var ingalunda första gången; jag har ofta hört den dessförinnan. I april vaknade jag säkert 5 - 6 gånger tidigt på morgnarna av att strandskator flög skrikande förbi utanför fönstret.

Tofslärka: det halta exemplaret sågs 5 och 6 maj på Klostergården, och ett par syntes vid vår bostad (Sunnanväg 18 L) 13 maj, och likaledes ett par vid Klostergårdens centrum 15 maj. Vid sistnämnda tillfälle såg jag den halta fågeln, som alltså rimligen bör vara ♂, utföra display framför ♀: den bredde ut vingarna och lyfte stjärten i vädret, ungefär enligt dessa enkla skisser:

av mig)
Måhända var det fel ~~skisser~~ att ange den "spelande" fågeln som hanne? Bör undersökas närmare!

1973-06-03.

(58)

Fåglar sedda vid Krankesjön, från tornet och/eller stugan eller dess omedelbara närhet. Tid 1340-1630. Därtill ett par obsar från Krankesjöns N sida och från vägen Revinge - Tvedöra.

- 1 skäggdopping i Kr spridda ex, kanske 10-15 sedda
- 2 rördrom hördes i SO-hörnet några ggr, dock föga starkt, och 1 ex flög upp, flög c 150 m i yttre vasskanten utanför fågeltornet. Längre sedan jag såg rördrom sist.
- 3 häger 1 ex flög mot Ö över sjöns N sida
- 4 knölsvan: flera spridda ex och något par sett, (totalt) kanske 10-15 ex, men inga pulli sedda
- 5 gräsand: några få ♂♂ sedda, högst c 6 ex
- 6 brunand: 1 + 1 + 2 + minst 9 ♂♂ sedda; de 9 var i flock
- 7 vigg: ♂♀ + c 3 ♂♂ sedda
- 8 ormråk: uppe i N kretsade 1 + 2 ex, därefter sågs 1 mycket högt kretsande över SO hörnet samt 1 lågt flygande över sjön. Massor av skrattnåsar fanns i luften och i kolonin, men bara ett ex slog efter vråken och tröttnade snart. - Senare även 1 ormråk vid Kr V - NV del rätt nära kvarnen, den ryttlade kortvarigt. Var inte ljus till färgen
- 9 fasan hörd, även vid Kr V
- 10 rörhöna hörd flera ggr från vår stuga
- 11 sothöna sedd, kanske 15-20 ex på rimligt håll, däribland 1 ad med 2 pulli och 2 ad med 4 stora pulli; sistnämnda kull precis där kanalen från Silvåkrakärret mynnar
- 12 vipa sedd på fältet S om järnvägen (d v s mellan sjön och Silvåkra allé); därtill några strö-ex flygande, även över sjön
- 13 storspov 1 ex vid Silvåkra och 1 ex Kr V
- 14 skrattnås: jag tror att kolonin omfattar mellan 1000 och 1500 par. Oerhört dominerande.
- 15 fiskmås: 3 ex flög mot V. De var inte ad
- 16 gråtrut: 1 ad sedd över sjön, anfallen av en skrattnås. Senare ånyo 1 ad gråtrut sedd, likaledes över Kr SO
- 17 fisktärna 1 ex sett vid Kr:s Ö sida efter långt letande (OBS: svarttärna icke sedd)
- 18 skogsduva 4 ex flög mot NO över sjön
- 19 ringduva 1 sedd Kr V från landsvägen kom)
- 20 tornsvala sedd över sjön, rätt allmän, ibland ~~2-3~~ 2-3-4 ex nära, men totalt fanns säkert 20-30 ex över sjön, kanske flera.
- 21 göktyta tjoade flitigt ett slag nära vår stuga
- 22 sånglärka sedd och hörd, bl a vid Kr V sida
- 23 backsvala tämligen allmän över sjön. Koloni finns vid stora sandtaget, där vägen ner till vår stuga (och därmed till fågeltornet) tar av från allmänna landsvägen. I den kolonin tydligen några tiotal par.
- 24 ~~trädpiplärka~~ hussvala sedd
- 25 trädpiplärka sedd och hörd vid stugan och Kr V vid den plats där vi stannade för att höra efter kornknarr. (Här, strax väster om vägen mellan Revingeby och Tvedöra, hörde vi kornknarr för rätt många år sedan. Men nu letade vi förgäves. GR vid renskrivningen 1982-06-18)
- 26 sädesärta på husen intill vår stuga
- 27 sävsångare: 1 ex sjöng flitigt i umbellaterna vid järnvägen, alltså innanför vår stuga, räknat från sjön
- 28 rörsångare sjöng tämligen flitigt i vassen utanför vår stuga
- 29 lövsångare sedd och hörd såväl där som vid Kr V
- 30 törnsångare " " " vid järnvägen 200 m väster om stugan
- 31 buskskvätta: ett par på fältet innanför stugan, och ♂ Kr V vid "kornknarr-platsen"
- 32 stenskvätta sedd nära stugan på fältet där kossorna går
- 33 näktergal sjöng flerstädes. även varningslätet härdes. Ingen mäktig kör, men flera ex hördes
- 34 koltrast sedd Kr SO och Kr V
- 35 talgox flög med mat vid stugan
- 36 sävsparv sjöng vid Ålabäcks utlopp ur sjön, däremot ej hörd vid stugan idag
- 37 bofink sjöng nära stugan
- 38 hämpling: 2 ex satt i träd nära stugan

FORTS

- 39 pilfink sågs ideligen. Den bor i holk nära stugan, på Anderssons tomt
- 40 stare matade ungar i holk på tomten. Ungarna ~~myggen~~ som kläckts i en av metallcylindrarna vid tornets fot är däremot döda och ruttna, spyflugor flyger där
- 41 kaja sedd
- 42 kråka 2 ex i liten buske långt ute i vassen. En av dessa kråkor gick sedan tydligen ner i skrattnåskolonin och blev ilsket bortjagad. Även f ö sågs kråkor över sjön ett par ggr, men bara enstaka ex, och någon riklig förekomst eller "maroderande flockar" eller dylikt kan det inte vara tal om
- 43 råka några få ex sedda
- 44 Från sjöns N sida, vid Ålabäcks utflöde sågs bara 1 knölsvan, därtill hördes sävspurv och gök. Mycket tomt på fågel här. Göken blir art nr 44.

Från landsvägen väster om sjön konstaterades följande arter:

tornsvala
hussvala
skrattnås
ormvråk
kråka
kaja
buskskvätta ♂
lövsångare
fasan hörd
ringduva 1 ex flög förbi
sånglärka allmän
trädpiplärka sjöng
näktergal hörd
sävspurv.

Alla dessa arter är anförda även härovan.

Tillägg: idag omkring kl 1230 sågs 1 tornfalk över vår bostad på Klostergården.

S L U T

1973-06-17.

(60)
Inventering av Bellinga-rutan. Ankom dit i strålände väder med taxi från Sövde by kl 1145. Stannade på allmänna vägen Snogeholm-Skårby just där den enskilda vägen tar av till Bellinga slott. Beställde hämtning på samma plats kl 2015 för färd till Sjöbo.

Från bilen sågs 1 glada kretsa nära Bellinga lagård.

(60)
(I nedanstående redogörelse anmärkes ofta att obsar gjorts "innanför rutan" resp. "utanför rutan". De som gjorts innanför rutan har kort efter exkursionen sammanställts i en rapport till Sören Svensson, efter som det var i hans regi som inventeringen gjordes. När det gäller undersökning av fågelfaunan i hela sjöområdet med omgivningar, spelar det ju mindre roll om obsar gjorts inom eller utom en viss kvadratkilometer; men i nedanstående renskrift har detta dock angivits. GR vid renskrivningen 1982-12-11).

Nära vägskälet, alltså utanför rutan, sjöng gulsparrv, svarthätta, trädgårdssångare och bofink. Fasan skrek. Sadesärila sågs, lövsångare sj, flera hussvalor s. 1 osäkert småfågelläte hörs, det låter som "huitt huitt...", det är en diftong med tonvikt på i-et. Möjligen svartvit flugsnapp, men jag kände inte igen lätet ordentligt. Härmsångare lockar och sjunger. Ruggande kråka s. (Här fr o m lövs. delvis inventering av rutan).

U
I rutan: hämpling flög förbi, 2 ex. Grönfink hh, hussvalor allmänna vid slottet etc, 2 ladusvalor över slottets gräsmatta, näktergal sj, koltrast hanne s, 1 tornsvala bland hussvalorna, 2 kajor i hönsgård. Kråka s. Jag går ner till lilla dammen i SV hörnet av rutan. 6 kajor lyfte. 1 vråk flög bort, troligen ormvråk. 1 skrattmåås överflygande, 1 fiskmåås ad dito högt uppe. Törnskata hanne lyfter nära. Hussvalor allmänna, nog 20 ex sedda. 1 starkt ruggande kråka. 2 tornsvalor.

Jag går my. sakta mot Ö i rutans S kant. 1 ringduva, därtill sågs 2 nyss. Gök h.

Utanför rutan mot Amalielunds gård: flock 10 vipor och några kajor, även 2 sånglärkor.

I rutan: steglits flyger förbi, några ladusvalor s liksom över 25 hussvalor; 1 skogsduva flyger öppet förbi, nära håll, försvinner in i bokskogen. Sävsparrv h i dammen. Jag går runt lilla dammen i SV hörnet på ängsmarken. Sävsparrv flera sedda, buskskvätta 1 + 1 s, näktergal sj, hämpling s h överflygande, ladusvala sedd, hussvalor sedda hela tiden. Kråka varnar. 1 pilfink flyger förbi. Hussvalor kommer ner till dammen och dricker i flykten med mycket högt hållna vingar. Svart-hätta sj i skogen i norr, inom rutan. 2 näktergalar sj ivrigt. 1 stare flyger in i rutan, 3 vipor likaså. 1 + 1 + 2 kråkor i rutan. Tornsvala s, kaja s, fasan h.

Jag går igenom den smala skogstungan mellan ängsmarken och "ek-landskapet" (detta = betesmarken med många kvarstående grova ekar m m incl. en del döda eller döende träd; området ligger ungefär SO om Bellinga slott. Det är mycket vackert, har trevlig insektfauna; där finns ofta örn på vintern etc.). I skogen bofink h, även mesar h men ej s. Ek-landskapet: gök gal, nötväckor kommer och matar tydl. ungar i tät stor ek, bofink sj, trädpiplärka sj, blåmes ad s, 1 normalfärgad ormvråk passerar, 1 ladusvala h, 1 lärkfalk kretsar högt, glider sedan snabbt mot Ö. Gärdsmyg sj i skogen. 1 gök flyger i riktning mot den nyss hördes gala. Tornsvala och hussvala s, 1 skrattmåås ad s, 1 fiskmåås ad s. 1 ladusvala s, den varnar. 1 ad och 1 juv fiskmåås högt uppe. Kråkor varnar argt. 1 gråtrut, det är säkerligen en ettåring, flyger rätt lågt mot N.

2 storspovar glider mycket högt, ~~mmh~~ snabbt, tyst ungefär mot SV enligt enkel skiss. De har vinklad vinghållning. De upptäcktes av ren slump.

1 osäker gulsparrv flyger förbi. 1 börringevråk ses borta i Ö, den kretsar med långa vita strån i klorna.

Bofink sj. 2 grönfinkar flyger över, koltrast sj, ~~mm~~ bofink sj, trädpiplärka s och sj. 2 gökar i ek-

topp, satt mitt emot varandra. Spillkråka h i skogen. Jag går norrut nära skogsbrynet. Svarthätta sj, gärdsmyg varnar hårt. Spillkråka hörs länge i den täta skogen mellan ek-landskapet och sjön. Jag gömmer ryggsäcken i snår. Taltrast varnar våldsamt och länge. Spillkråka låter

1973-06-17 forts.

höra båda sina vanliga läten, dels "kliäää", dels "prytt prytt....". 1 glada passerar, den ruggar alldeles symmetriskt i båda vingarna. Se skiss; det markerade mörka strecket anger var vingarna verkade ljusa emot himlen. 1 stare överflyg. Jag går på öppna marken sakta mot rutans SO hörn.

Skrattmåsar 1 s, kråka h, trädpipl sj, bofink sj, trädskräp h, nästan säkert h.

Glada kretsar, spillkråka h, hämpling s och h nära; glada skruvar sig upp högt, glider sedan mot S. Taltrast sj, 1 talgoxe flyger förbi, nästan säker. Talgoxar h, också nästan säkert. Skrattmåsar s h. Nötväcka, trädpiplärka nya par i slutningen mot Ö. Svarthätta sj. Ovanstående obsar gjorda inne i rutan om ej annat angivits.

Kl 1335 utsikt över Ellestasjön: flock 7 brunänder, alla hanner, och 8 vingar, troligen alla hanner, därinvid 1 sothöna och även 1 skäggdopping nära andflocken. 1 häger ad lyfter. 2 ladusvalor över vassen. Bofink hanne s. Väder: ingen cumulusbildning nu.

I rutans SO hörn ses: sävparv sj, näktergal varnar, skäggdopping-(par) gör parningsspel, bofink sj, skrattmåsar enstaka s, rörsångare sj kort strof.

Utanför rutan i Ö: fiskgjuse kretsar över sjön, lågt och fint.

I rutans SO hörn även: 1 talgoxe ad s h, 1 blåmes flög förbi, 1 + 1 bofinkar flög förbi, lövsångare sj, trädskräp h, rörsångare sj, kungsfåglar s h helt nära, lätet var ett mycket högt men ej svårhört ziii. 1 kungsfågel juv bredvid mig, den har intet gult på hjässan. - Hjortar har gnagt mycket på granstammarna.

Utanför rutan i N och Ö ses 2 flygande hägrar, kretsande obestämbara vråkar, skäggdopping, litet skrattmåsar; däremot sågs ingen grågås.

I rutan, på sjön eller över sjön, sågs från sjöns SO hörn skäggdopping med 2 stora ehuru ännu dunklädda pulli; 1 gräsand flyger mot N, några skrattmåsar; och nyssnämnda andflock ligger ostörd nära stranden. Spridda skrattmåsar, 2 ormråkar varav en dansande; även 1 glada sågs över sjön. Vidare sävparv-hanner s, taltrast sj, koltrast sj, trädgårdssångare s, flera talgoxar s, näktergal varnar.

Kl 1422 återgår jag. (d v s går ungefär västerut längs Ellestasjöns S strand). Ser gulsparrv hanne. Ser också en annan glada som också ruggar symmetriskt och har relativt breda luckor i båda vingarna, se skiss:

Den kretsar i Ö. Vidare 1 sädesärta hanne ad s, den skrämde upp vid diket. Talgoxar s, blåmesar också s.

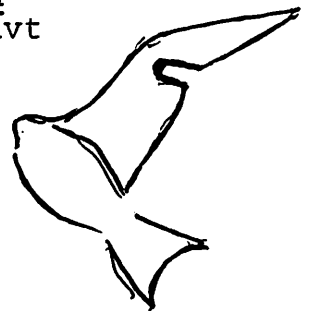
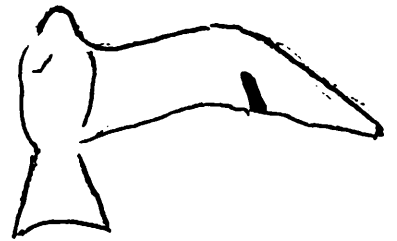
Jag går nu i fin bokskog längs sjön mot NV. Bofink flera ex h sj, rödhake sj 2 ex, mesar h, kråka h, koltrast h, ringduva kuttrar. Jag tittar ut över sjön, ser 1 svarttärna och 1 fisktärna, båda inne i rutan, liksom enstaka skrattmåsar, 1 fiskmåsar ad och några skäggdoppingar.

Utanför rutan däremot ses 1 gräsand hanne ad samt 2 glador, dessa ej i sällskap.

Jag går upp genom skogen till den plats där jag gömde ryggsäcken. Därvid ses 1 svartvit flugsnapp hanne, och jag skrämmer upp en kattuggla två ggr, varvid taltrast varnar vilt. 1 gulsparrv hona nära.

Kl 1503 sätter jag mig och äter, i hörnet av ek-landskapet. Därvid flyger 1 stenknäck över, 1 grönfink likaså, och 1 grönsångare hörs: "tyytyy....". 1 bålgeting sedd. Koltrast h, den varnar. Svarthätta sj, bofink sj, gärdsmys sj, flera kråkor s. Börringevråken är nu inne i rutan, i dess östra del. Skrattmåsar s. Flock 25 starar flyger ungefär mot V, däri både ad och juv. Fasan h.

Kl 1530 går jag in i skogen Ö om slottet. Härlig terräng. På stående, men sedan länge död jättebok ses bålgeting igen. Hona av lucaniden Sinodendron funnen, även annan skalbagge vars namn jag inte vet, men det är antagligen en svamplevande art, eller en som måste ha ruttnande lövträd. Den har ljusröd halssköld och svartblå täckvingar.

mot 0,

1973-06-17 forts.

(62)

Bo av nötväcka funnet, 2 ad därinvid. Koltrast sj flitigt, grå flugsnapp s, talgoxe s, bofink h, gårdsmyg sj, taltrast s; det är gott om hussvalor. Parningsspel av hämpling. Matande svarthätta nästan säker. Jag mötte en yngre man i skogen Ö om slottet.

2 tornsvalor, 1 kaja, 1 ladusvala, 1 steglits, 1 entita nära, 2 grönfinkar, många hussvalor, svarthätta sj. 1 vipa flög över slottet den ruggade i vingarna.

Sluttningen mot sjön nedanför slottet var paradisk. 2 härmsångare nära varandra, trädgårdssångare, talgoxe. Över sjön ses 1 svarttärna ad som har börjat få vitbrokigt ansikte. Även glada över sjön. Skäggdopping nära. 3 vipor mot NV, svänger tvärt mot NO. Järnsparv sj. Jag går i härlig skog mot NV men går snart ner till stranden. Finner bra utsiktspunkt, ser grågås 2 ad med 7 stora ungar, de var större än gräsänder. ~~Det var en grågås som hade 7 stora ungar.~~ I närheten 1 grågås ad med 2 stora ungar. ~~En~~ Näktergal sj kort, trädgårdssångare dito. En tredje kull grågås: 2 ad och 4 juv, dessa nästan fullvuxna. Gök h, 1 gråtrut ad s. Allt i rutan.

Utanför rutan: glada med byte, som kanske är en fisk, 1 häger, och 2 + flera svarttärnor. De nyssnämnda grågässen simmade ~~norrut~~ norrut, kom därigenom ut ur "min" ruta och anslöt till flera grågäss (delvis se nedan), summan torde ha blivit hela 54 ex.

I sjöns SO del, ~~eller i varje fall SO om min obsplats~~, simmade 3 + 1 grågäss ad ut och därtill 2 ad med 6 stora pulli, något större än gräsänder.

Kl 1651: plötsligt hörs ~~ett~~ oerhört egendomliga snärpande läten: det befinner vara 18 vipor i gles flock som kommer från S och kastar vilt över sjön. Ljudet kommer därav, det är alltså ett vingläte. Fåglarna flyger sedan vidare! Det är en lugn, klar och spegelblank eftermiddag. (Dålig skiss visar tydligt att viporna började kasta när de kommit ut över sjön, men det framgår ej om de sänkte sig m 1 m mot sjön. GR).

Börringevråken kretsar långt borta, S om Snogarps gård, över skogen. 1 gravand vilar på stengrundet, där förut skrattnås och 1 gräsanddrake stått.

Jag fortsätter. Järnsparv sj, lövsångare sj, koltrast sj, näktergal sj, svarthätta sj, gulspurv s, ringduva s och kuttrar, bofink sj. Jag tror mig höra talgoxungar men är inte absolut säker, det kan möjligen vara ~~talgoxungar~~ ungar av annan mes. Svarthätta hanne varnar my starkt. 2 kattugglor sitter på övergiven byggnad i skog/park nära slottet, den ena satt helt fritt synlig, den andra på bjälke halvdold. Båda lyfte för mig. Koltrastar kom och skrek som fan. Grönfink s h. 1 trut juv, troligen gråtrut, flyger högt mot V. Jag är nu alldeles invid slottet. Här är en damm med enorm mängd näckros och andmat. 1 sädesärta vid dammen. Jag tittar ut över slottsplanen: ser sädesärta, hussvalor, 4 tornsvalor, 1 hämpling. Större hackspett hörd. Jag går tillbaka ner till öppna marken 450 m norr slottet, en stor fin äng, rätt våt, med högrörter, belägen nära sjön. Här sjöng sävsångare. Ringduvor s, buskskvättor s, gulspurv h, koltrast sj, flera talgoxar s h. Jag kom ner i dunge med grova alar vid sjön; även växte här ask. Tittar ut över sjön. Sävspurv sj, rörsångare sj, 1 ruggande glada kretsar, trädgårdssångare sj, näktergal sj, taltrast s nära, skrattnås s, skäggdopping s. Allt detta i rutan.

På håll ungefär N eller NO om min obsplats ses svarttärnor, troligen minst 10 ex. Det syns att de håller till i sjöns NV hörn. Även ses grågås och 2 gräsanddrakar. ~~Det var en grågås som hade 7 stora ungar.~~ Tveksamt om de sistnämnda tre arterna obsats inuti min ruta (men saken kan avklaras genom att se dess beteckning, som finns i Sörens papper och antagligen även i mina. GR). En rovfågel på långt håll, mycket osäker bivrak, däremot med visshet sedd utanför min ruta.

Jag går åter inåt (=bort från sjön?? GR). Trädkrypare h, bofink sj. Klockan är nu 1750. Jag går ~~mot~~ mot rutans NV hörn. 1 sädesärta s, svartvit flugsnapp hona s, bofink sj, lövsångare sj, ringduva s.

1973-06-17 forts.

Kl 1800 jag är nu norr om rutan, vid sjöstranden. Svårt att se ut över sjön. Kärrsångare sj, starflock s, kråka s, sävsparv. Vid båtleger finner jag plats med fin utsikt över sjön; ser ladusvalor, svarttärner, häger, skrattnås, flock på 10 gräsand-drakar. Sommargylling hörd!! Fisktärna, rörsångare, sothöna s h men bara enstaka ex. Massor av insekter svärmar. Dessa obsar delvis inom rutan; detaljer ej klara.

Jag gick upp till allmänna landsvägen och följde den via Bellinga lagård tillbaka mot den plats där jag startade. Törnsångare sj i flera ex, starflock, glada, sädesärta ad, sädesärta juv, taltrast, tornsvala, flera par hämpling, gräsand hanne och hona, allt detta sistnämnda obsat utanför min ruta.

Bellinga slott: större hackspett s, spillkråka h, 1 kattuggla satt åter på det öde huset. Törnsångare nedanför slottet. Koltrastar s, näktergal, trädgårdssångare sj, taltrast sj, talgoxe allmän, ringduva allmän, törnsångare sj och varnar, svarttärna 2 ex utanför ~~stranden~~ stranden i sällskap med 1 fisktärna. Järnsparv sj.

Den ljuvligaste sommarkväll!

Svartvit flugsnapp hanne och hona s, lövsångare sj, talgoxar s, 1 gräsand-drake flyger söderut. 1 knipa flyger lågt över sjön, den passerar delvis inom min ruta, det är troligen en hanne i sommardräkt men kanske en ettåring; den faller vid en flock grågäss. Spillkråka. 9 skäggdoppingar simmar ut. Exakt 10 svarttärnor ses nu

Kl 1912 jag går sakta ner mot överenskomna platsen. Gulsparv h, gök h, rödhake s.

Kl 1920 båda kattugglorna sitter på ödehuset.

Jag väntade vid vägskalet, där jag blev avsläppt i förmiddags, från c kl 1935. Gick en bit på lilla (skogs-)vägen som går härifrån mot V, och åter. Fruktansvärt liv i skogen: tydligen ugglor, med koltrastar och taltrastar efter sig. Ett tu tre flyger en kattuggla förbi med svart föremål - rätt sannolikt var det en koltrastunge - i klorna, förföljd av vansinnigt skrikande koltrastar. Mycket ~~exalterad~~ taltrast också sedd och hörd.

På stenpelaren vid vägskalet ner mot slottet sitter 2 skogsödlor!!! Kl 2005 kom 1 lärkfalk över mot Ö, den försvann i slagflykt mot slottet, resultat inte observerat. Härmed slut på en jättehärlig dag. Taxin kom och hämtade mig. Jag tog sedan buss, ankom Lunds bussstation 2145, ankom bostaden 2210.

Tillägg: min inventeringsruta har nummer

(64) Eftersom vi hyrt stugan Björkliden vid Krankesjön var vi naturligtvis ofta därute, även under den ovan angivna tiden då vi inte hade semester.. Stugan ligger där kanalen från Silvåkrakärret / mynnar i Krankesjön, alltså vid sjöns södra (sydöstra) ände. Stugan ligger helt invid det nybyggda fågeltornet (avstånd från tornet till tomtgränsen vid stugan är 7 meter). Stugan ligger på det militära övningsområdet, och ~~enligt vad jag har hört~~ SkOF fick erbjudande att hyra den i samband med fågeltonets byggande. SkOFs styrelse tackade dock nej här till och då gick budet vidare till sådana inom SkOF som ev var intresserade. Inga och jag var intresserade, även Son ny Lundh förresten, men vi har länge sökt något litet lantviste på rimligt håll från LUND. Vi fick det alltså för en hyra av 800 kr/år, vilket är jättebilligt. Formellt får dock uthyrning inte ske till privatpersoner, utan SkOF står för saken, men Inga och/eller jag skall underskriva kontraktet med militären. När detta skrives 6 juli har vi ännu inte fått kontraktet. Major ~~Richter~~ Richter har skött ärendet, det är en mycket prima man, och Inga har rätt ofta att göra med honom i tjänsten i samband med förvaltningen av Stensoffa etc/. Hade stugan inte blivit uthyrd, hade den rivits enligt besked från Richter. Detta har skett med många små sommarhus i trakten, som militären övertagit. - Inga är salig över platsen och /det kan jag väl förstå. Där är otroligt skönt. Hon är också intensivt sysselsatt med att plantera, inreda etc etc

197 Fågelobsar gjordes många kvällar och några morgnar under angiven tid, vanligen c 1830-2130 (eller kortare tid) resp 0600-0730 (eller del därav). Ett huvudintryck var att fågelrikedomen på öppna vattnet i sjön hade ökat oerhört. Detta berodde delvis, men bara delvis, på att skrattnåskolonin fått sina ungar vuxna, de låg i hundratal på vattnet invid kolonin. Jag skattar kolonin till c 1000 par, kanske mera, och det är tydligt att förökningsringen varit god. Men både de gamla och de vuxna ungfåglarna var ju spridda över stora områden på avstånd från sjön på dagarna, och ungmåsarna låg tätt bara invid häckplatsen eller högst 100 - 200 m från denna. Mera intressant, och för mig själv mycket mera oväntad, var den oerhörda ökningen av synliga sothöns på vattnet. De låg delvis i närmaste klarvatten nedanför tornet, här räknade jag c 80 - 100 ex många ggr, en blandning av ad och juv/stora pull. Ute på klarvattnet långt i NNW-NV och för den delen även utanför vassen på S stranden låg flerstädes stora floytiljer av sothöns. De längst bort liggande kunde inte alltid bestämmas i detalj, men massor av flockar var /bestämbara. Sothöns dominerade starkt. Säkert 500 - 700 sothöns synliga många kvällar och morgnar, och eftersom en hög procent av dem var icke fullvuxna ungar var det självklart att de kläckts i sjön. / Med andra ord: den häckande populationen av sothöns var mycket större än jag trott. Vidare skäggdopping vanlig, ofta sedd matande ungar etc. men aldrig i regelrätta flockar. Några dussin kanske synliga om man analyserade fåglarna noga. Änder relativt fåtaliga, först bara högst ett par tiotal gräsänder sedda på en kväll, men 5 och 6 juli minst 55-60 i glest förband nedanför

1973-06-27 -- 07-06 fort.

(65)

fågeltornet. Änder aktiva på kvällarna, då ofta ensamma fåglar eller småsällskap eller flockar på upp till 20 ex kunde ses på vingarna. Se vidare artlista på härnadan. Knölsvan flera kullar, och omkring 1 juli såg jag bl a 2 ad med en enda, men i gengäld mycket stor unge, den var som en sädgås i kroppen och hade mycket lång hals. Den var ovanligt mörk. Tidig häckning! Därtill flera andra kullar, många av dem med 3-4-5 ungar, ja, alla hade denna kullstorlek. Ungarnas storlek varierade från drygt gräsand till mindre än kricka. En hel del överraskningar sedda vid sjön. Artlista följer här. OM datum ej angivet, har arterna setts upprepade ggr eller vid nära nog varje besök.

- 1 skäggdopping allmänt häckande i sjön
- 2 (svarthalsad dopping ej sedd av mig men sedd av många i Vombsj öns NV hörn, där den torde häcka i ett par i år enl Sören Svensson m fl. Förbipasserande fåg-elobservatörer sade sig ha sett ngt ex även i Krankesjön 5 juli)
- 3 häger sedd mycket ofta, dock ej ~~ALL~~ alla dagar. Huruvida en tidigare befintlig koloni i Silvåkraskogen finns kvar är tveksamt; jag tror det inte, eftersom my stora avverkningar skett där, jämte andra förändringar
- 4 rördrom finns alltid i vassen utanför vår stuga och ses rätt ofta flyga över ~~v~~vassen, än helt kort, än längre. Sedd av Inga, Lisen, mig etc de flesta dagar, oftast på kvällarna. En sen kväll när jag inte var där såg Inga en rördrom lyfta formligen i vassens inre kant närmast stugan, högst ~~om~~ 30 - 35 m nedanför den- samma, vid vatten innanför vassen
- 5 gräsand, se ovan, antalet ex i sjön kan ej an ges noga, men troligen 100-tal. Därav följer dock givetvis inte att så många par häckar. Jag har intrycket att den stora majoriteten är ruggande hannar eller rättare sagt hannar som ännu inte förlorat flygförmågan. Blott någon enda kull med ♀ sedd.
- 6 kricka ofta sedd, enstaka eller i flockar på upp till c 15. Intet häcknings- bevis.
(årta som ofta sågs i våras har jag inte sett på slutet)
- 7 skedand ses regelbundet, liggande eller flygande, max flock c 14-15 ex
- 8 bläsand 1 ♂ ad sedd 30 ~~juni~~ juni; ~~3 ex~~ 3 ex sedda nära, ~~fl~~ ligg på vattnet, 6 juli, intet av dessa var ♂ ad.
- 9 vigg ofta sedd, i regel n-g få flygande men en gång en flock c 15 ex
- 10 brunand ungefär som föreg, största sedda flock även här c 14-15 ex
- (X) knipa: 5 juli på kvällen fällde 3 nästan säkra knipor i sjön, rätt långt ute)
- 11 gravand sedd ng ggr. 5 juli omkr kl 2100 kom c 32 nästan säkra gravänder mycket högt mot V - ~~p~~ VSV, och några minuter senare kom 6 bergsäkra gravänder med samma kurs. Ruggningsflyttning föråddar jag
- 12 knölsvan flera kullar i sjön, se ovan. Därtill c 10-15 ex som ligger stundom mycket glest, stundom m l m samlade, i sjöns N el V del, uppenbart utan avkomma.
- 13 sångsvan: till vår förvåning hörd nära nog varenda kväll på rätt nära håll utanför vår stuga. Jag har noga kikat från ~~få~~ fågeltornet men ej sett den (dem). Jag vet att en kull kläckts i dammen nedanför Fredrikslunds gård vid NV sidan av sjön, och jag hörde ett svagt rykte från Johnny Karlsson att arten även skulle finnas, och troligen häcka, i själva sjön. Faktum är att den finns där hela tiden, även om vi hittills bara hört den
- 14 ormråk sedd ng ggr men ej på långt när varje gång
- 15 brun kärrhök sedd nära nog varje gång, både ♂ adad och ♀, på avstånd ytterliagre ex i väster. ~~Waggar~~ De som ses nära jagar ofta på finfint håll, ryttlar m l m över stararnas nattplats (se nedan), över vassen, går ner i skrattnåskolonin och får då några fåglar som slår vinande över den plats där de sitter (osynligt för mig från fågeltornet). Ännu fler förföljer dem ~~p~~ när de stryker iväg, och extra liv blir det när de flyger m ed byte (sent utveckl skrattnåsungar??), som jag såg t ex 5 juli på kvällen. Men eljes skräms fågeln upp bara inom närhåll, och änder, sothöns och doppingar reagerar påfallande svagt för en brun kärrhök i närheten i luften, även om den kommer helt lågt.
- 16 fiskgjuse sedd ett par ggr, bl a 30 juni och 1 juli, fiskade praktfullt och fick stort byte. När den flög mot Silvåkraskogen med bytet blev den förföljd av 2 el 3 skrattnåsar, men ej mer, och ej långvarigt. Mycket roligt att den finns där,

~~1973-06-27 -- 07-06 forts.~~
1973-06-27 -- 07-06 forts.

(66)

men jag vet inte om den häckar. Eftersom jag (och andra) sett den även vid Vombsjön i vår flera ggr, tror vi att den häckar. Möjligen har Göran Högstedt eller Hans Källander reda på något bo i Vombs Fure eller där i närheten

- 17 tornfalk sedd neråt Silvåkra och en gång även över sjön. Häckar i närheten i många par enligt GöranH:s undersökningar
- 18 fasan ses och hörs ofta, och häckning ~~BEVISTAD~~ bevisad eftersom Inga och jag häromdagen såg en kyckling, stor som en kornknarr ungefär och med stjärt som börjat bli lång och var snett uppåtriktad; detta helt nära sandtaget N Silvåkra by
(trana inte sedd denna sommar här men läget på Vombs ängar och i Silvåkra-kärret skall undersökas. Förra året hade Göran 5 + 1 ex på sistn plats.)
- 19 vattenrall hörs nära nog varje kväll, det tämligen gälla, sjunkande skriket
- 20 (kornknarr förgäves efterhörd på vanliga platsen V om sjön, dock ej besökt den platsen på ett par veckor nu)
- 20 rörhöna hörs mycket ofta, eller rättare sagt ett par ggr nästan varje kväll. Låtet är 'pjorrrrl'.
- 21 sothöna mycket allmän häckfågel, se ovan. Man undrar hur stort häckbeståndet egentligen är, Jag visste ej förut att sothönsen i så hög grad söker sig ut på öppnare vatten när deras ungar kläckts eller blivit halvstora. Kanske mängder fortfarande döljer sig i vassarna. Att en del blir osynliga eftersom de döljas bakom vassar etc är ju säkert.
- 22 strandskata 1 ex över sjön 1 juli på kvällen, även i övrigt sedd och hörd någon gång. 5 juli på e m flög en strandskata över åkerfält mellan Lund och Hardeberga, en lokal där man förr i tiden aldrig skulle drömt om att möta en sådan art
- 23 vipa sedd rätt ofta över sjön, enstaka eller ng tills. Stora flockar på skördade vallar uppåt Revinge m fl ställen sedda flera ggr. 6 juli på morg 1 ex på mycket hårt trampad mark mellan vår stuga och Silvåkra by, helt in på en därstädes församlad kreaturshjord
- 24 enkelbeckasin : en kväll, jag tror det var 1 juli, var flera i farten över oss, ibland ensamma, ibland 2-3 tillsammans. Eljest ej sedd eller hörd här.
- 25 storspov några få sträckande mot V sedda, bl a 1 ex 30 juni
- 26 skogssnäppa 1 ex över ~~S~~ SO-hörnet 1 juli
- 27 grönbena hörd ett par ggr
- 28 glutt hörd ett par ggr, bl a 1 och 5 juli på kvällarna
- 29 rödbena hörd och ~~sedd~~ ett par ggr, bl a 30 juni och 5 juli. Vid sistn tillfälle hördes rödbena och glutt bredvid varandra
- 30 brushane 1 ex, nästan säkert ♂ utan krage eller åtminstone med kragen ruggande, flög nära förbi 30 juni
- 31 skrattnås: kolonin se ovan i inledningen. Deras kör är nära nog oavbruten. Närmare studier över ~~rytmik~~ etc ej gjorda, och man måste vara my försiktig eftersom ändringar i körens styrka kan ske av många skäl, skrämsel, etc etc. Man ser på kvällarna en tillströmning till sjön från olika håll, och det gäller stora ~~ng~~ mängder. Ännu när det blivit ordentligt sent, omkr kl 2145-2215, kommer skrattnåsar till sjön, och i betydande antal.
- Kolonin har tydligen haft lugn och ro i år eller rättare sagt: ~~Un. dgått~~ störning och plundring från människor. Nu (och redan sista dagarna i juni) ser man massor av ungfåglar, dels sådana som flugit i veckor och flyger bra, dels sådana som åtm i regel kan flyga men som gärna ligger på klarvattnet innanför häckplatsen, d v s på fördelaktigt avstånd från fågeltornet.
- 32 fiskmås enstaka sedda ng ggr, t ex 1 ad 5 juli på morgonen plus ngt annat tillfälle. Men antal my ringa
- 33 gråtrut också sedd enst ggr, någon yng~~re~~ fågel men någon enstaka ad också, dock ej på sista dagarna
- 34 fisktärna ses och hörs ständigt. Först bara 2 ex ~~samtidigt~~ åtminstone aldrig flera samtidigt. Men nyligen har jag sett 4 ex samtidigt, och jag tror absolut att 2 par häckar i östra delen av sjön. ~~TÅ~~ Läget i V sjön ~~TÅB~~ känner jag inte till.
- (OBS: svarttärna har lyst med sön frånvaro hela sista månaden. Aldrig sedd då. Jag tycker mig minnas att jag hade 1-2 ex i maj, men därefter inte sedd. Göran H har funnit samma sak. Lär ej heller ses vid f d Fonesjön i år, tyvärr).

1973-06-27 -- 07-06 *forts.*
1973-06-27 -- 07-06 *forts.*

(67)

- 35 skräntärna 1 ad kom mycket nära och fint förbi fågeltornet på e m 30 juni och fortsatte västerut över sjön, följdes länge. Jag har inte många inlands-obsar av denna art i Skåne.
- 36 ringduva ofta sedd
- 37 (turkduva ej sedd nyligen här, men väl i $\varnothing$ Veberöd etc)
- 37 ~~36~~ gök mycket allmän och fortfarande aktiv. Galer flitigt, och ses dagligen flyga över sjön, varvid ladusvala och andra småfåglar (sädesärta etc) brukar protestera
- 38 tornsvala ofta sedd över sjön; vissa kvällar i antal, men ingen gång mass-uppträdande.
- 39 gröngöling hörd på nära håll 30 juni
- 40 större hackspett 1 ex, nästan säkert ungfågel, flög förbi vid Revinge (nära f d Revingeby station) 6 juli på morgonen. Kom nära, flög i klar hackspett-flykt i fint solsken, men verkade mycket dunkelt färgad. Försiktighet nog av $\varnothing$ nöden, men storleken syntes väl, och det kan inte ha varit någon mindre art
- 41 sånglärka ses dagligen över fältet mot Silvåkra etc
- 42 ladusvala: varje kväll, sent, omkring kl 2115 eller så, brukar ett fåtal ladusvalor komma ut över sjön
- 43 b/acksvala stor koloni vid grustaget, säkert 50 par eller fler, ännu ej räknade men många bon my lättillgängliga. På kvällen 5 juli my sent flög en påfall tätt flock på säkert 100, kanske 150, över Krankesjön, först över vassen, sedan över öppet vatten, och fångade svärmande diptera (åtminstone antar jag det, ty sådana insekter svärmade massvis den kvällen)
- 44 kråka OFTA över sjön
- 45 råka sedd flockvis t ex vid Revinge(-by) men ej vid själva sjön
- 46 kaja ofta sedd, men bara i par eller få tills
- 47 skata ses ofta, även sedd flyga med byte, förföljd av bofinkar etc etc
- 48 talgoxe sedd m ungar
- 49 blåmes dito
- 50 entita dito
- 51 taltrast rätt ofta sedd och hörd: ej sång men varning eller Zick
- 52 koltrast ofta sedd
- 53 stenskvätta sedd på järnvägsbanken
- 54 buskskvätta sedd varje gång. 3 el 4 juli slogs det höga gräs där den höll till, och jag vet ej hur det gick, men flera par finns i närheten
- 55 näktergal hörs dagligen, sjunger nu $\varnothing$ inte men varnar vackert
- 56 rörsångare hörs ofta, på slutet dock mest ~~FORTA~~ korta strofer
- 57 säsångare knappt hörd på slutet, atm ej m säkerhet
- 57 trastsångare hörd 30 juni och 1 juli och ngn gång till . Lokalen upptäckt av andra, många känner ~~T~~ till den i år. Någon har berättat att den setts flyga m bomaterial
- 58 härmsångare sjöng 6 juli morg
- 59 trädgårdssångare sjunger ofta fortf
- 60 svarthätta dito
- 61 törnsångare hörd flera gånger bl a 1 och 6 juli
- 62 lövsångare hörd täml ofta
- 63 sädesärta ses varje dag, ofta över sjön
- 64 gulärta typisk sydsvensk δ sågs flera ggr över fältet på andra sidan järnvägen, där boskapen betar. Ej eftersökt sista dagarna
- 65 stare varje kväll stort evenemang: de har en ~~nattplats~~ nattplats i största pilen ute i kärret utanför kanalens mynning, och i angränsande lägre buskar. Här sitter nog 20 000 - 25 000 ex men knappast mera. De börjar komma omkr kl 1830 - 1840 och håller på till 2100, enstaka flockar och ex ännu my senar (2130 eller längre). De kommer fr N, NO, O, SO, trol S, och även från SV-V, däremot har jag inte sett dem komma rakt över sjön i dess längsriktning. Flockar av my växl storlek, 10 - 250 ex, ofta 25 - 50 - 75. Över $\varnothing$ vassen kommer de lågt och flackt, över träden dyker de ner med vinande ljud. Trädet och buskarna blir formligen svarta om man granskar dem noga. Mycket grant. Någon gång skräms flockar upp sent, dock $\varnothing$ lådrig hittills hela massan, och de lugnar sig snart. Brun kärnhök har setts försöka ta byte där men misslyckats. - Morgonuppfloget ej bevittnat, jag har varit för trött.

1973 1978-06-27--07-06 forts.

(68)

- 66 grönfink sedd rätt ofta, både ~~vänster~~ från vårt hus och uppe vid grustaget. Där bl a en utsökt ♂ ad 1 juli
- 67 hämpling flugit över ng ggr
- 68 bofink ses och hörs dagligen, sjunger ännu (skrivet 6 juli)
- 69 sävsparv allmän i vassen, ses och hörs dagligen. På sista veckan dock ej sjungit. Sitter ofta helt nära
- 70 pilfink flera ex alltid i närheten, ofta på tomten eller därintill. Häckningsbevis erhållet: sedd flyga m mat in i holk på grannhusets tomt (familje Andersson, ~~m~~ som jag tror är från Ystad. Tror också att mannen är anställd på regementet där). Ofta ser jag 8-10 pilfinkar.

Tillägg:

- 71 mindre strandpipare håller till i grustaget. Här ett helvetes liv på morgnarna när grussorteringsmaskiner, truckar etc kommer igång, och man tycker att chanserna för ~~1/2~~ lyckad häckning skulle vara minimala på en sådan plats där jättemaskiner bryter grus och sand. Men vissa ytor blir förstås inte befarna, och det kan ju hända att det lyckas. I varje fall var där 2 ex (inte samtidigt, men likväl säkert) 1 juli, 1 ex höll till vid den enda lilla vattenpöl som fanns i det eljest snustorra sandtaget; ett ex flög runt ~~umig~~ under varningsläten.
- Ej undersökt lokalen sedan 1 juli på kvällen

1973-06-28, Torsdag.

(69)

Torsdag 28 juni 1973 kl 1930 startade Göran Högstedt och jag från vår bostad i Lund för att lyssna på fåglalåten några natt-timmar vid Krageholmssjön och skogen däromkring. På vägen ut skulle Göran besöka sitt undersökningsområde vid Ö Tvet norr om Veberöd för att checka sina skatfällor, se efter fältpiplärka etc.

(69) Det hade varit mycket torrt och varmt länge. Inte en droppe regn hade fallit när vi lämnade Lund, men det var mulet och regnhotande, solen stod stundvis som en brandröd skiva i väster, matt synlig i det mörkgrå eller gulgrå molntäcket. Det var mycket varmt, omkring 22-23 grader C när vi startade. På vägen ut några lätta regnstänk. Vi besökte Ö Tvet enligt ~~planerna~~. Flera tornfalkar sedda, Göran vet om minst 6-7 bon på ett mycket begränsat område av sandmark med talldungar. Det hela ligger inom militära övningsområdet. Vi besökte ett fältpiplärkebo med 2 rätt stora, färgringmärkta ungar; här hade varit flera ungar och ägg ~~men~~ men redan före detta besök hade Göran funnit 2 ägg utkastade plus andra störningar. Han misstänkte gök. De 2 ungarna var emellertid kvar, välbehållna. - Förfärligt mycket kajor i området, många i svår ruggning. Dessutom på my begränsat område, kanske 500 x 300 m, ej mindre än 10 gökar, på telefonstolpar och -trådar, delvis 2 - 3 helt intill varandra. 2 ex förföljde varandra i flykten. - Skrattmåsar här på sandmarken, stående, delvis på insektjakt. Mycket trevlig stämning över trakten, Göran hade utmärkt kunskap om antalet rovfågelpar ~~in~~ inom ett område på c 40 km² = 4000 hektar av det militära ~~öf~~ övningsfältet. Men det blir för långt att skriva om här.

Efter Ö Tvet färd via Veberöd - Sjöbo - stora Ystadvägen till Eneborg - Krageholms by där jägare Nilsson bor - Vitesten upp till min undersökningsruta vid N sidan av sjön, d v s ruta 1369-6155 i rikets nät. När vi kom hit kl 2100 hade vädret ändrats mycket. Det var fortfarande mycket varmt, disigt (också som förut) och lugnt eller nästan lugnt. Men det var spöklikt mörk himmel med gul anstrykning, och ett regn av måttlig intensitet hade börjat. Det åskade men inte mycket, och bara en knall var tämligen nära. Efter densamma flera blixtar med långa mellanrum, men nästan intet åskdunder hört.

Vi stannade vid rutans Ö gräns där vägen går in i rutan. Stod och lyssnade. Inte ett fågelläte. Naturligtvis rasslade det av regnet i träden, men inte så att hörselintryck av andra slag omöjliggjordes. Inte ett enda fågelläte! Vi gick sakta genom skogen ner till sjön. Mycket mörk kväll förstås, men på intet sätt svårt att gå i skogen. Sikt över sjön fick man inte vid stranden, vassen mycket hög. Jag hörde skäggdopping en gång, eljest ljudlöst vad fågel beträffar. Vi gick tillbaka till bilen, delvis i skogen men mest i skogsbrynet med fri sikt österut. Tittade med kikare på sjön. Några fåglar, rimligen gräsand men ej säkert bestämbara, låg nere i vattnet inom rutan eller i dess Ö gräns. Intet annat.

Efter en stund fortsatte vi pr bil ~~in~~ genom skogen i sakta tempo på vägen mot Ebbarp, fortsatte ut N om rutan och stannade i den tvära kurvan c 200 m Ö Ebbarps gård. Stod här en stund i regnet. Det susade och rasslade av regnet i träden förstås, men vi stod på öppen mark och såg fritt omkring oss. Inte ett enda fågelläte! Vi

stod säkert 10 minuter här. Jag blev dyblöt (i den mån jag inte redan blivit det), men det gjorde ingenting, ty jag hade torra grejor med mig. Lugnt väder.

70 Vi for tillbaka samma väg förbi de 2 ~~min~~ militära förrådshusen och stannade vid det ena för att lyssna på nytt. Regnet fortsatte men av måttlig intensitet, och man såg mot himlen att det ej blåste. Rasslet i lövverk måttligt. Inte ett ljud! Vi svängde vid vägskalet västerut. I lyktskenet mycket insekter flygande, och vi såg mycket paddor och några grodor. (Se vidare nedan; några vanliga paddor hade vi redan sett och tagit upp i handen när vi gjort pauser). Delvis låg dimma i skogen över vägen men detta bara lokalt. Inte ett ljud, inte heller ett rådjur eller en hjort i bil-ljuset. Vi körde väster om sjön på den vanliga vägen, stannade ett par ggr till, bl a där vägen går ut ur skogen och där man på öppen mark har lätt att komma ner till sjön just där stranden är fast och ~~sandig~~ sandig på en liten yta. När vi kom ner här lyfte en and med bullrande vingslag. Jag trodde rätt bestämt att det var skedand, men Göran tyckte det lät som en större fågel. Inte en småfågel hördes, ej en Acrocephalus-strof, och detta gäller både denna plats och en annan där vi stannat där vägen går som allra närmast sjön. Vi förvånade oss storligen över den låga aktiviteten.

Massor av $\varnothing$ paddor och rätt många grodor på vägen. Göran körde mycket försiktigt och kryssade i sakta takt på vägbanan för att undvika att köra över djuren. Det var uppenbart att amfibierna trivdes nu, när det efter denna långa varma och torra period blev regn för första gången. Många paddor mycket stora. Man fick ett starkt intryck av att individantalet paddor ligger mycket högt där biotopen fortfarande är bevarad och där inte andra rubbningar (kanske överdödlighet genom överkörning eller annat) uppstått. Då och då hoppade en groda med långa, höga hopp över vägen i lyktskenet, men säkert 90-95 procent av de sedda amfibierna var paddor, och de få ex vi tog upp var alla vanlig padda.

Omkr kl 2230 stannade vi på P-platsen på vägen vid sjöns sydända. Satt i bilen och åt vår matsäck, drack kaffe, gick ut, lyssnade. Regn fortsatte men nu svagt, upphörde praktiskt taget helt. $\varnothing$ Fortfarande varmt och lugnt. Men ej ett fågelläte. Vi for sedan, c kl 2245, västerut till Skårby;, just i skogsbrynet nära "Gula Huset" (jägarehuset heter det visst) lyfte en ugglan från en ~~sten~~ stenpåle på det låga vägräcket. Vi fann ugglan ~~vara~~ ha relativt korta och breda vingar, och vi tycket båda att det måste varit en kattuggla, men obsen var förstås kortvarig i billjuset.

Vi körde upp till Bellinga, in på vägen mot slottet så att vi kom att stanna just i västra kanten av min andra ruta i år, 1368 - 6157. $\varnothing$ På vägen ditupp verkliga massor av paddor och några grodor på vägen, givetvis en del överkörda också, men trafiken var dessbättre mycket svag. Regnet ~~upphörde~~ hade nu upphört, och vi fäste oss vid, när vi kom ut på öppna marken före Skårby, att sikten inte längre var dålig: fjärran ljuspunkter syntes rätt klart. Fortfarande varmt. Egendomligt nog inga mygg. Stoppet nära Bellinga slott gav samma resultat som förut: inte ett fågelljud. Vi fortsatte då ut på allmänna vägen och stannade mitt i den långa backen S om Bellinga gård ('Bellinga lagård'). Nu intet regn, öppet, fritt, tyst. Tyckte oss med stor möda höra ~~en~~ sångstrofer av en småfågel ett par ggr på avstånd, så stort att $\varnothing$ ljudet knappt var uppfattbart;

jag lutade åt uppfattningen att det var en näktergal. Göran hörde det också, men någon säker artbestämning kunde inte komma på tal. Tystnade snart. Helt ~~tyst~~ tyst igen, mycket underligt.

71 Vi for upp till vägskalet S Snogeholms slott, där allmänna vägen svänger tvärt och en icke allmän väg går mot Assmåsa. Dödstyst! Men mycket insekter flög i ljuset, och massor av paddor sågs på vägen. Vi hade ett slag planer på att åter vända via Krageholm eftersom regnet nu upphört, men det var ju tydligt att fåglarnas sångaktivitet var oerhört låg eller snarare lika med noll. Fortsatte därför hemåt. Nära Snogeholms slott ånyo en uggle i lyktskenet, jag tror bestämt på kattuggla.

For förbi flygfältet - Ilstorps gård - Ilstorps kyrka - stora vägen. X Ungefär från Ilstorps gård, i varje fall inte med början senare, var vägbanan m l m torr och nästan inte en padda synlig. Märk att Klingavälsån dock går bara ngn km därifrån och att ~~biotopen~~ förekomst av amfibier inte bort vara överraskande. Men ~~användningen~~ antingen har de väl givit sig iväg från dessa lätta och sandiga ~~jordar~~ redan innan värmen och torkan hållit på så länge som nu. Eller också hade det inte regnat (åtm. inte nämnvärt) i ^{den} trakten i kväll och djuren därför ej stimulerats att ge sig ut.

Vi gjorde ännu ett uppehåll, nämligen på stora vägen Klostersågen - Veberöd, ~~men~~ någon km Ö om den plats där vägen till Vomb tar upp. Vägen går här i S kanten av Vombs fure, och vi lyssnade efter nattskärria men hörde ~~ingen~~ den inte. Dock, här blev det äntligen ett igenkännligt fågel~~l~~äte, nämligen en kornknarr, som hördes rätt svagt i S från Ådalen. Den höll på länge. - Sedan for vi hem och var hemma vid Sunnaväg ungefär kl 0110. Mycket egendomlig exkursion och oväntat negativt utbyte, så utpräglat negativt att det kräver en förklaring.

Tillägg: när vi var på nerväg, där vägen går bred och fin över Sövde Ljungar, sprang en mycket ung storspov, med kort och endast i spetsen nedböjd näbb, upp på vägen. Göran bromsade naturligtvis, spoven sprang ut på skördad äng. Göran efter för att ringmärka den. Då lyfte spoven och flög lågt c 75-100 meter, fällde så på det skördade (med skördemaskin nyligen klippta) fältet - och lade sig och tryckte. Eh gammal spov i närheten flög upp varnande. Ungfågeln gick inte att finna trots kortklippt gräs och fortfarande gott ljus. Vi hade dock försummat att ta märke på nerslagsplatsen. Jag är säker på att vi såg ungsprovens första flygtur, åtminstone dess första ordentliga flygtur.

Onsdag 4 juli 1973. På morgonen vattendomstolens sammanträde i Malmö kl 0830 angående småbåtshamn i Höllviken. ~~Omständigt~~ Fullkomligt otrolig uppvisning i inkompetens, okunnighet och des~~v~~värre även illvilja från de icke-privata organ, som bör resp. skall tillse naturvårdens intressen: Länsstyrets naturvårdsenhet representerad av Dackman, Naturvårdsverket repr av en byrådirektör vars namn jag har i mina anteckningar från mötet, och Kammarkollegiet repr av en advokatfiskal Marcus.

Samtal med Gunnar Roos och Erland Sandström före och efter mötet. Gunnar ~~uttryckte~~ uttryckte precis mina tankar när han sade att man antagligen ~~g~~ skulle kunna göra större nytta om man står självständig och arbetar som kritisk skribent än om man deltar i privata förenings yttranden och verksamhet - det hjälper ju inte hur väl utarbetade yttrandena är, när ändå ~~de~~ myndigheterna på olika nivåer fullständigt struntar i sakskalet, inte ens bemyndigade dem utan tillsammans, i förväg, m l m klart bestämmer hur ärendet skall gå!

Jobbade på Zootis c 1300 - 1830. Då kom Göran Högstedt enl överenskommelse, och vi for till Höör för att hämta upp en ung pojke vid namn Elmelid plus dennes kompanjon: de hade ringt för rätt länge sedan och annonserat närvaron av 2 flodsångare nära ~~Tjörnarps~~ Tjörnarpsjön.

Vi for dit. Ljuvlig, varm sommarkväll som vanligt sista tre veckorna. Mycket trevlig terräng, en del sommarhus resp gamla hus och gårdar, men mycket tassar och buskage på m l m fuktig mark. Lokalen var nära den gård (numera obebodd, utom som sommarställe), som ägdes av Björnstorp-Svenstorp.

Vi lyssnade länge förgäves, men kl 2148 sjöng flodsångaren i c 5 sekunder. Den hade varit absolut trogen veckorna innan, ~~den~~ sjungit i timtal på kvällarna allra säkrast efter 2100 eller 2130, och pojkarna hade utmärkta inspelningar av ~~flodsångaren~~ ~~flodsångaren~~ sången. I kväll sjöng den som sagt mycket kort, och senare uppspelning av dess sång gjorde ingen effekt, den förblev tyst. Vi hade också översträckande morkulla ~~flodsångaren~~ flera gånger, ~~flodsångaren~~ tiggande hornhgglesångare hördes på håll, och nattskärre surrade en gång mycket tydligt omkring kl 2200. Därtill buskskvätta, lövsångare, taltrast, trädgårdssångare, törnsångare, etc.

Pojkarna var själaglada att flodsångaren till sist lät höra sig, om ock kort. Det var ju ett bevis (bland andra) på att deras ~~bestämning~~ bestämning var OK. Men de hade som sagt fina inspelningar av sången och därtill, det skall framhållas, en lång serie utmärkta fotografier. När flodsångaren sjöng, hade den tydligen ofta varit mycket orädd och stannat kvar i den buske där den satt även om pojkarna kröp helt in på den.

Jag förbigår här deras noggranna redogörelse för de 2 exemplarens förflyttningar, ~~men~~ deras åsikter om förekomsten av ev hona etc. Vi diskuterade det av ~~vår~~ ~~oss~~ oss hörda exemplarets beteende: säsongen är ju långt framskriden, men sättet att sluta sången (nästan), om det var en oparad hane, verkar dock egendomligt! Göran ansåg ~~men~~ det möjligt att hannen hade en hona, som nu kläckt. Pojkarna kommer säkert att följa upp saken vidare, de har varit speciellt intresserade av beskedet att ingen häckning konstaterats i Sverige, trots fynd av c 65-75 sjungande hannar.

1973-07-06.

På kvällen vid stugan vid Krankesjön inträffade följande: en bil, registreringsnummer MB 54003, kom ner, ut hoppade 2 yngre män med dubbelbössor och började skjuta på skrattnåsar! De sade sig skjuta för Malmö Museums räkning, "som har svårt att få djur annars" (ungefärligt ordval). Den ene sköt 4 - 7 skott först och skadade en flygande skrattnås; den andre sköt ej då. Ungefär 20 minuter senare, kl 2007, hördes ytterligare 2 + 1 + 1 skott. Männen syntes inte då, men skotten avlossades i närheten av rördrom, brun kärrhök etc. Skjutandet fortsatte till 2033, varvid minst 5-7 nya skott hördes. Då gick de till bilen, medförande 2 skrattnåsar ad. Bilen for bort. Jag såg alltihop från tornet.

Kl c 2050 - 2115 hördes skott några hundra meter N om stugan. Därefter blev det tyst, gudilov.

Gjusen fiskade 2100-2102 och 2109-2111, eller rättare sagt försökte fiska, ty den fick intet byte som vi såg. 2 fisktärnor slog ilsket efter den, och 2 - 3 skrattnåsar likaså (OBS antalet!), men naturligtvis lyfte ett par tre hundra skrattnåsar när gjusen kom nära. Rall hörd.

Kl 2135-2145 kom mycket skrattnås till sjön; och c 2140-2150 flyttade sig alla stararna 150 - 200 ^(meter) över ett öppet stråk till en stor vass, där de fällde. Förflyttningen skedde i m 1 m kontinuerlig ström; fåglarna "flöt" iväg, lågt (till den nya nattplatsen). Säkert var det 25000 (tjugofemtusen) ex inalles.

1973-07-07.

Jag var ute en hel del i det härliga vädret. Vi for till Veberöd kl 1000-1100 ungefär. I tornet var jag dels c 0820, dels senare på dagen, och inalles blev det många timmars observationer från kl 1130 till kvällen.

Kl c 1340 - 1530 rundvandring via Silvåkra by - de torra backarna - Silvåkra-kärret - tillbaka till stugan. Anmärkningsvärda arter under dagen: rördrom flög ~~med~~ med mat i fylld kräva c kl 1140, 1220, 1525, 1855. OBS att iakttagelserna inte var oavbrutna. Fågeln sågs jättefint

häger 2 sedda i sjön

grågås: 2 kom på f m, låg hela dagen nära

knölsvan: flera kullar, varav en med 3 stora ungar

gräsand

skedand

vigg flock på c 15 ex

ormvråk 1 + 1 sedda, den ene ryttlade, vid Silvåkra

glada 1 ex i västra kanten av Vombs ängar

tornfalk sedd flera ggr

aftonfalk: en ♀ kom i full fart ungefär enligt skiss:

Detta var kl c 1300. Syntes my. fint, halvlång stjärt, undersida rödbrun, troligen lätt fläckig.

brun kärrhök ♂ ad, ♀, ofta sedd i

Krankesjön och Silvåkrakärret

fasan ♀

rall hörd

brushane 1 ♂ sedd

storspov hörd Vombs ängar; varnade

rödbena 1 över Silvåkrakärret

enkelbeckasin 1 Krankesjön

gråtrut 1 ad

skogsduva flock 4 ex kvällen kl 1930 c

gök fortfarande ofta sedd och hörd

tornsva ofta sedd

gröngöling nära stugan

ladusvala Silvåkra

hussvala "

backsva "

fältpiplärka sedd på ~~den~~ sandmarken

NO om Silvåkra (by). Här var ökentorrt.

På kvällen kl 1950 fann jag att samma bil som igår, MB 54003, hade återkommit. Kl 2007 hördes 2 skott, men sedan intet mer, dessbättre.

Artlistan fortsätter på nästa sida!

1973-07-07 forts.

rörsångare hördes sjunga och sågs ofta i Krankesjön

svarthätta ♂ sedd

härmsångare sjöng en gång

lövsångare

koltrast

talgoxe

sävspurv allmän, sjöng flitigt

grönfink 2

gråspurv i Silvåkra by

pilfink ~~██████~~ likaså i Silvåkra by, därtill vid huset (=vår stuga eller eventuellt grannhuset)

stare som vanligt: tillströmning börjar c 1850, är starkast c 1925 - 1945, varvid c 1000 ex per minut kunde komma vissa minuter, och totala antalet anländande dessa 20 minuter var säkert 6000 - 8000 inalles. Därefter fortsätter infloget till 2100 och senare. (Alltså en påfallande lång tid för ansamling till nattkvarteret. GRck vid renskrivningen 1983-08-28).

kråka: 5 exemplar sedda med röda flaggor i vingarna, alla dessa ö om Silvåkra by. (Det är fåglar märkta av Jon Loman, som arbetar med kråka på Revingefältet)

skata sedd.

För tillägg om jägare se föregående sida.

1973-07-08.

Det var helt mulet när vi vaknade, men himlen var ljus, och det var varmt och torrt. Det mörknade dock och blev åska på avstånd. Omkr kl 1130 kom några regnstänk, och c 1155 - 1310 rådde svagt - måttligt regn, lugnt och härligt, men jag uppskattar nederbördsmängden bara till c 2-3 mm.

Jag obsade en stor del av dagen m l m noga. Kl 1440 - 1620 en sakta vandring på järnvägsbanken mot f d Silvåkra station, därifrån ner till öppna platsen vid Krankesjön, och därifrån tillbaka delvis samma väg. Nu torrt, mycket varmt, delvis sol; lugnt. Lisen och Henrik hade kommit när jag kom tillbaka till stugan.

Vi åt kl 17. Hade redan dukat på uteverandan då det plötsligt mörknade starkt och blåste upp hård vind ~~från~~ omkring V. Intet regn kom, men temp. sjönk avsevärt, dock blev det inte ordentligt kyligt heller. - Med start kl 2025 körde Inga in Lisen och Henrik till Lund.

Fågel: endast anmärkningsvärda arter eller obsar + vissa saker av allmänt intresse nämnda. Jag granskade sjön ofta, mest från tornet. På ytan, synliga för mig, låg uppskattningsvis c 2200 - 2500 fåglar, fördelade sålunda (approx):

minst 500 skratmåsar, därav massor av juv

1700 - 1800 sothöns

40 - 70 skäggdoppingar

40 - 100 änder

20 - 30 knölsvanar.

På långt håll i NNV-NV-V visserligen en hel del obestämbara fåglar, men den stora massan var absolut sothöns, vilket sågs från tornet och bekräftades under promenaden. Jag undersökte sothönsen närmare och fann: på närmaste klarvattnet c 65 ad och 40 pull/juv. Från platsen med fri utsikt vid sjöns S sida (vid godsets båtlega. GR vid renskrivningen 1983-08-28) gjorde jag också, på rundvandringen, en liknande undersökning och fick c 27 ad och 20 pull/juv. - Huvudstyrkorna på vatt-net bestod av stora flotttiljer långt ute. Jag vet ej andelen årsunga ex däri. De årsunga fåglarna låg nästan aldrig intill ad såsom pull gör, utan de hade blivit självständiga. ~~Jag tyckte att~~ Antalet ad, eller rättare andelen ad, såsom given härovan, torde väl visa att en del icke-häckande fåglar (som är ad eller ser ut som ad) ligger i sjön. Möjligen kan det ju också vara sådana som redan såhär tidigt brutit upp från häckplatser längre norrut och kommit hit.

Skäggdopping: spridd, allmän. 1 ad förde 2 rätt små ungar, annars var ungarna stora och ofta m l m fullvuxna. 1 ad sågs intill 1 vuxen juv m l m; annars var även dessa juv mest självständiga. - Någon vederhäftig siffra för hela sjön kan jag inte ange, men av de c 2000 fågelindivider jag kunde bestämma var nog 40-60 skäggdoppingar.

FORTS

1973-07-08 forts.

Änder: vissa obestämda flockar sedda, men antalet synliga änder lågt. Se nedan.
Svanar: se nedan.

Artlista (uttryckl. angivet: "endast vissa arter". GRck):

rördrom sedd några ggr, flög med mat 0905 och flög för att hämta mat 1525; vid senare tillfället vek den dock av mera mot NV, kanske på grund av att jag stod på utsiktsplatsen vid sjöns S sida? Jag tappade den snart ur synhåll.

häger sedd flera ggr men aldrig över 2 ex samtidigt

grågås troligen hörd en gång, ett hägtigt, kort, högt kackel. Ej sedd

knölsvan: en ♀ med 9 små ungar sedd. Därtill flera andra kullar varav ♂♀ med 3 my. stora ungar - denna kull sedd förut - samt 2 barnlösa par minst .

På långt håll 10 - 12 svanar ad, troligen var alla knölsvan. Övriga här om- talade var bergsäkra knölsvanar.

sångsvan hörd flera ggr, och 3 ex som flög över sjön var nästan säkra sångsvanar, men tyvärr inte 100 procent säkra.

gräsand nog 100 ex sedda i sjön, men ej alla på en gång från utsiktstornet. Viss oro: småflockar och enstaka ex flygande då och då

bläsand: 7 i närmsta klarvatten, därav ingen ♂ ad. Långt ute en flygande flock på 9 ex varav 2 ♂ ad.

skedand sedd, en gång en flygande flock på 12 ex ungefär

kricka sedd flera ggr, största flygande flock 7 ex

vigg: några sedda. Flock på 25 ex (ungefär) som låg på långt håll var troligen vigg.

brunand: 2 flygande ex + ett liggande sedda

knipa: 1 ex flög förbi på f m; det var en ♂ med svartblått huvud och m l m definitivt ad-dräkt, dock troligen ej helt utfärgad

brun kärrhök sedd mycket ofta, minst 4 olika ex, trol. flera. Två ggr, med flera timmars mellanrum, flög ett ex med meterlånga vasstrån ungefär mot N rakt över sjön; jag kan dock ej säga säkert att det var samma ex båda gångerna. Kanske finns ett bo i vassen på sjöns N sida, 500 - 1000 m Ö om Ålabäckens av- flöde? Ej undersökt. Jag har sett minst 2-3 ♀♀ och 2 ♂♂ ad idag. Se även lärkfalk

(fiskgjuse ej sedd av mig, men en obsare i tornet, okänd för mig, sade sig ha sett gjuse över sjön på e m omkring kl 1700)

lärkfalk: vid sjöns S sida kl 1540 ilsken låt av lärkfalk. Intet sågs till att börja med (och därför var jag osäker på arten), men slutligen kom en brun kärrhök med byte ungefär söderifrån över skogen och blev synlig över strandskogen; den förföljdes my. ilsket av lärkfalk som slog våldsamt. Kärrhöken släppte dock ej bytet. Ett tu tre dök ännu en kärrhök upp, den kom my. nära. Jag vet inte om detta ex försökte jaga bort lärkfalken eller om det ev. anföll sin artfrände; alltnog, de virvlade runt, den som bar bytet släppte detta, som i en stor båge föll mot marken (se skiss!):

Men lärkfalken som en blixst dit, tog bytet och flög in i skogen ytterst exalterad och skrikande. Den ena bruna kärrhöken följde efter c 25 - 30 m men kom helt på efterkälken och gav upp. Den andra syntes ej mera. En av kärrhökarna var ♂ ad, den andra var ♀, och den som bar bytet var nästan säkert ♀. Det hela gick mycket fort, men jag är nästan bergsäker på att detta ex var m l m jämnfärgat brunt och alltså ej ♂ ad.

sothöna: se ovan

rörhöna hörd

rall hörd flera ggr

vipa: flock c 15 ex flög söderut över sjön på f m. Sedan såg jag på betesmarken uppåt Silvåkra by (ett ovisst antal ex, därav) 2 ex med "vitt vingband", d v s de ruggade övre vingtäckare så att vingpennorna blir synliga långt ner mot basen.

kärrensna: 2 ad flög västerut över sjön

storspov: 3 ex mot V på kvällen

strandskata 1 ex hört på nära håll på f m

skrattnås: se ovan! Uppbrott mot land av c 200 ex skedde efter en stunds regn. Kanske bättre chanser på insekter etc då!

gråtrut 1 ad sedd

fiskmås också 1 ad sedd

FORTS

1973-07-08 forts.

76

fisktärna ~~ad~~ sedd ideligen. I stark vind på e m steg 1 ex brant mot vinden. 2 ex följde varandra "som om det varit parningsspel" ett slag.

svarttärna: 1 ad med starkt ruggande, redan mycket vitbrokigt ansikte sågs på nära håll på exkursionen

ringduva 1 + 1 + 1 + några ex till sedda

skogsduva: på f m kom 1 + 4 ex mot SV. På exkursionen såg jag ytterligare 9 + 2 skogsduvor komma åt samma håll, därefter 3 fällande på granplanterad sandmark.

Ovanligt många ex!

gök ofta sedd och hörd. 2 ex satt tillsammans på telefontråd på nära håll

tornsvala ofta sedd, ibland flera ex, men ingen massförekomst

större hackspett 1 ex vid fågeltornet kl c 1100

trädpiplärka med mat i näbben sedd på exkursionen

sävsångare 1 ex ivrigt varnande vid tornet på f m. Därefter, på exkursionen, 1 ex med myggor i näbben, också varnande. Även sågs 1 ex med stort brunt blad i näbben; detta ex var också mycket exalterat och varnade. Detta skedde c 150 m från det närmast förut nämnda, och klockan var c 1605. Fågeln flög flera ggr ner till alstubbar med rika skott.

svarthätta sjöng

trädgårdssångare sjöng

törnsångare sjöng

rörsångare sjöng ofta och sågs flera ggr, bl a såg jag en tiggande utflugnen unge buskskvätta sedd och hörd på vandrigen

näktergal: utflugnen juv sedd fint. Den har kraftigt läte: "zrett" eller "zreck", avgjort hårt, kraxande. Även varnande näktergal hörd

koltrast ♂ ad sedd

talgoxe utflugnen kull sedd

blåmes ad och juv sedda

sävsparv mycket allmän, många sedda, ♂♂♂, ♀♀♀; även sång.

bofink sedd

stare: idag började flockarna komma till nattplatsen 1744, alltså en hel timme tidigare än vanligt. Orsak: måne vädret? OBS att vädret förblev mulet och relativt kyligt. Men vinden avtog avsevärt redan omkring kl 1930 - 2000

skata flera sedda

kråka: på exkursionen sågs först 1 lyftande ex, det hade vita fyrkanter, kvadratiska enligt skissen, på vingarna ovan.

Därefter sågs ~~ett~~ ett ex utan och ett ex med dylika

kvadrater. Alla sågs c 500 m V eller NV om Silvåkrakanalens

myrning i sjön. Det är Jon Loman som arbetar med märkta kråkor härute. Jämför gårdagen, då jag såg 5 ex med röda flaggor!

Tillägg:

1973-07-09.

Föga fågelskådning. Var delvis i Lund, c kl 0930-1430. - Ungefär kl 2050 lyfte 2 drillsnäppor från dybank ute i sjön approx SV från tornet; de flög länge runt i mycket vida oregelbundna ringar, men stigande, och till sist försvann de mycket högt och med kurs omkring SSO eller S. - På eftermiddagen såg jag på ett begränsat, av kreaturen kaltrampat område på betesmarken uppåt Silvåkra by c 80 skrattnåsar, varav en juv av årets skörd.

1973-07-10.

På f m till Veberöd för att handla. Hem till stugan via vattendammarna i Vombs Fure (de dammar som ligger öster om vägen längs furets V kant) - Heljesjön - råkkolonin vid Ängdala SO om Harlösa. Tid c 1100 - 1330. Fint väder. På vägen till Veberöd tornfalk sedd. I Veberöd tornsvala, hussvala, en turkduva. Vid vattendammarna i Vombs Fure 18 gluttar, 1 brushane ♂ i ruggning samt 2 kärrsnäppor ad, de verkade långnäbbade och hade mycket svart på undersidan. Därtill 1 + 1 mindre strandpipare. I skogen vid vägen minst 5 eller 6 dubbeltrastar nära varandra, rimligen en kull. Den fågel jag såg bäst var säkert en ad. Över Vombs Fure 1 ormvråk anfallen av 1 tornfalk. Över landsvägen 1 glada sakta kretsande, den spanade på 2 kråkor vid vägkanten som åt på överkört småvilt - kanin eller hare.

Heljesjön: tyvärr inga kärrhökar sedda. 3 båtar med fiskare ute på vattnet. I sjön skäggdoppingar med rätt många ungar, nog såg jag 3-4 ad och 7-8 ungar; dessa var nästan vuxna. Ett par tre sothöns.

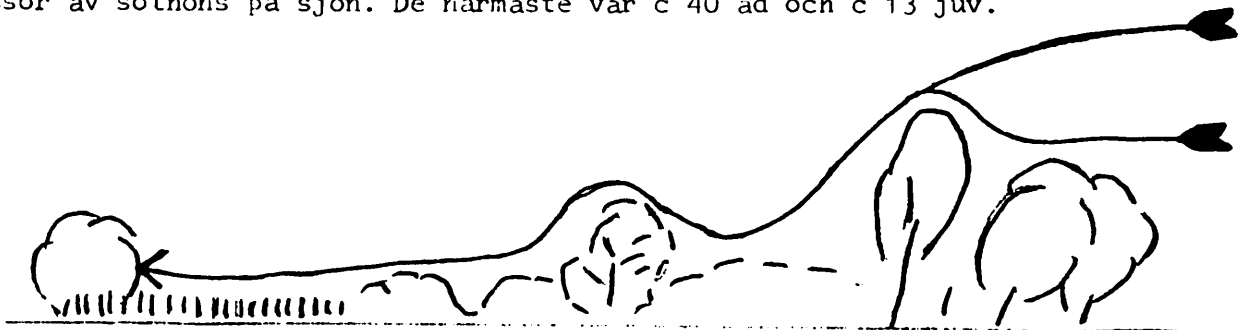
IV hörnet av Vombsjön (Hjälmaredshörnet): vattenstånd fortfarande OK, ej så att doppingbona förolyckats. Skäggdopping sedd i några ex men egendomligt nog ~~ingen~~ inga juv; dock kan sådana förstås ha hållit sig dolda. Fisktärna några ad med mat, sothöns några, gräsand några, skedand sedd, 1 brunand, och en flock på c 10-13 viggas.

Ängdala: råkkoloni som Göran Högstedt sagt, men inga råkor kvar. Tornfalkpar bodde här, men ej aftonfalk tyvärr. 1 strandskata flög förbi och fällde tydligen i sandtaget. Sådant ~~ses~~ ses numera ofta, men i gamla dagar förekom det aldrig.

Krankesjön: 1 rördrom sedd, flög fritt, fällde i SO i vass nära kanalmyningen. 21 krickor flygande i flock, 20 gräsänder dito dito, därtill ~~1~~ gräsänder på vattnet, ~~antal~~ antal direkt sedda sådana ej så stort men jag misstänker att totala antalet på vattnet var flera tiotal. - På kvällen, när jag stod i tornet, flög 1 gräsand och 1 stjärtand förbi i sällskap. 1 grönbenad rundflygande på kvällen c kl 1930. Starar fällde redan från kl 1755. OBS att vädret då ett slag var mulet och regnigt. Stararna, när de kommer i flock, följer ~~de~~ "snålt" över busk- och trädtoppar, se skiss här. Det vill säga, de flyger mycket lågt, ~~de~~ sänker sig över vass så lågt att de måste stiga för att komma över buskar och träd i flygvägen. Fiskgjuse ej sedd. Alla obsar antecknade här. 4 bläsänder på närmsta klarvatten. Skogsduva sedd åtskilliga ggr, mest ensamma ex. Ringduva enstaka ex. Härmsångare varnade i alskogen vid kanalmyningen. Sävspurv allmän där och snart sagt överallt längs sjön. Sävångare sjöng där. Brun kärrhök flera sedda. På kvällen flera hundra svalor, säkert backsvala, antal över 400, långt ute över sjön i väster. En del tornsvalor också över sjön.

1973-07-11.

På morgonen kl 0915 1 fiskgjuse länge flygande över sjön, ryttlade etc, men tog intet. Sothöns etc reagerade ej. 1 härmsångare varnade vid kanalmyningen. 1 kärrsångare sjöng kortvarigt vid S sidan (av sjöns SO hörn), dit jag gick. Massor av sothöns på sjön. De närmaste var c 40 ad och c 13 juv.

Stararnas flykt över strandens träd och buskar och vidare över vassen fram till nattkvarteret i stora, längst ut stående buskar ~~1973-07-10.~~

1973-

1973-07-13, fredag.

78

K1 1340: undersökning av Saxåns mynning.

- (a) inom det fridlysta området: 1 spelande ängspiplärka, jagande ladusvala, jagande hussvala, jagande tornsvala, 1 kråka, några starar, 1 buskskvätta ad, flygande gråtrutar, 1 + några få rödbenor, några strandskator, 1 mindre strandpipare ad, 1 större strandpipare ad i ruggning, några skärfläckor, 10 vipor, 1 ryttilande tornfalk, enstaka gråtrutar, många skrattnåsar säkert 50 ex; 1 drillsnäppa, 1 småtärna ad, 30 skrattnåsar ad i ruggning, några brushanar, 1 fisk/silvertärna som anföll kråkan.
- (b) utanför det fridlysta området: 5 kärnsnäppor ad, 1 + 1 gluttsnäppor, några skärfläckor, några strandskator, minst 6 gravänder, skrattnås, 1 småtärna ad, 1500 knölsvanar, däri ett ovisst antal juv/imm (d v s icke utfärgade fåglar av alla årsklasser), dock fanns sådana fåglar. Vidare 25 gräsänder, 20 gravänder, 250 obestämda änder, Vidare massor av skrattnåsar, säkert 500 ex; gråtrut 15 ex (obs ringa antal!), havstrut sedd, mycket strandskata, säkert 25 gravänder, 5 gluttar, 1 svartsnäppa. 11 strandskator stod relativt nära; alla dessa var ad.
- (c) inom det fridlysta området: 75 ruggande vipor, 1 fisktärna ad nära, enstaka årsunga skrattnåsar, 1 ad och 1 juv havstrut, 100-150 gråtrutar varav mest ad, 2 sånglärkor, flera fisk/silvertärnor, flera småtärnor, (några) hemskt oroliga rödbenor. Flera fisktärnor, endast ad sedda hittills. Ännu 1 ängspiplärka, 3 större strandpipare ad, 3-4 ideligt varnande rödbenor, 1 enkelbeckasin, 3 gravänder, 1 fiskmå ettårig fågel.
- (d) utanför det fridlysta området: nåsar och trutar på avstånd över Landskrona soptipp men dessa ej medräknade (i föregående eller efterföljande siffror). Vidare 1 småtärna ad som flög med mat i näbben ut från det fridlysta området mot Landskrona, se enkel skiss:
Vidare 5 småtärnor på sanden, därav 2 ad och 3 flygga juv.
Ytterl. 1 ad kom, den matade en av ungfåglarna.
Över 20 + 10 gluttar. 4 + 3 = 7 småskrakar. 7 krickor.
2 svartsnäppor. 6 kärnsnäppor ad.
- (e) inom det fridlysta: fisktärna ad, 4 brushanar varav troligen något ex var ♀, vidare 1 tornfalk, 3 backsvalor.
- (f) på Koön, som ligger inom det fridlysta området: 2 sothöns, det är 2 knappt flygga juv. 1 tornfalk + ännu 1 = 2 ex. Sävspurv, 1 häger ad, 1 storspov, 1 sjungande rörsångare, 1 årsung skrattnås. Vattenrall hörd. 1 tornsvala. 2 ryttilande tornfalkar (samma som nyss? GR). -

stad
Kust-
linje

Jag reste ut i sällskap med Christina Sjöblom. Göran Högstedt kom till oss för en stund sedan. Christina går nu längs stranden i söder.

- (g) utanför det fridlysta: flera fisktärnor. 1 brun knölsvan flygande. 1 häger faller på avstånd. Gravandpar med minst 14 pulli. I söder ses massor av fågel, det är skrattnås och änder. En hägerfjäder anträffades på holmen, och jag fann en del knölsvanpenor.
- (h) inom det fridlysta: 6 brushanar ♂♂, över 90 vipor, 300 skrattnåsar. Vi går nu in på det fridlysta området och ser: 2 par rödbenor varnande, många fisktärnor ad, 1 ad och 2 juv havstrutar, samt 1 spelande ängspiplärka. Även några starar. Nu ses 5 rödbenor. 3 drillsnäppor lyfte på nära håll, strax därpå ännu en. 1 mosnäppa flyger förbi. Ett par ringduvor sedda.
- (i) utanför det fridlysta: nere i söder flera hundra gräsänder, och i väster lyfter 240 + 10 knipor för en polishelikopter, de flyger fint.

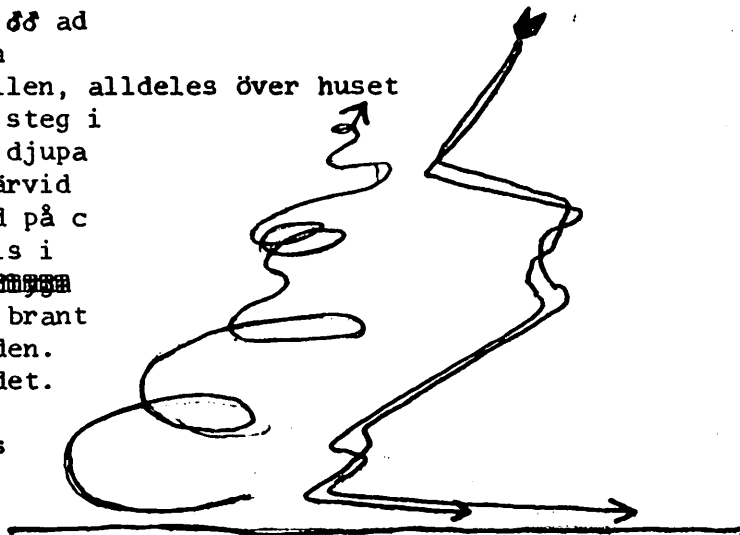
Kommentar: utmärkt fågelliv. Men i särklass egendomligast är obsen av denna mängd av knipor. Jag har aldrig sett något liknande förut på sommaren i Skåne. Obsen står mig veterligt fullständigt isolerad. Aldrig har jag hört eller läst, att knipor skulle rugga i dessa trakter, ej heller att eventuellt befintliga flockar av icke-häckande fåglar skulle ligga i Sundet eller annorstädes vid Skånes kuster på sommaren.

S L U T

1973-07-14, lördag.

Jag for ut till stugan vid Krankesjön vid middagstiden. Buss till Harlösa, avg. Lund 1345 ank. Harlösa 1433, men kom i själva verket 10 minuter för tidigt. Tog taxi ner till stugan. Inga, Lisen, Henrik och Mamma var där. Finfint sommarväder. Trevlig dag. Fågellista följer, men bara viktigare arter:

- 1 skrattnås: på det "avnötta" området på betesmarken satt idag c 100 ex varav nära 85 var juv., alltså årsungar. Jämför föregående siffror!
- 2 rördrom 1 flög till sjöns SO hörn
- 3 skrântärna: 1 ad, den ruggade symmetriskt i handpennorna, ungefär nr 3 och/eller nr 4 utifrån var korta, vingen hade alltså en lucka där. Fågeln sågs fiska i sjön c kl 1700 och sedan kl 2010 ungefär, då den flög mot Ö.
- 4 brun kärrhök flera ex sedda. 1 ex tog byte i måskolonin
- 5 ormvråk sedd i ett ex
- 6 storspov 1 flög över mot SV på kvällen
- 7 en del skrattnåsar gjorde sammalunda
- 8 några fiskmåsar likaså
- 9 grågås: 2 ex flygande långt bort mot Stensoffa
- 10 knölsvan: flera kullar, men nu mera spridda. Långt bort i NV ligger alltid c 12-14 svanar ad utan ungar
- 11 sångsvan hörd!
- 12 brunand: några sedda flygande
- 13 gräsand: några + flock på c 10 ex sedda flygande
- 14 skedand c 7 flygande
- 15 kricka c 8 flygande
- 16 bläsand: c 10-12 ex rastande, därav 2 ♂ ad
- 17 svartsnäppa: 1 ex flög över på kvällen
- 18 strandskata: 1 ex flög österut på kvällen, alldeles över huset
- 19 fisktärna: 2 ex gjorde parningsflykt, steg i spiraler ungefär enligt skiss, med djupa vingslag, upp till c 500 m höjd, därvid hela tiden med ett inbördes avstånd på c 10-25 m; sedan föll de nedåt, delvis i hög fart och med oerhört eleganta smala flygbilder. Men de föll inte brant hela tiden, ej heller fort hela tiden. Se enkla skissen. Jättesnyggt var det.
- 20 spillkråka: 1 ex flög förbi
- 21 backsvalor allmänna på kvällen, delvis lika högt uppe som fisktärneparet
- 22 rörsångare lät höra litet sång
- 23 koltrast ad sedd
- 24 stare: säkert 25000 (tjugofemtusen) ex samlades på kvällen c kl 1855-2030. Flest kom c 1925-1940 (men OBS den långa tidsperiod under vilken de samlas! GR). De flyttade sig sedan från sin "pre-roost" till vassen. Tyvärr tog jag inte tiden då, men solen hade gått ner.
- 25 talgoxe
- 26 sävsparv
- 27 törnsångare
- 28 pilfink häckar
- 29 kaja några sedda
- 30 kråka några sedda med av människor påsatta vita märken på vingarnas översida. Det är Jon Loman på Zootis (Ekologihuset), som arbetar med kråkor härute.

Rättelse: antalet antecknade arter skall vara 29, eftersom skrattnåsen härovan av misstag fått två nummer (1 och 7).

(80)
1973-07-15, söndag.

Jag obsade vid stugan och tornet vid Krankesjön.

På morgonen 1 skräntärna ad.

På middagen 3 skräntärnor ad tillsammans, de fiskade, steg, skrek, stod högt uppe i luften mot den östliga vinden. Vidare sågs:

svartsnäppa 1 ad, c 40 viggas, 5 flygande krickor, 3 + några brunänder också flygande, och av gräsand 2 + 3 + 5 + 1 + enstaka därtill (men alltså mycket låga siffror). Sävsångare sjöng, härmsångare lockade, trädgårdssångare sjöng, svart-hätta sjöng, törnsångare sågs och hördes sjunga.

Stare: ungefär 25000 ex. Ankom kl 1900-2045, mest c kl 1930-1950.

Backsvala 2000-2500, fällde i vassen i sjön

Tornsvala sedd, allt det vanliga sågs. Lärkfalk hördes upprepade ggr, ormråk sågs, brun kärrhök likaså. Rördrom sedd 5 ggr under dagen.

På kvällen kom de två personer som var här förra weekenden. De jagade på nytt; de sade sig skola skjuta 100 skrattnåsar till Malmö Museum, och att museet hittills fått 30 ex. Dessa jägare kom i en brungul SAAB med nummer MB 1393.

S L U T

(81)
1973-07-23.

Inga och jag kom till stugan vid Krankesjön c kl 1800. Fint väder efter dag med regn och åska, men ej särskilt varmt. Fågel:
skrattnäs: lugnare i kolonin, färre ex. Men på betesmarken c 450 - 500 ex varav minst c 300 var juv för året

rördrom sedd flyga 2 ggr

häger 2 sedda

stjärtand: ett par, ♂ i sommardräkt och ♀, flög runt, ville fälla på regnpöl på betesmarken

glutt hörd

svartsnäppa sedd och hörd, flög med benen framåtlagda, liknar då enkelbeckasin
skogssnäppa hörd länge

brun kärrhök årsunge, svartbrun med brandgul hätta, flög nära.

knölsvanarna med 3 ungar sedda, även andra sedda

kricka c 12 flygande

gräsand några sedda, övriga änder noll eller nästan noll

fisktärna flera ad

stare: massor. De flesta kom 1900-1930, men 1932-1937 kom c 1900 ex. Därefter avtog antalet nyanländande, men sent, c kl 2010, kom ~~flera~~ flera stora flockar. ~~flera~~

Ett ex, som flög nära en flock (OBS!), flög mycket dåligt, låg snett i luften,

föll mot vattnet, men kom fram till busken. Säkert 20000 (tjugotusen) inalles kom!

rall hörd många ggr

rörhöna likaså

backsvala ett hundratal men ej flera

tornsvala tämligen många

fiskgjuse sedd i väster som vanligt

gröngöling 1 ex sågs.

1973-07-24.

Morgonen kl 0450 var jag uppe och tittade och fick se ett enormt star-uppbrott: som en svart vägg. En del svängde tillbaka. Snart borta. Rördrom sedd.

Omkr kl 0725 sågs fiskande fiskgjuse.

Kl 1755 tillbaka vid stugan. Över Stensoffa kretsade 1 bivråk my. fint, ej ruggande, den gled sedan österut.

Kl 1858-1908 räknade vi stararna som flög in från N och NV och NO. Obs att inga starar kom från sektorn S-SV. Det blev 2640 ex på dessa 10 minuter, och därefter blev antalet större. Bästa tiden för ankomst är (för närvarande) 1900-1930 ungefär. Men insträcket fortsatte längre. Nog 15000 - 20000 ex inalles.

Kl 1940-2000 obsar från tornet. Jan Elmelid från Höör kom tillsammans med två andra yngre män. Ingen rördrom nu, men 3 bruna kärrhökar sedda, och 1 skräntärna ad. 8 skedänder. Rörsångare sjöng.-Vi körde till S sidan av Silvåkra-kärret, där Hans Källander varit igår. Kl 2008 hördes här första gräshoppsångaren, och sedan hördes minst 2 sådana till på samma ställe. Mycket fin biotop med höga örter. Även sågs 1 tornfalk, hämplingar, en varnande Sylvia som troligen var törnsångare, vidare varnande storspov på avstånd, samt näktergal. Vi for till Veberöd för köp av bensin. På återvägen 2 jagande hornugglor och ännu 1 sjungande gräshoppsångare, dessa vid det fuktiga området med höga örter och buskar c 1 km norr om vägskalet vid Tvet (eller en dryg km snarare). Jättetrevligt. På sandmarken här i närheten var Oenothera allmän.

Tillägg: denna kväll hördes glutt, svartsnäppa och skogssnäppa.

1973-07-25.

På morgonen vid Krankesjön kortvariga obsar c kl 0720-0730. Därvid: 1 skogssnäppa, backsvalor; skrattnäsar mycket tystare än förut, men ungefär 500 ex sågs dock. Sävspurv också mycket tystare, märks inte alls. Rörsångare sjunger. Sothöns my. allmänna, många hundra ses i sjön, och verkliga antalet är säkert större. Knölsvan, 1 kricka, några gräsänder, några brunänder etc. Men nu ingen rördrom och ingen fiskgjuse.

S L U T

1973-07-26.

(82)

Inga och jag for från Lund kl 1752, km-mätaren stod på 62287. Väder: sol, fint, en del bymoln på avstånd. - I Lunds stad sågs $12 + 1 + 2 + 3 + 2 + 2 + 3 = 25$ tornsvalor samt 2 hussvalor. Inga ladusvalor. Kort därpå 1 tornfalk med 15 obestämbara svalor efter! På sträckan Lund-Dalby ytterl. 1 + 1 ladu, båda ad; 1 hussvala, 2 tornsvalor och ännu 1 ladusvala. Över Dalby minst $18 + 5$ tornsvalor, och öster om Dalby flock c 55 kajor. Dalby-Veberöd: summa 5 tornsvalor, 1 ryttlande tornfalk, 1 kråka, 2 ladusvalor.

I Veberöd summa 4 tornsvalor.

Veberöd-Blentarp: 1 + 1 ladusvalor, 1 sparvhök, 1 + 1 obestämda svalor samt ännu 1 ladusvala.

Blentarp-Bellinga lagård: ladusvala summa 12, hussvala summa 7, kråka 4, obest. svalor summa 9, tornsvala summa ~~10~~ 10, samt 1 mycket ljus ormvråk.

Bellinga lagård - Skårby: tornsvala summa 9, hussvala summa 5, ladusvala summa 5, backsva 1, obest. svalor 2.

Sista biten från ~~Skårby~~ Skårby till Krageholm: ladusvala 2, kråka 2 och tornsvala summa 19 ex.

Ankom Krageholm kl 1852, km 62341. Efter kort paus lämnade jag min bostad kl 1910. Såg: 2 hussvalor, över 30 tornsvalor, 1 sädesärla; men inom några ögonblick hade antalet tornsvalor vuxit till minst 73, i realiteten flera! ~~Över slottet och parken! Över fältet ner mot sjön, som är skördat, ses c 50-100 skrattnåsar. 2 ladusvalor juv. I parken flera sädesärlor. Grönfink hh, ringduva 1 s, flera sädesärlor. 75+50+30+40+75 starar ~~flyger~~ flyger ungefär norrut över slottsparken. Grönben flyger över. - Fältet har skördats och bränts, nu plöjes det. Här vistas 700 skrattnåsar varav minst 95 procent ad, vidare 200 fiskmåsar, nästan enbart ad, samt en gråtrut. 1 glada häröver. Hämplingar. 20 starar mot N.~~ De flög runt över slottet och parken! Över fältet ner mot sjön, som är skördat, ses c 50-100 skrattnåsar. 2 ladusvalor juv. I parken flera sädesärlor. Grönfink hh, ringduva 1 s, flera sädesärlor. 75+50+30+40+75 starar ~~flyger~~ flyger ungefär norrut över slottsparken. Grönben flyger över. - Fältet har skördats och bränts, nu plöjes det. Här vistas 700 skrattnåsar varav minst 95 procent ad, vidare 200 fiskmåsar, nästan enbart ad, samt en gråtrut. 1 glada häröver. Hämplingar. 20 starar mot N.

100-tals fiskmåsar ad samt en del skrattnås ad och juv kommer österifrån, över parken. 50 + 15 starar mot N. Pilfink sedd vid sjöns SO spets. 1 ladusvala juv mot N. Några sädesärlor. Vilt vimmel av skrattnåsar, det är ad samt litet juv, samt av fiskmåsar ad, allt detta efter plogen. Stora starflockar i norr, och mycket änder i sjön i motljuset. Järnsparv hörd, men f ö hörs ingen sång utom kutter av ringduvor. Starflockar flyger ungefär norrut, de kommer över den halvö som separerar sjöns båda sydligaste vikar, och far vidare ut över sjön. Flera pilfinkar sedda. Ytterl. 300 starar lågt mot N ~~över~~ över parken och vidare ~~längs~~ längs sjöns ~~östra~~ östra strand.

Slottsparken: gårdsmyg sj, koltrast varnar, flera hämplingar hörs, ringduva är allmän, starflockar flyger norrut, gulsparrv sjunger. Nu är kl 1946. Taltrast hh, näktergal hh. Öerhört yppig vegetation i parken. Jag går till den plats (på en föga använd trädgårdsgång inne i parken, där jag förut funnit umbellaten Smyrnum perfoliatum; idag finner jag 5 ex! Gigantiska trädsvampar och stubbar, mycket insekter. Näktergal sjöng kort men fulltonigt, hämpling allmän, lövsångare sjöng flera ggr. Jag går från Smyrnum-platsen tillbaka genom parken till båtlegan. Massor av hämpling och Passer sp., tämligen mycket grönfink. Öerhört yppigt! Mycket ladusvalor juv mot V, c 40-50 ex.

Båtbryggan: 1 sothöna, 2 skäggdoppingar, 2 gräsänder, sävsparv ses. Nu troligen c 1000 måsar på fältet som plöjes. Även en fiskmås juv blev sedd nu. 5 tornsvalor. Ytterl c 20 ~~ladusvalor~~ ladusvalor juv och kort därefter c 25 ladusvalor av osäker ålder mot V. 1 havstrut ad kommer. Nu flyger 100-tals ladusvalor mot V.

Havreåker norr om båtlegan: 1 pilfink, 1 grönfink, 3 sävsparvar i havren, som ser vitgrön ut.

Kl 2017 får jag fri sikt över sjön från stenar som ligger c 400 m norr om båtlegan. Minst 5000 svalor över sjön, och antalet ökar till c 10000. Änder ligger vid spetsen på den halvö som skjuter ut i södra delen av sjön, mellan de två vikarna. Flera 100 gräsänder flyger upp i smågrupper för att äta spillsäd. Jag ser dem falla.

Kl 2020: en del mås, c 500 ex, ligger i sjön. Nu bryter därtill över 1000 måsar upp från åkern och ger sig ut till sjön. Ladusvalor

1973-07-26 forts.

strömmar till; nu är det nog 20000, ett fantastiskt moln, och högt uppe flyger dom. Flera gråtrutar. 1 kricka. 1 mås, kanske är det en gråtrut, flyger in i svalflocken, irriteras, svänger, kastar, vänder, ger sig ut igen ur flocken! Enstaka starar ses.

Kl 2029: enstaka tillströmmande ladusvalor. Molnet av svalor över sjön är nu otroligt, det virvlar fram och åter.

Kl 2034 några ladusvalor till. 2 rådjurslamm kommer mycket nära, ser på mig länge, slutligen får de vind av mig, rusar iväg åt olika håll. Änder - bara gräsänder - flyger i småportioner upp på åkern.

Rörsångare sj.

Kl 2038 1 kärrsnäppa ad flyger förbi ungefär mot SO, nära. Måsar i massor ut till sjön. Gräsänder (på land) blir skrämde, flyger till sjön, jag räknar c 600 ex på klarvattnet.

Kl 2041 jag återgår mot bostaden. 2 ruggande kråkor passerar mot VNV-NV. Hämling hhh (betyder: hörs synnerligen intensivt och av många ex). Stora svalflocken ses ej nu. 2 ladusvalor flyger mot V.

Kl 2050 jag vistas vid sjöns innersta vik vid slottsparken. 20 gräsänder på vattnet, de simmar in i vassen. Jag tycker mig se att många av dem är hannar i sommardräkt. 1 backsvala nära. Åtminstone

Kl 2053 1 stor rödbrun Aeshna jagar. Flera sådana sedda förut. Massor av svarta skogssniglar. Ett par dussin ~~grå~~ gräsänder flyger ~~nära~~ bort mot OSO, från sjöns sydöstra vik alltså. Jag går i kanten av stora veteåkern, går en sväng upp mot jägare Karl Nilssons bostad, sedan tillbaka söderut och via östra kanten av slottsparken tillbaka till min bostad i en av byggnaderna nära ladugården, ankomst dit kl 2115. Obsar slut för dagen.

1973-07-27.

Bodde där på natten. Ut kl 0555 i härligt väder. Över 50 gråsparvar på gårdsplanen, och 3 pilfinkar. Många tornsvalor, många hussvalor. 1 grågås över sjön. Ladusvala sedd, gulsparv sjunger. Tätt svirrande flock på 40 tornsvalor. 50 starar. 1 sädesärta. Hämling h, rödhake tickar. Enstaka skrattmåsar flyger över. Mycket mås i sjön. Änder kvar ~~flera~~, flera hundra ex lyfter från N hörnet av det skördade fältet. Skrattmåsar, fiskmåsar. Koltrast h, lövsångare h, grå flugsnappare h, näktergal h. Trädgårdssångare sedda, varnar, sjunger. 1 brunand till sjön, det är en hona eller eventuellt hane i sommardräkt. Sothöns s och h. Ringduva hh, sävsparv h, blåmes med unge sedd. Många sävsparvar sedda, även ruggande. Några oklara småfågelläten. En brun glada kommer lågt längs vattnet, och en vanlig glada i ruggning kretsar över slottsparken. Hämling aaa (betyder: ytterst allmän) som vanligt här nära båtlaget (båtbryggan). Jag går som igårkväll i havrefältets kant mot sjön. Här flera sävsparvar. Även ser jag en sävsångare fint, den sitter i havrefältet.

Väder: låga dimmoln kommer från S, ~~men~~ men väder gott, solen lyser igenom ibland. Jag går upp på samma sten som igår så att jag ~~får~~ får utsikt över sjön. Ser 100 skrattmåsar i sjön och c 400 gräsänder, vidare 4 viggas, 1 sothöna, 1 ad och 2 juv skäggdoppingar. Rörsångare sjunger, grönfink flyger över. 7 - 3 ladusvalor flyger ungefär mot S. Vid den nyssnämnda stenen vände jag igår kväll.

Nu ses 1 ruggande vanlig glada, den kretsar över det skördade fältet; och strax efteråt ses 1 vanlig yglada och 1 brun glada kretsa tillsammans, de slår efter varandra. Nära håll. - Måsar ökar i antal: nu ses c 250 ex, det är allra mest skrattmåsar och av dessa är 30-40 procent juv; därtill ses några fiskmåsar juv. 1 stare. 1 + 1 ringduvor sedda, andra hörda.

Jag går sakta mot N längs sjöns S sida. Sävsångare sedd nära. Sävsparv många ex. Skäggdopping 1 ad och 3 juv. Det klarnar fint. 1 gök sedd. 1 ungtrut, säkerligen gråtrut, sedd. Meslåte hört, troligen talgoxe. Sothöna. Några gräsänder hannar i sommardräkt. 1 sånglärka. Sävsångare s, flera rörsångare s. Ringduva. 2 starar. 3 grågäss lyfter uppe i norr ur sjön. 1 ensam skrattmåsar ad argsint, vid kolonin (OBS!) Flera sävsångare lyfter ur fältet. Sävsparv allmän. 3 kråkor. Jag

1973-07-27 forts.

kringgick en inhägnad med ungtjurar, 7-8 stycken. Därinne satt 1 törnskata hanne ad i en buske. Jag fortsatte mot N längs stranden. 1 grätrut ad kommer över, den låter höra "kákaka kákaka...." Därefter

"ki, ki"... 1 hussvala, 1 ladusvala juv, 1 rörhöna juv överrraskades, lyfte 10 m från mig. Rörsångare sj. - Utflugen blåmeskull s. Hussvalor, sånglärkor, några gräsänder i sjön, ~~men~~ några ~~ladusvalor~~ juv. 1 enkelbeckasin faller på närhall. En ung sävsparv tigger mat ~~men~~ honan ad med högt läte som låter ungefär:

Det åtföljes av vingfladder. (Nästan säkert z i z i ett för mig nytt läte. GR). 1 häger ~~men~~ lyfter, den flyger in i min södra undersökningsruta. Där ses skäggdopping med tämligen små pulli. Rörsångare sj. På öppna sjön många skäggdoppingar. Ladu- och hussvalor över vassen. 1 drillsnäppa på tvärbjälke. Påfågelöga Vanessa io sett. Hallon! Rörsångare sjunger flitigt. 3 kråkor. Flera tiotal svalor.

Här: delvis inventering av ruta.

Kl 0815 1 fiskgjuse ses norr om ön Lybeck, den faller i torrträd i min ruta. ~~men~~ Mesflock ses, men jag hinna bara bestämma 2 talgoxar juv med säkerhet. Nötväcka hörd. 1 torhsvala sedd.

Kl 0835: jag når ~~men~~ SO hörnet av min södra ruta. Går i skogen längs Krageholmssjöns strand västerut men jag ser ej sjön eftersom vegetationen är mycket tät och yppig. Rall skriker, taltrast varnar, rödhake knäpper. 1 Sylvia varnar, kanske är det svarthätta. Flera koltrastar! Mes hörd, troligen är det både blåmes och andra arter. Ringduva hh.

Jag går i tät skog vid sjöns N strand. Finner ~~men~~ en plats där jag ser en sektor av vattnet: där ligger c 40 viggas i ruggning; det syns när en eller två ex slog med vingarna, att alla vingpennor voro borta eller mycket korta. 2 brunänder i denna flock. 3 småänder sedda, svårt att avgöra om det var årtar eller kricka; troligen fanns dock något blått på vingen, i så fall årtar. Huvudets översida något mörkare än kinderna. - 1 gräsand, 1 sothöna, skäggdopping ad och juv. Häger hh, fiskgjuse h, grågås h, gärdsmys sj, mesar h, rörsångare sj. Blåmes s h, nötväcka s h. Ett läte : ziii hörs ideligen, oklart, men det är inte flugsnappare.

Även ovanstående innebär delvis eller m 1 m helt inventering av ruta.

Ringduva s flera ggr. Flera gärdsmysar sj, och ~~men~~ rörsångare hörd upprepade ggr, men f ö är det tyst.

Jag finner ny plats varifrån jag kan se ut över sjön; det är en mycket egendomligt formad bok med långa, horisontellt utlöpande grenar, man kan lätt klättra upp ett fåtal meter och får då bra sikt. (Använd många ggr i fortsättningen här. Kallades av mig för "den liggande boken". GR). Från denna utsiktsplats ser jag:

- a) en flock på 33 skäggdoppingar
  - b) några spridda "
  - c) minst 22 viggas
  - d) minst 35 gräsänder
  - e) 3 småänder, kricka eller årtar
- allt detta ligger inom min undersökningsruta

Det blev alltså summa mer än 100 fåglar; alla låg västerut från min obsplats. - Jag fortsätter. 1 taltrast nära s h. 1 grönfink hanne adad på nära håll, den verkar oerhört förvånad, den varnar med högljutt

kluuⁱ kluuⁱ ....., ett klart läte, med "ängslig" och "frågande" klangfärg, det höll på länge länge. Fågeln satt i bok på nära håll.

Några få gånger lät det även:

kuⁱ kuⁱ

Rådjur hört! I glänta i reslig ~~men~~ bokskog finner jag massor av hallon, de är delvis OK, delvis mögliga. Mycket Pieris ~~ø~~ brassicae flyger här på Cirsium palustre. Även stor pärlmorfjäril ses här.

1973-07-27 forts.

(85)

85

1 bivråk flyger nära förbi. Dessa obsar gäller min (södra) ruta.

1 taltrast varnar,.

Väder: blå himmel, drivande små cumuli, men halo ses ovanför och nedanför solen; den är rätt stark. Detta var oväntat för mig: himlen såg inte slöjig ut.

Nötväcka h, gärdsmyg sj. Jag går i västra kanten mot norr, passerar den trevliga ravinen med kärr i botten och en liten bäck, grus och sten och liggande stammar i hög skog. Svarthätta sj kort men högljutt i skogen. Jag går till norra militärförrådet och sätter mig sedan vid vägkanten 200 m norr därom, äter smörgås, dricker lättöl. Har fri sikt över himmel med cumuli men ser bara 2 tornsvalor och några ladusvalor högt uppe. Gulsparv sj i grantätningen. Koltrast s h.

Dessa obsar ~~gillar~~ också gjorda inom min ruta.

Kl 1055 matpaus slut, jag fortsätter mot N och Ö. Gärdsmyg sj. Talgoxe juv s och h. 1 taltrast ~~ses~~ sedd, rödhake varnar mycket ivrigt. Nötväcka hhh (=hörd synnerligen intensivt). Bofink troligen hörd. 1 extremjuss ormråk juv ses här SO om Ebbarp. Färgen är verkligen extra konstig, den är blågrå och vit, alltså ingen riktigt "normal" s k börringevråk. Större hackspett hh. Annan vråk hörd. Gulsparv hörd. 1 glada ses på långt håll. Otroligt med hallon! 2 gulsparvar sedda, andra hörda. Större hackspett 1 ad och 1 juv sedda; ungfågeln satt på en fallen granstubbe på 2 meters avstånd! Även dessa uppgifter kommer från min (ena) ruta.

Den ljusa (orm-) vråken juv har vingarna framtill vita, bröst framtill mörkfläckigt, buk vit, stjärt brett vit vid basen.

1 bivråk kretsar nära. Många pilfinkar och 2 gulsparvar och 1 gråsparv hanne vid diket och havreåkern nära Ebbarp. Flera dussin pilfinkar var det. Några ladusvalor och några hussvalor vid Ebbarps gård. Därtill ses ytterl. ~~flora~~ några ladusvalor och några hussvalor vid Ebbarps gård och därefter ytterl. flera hussvalor och flera ladusvalor jämte pilfink och gråsparv. - 2 ruggande röda glador ses kretsa. Bivråken flyger bort mot NO-ONO. Ensam stare mot Ö.

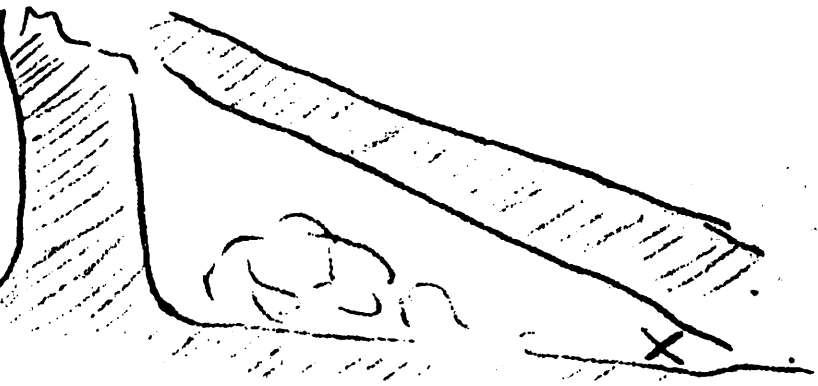
Jag går från Ebbarp till SO hörnet av min norra undersökningsruta men passerar idag inte förbi båtlegan vid sydligaste viken i Ellestasjön. Törnsångare s h, grönfink h, trädkrypare kanske hörd. Mycket kronhjortbett på de vuxna granarna här.

Kl 1140 ankomst norra rutans SO hörn. Inne i rutan 1 kråka flygande över sjön. 1 gräsand. 1 skräntärna ad sitter på stengrundet, och 1 svarttärna flyger därinvid!! Strax därefter ses ännu 1 svarttärna. Gärdsmyg sj. 1 ruggande glada kretsar utanför rutan. Här ses ännu 1 glada! 1 rörsångare sj, 1 häger s,. Ellestasjöns östra del ej väl gränskad härifrån, det ~~går~~ går inte härifrån.

Sedan jag kommit upp på slättningen till den fina betesmarken med grova kvarstående ekar m m, såg jag 1 fiskgjuse, ej ruggande, flyga längs sjöns ~~östra~~ strand. Inne i rutan nötväcka hh, gulsparv h. Uggle dun funnet, det är troligen kattuggla. Trädpiplärka s h, bofink s. En räv ligger och sover i snår, under fallen och lutande, grov stam enligt bifogade enkla skiss:

Jag kom på 2 meters avstånd inpå den, den sov, vred sig i sömnen, jag trodde den var skadad, gick fram, då reste den sig sömndrucken, ~~stod~~ stod flera sekunder, avlägsnade sig så utan stor brådska!!

I rutan även: rödstjärt juv, 2 steglitsor, 2 hämpingar, 1 fiskgjuse faller nära, den ruggar i handpennorna! Massor av Pieris brassicae. Entita hörd, gulsparv hörd.

1973-07-27 forts.

86
Kl 1225: jag går ner i strandskogen, tittar över Ellestasjön, ser 2 knölsvanor som dock ligger norr om min undersökningsruta. Jag går mpt NV ungefär längs stranden. Bofink h och rörsångare sj i rutan. Flera svarttärnor över sjön, säkert är det både juv och ad. 1 fisk-gjuse drar över mot Ö. 1 tärna juv fiskar, säkerligen fisktärna. Skräntärnan är ej kvar på stengrundet, men där ses 2 svarttärnor, 2 fisk- eller silvertärnor, c 8 skratmåsar och 3 fiskmåsar ad.

86
Kl 1245 kommer en stor "stöt" tornsvalor över med kurs ungefär mot SSV, det är nog 50-100 ex inalles, och jag ser att tornsvalor flyger förbi på samma sätt även långt bort i öster. Där ses också 2 kretsande ormvråkar

Kl 1250 fortfarande passerar tornsvalor mot SSV; kanske betingas deras rörelse av att det mulnar från öster. Skäggdopping s i sjön. Skräntärnan ses i V över sjön. Mot Ö över sjön ses 3 fisk- eller silvertärnor. 5 + 3 gräsänder simmar ut från vassen.

I öppningen i skogen nedanför Bellinga slott sjunger svarthätta flera ggr, och trädgårdssångare sjunger länge. Mycket tornsvalor högt uppe. 1 + 1 gärdsmygar lockar och varnar. Kråka, hussvala s. Insekter, bl a Dorcus parallellopipedus (Lucanid). Många hussvalor. 1 ruggande röd glada.

Utanför rutan ses 1 + 1 + 1 + 1 hägrar. Stor grågåsflock på sjöns norra strand.

I rutan ses ladusvalor, och 9 starar flyger mot N.

På skäret (=stengrundet) faller 1 häger; över densamma ses minst 12 svarttärnor, ilska är de.

I rutan 3 fiskande skräntärnor varav 1 juv. Gulsparrv sj. 2 ruggande glador (givetvis röda om ej annat säges). Mycket hussvalor ses högt uppe.

Väder: det mulnar och blåser upp, men det blir intet regn ännu så länge. Klockan är nu 1345.

1 råbock. koltrast. 2 kattugglor på gamla huset i parken vid slottet, den ena flög bort. Vid slottet hörs härmsångare ivrigt, och jag ser 1 törnskata, koltrast, talgoxe, hussvalor och 1 ladusvala.

Kl 1402: regn börjar. Jag går ner till ängen med hög örtvegetation nära stranden och nära NV hörnet av denna ruta. (Det blir alltså mellan Bellinga slott och vägskalet vid Bellinga lagård. GR). Trevlig ängsmark; insekter men nästan ingen fågel. 1 törnskata hanne ad. 1 sävsångare sj i rapsfältet. Hämpling och grönfink. ~~Småregn~~ Småregn. Jag knackar försiktigt på boningshuset vid Bellinga lagård, blir vänligt mottagen och får enligt önskan ringa hem till Inga, som lovar att hämta mig på lördag kl 1300.

Klockan är nu 1455. Sadesärila s, litet ladusvala s, hussvala s, några ringduvor och några tornsvalor dito

Kl c 1508 upphör regnet

Kl 1510 kommer en glada från Ö

Kl 1516 kommer 2 bivråkar från rutans norra del, de flyger i sällskap söder om Bellinga lagård västerut.

Kl 1522 jag står här vid vägen och väntar på bussen. (Det går nämligen en Linjebuss på denna väg mellan Sjöbo och Ystad). Men då kommer en bil förbi med Gunnar Nordqvist, Arne Klementsson med fru och Bertil Klementsson med fru!! Helt otrolig slump. Vi hade inte setts på mycket mycket länge, särskilt inte Bertil Klementsson och jag. Livligt samtal, och jag fick lift ner till Krageholm. På vägen dit ser jag 2 glador i sällskap, den ene var i ruggning, den andre var eventuellt en juv. Vid Krageholm ytterligare 2 glador kretsande. Och kl 1555, när vi är nära Krageholm med sikt över det skördade fältet (se gårdagen!), lyfter från detta fält c 1500-2000 måsar i väldiga skruvar. De fördelade sig på 3 skruvar; ~~de~~ gled sedan i skaror mot Ö-SÖ. Se skiss. Beteende egenomligt, orsak till uppbrottet ej klar, möjligen skrämsel??

1973-07-27 forts.

Samtidigt med mäsarna såg jag även en flock på c 25 vipor.

Kl 1600 körde mina goda vänner/ iväg; vi hade verkligen haft en ovanligt trevlig pratstund.

Efter kaffe och vila på rummet gick jag ånyo ut kl 1715 och samlade insekter i slottsparken, framför allt en lång serie av den egendomliga harkranken(?) på gamla döda poppelstammar vid Krageholms-sjöns avlopp. (Tillägg vid renskrivningen 1982-12-07: ja, ~~minnen~~ så formulerade jag mig i originalanteckningarna. Senare erfor jag att det var en sällsynt harkrank. Dess släktnamn har jag glömt, men artnamnet är viridipennis eftersom vingarna är spräckliga i grågrönt eller mattgrönt). 2 barkborrar på samma stam. Av fågel: näktergal h, härmsångare h, några starar. Dun av kattuggla anträffat. En del änder ses, men få, eftersom deras matplats just nu blir plöjd och harvad. Ringduva allmän. Skrattmåsar över 500, fiskmåsar c 500, gråtrut 10 ex. Väder: svagt regn delvis. Inga insekter togs på de väldiga trädsvamparna på alm och poppel.

Kl 1835 befinner sig mycket tornsvalor svärma över sjön; jag räknar noga och får 600 ex; de rör sig sakta ungefär mot N. Regnet upphör.

Kl 1838 kommer 60 starar med kurs mot N. - Oregelbunden himmel, regnslöjor i NV, altocumuli och cumuli i sektorn S-Ö. - Sädessärlor sedda. Änder mycket oroliga, en del flyger mot Ö, däribland en flock på 8 gräsänder och 1 skedand. 1 drillsnäppa mycket lågt över sjön. 1 trädgårdssångare sedd ~~nära~~ nära. Gulsparv ses också, den sjunger. Flock på över 400 starar kommer tvärs över sjön, kurs ungefär ONO. Annan flock på 75 starar kommer mot N. Hussvalor över Krageholms ekonomibyggnader, de är livliga, säkert ses 25 ex. Där ses även några ladusvalor och 8-10 tornsvalor.

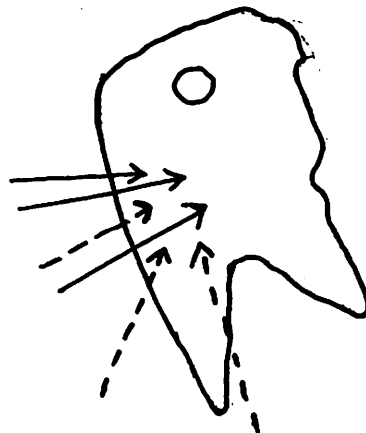
Nu kommer många hundra, kanske (my.approx) 1000 starar med kurs över sjön ungefär som skissen visar: X) Massorna av tornsvala över sjön syns nu inte längre tydligt. Hämpling hörd.

Kl 1900: tornsvalorna ses fortfarande, de har fått sällskap med ladusvalor. Nu kommer 800 + 50 + 200 + 30 + 40 + 2000 starar från rätt olika håll, som de streckade linjerna på skissen visar. Flockarna som kom ungefär från V kom oftast högt.

Väder: hög luft, det klarnar från Ö. Mycket tornsvalor, högst approx. kanske 500 ex, ses över skogen vid Krageholmssjöns S ände. Ladusvalor syns ej nu. Däremot kommer fler starar, alla sådana blev inte noterade

Kl 1910 mycket tornsvalor även över slottsparken. Och 800 + 150 + 75 + 100 + 200 starar + ännu flera + ännu flera (alla passerar, men kurs ej ~~angiven~~ angiven). OBSERVERA att eventuellt befintliga starar som kommer från sektorn NNW-N-O-SO inte kan ses från min obs-plats.

Kl 1919 2 ljungpipare ad, nästan säkert av sydliga rasen, flyger västerut. Tornsvalor, antal nog 600-800, ses nu över södra delen av Krageholmssjön. Starflockar kommer fortfarande med kurs mot N. 1 ormråk flyger mot SV, lågt, rakt över. Nu ser jag över 1000 tornsvalor. Ladusvalor börjar samlas över sjön, norr om tornsvalorna, men ännu kl 1922 ses ej många svalor, dock strömmar de till. Flera flockar stare fortfarande mot N rakt över mig. Massor av stare kommer (också) från V men ej från Ö. Endast helt få ladusvalor ses (vilket är anmärkningsvärt!). En hel del gräsänder ses flyga lågt över fälten Ö om sjön. Starflockar fortsätter, från V och från S.

X) se heldragna linjer på skissen

1973-07-27 forts.

Grönbena troligen hörd? Skogssnäppa också troligen hörd. Plötsligt kommer 2 brushanar och 2 nästan säkra skogssnäppor lågt från SO ut över sjön; ovisst om de fällde vid stranden (i så fall ungefär på udden som skjuter ut från S stranden) eller om de fortsatte. Tornsvalor är kvar men de glesnar. Massor med stare kommer lågt från V. Deras nattplats är i sjöns östra vass. - Flera hundra gräsänder i sjön

Kl 1939: 50 + 500 starar passerar mot N

Kl 1945 och senare: ändrar my. oroliga, de rundflyger bl a över platsen där det hittills funnits mat (d v s det nyskördade och nyss harvade fältet). Jag ser 1 + 1 + 1 + 2 småänder, det är krickor eller årtor, eljes bara gräsand. En del ladusvalor lågt, men det är bara ungefär 100 inalles, och över sjön ses nästan inga ~~små~~, bara några dussin på långt håll. Jämför läget igår! (Sällan man får bevis för så väldiga skillnader i antal från en dag till nästa. GR vid renskrivningen 1982-12-08).

Det har blåst upp. Kanske är detta ett skäl varför ladusvalor inte samlas över sjön ikväll?! 1 brushane flyger mot NV

Kl 1958 1 häger kommer från Ö

Kl 2000 1 lärkfalk från norr, den gör en rasande långflykt men missar, vänder, gör ny rasande flykt, nästan horisontellt, efter svalor men missar på nytt.

Kl 2004 järnsparv hörs upprepade ggr, det är det låte som låter som en silverklocka. Smådiptera svärmar. 2 steglitsor flyger mot S. Grönfink sedd och hörd. 5 hämplingar flyger norrut.

1973-07-28, lördag.

Ut från mitt rum i Krageholm kl 0710 i fint väder. På gårdsplanen 1 bofink hane, en gråsparvflock, vidare ses hussvala, ladusvala och tornsvala. I parken rödhake h, näktergal juv sedd, gråsparv i kan-ten av parken, bofink hane, 2 svartvita flugsnappare sedda; sädesärta, skrattnås och gråtrut överflygande i några ex. Plöjning och harvning av detta fält gjordes färdigt igårkväll. Jag går längs stranden av den udde som går ut i sjön i söder; börjar vid slottsparken, passerar förbi udden, svänger mot S, fortsätter längs stranden ner till sjöns sydligaste vik. 1 stenknäck flyger mot S. I sjön ses gräsand, skrattnås och fiskmås. 1 glada ad, röd och grann, kommer lågt över stranden. Ringduva h, grönfink dito, lövsångare sj, sothöns h, hämpling h, gulsparv s, entita h, gärdsmyg sj. 2 brushanar flyger ~~mot~~ båda är hannar. Koltrast h, lövsångare s, ringduvor s. Ännu 1 svartvit flugsnapp s. Sävspurv s h. 2 hämplingar (s). Rörsångare sj. Grönbena hörd många ggr. På fältet 500 måsar varav c 400 skrattnås varav i sin tur mycket juv, och c 100 fisk. Även 20 gråtrutar ad och juv. 9 vipor på fältet. 2 pilfinkar i strandsnåren. 2 kråkor ses varav 1 ad och 1 juv. Sävångare sj. 1 glada juv kretsar mycket nära, jag tar foto. Nötväcka h i strandskogen. Skäggdopping flera ex s. 1 häger förföljs ivrigt av först en, sedan två skrattnåsar ad, hägern skriker argt "räää" men ~~en~~ landar ej utan fortsätter. Drill-
snäppa h. 1 stare sedd. Blåmes troligen s h.

0800 nu är jag vid uddens spets mellan de två vikarna. Litet gräsand etc, men sikt över sjön är obefintlig när man står innanför träden. Jag därför ner till vattenlinjen men ser endast få gräsänder och några skäggdopping-familjer. Därför upp igen genom strandvegetation och snår. 2 drillsnäppor oroliga, de fäller på den plöjda åkern, det är 1 juv och 1 ad. Senare kom ett tredje ex. Troligen häckning här! Sädesärta. Svartvit flugsnapp troligen hörd. 1 ormvrak ropar, flyger bort. ~~små~~ 1 glada ad kretsar. Flera kråkor, 2 starar; 2 gräsänder rundflygande. Minst 2 blåmesar juv på nära håll, de ses och hörs. 1 backsvala flyger norrut, ses och hörs också. 1 gök ses flyga över sjön. 5 grågäss har fällt på sjön c 300 m utanför östra stranden, ungefär vid skrattnåskolonin.

(89)

1973-07-28 forts.

En flock på 6 sädesärlor lyfter från toppen av torr ask, flyger bort. Svartvit flugsnapp ånyo sedd. Ungefär 12 gräsänder uppskrämda från liten strandbit utan vass. Nötväcka h, några tornsvalor s.

- (89)
- 0850 ankomst utsiktsplatsen vid Krageholmssjöns sydligaste vik. 3 viggas. Några skäggdoppingar med ungar; dessa tigger. Några gräsänder. 1 häger på avstånd. Jag går upp till fältet S om utsiktsplatsen. Fältet bär oljeväxter i år, men det har också en fruktansvärd gröda av Rumex. Jag tar foto. 15 tornsvalor kommer över. Flera bofinkar. Törnsångare sj och s nära. Träd-krypare hh, järnsparv sj, gärdsmåg sj länge. Flera talgoxar juv s. Svarthätta sj. Ringduvor s h. 3 lövsångare sitter ~~utanför~~ tillsammans på telefontråd! Nötväcka s och h, är allmän. Träd-krypare s. Steglits hörd upprepade ggr. Törnsångare sj tämligen flitigt
- 0925 en lärkfalk fångar småinsekter över skogsbrynet, bytesdjuren är visserligen m l m osynliga men beteendet visar vad den ägnar sig åt. Den bryr sig inte om ladusvalor intill, däremot tar den insekter gång på gång, mycket ofta.
- 0939 myror svärmar. Det var myror som falken tog. Nu ses c 30-40 tornsvalor, men de är strax borta! 1 bivråk kretsar över skogen i öster. Jag tar fotos i svartvitt. Jag går tillbaka till Krageholm
- 1015 ankomst till mitt rum. Exkursionen slut. Mycket gott resultat, tyckte jag. Gjorde i ordning i rummet, utrymde det, städade, packade.
- 1225 Inga kom enligt överenskommelse
- 1230 Vi far till vår stuga vid Krankesjön, väg via Skårby - Snogeholm - Ilstorp - Björka - Öved - Vombsjöns NV hörn - sjöns V sida - Vombs by - Vombs ängar - Krankesjön. Vi stannade bara ett fåtal ggr, ~~utanför~~ längst vid Vombsjöns NV hörn.
- 1340 ankomst stugan vid Krankesjön. Men på vägen en hel del kul fågel:
- Vid Skårby 1 kaja, vilken alltså bör adderas till artlistan för Krageholmsområdet. Nära Amalielunds gård 1 glada. Vi stannade inte vid Snogeholm, såg bara skata. Vid Ilstorp stora flockar kråka + råka + kaja. Vid Vombsjöns NV hörn (=Hjälmarödshörnet) massor av sothöns i den rosenröda mattan av Polygonum amphibium (jag tror den heter så i varje fall); mycket vackert är det. Här hördes grönben; jag såg 4 brushanar varav 2 hannar och 2 honor, de flög runt. Flera enkelbeckasiner sågs fälla. 40-50 vipor sedda; även sågs skratmå, fiskmå, gråtrut och fisktärna. 6 knipor i klarvattnet i kanten av den "triangel" som sandreveln avgränsar här. Kniporna flög egendomligt, efter bara 2-3 meters flykt föll de ner i vattnet och dök tvärt. Underligt: kanske ruggade de? Men de kunde alltså flyga, åtminstone något, och åtminstone de flesta. (Juliförekoster av knipa här i trakten är dessutom avgjort ovanliga. GR). Skäggdopping och sothöna allmänna här. Sjöns vattenstånd högt.
- Vid Vombsjöns V sida, ~~utanför~~ på åkern innanför platsen för den gamla "stora ladan", sågs c 15 skratmåsar, c 5 gråtrutar och 1 skrântärna ad, alla sittande på det nakna jordiga fältet, en underlig plats speciellt för skrântärnan! Vid sjöns V sida sågs vidare sothöns och skäggdopping samt mycket mås i vattnet. Även 2 ad och minst 15 juv gravänder; fler kan ha funnits. Detta är häckningsbevis!
- På Vombs ~~utanför~~ ängar: 2 kråkor med Jon Lomans vingmärken i blått+svart+gulgrönt med röda siffror, dessutom 2 ex utan märken.

1973-07-28 forts.

Efter ankomsten till Krankesjön åt Inga och jag en lätt måltid. Därefter blev det sensationella obsar från tornet:

Fiskgjusar tog byte; troligen var det 2 olika ex, båda juv. (Och om det bara ~~var~~ var ett ex, så var detta absolut en juv.). Brun kärrhök sedd. Skrattmåsar nu visserligen några hundra ex kvar, men de höll mycket lösare kontakt med häckplatsen, och de var tysta på dagen, däremot blev det litet liv på kvällen. Häger sedd, och rördrom sedd.

Kl 1440 kom en havsörn från V sakta ut över sjön, den var ruggig i vingarna, särskilt på inre armpennorna. Ovantill mörk med ljusare fläckar. Stjärt 'brunvit', melerad, något ojämn. Örnen gick ner till vattnet men tog intet, den förföljdes av en fisktärna. Här skall tilläggas att jag idag sett minst 4 fisktärnor ad vid Krankesjön.

Örnen flög iväg över en svan (=knölsvan!) ad med 2 rätt stora ungar, men svanarna reagerade inte ~~synbart~~ synbart. Örnen anfalles av brun kärrhök hanne ad och av först en, sedan två lärkfalkar. Den stiger jättestarkt mot S och förloras på kilometerhöjd, ja, höjden var säkerligen c 1000 meter. Falkarna har slagit som rasande efter den en lång stund, men nu ger de upp. Kärrhöken förföljer den ännu när den försvinner (i motljuset från solen). Min första sommarobservation av havsörn vid Krankesjön. Samtidigt sågs 1 ruggande fiskgjuse med byte uppe i sjöns NO hörn.

Senare såg jag en flock på 14 skedänder, en annan flock på 4 krickor samt inalles nog 50 gräsänder; alla dessa änder sågs flyga. Därtill 2 viggar likaså. På vattnet sågs skäggdopping, massor av sothöns; knölsvankullen med hanne och hona och 3 stora ungar låg närmast som vanligt.

Kl 1745 gick jag åter upp i tornet. Då satt min själ havsörnen på en uppskjutande kort stock ute i vattnet, c 800-900 m ut från tornet. Det var en grov, vertikal påle, som knappast sköt upp mer än några dm över vattenytan. Örnen anfölls några ggr av 2 olika bruna kärrhökar och av tärnor (=fisktärnor! GR) samt, ehuru lamt, av skrattmåsar. Örnen satt kvar till 1940 då den lyfte och flög mot S.

Kl 1820 kom 2 + 2 skärfläckor över sjön mot VSV, höjd 200 m, avstånd mellan paren 30-40 m. 1 skrätttärna ad flyger runt, far sedan mot S-SO. Rördrommen flyger c kl 1830 mot S och c kl 1840 mot N!! 4 fisktärnor s. Skrattmåsar bildar flock på vattnet, det är c 100 ex varav mycket juv, men mycket fler finns på fälten. De ses några ggr; bl a kl 1920 då en flock på c 200 ex kommer upp från sjön.

Örnens uppflog orsakade ej stort anskri. Backsvalor i massor över sjön. Tornsvalor några sedda. Gröngöling flög förbi. Svärmning av myror i stor skala.

Inga och jag åt middag, ~~på~~ på verandan som vanligt, och hade därvid turen att se havsörnens uppflog.

Fasan skriker på kvällen. Inga, som var ute och gick då, berättar att det var en fasanhöna som skrämdes upp och jagades av en brun kärrhök! Rörhöna hörd i Krankesjön, och rall hörd många ggr likaledes i Krankesjön. 1 enkelbeckasin sedd. Ringduvor. 1 gök, mycket bandad i rödbrunt och svart, flög förbi.

Stararna: ansamling skedde annorlunda. Första flockar kom kl 1800-1820; en del fällde på vanliga platsen, men de flesta fortsatte till trädtoppar vid SO delen av sjön och for sedan runt i flock som ~~star~~ växte i storlek allteftersom nya starar kom. När tillströmningen blev stark - det var efter kl 1830 till 1840 ungefär - var de nyanländande flockarna mycket större än förut, oftast var det 300-500 ex/flock. Jämför med att det förra gången behövdes c 50-55 flockar för att nå upp till 2640 exemplar; se dagboken. Orsaker till denna ändring?? Flera stora starflockar kom från V. Tillströmningen av stare fortsatte ännu kl 2020. Nettoresultatet blev att de fällde på vanliga platsen. - Rörsångare sjöng, men ej sävsparv. Denna ej heller sedd.

FORTS

1973-07-28 forts.

- (91)
- Tillägg: (a) idag på morgonen såg jag 1 större hackspett i slottsparken vid Krageholm.
(b) när Inga och jag kom till Krankesjön, såg vi att det stor oro på änderna. Nästan säkert på grund av havsörnens närvaro, men det visste vi ju inte då.
(c) när vi kom till Krankesjön, träffade vi Per Andell och Peter Öhrström. De gav mig bon av pungmes, som de hade hittat; men tyvärr har jag inte angivit fyndorten.
(d) vi hörde "grönbena etc." vid ankomsten.

FIN DAG!

1973-07-29, söndag.

Jag obsade mycket men skrev slarvig dagbok. Följande är antecknat: buskskvätta flera, gulärta 1 + 1, mindre strandpipare 2, skogsduva 1 + 2, storspov 5 + 5, trädpiplärka, svartsnäppa 1 ex hördes oerhört länge, grönbena, skrântärna 2 ad, brunand 22, kricka 10 + flera, vigg 6, skedand över 10, gräsand c 50. Backsvala över 150. "Rördrom flera ggr, Elmelid såg den" (ordvalet torde innebära att jag hörde den flera ggr men inte såg den. GR) Större hackspett 1 juv sedd. Havsörn sedd 4 olika gånger på dagen, nämligen (a) 0915-0940, (b) 1000-1015, (c) 1535-1540 och (d) efter 1850.

Vidare sågs 1 ormvråk och minst 2-3 bruna kärrhökar samt kråka och ringduva. (Jag vet att jag gjorde en vandring till Silvåkraskogen och åter och därvid såg bl a havsörnen, men inga närmare anteckningar än de ovanstående från den vandringen).

Utfärd till Silvåkrakärret 1915-2022. Därvid förekom: tornfalk 2 ex, ängsplärla, 1 kråka med blå-svart-rött vingmärke, tillhör Jon Lomans undersökning. 7 spovar, det var storspov men kanske var ett ex småspov. 1 ormvråk juv. Starflockar kom över med kurs mot Krankesjön. Skrattmåsflockar flög mot Vombsjön. Koltrast.

Vi stannade och obsade och lyssnade vid gräshoppsångarlokalen i SÖ utkanten av kärret. Här 5-6 buskskvättor, över 500 ladusvalor, skogssnäppa hörd och sedd, 1 brun kärrhök juv sedd. Gräshoppsångare hördes 1-2 sekunder kl 2000, 2 sekunder kl 2010 och därefter hördes sångsekvenser på 2-3-4 sekunder ytterl. några ggr fram till kl 2015, då vi reste därifrån. (OBS: vi vet att många av våra kolleger brukar lyssna efter gräshoppsångare på denna plats, och de har ofta hört flera exemplar)!

På kvällen kl 2025-2100 obsade jag vid Krankesjön (rimligen från tornet ehuru detta ej är angivet. GR). Havsörnen hade nu flugit bort. 1 skrântärna sågs, rundflygande, steg mot SV men vände och for mot Ö kl 2032. Härlig sommarkväll, alldeles stilla. Oerhört med svalor, nog var det 3000-4000 över sjön. Ladusvalor dominerade stort, kanske var det nästan enbart den arten. Stare kom från "pre-roosten" c kl 2030 - 2040 till vassen. Säkert var det 20000 - 25000 ex.

S L U T

31 juli 1973. Klockan c 1215 for jag med Christina Sjöblom till Falsterbokanalens. Äntrade här kustbevakningsfartyget Tv 256 och for - efter 20 minuters väntan - ut till oljeborrningstornet "Offshore Mercury" som ~~ligger ute~~ står ute i havet ungefär SO om ~~kanalens~~ Falsterbokanalens södra mynning. Christina skulle taga några serier vattenprover invid borrhornet och på växande avstånd därifrån för att se efter ev. nedsmutsningseffekter. Detta genomfördes; hon tog fem serier med i regel ett prov i ytan och sedan ett prov varannan meter ner, alltså 2,4,6.. meters djup ner till 26 meter, ty djupare är det inte. Sista serierna togs betydligt närmare stranden, här var vattendjupet bara c 13 - 15 meter. Jag antecknade provtagning, nummer på proven, djup, seriernas läge ~~utanför~~ (d v s lokalerna för de olika serierna) etc, men detta papper har Christina fått. Därtill förde jag ~~en~~ dagbok över vad jag såg av fågel och insekter ute på havet.

Innan jag renskriver dessa anteckningar ett ord om "Offshore Mercury"'s position. Jag frågade besättningen, som var mycket trevlig, hur många sjömil ut till havs borrhornet låg. De svarade ordagrant, "Ungefär 10 sjömil". Men detta måste varit fel. Så långt ute var det inte, ~~vad~~ varken från närmaste land eller från Falsterbokanalens mynning på S sidan. Jag skulle tro att rätta svaret borde varit: ungefär 10 kilometer. Korrekta uppgifter härom kan jag få av Christina.

Vädret var mycket vackert, lätt till frisk bris ungefär från V, svag sjö; men när vi låg stilla för provtagning rullade båten rätt starkt, i utpräglade "serier" av vågor, skilda av längre perioder då rullningen var föga besvärande. Sjösjuk blev jag gudskelov inte, men den korta stunden då vi satt och drack kaffe i hytten kände jag att illamåendet kom. Det gick dock över när jag kom upp i fria luften igen. - Det var sol, praktiskt taget molnfritt, och säkert c 25 km sikt, lätt dis på större avstånd.

Härnedan endast dagbok över vad som sågs på sådant avstånd från land att det icke skulle ha kunnat ses från stranden.

- Kl 1345-1410 färd från kanalens S mynning till borrhornet. Därvid sågs, med början c 2 distansminuter från land, först 2 gråtrutar ad alldeles nära varandra, sedan 2 till dito sedan 1, sedan 1 till, alla ad och alla ~~alldeles~~ alldeles lågt över vattnet med stadig kurs mot V; vid ett tillfälle såg jag att faktiskt höll kurs nästan exakt på Nabben. Sedan 1 + 1 havstrutar ad på samma sätt och sedan 2 + 2 gråtrutar ad på samma sätt. - 1 fjäril av släktet Vanessa sågs också, långt ute nära borrhornet. Inga andra insekter (nyckelpigor, C, septempunctata, som satt på båten från starten, är ej medräknade. SE vidare nedan).
- 1410-1440 Vid borrhornet. 1 gråtrut ad mot V, höjd c 30 m. 2 obest trutar dito. 1 + 1 havstrut och 1 + 1 gråtrut ad dito, långsvattnet, + ytterligare 1 havstrut ad dito, höjd ~~c~~ 10 meter. 1 + 1 blomflugor tagna ombord på båten.
- 1445 1 gråtrut ad mot V (alldeles längs vattnet, ss alltid i fortsättning ingen om ej annat anges)
- 1451 1 dito dito ad. - 1 humla över vår båt, stor, svart och gulaktig (ej svart + rödbrun). Humlan stannar upp, ~~den~~ surrar ett slag alldeles intill ett par av folket ombord men ger sig strax av, sannolikt mot Ö. - Blomflugor nr 3 och 4 tagna; de är alla såvitt jag kan se av samma art, och de är påfallande lätta att ta. När de har satt sig sitter de stilla och låter sig tagas. Om de lyfter, faller de strax igen, ofta på min hand eller på mina kläder.

- (93)
- 1458 1 fiskmåls juv lågt mot V. - 1 ~~x~~ Vanessa urticae över båten
- 1502 1 Coccinella septempunctata flygande över båten, kom utifrån;
- 1503 1 trut mot NV ungefär; var säkert gråtrut
- 1506 3 ~~grå~~ gråtrutar ad mot V
- 1518 2 gråtrutar ad och 1 fiskmåls juv mot V. - ~~1~~ 1 + 1 Vanessa urticae rundflygande över båten, flög sedan bort mot NO eller O. 1 bi (eller möjligen en stor dipter, snarast blomfluga) sågs, flög snarast mot N.
- 1525-1540 ej obsar; vi satt i hytten med köksutrustning (heter det gunrummet eller något sådant??) och drack kaffe.
- 1545 1 + 2 gråtrutar mot V. Var ad båda två.
- 1546 4 spridda gråtrutar ad på samma sätt, deras inbördes avstånd var c 500 - 800 meter
- 1550 1 gråtrut ad mot V. - 1 Coccinella septempunctata kommer utifrån havet landar på båten, insamlas.
- 1559 1 Pieris brassicae flyger förbi med ungefär rak kurs mot SSO (approx.)
- 1600-1620 ytterligare 1 + 1 + 1 gråtrutar ad på samma sätt som förut
- 1630 1 gråtrut ad flyger runt borrhornet, ger sig sedan mot N men vrider sn art NV - V
- 1633 1 gråtrut juv lågt mot V
- 1648 1 gråtrut ad och 1 dito juv i sällskap mot V
- 1655 2 + 2 gråtrutar ad mot V, alldeles längs vattnet som vanligt
- 1657 3 gråtrutar ad i sällskap, beteende som vanligt. - 1 Pieris brassicae flyger mot OSO eller SO på c 4 meters höjd. - Ytterligare 2 - 3 blomflugor insamlade, av samma sort som förut. Mycket lättfångade.
- 1707 Vi är nu på c 1 km avstånd från borrhornet, c NV om detsamma. - 2 + 5 obestämbara änder flyger lågt längs vattnet mot SSV; säkerligen var det en dykand men ej ejder och ej heller någon liten art som vigg eller dylikt
- 1720 1 gråtrut ad mot V, höjd 20 meter. - 1 Vanessa urticae mot S eller SSO
- 1722 1 gråtrut ad som vanligt
- 1727 1 dito ad som vanligt.
- 1720-1728 vi far upp till bojen som ligger ytterligare någon distansminut NV (ungefär) från borrhornet och stannar vid bojen för tagande av den sista ~~pröv~~serien vattenprov.
- 1735 1 trut juv mot V, höjd c 15 meter
- 1746 1 ad och 1 juv gråtrut beteende som vanligt. - Vi är nu på väg mot Falsterbokanalens S mynning men ännu ett par tre km till havs.
- 1753 1 + 1 + 1 + 2 + 1 gråtrutar ad mot V ~~x~~ som vanligt. Detta var c 1 km utanför kanalmynningen.
- 1755 5 vidare kom rakt över båten mot V, alldeles ~~utanför~~ utanför kanalmynningen. De såg mycket ljusa ut undertill ~~mm~~ i det skarpa eftermiddagsljuset, och vingarna föreföll tydligt att ha vita bakkanter; jag trodde först det var rödbena, men de var nog betydligt mer "knubbiga", och jag måste stanna i ovisshet om arten fast de kom bara 25 - 30 meter över oss. De flög mycket fort.

Vi for ånyo sakta genom kanalen, kanalbron öppnades och vi lade till strax N om densamma, på västra sidan. Klockan var nu omkring 1825; vi hade fått vänta på en mötande båt innan vi gick igenom kanalen. Vi tackade för oss, packade in alla c 76 vattenproverna, kände oss hungriga, stannade och åt på en bar i Höllviken, fortsatte sedan i härlig kvällssol till Lund. Christina satte av mig utanför min bostad på Sunnanväg klockan 1940. Intressant dag. Också intressant att höra av tullmannarna på båten att de innerligt hoppades att ingen olja skulle anträffas i trakten. Det är många som har samma önskan.

1 aug. 1973.

(94)

94

Det var härligt väder på eftermiddagen, trots prognosen. Vi (Inga och jag) for ut till stugan vid Krankesjön omkring kl 1730, for via Revinge, kom dit c 1755. Ljuvlig sommarkväll, absolut vindstilla, massor av diptera svärmade över vassen och stranden. Myggen rätt svåra också. Himmel slöjig, vid V horisonten så starkt att solen försvann i slöjorna flera soldiametrar över horisonten. Säkert en följd av halmbränningen som pågår på fälten nu. Det var helt molnfritt men över solen syntes rätt väl avsatta slöjor av rök; åtminstone tror jag bestämt att deras uppkomst beror på röken.

Jag räknade all den fågel som låg på Krankesjön och som syntes från fågeltornet. Det blev c 650, god överensstämmelse med de 700 som jag räknade häromdagen. Naturligtvis ligger en del fågel fritt på vattnet men dold för mig bakom vass etc, och naturligtvis ligger ~~mycket~~ en del också inne i vassarna. Slutligen blir räkningen mycket approximativ ifråga om västra ändan av sjön, nedanför (före detta) Almen, eftersom avståndet dit från fågeltornet är för stort för att uppnå noggrannhet. Dessa 650 fåglar består till största delen av sothöns, skattningsvis säkert 450-500. Dessutom knölsvan, inalles c 25 sedda incl ungar som inom parentes sagt endast sågs i mycket ringa antal denna kväll; vidare skäggdopping ett par tiotal säkert bestämbara men totalsumman uppenbart högre, plus ~~någon~~ högst 40 skrattnåsar liggande på vattnet långt borta. Resten: antalet synliga änder brukar alltid bli avgjort lågt vid dessa räkningar, ofta bara några få ex; detta hindrar inte att det inom kort kan flyga upp flera tiotal änder på olika ställen i sjön. Återstoden obestämbara, på långt håll och/eller i dåligt ljus, men proportionerna härmed ungefär angivna.

När vi kom i bil och skulle svänga ner till stugan från allmänna vägen, kom en fiskgjuse över [mot österifrån] Krankesjön. Den ruggade symmetriskt i längata handpennorna i båda vingarna. En stund senare såg vi havsörnen, långt i väster, flög in över skogen ungefär vid Almen. En ~~pp~~ brun kärrhök kom kort därefter förbi och slog länge och eftertryckligt över skogen där; uppenbart satt örnen där. En viss oro på änder (det blir det alltid på kvällarna, men det är väl rimligt att de nu skall vara något nervösare än vanligt, med en havsörn vid sjön). Jag såg några tiotal gräsänder, några skedänder, bl a en flock på 5 ex, och 1 + 1 krickor + på avstånd ännu en flock småänder, otvivelaktigt krickor.

Skrattnåskolonin är nu helt övergiven. Litet skrattnås finns kvar vid sjön, jag såg väl några få tiotal, men de vistades inte vid kolonin. Den flock på åtminstone 50 - 100, till stor del årsungar, som ännu sista gångerna brukat ligga på klarvattnet mellan kolonin och tornet, fanns nu inte kvar. Intet enda ex flög över tornet eller kolonin och protesterade mot intränglingar eller andra verkliga eller inbillade faror. - 1 ensam fiskmåsa med ruggande handpennor sågs. Brun kärrhök sågs i ett par ex även på närmare håll än den ovan nämnda.

Starar samlades i stort antal, men på två sätt betedde de sig olika mot förut. ~~Den ena~~ Den ena nyheten är att de tidigt ankommande flockarna inte all-

(95) tid faller direkt i buskarna utan ibland, efter att m l m tydligt ha strukit ~~fram~~ förbi sin gamla rastplats, fortsätter upp till trädtoppar i sjökanten ungefär ~~vid~~ där kanalen kommer från Silvåkrakärret. Eller också bryter starar upp från sin vanliga rastplats i buskarna, när några hundra samlats där, och flyger upp i träd som nyss sades, eller flyger runt m l m "obeslutsamt". Den andra nyheten, som jag aldrig sett tydligt förrän i kväll, var att stararna anlände i mycket glesare flockar. Dessa kom m l m från nordost, delvis alltså över torra land, ej över vassen; och ~~varför~~ orsaken till flockarnas gleshet var mycket tydlig: fåglarna fångade insekter i flykten. Att döma av vad som hände vid fågeltornet var det svärmande rödmyror de fångade, men dipterer ~~och~~ (chironomider etc) ~~kan~~ kan förstås också ha ingått. Fåglarna höll ofta ett inbördes avstånd på 5 - 20 meter eller ännu mera, och de stannade ofta upp i flykten eller gjorde en kort brant stigning för att ta byte. Det såg mycket ~~egent~~ egendomligt ut när flera hundra starar samtidigt nalkades i så glesa förband. De nöjde sig ej med att ta byte på vägen till vanliga rastplatsen. De fortsatte också ut över sjön, och en stund (ungefär 1930 - 1950) flög massor av starar omkring över sjön, inte i flockar utan "individuellt", och fångade insekter. Jag såg på det uppmärksamt. Man är ju van att se svalor göra så, och hade man bara flyktigt sett djuren på avstånd, så hade man ovillkorligen trott att det var svalor. Många hundra starar var i farten på detta sätt. En del svalor kom också dit ~~men~~ och flög runt bland stararna men var i början i minoritet (se nedan).

Tillströmningen av starar studerades, om ock ej i detalj hela tiden. De första ~~och~~ flockarna kom före klockan 19. De allra flesta flockar jag såg kom från N över vassen resp över sjöns Ö del, och från ~~från~~ nordost, ofta över fågeltornet. De lågflygande flockarna över ~~och~~ vassen var täta som vanligt men ofta större än de varit tidigare i sommar. Jag såg flera flockar på 500 - 800 ex men också många på 200 - 300 eller på 50 - 100. Välavgränsade, små flockar var sällsynta. Klockan 1910 - 1940 kom huvudmassan. Jag räknade de anländande klockan 1915 - 1920 och fick 3800 - 4000. Totala antalet anländande starar säkert 25000, kanske fler. Efter kl 1945 var tillströmningen ringa, men en stor flock på säkert 500 kom så sent som 2012.

Svalor: ladusvalor började som vanligt komma ut över sjön i kvällningen. Även en del backsvalor - de har ju en bra koloni alldeles intill, och flera andra kolonier på ringa avstånd. Procentuella andelen backsvalor osäker, som det oundvikligen måste bli när det mörknar och när den stora massan av individer hålls långt ute över sjön. Sannolikt dock stor eller mycket stor majoritet för ladusvalor, kanske 90 % eller mer. Svalorna började svärma över sjön när starar ännu var kvar (se ovan). Sedan ~~stararna~~ försvann stararna. På grund av det lugna vädret svärmade svalor över sjön även på stor höjd, kanske 200 m och mera. Antalet växte snabbt, och samtidigt började de flyga lägre. När skymningen föll, flög väldiga ~~massor~~ massor över sjön, de flesta lågt, ofta tätt,

1 aug 1973 forts.

(96)

(96) alldeles över vattenytan eller vassen. En del flög fortfarande högre upp. Svalorna ~~var överallt~~ var fördelade över ett stort område ute över mellersta och västra sjön, däremot ej i nämnvärt antal nära östra stranden. Antalet var säkert 5000 - 7000, kanske mer. De svärmade länge och livligt omkring; jag förmodar att det fanns massor av smådiptera över sjön.

För övrigt: ~~må~~ rördrom sedd flygande mot norr utanför stugan i skymningen. En ~~g~~ hel del änder sedda flygande. Rörsångare sjöng rätt flitigt. Sävspurv sedd i flera ex, men ingen sjöng. Näktergal lät höra ~~sin~~ sin djupa varningston flera ggr. 2 enkelbeckasiner sedda. Även sedda: talgoxe, pilfink, unga sädes-ärlor, gröngöling nära, ringduva flera. Å Rörhöna hördes några gånger, och rall hördes mycket ofta. Den meloðiska ton som jag tidigare hört flera gånger och alldeles säkert trodde tillhöra sångsvan hördes i kväll igen. Jag börjar undra om det inte är en ovanligt djup och avvikande sothöneton det gäller. Men säkert är det ännu inte. Och sångsvanens förekomst i vattensamlingen vid Fredrikslunds gård på V sidan av sjön är bergsäker enligt många ~~må~~ säkra iakttagare, bl a Sören Svensson. - Häger sedd flera ggr.

Tillägg till 2 aug morgonen: rörsångare sjöng då också. Natten 1 aug kl c 2130 var det helt tyst.

(97)

2 augusti 1973. På morgonen omkring kl 0710 och senare tittade jag ut över Krankesjön från vår stuga. Ovanligt stor rörelse på änder. Flockar på 5, 10, 20 gräsänder flög ofta omkring, och säkert såg jag uppåt 100 gräsänder inalles, ~~antagligen~~ antagligen flera. Därtill flög ~~87~~ av ~~knipa~~ förbi alldeles nära; storleksskillnaden mellan könen sågs mycket klart. Ingen rördrom trots att Inga mycket hoppats på den, eftersom den de sista morgnarna - när jag inte varit därute utan bott i staden - kommit punktligt förbi omkring kl 0715~~7~~, först mot S till SO-hörnet, därefter inom få minuter mot N.

(97)

Men det vankades annat trevligt denna morgon. 1 mindre hackspett ~~en~~ ♀ sågs fint i en grantopp på granntomten. Jag hade hört den ropa länge "kikikiki...." men var inte riktigt säkert på huruvida det var mindre hackspett eller göktyta. ~~Det var dock~~ Sannolikheten talade för det förra alternativet. Och så fick jag visshet genom att se den alldeles fritt. Arten är avgjort sparsam i dessa trakter.

Jag gick upp i fågeltornet och var där c 0725-0735. Spegelblankt, varmt, god sikt på måttliga avstånd men rätt starkt disigt på ett par km, antagligen en följd dels av nattdimman (som jag såg i natt ~~en gång~~ och som höll på att falla redan vid 21-tiden igår kväll), dels av ~~en~~ halmbränningen som pågår i stor skala just nu i samband med skörden. Nåväl, från tornet sågs 1 styck smådopping fritt på klarvattnet vid de buskar där stararna faller på kvällarna. Den sågs finfint. Skyggade ej märkbart när en brun kärrhök ♀ kom nära förbi. Brun kärrhök: 1 ♀ ad jagade över den nu övergivna skrattnåskolonin och drog sig sakta neråt SO-hörnet. Här kom en annan brun kärrhök, den som flög över ~~smådoppingen~~ smådoppingen. Även detta var uppenbart en ♀, i varje fall ej årsung och ej ♂ ad. Den var brun, ej extra mörkt, med viss längsstrimning och med mycket mindre tydligt vitt-vitgult på framvingarna än det andra ex. Den som kom söderifrån reagerade mycket tydligt när den fick se det andra exemplaret. Den satte fart emot det. Den norrifrån kommande var tydligt underlägsen i "rangordning", den vek av österut och kom alltså in över torr mark norr om mig. Den "dominerande" gjorde ett par svängar inåt; för någon minut kunde jag inte se allt som försigick, men strax kom den överlägsne ut över sjön. Någon direkt förföljelse eller något liknande slagsmål blev det tydligen ej. Rätt intressant att se.

- - -

Vi körde mot Lund c 0742, såg N om/ Krankesjön en ormvråk nära, därefter vid Revingeby 1 brun kärrhök och snart därpå 1 ~~en~~ tornfalk flyga tvärs över vägen.

På kvällen vid Krankesjön: skäggdopping, häger, knölsvan, 12 gravänder, 200 gräsänder; 27 skedänder + ytterligare sådana, troligen mycket över 40 ex inalles, 3 årtor, summa c 8 krickor fördelade 1 + 1 + 1 + 4 + kanske fler; brun kärrhök, sothöna, rall, rörhöna. Mindre strandpipare 1 vuxen juv på stridsvagnsvägen bakom stugan, vägen hade vattenpölar. Enkelbeckasin sedd, ringduva dito, tornsvala några ex, gröngöling sedd, däremot ej skrattnås.

Ladusvala 5000 - 7000 ex sedda en stund, men m 1 m borta efter c kl 2020. Rörsångare. 2 hämplingar. Stare började komma kl 1835 och 1840, och stor tillströmning av stare skedde 1910 - 1930, och även senare (kom en del). Många flockar på 500 - 1000 ex/flock kom från N. Omkring kl 2030 lämnade stararna "the pre-roost".

På kvällen kl c 2115 - 2140 hördes rördrommars djupa "aark" ideligen, uppenbart från minst 2 ex, kanske mer än 2. Jag har aldrig hört det tillnärmelsevis så bra förut, eller så länge. Det verkade att komma från 2-3 ex som var uppe och flög eller åtminstone ofta bytte plats. Nära håll.

1973-08-03. OBSAR FÖRE KL 0615: se tid. 100-101.

På morgonen efter kl 0615: järnsparv. Kl 0727 rördrom. Sedan for vi till Lund, såg därvid 1 fiskgjuse komma med byte, den flög från N delen av sjön mot NNO.

På kvällen sågs 2 större strandpipare flyga västerut över sjön. Även kom 1 gravand mot V. Lärkfalk anföll brun kärrhök. Flera dylika (=bruna kärrhökar) sedda. På kvällen också starar som vanligt, och jag såg minst 300 änder lämna sjön med kurs mot öster, detta var kl 1930 - 2030. 4 årtor sågs (på kvällen, men tyvärr ej angivet om de var bland de 300 som flög bort).

Utan angiven tid har vidare antecknats: järnsparv, näktergal, hämpling.

1973-08-04.

Obsar från 0900, dock ej oavbrutna. Rördrom sedd 0955, 1020, 1024, 1051, 1117, 1120, 1215. De fällde på nya platser, bl a alldeles nedanför vår stuga. Måne utflugna ungfåglar? - Rörsångare: litet sång hördes. Storspov hörd, brun kärrhök underbart vacker juv sedd, vidare ♀ ad samt en ♂ adad som var otroligt grå innanför handpennorna och på stjärten. Även sågs 1 ormvråk, 1 fint fiskande gjuse, steglits, talgoxe; och trädpiplärkans flyttläte hördes.

Jag var i tornet 1140 - 1210. Såg bruna kärrhökar 1 ♂ ad och 1 ♀ ad. Vidare 2 fiskgjusar, varav den ena ruggade lätt i längsta handpennorna. De fiskade kl 1150-1205; 1 ex tog stor fisk men tappade den efter att ha flugit ett fåtal meter; den återgick ej för att ta upp den. 2 enkelbeckasiner. 1 osäker skogssnäppa. Flock på c 22 småvadare kom med rak kurs över sjön, ungefär mot VSV som pilen visar. Alldeles lågt. Troligen kärrsnäppa.

Väder: molnigt, varmt, rätt tätt dis, ej bra sikt på avstånd över 1500 m. 1 gråtrut ad på vassbank, men ej en skrattnås sedd. Flock 4 skedänder, därav en missfärgad: alla handpennor på båda vingarna mycket blekt bruna, nästan "pale buff".

Jag talade med pojkar i tornet. De trodde, liksom jag, att de idag sett ~~unga~~ unga rördrommar

1350 1 skröntärna ad över sjön, långt borta

1405 fr o m nu passning (efter paus eller oregelbunden passning)

1405 jag upp i tornet. Skröntärnan ses, likaså brun kärrhök juv och brun kärrhök ♀ ad

1435 havsörnen dök upp, fällde i vasskant, anfölls av skröntärnan och av kärrhöken ♀ ad; och den sistnämnda anfölls av fisktärna. Havsörnen flög slutligen bort mot NV, den filmades av 2 pojkar i tornet

1449 rördrommen ses, den flyger söderut över sjön. Nu ses 2 skrattnåsar juv.

1457 stor oro på änder, över 150 gräsänder, 10 skedänder, 2 årtor. Oron säkert orsakad av örnen. (Lars) Emmelin kom.

1505 2 fiskgjusar på olika håll över sjön. Havsörnen ses, den flyger långt borta i V, den flyger in över Silvåkraskogen. Brun/ kärrhök ses, likaså 2 kråkor.

- 1530 kom 5 skräntärnor och började fiska utanför tornet. Inga fann dem. Alla var ad. Strax därpå var de borta, dock ses 2 ex på avstånd
- 1545 var en skräntärna ad på nära håll (igen). 1 fiskgjuse sedd, och 1 brun kärrhök ♀ och 1 dito juv
- 1548 rördrommen flyger söderut (över sjön, men inte bort från sjön)
- 1555 fiskgjusen har tagit stor fisk, stiger i kretsar. Gjusen är ad. - Åskmoln drar snabbt upp, det mullrar i S, det mörknar starkt. 1 skräntärna kvar.
- 1605 och därefter: det mörknar mycket starkt. Hård S vind blåser upp. Åska svag. Vårtbitare börjar höras, flera stycken. En "stöt" tornsvalor passerar mot S, c 30 ex sågs
- 1625 det blir ljusare och lugnare. Vårtbitarna tystnar. Men i Ö står mycket mörk molnvägg. Åska måttlig, (hörs) en gång
- 1630 först 2 fiskgjusar fiskande, ofta nära varandra; sedan dra de sig mot V över sjön, och medan de ännu är kvar och fiskar kommer en tredje gjuse nära, den fiskar, slår i vattnet ett par ggr men missar.
- 6 obestämda småvadare flyger högt, kurs ungefär VSV eller SV
- 1643 1 gjuse tar byte, en relativt liten fisk, flyger sedan mot SO.
- 1657 1 gjuse med fisk ses långt bort i V. Havsörnen kommer där. 1 brun kärrhök ♀ sätter fart mot den, anfaller ivrigt. Sothöns, änder etc oroliga, men ej svanar. Örnen gör ej försök att röva gjusens byte, kanske på grund av att kärrhökens trakasserier gör detta omöjligt. Gjusen stiger och försvinner. 2 skräntärnor kvar, båda är troligen ad. Fisktärna hörd. 1 gröngöling flyger förbi.
- Havsörnen faller på "stora roten" (en grov uppstickande rot ute i sjön, rest av en buske som blåst eller brutits omkull); samma plats där den satt för några dagar sedan. Just när den skall fälla, anfaller kärrhöken så häftigt att örnen nära nog hamnar i vattnet.
- 1735 1 brun kärrhök, säkert ♀, slår efter den sittande örnen
- 1743 1 fiskgjuse gör sammalunda
- 1800 örnen sitter kvar
- 1825 örnen har lyft, den försvinner över Krankemossen i V. 4 bruna kärrhökar ses där, en femte nära oss över vassen. 5 hägrar i sjön, sedda samtidigt i SO hörnet, men fler kan finnas i V. - Nu åter solsken. Luften mycket klarare, och många grader svalare. De första starflockarna kommer 1825.
- 1830 obsar slut.

- TILLÄGG: (a) på e m sågs 7 skratmåsar, mest juv, ett slag vid sjön
- (b) på dagen sågs en gång minst 7 tärnor samtidigt, det var otvivelaktigt fisktärnor men silver kan inte uteslutas
- (c) på morgonen sågs 2 brunänder på nära håll
- (d) idag räknades maximalt 23 vita svanar samtidigt
- (e) 1 mindre hackspett flög förbi på middagen
- (f) rall hördes i morse
- (g) rörhöna hörd flera ggr idag.

S L U T

3 aug. 1973

se även sid. 98.

(100)

- Ut 0400. 2 näktergalar h. Stare sorlar. rörsångare sj. Alldeles lugnt, lagom temperatur. Morgondimma men sikt 500 m, snart 1000 m.
- 0409 1 rördrom flyger mot N, faller. Kråka skrävar, rall hh, rörhöna h, skäggdopping sh, sothöns sh, svan s, ringduva h
- 0411 4 skrattmåsar flyger högt, ungefär mot VSV - V, de kom ej från sjön. Ladusvalor ses högt, hörs också. 1 smådopping ses. Stararna hörs inte f n.
- 0414 stararna bryter upp med dåå och faller i de buskar, där de brukar samlas på kvällarna. De kvittrar ivrigt
- 0419 1 gräsand och 1 skedand flyger upp. Entita hh. 2 andra mesar h, ~~h~~ kanske är det blåmes
- 0423 1 skrattmåsa ad flyger mot N lågt över sjön
- 0425 1 gråtrut ad flyger ungefär mot NO. - Sikt bättras sakta. Fåglar på vattnet fördelade ungefär som vanligt. Pilfink h. Ett okänt läte hörs, ett trumpetande hyåå. 1 häger sh, den faller vid starens buskar.
- 0428 ytterligare c 4000 - 5000 starar upp ur vassen, de faller hos de andra, d v s hos dem som brutit upp redan tidigare. Hela tiden märklig kör av stare. Ringduva hh. Några oklara läten, säkerligen rall eller rörhöna
- 0430 rörsångare sj. Fasan hh. 2 gräsänder faller, andra ligger i vattnet, men bara högst 10 ex sedda
- 0433-35 fasaner hh
- 0435 gröngöling ropar nära. Rörsångare sj. Sadesärta h, stararna syns och hörs hela tiden. Skäggdopping korr korr, spridda sothönsläten. 1 skäggdopping-unge tigger av sin förälder. Knölsvan ad + 2 mycket stora ungar. Lövsångare sj en gång.
- Det är absolut stilla. Sikt 1500 - 2000 m. Blåmes h, ringduva h, rörhöna h (pjoorrrl), rall skriker. 2 ladusvalor flyger över
- 0440 pilfink hh
- 0441 7 sadesärter mot S eller SO
- 0444 sävsparv ses och hörs locka, men sjunger ej. 10 gräsänder från Ö
- 0444 ff hundratals ladusvalor flyger från V mot Ö, högt och spritt. 1 tornsvala över
- 0447 7 sadesärter kommer utifrån sjön, flyger ungefär mot SO el OSO.
- 0448 ytterligare 7 sadesärter mot SSO (säkert nya ex!)
- 0449 2 sadesärter som de föreg
- 0450 solen syns genom diset i öster. - 2 brunänder rundflyg, 2 krickor också rundflyg. Havsörnen befinnes sitta på "pålen i vattnet".
- 0452 nu plötslig stegring av starkören, men de bryter ej upp (vilket är oväntat för mig). Grönfink h, lövsångare sj, bofink h.
- 0455 1 brushane rundflygande. Enstaka ändrar rundflyg. En del stare över vassen lågt, faller hos huvudmassan.
- 0456 brushanen mot S. Lövsångare sj. Stararnas kör oavbruten. Rall grymtar; även lätet "rockockock" hörs, jag vet ej vilken art det är. 100 - 200 starar flyttar sig från en buske till en annan
- 0459 2 starar från V, faller bland de övr. Lövsångare sj flitigt
- 0501 havsörnen lyfter, ~~flyger~~ flyger mot NO (ungefär) lågt över ~~vattnet~~ vattnet, går sedan ner i brant sväng och tar byte. Beteendet tydde bestämt på att örnen tog ett dött byte, men bindande bevis kan jag inte ge. Flyktsvängen förde örnen c 500 m från den plats där den satt
- 0502 500 starar mot N i gles flock. Grönfink h. Havsörnen återgår till sin plats, balanserar där med bytet, slår med vingarna
- 0505 okänt läte "zizi zizi", my snabbt, lågt (trol. avses: lågmält. GR)
- 0508 örnen äter. 1 häger vid stararnas plats lyfter, skriker. Ännu 1 häger lyfter, båda skriker. Rallfågel (oklart om rall eller rörhöna) sedd flyga över vassen, faller. Det hela går my fort. 2 skedänder flyger
- 0511-12 4000 - 5000 starar upp, går mot NO ungefär, först tätt, sedan glest. 2 + 1 kajor flyger ung mot SO. - Solen skarp sedan en stund. Sikt

3 aug. 1973 forts.

2

(101)

god, mot V dock bara c 3 km. - 2 drillsnäppor faller vid starbuskarna på näckros-kant.

0516 1 ad och 3 juv fisktärnor över sjön. Rall h. 1 bläsand kommer, faller.

0518 underliga låtet hört

0520 c 10000 (tiotusen) starar bryter upp. De ~~fl~~ flesta reser iväg mot NO

-0521 (NNO; ONO). ~~fl~~ En del starar kvar. Jag finner upphovet till det ovan nämnda "underliga låtet": det är en sångare, längsstrimmig på ryggen; den har rödaktigt eller rödgult gap. Den sitter på död, liggande buskstam i vassen helt nära, invid den lilla öppningen i vassen och även nära vassens inre gräns. Det är en gräshoppsångare juv, jag har en stund tyckt att klangfärgen stämt fint med gräshoppsångare, men rytmen har varit ojämn eller rättare hackande då och då. - c 70 gräsänder kommer från O - SO.

0525 ytterligare 11 änder fr SO. - Entita sedd. Sikt klar över sjön, men borta vid Stensoffa (alltså bortom sjön) en dimbank.

0527 7 gräsänder från SO.

0528 c 2000 starar "strömmar" iväg mot SO ungefär. ~~fl~~ Endast 1 + 2 starar flyger mot N!!

0529 1 gråtrut ad + 1 gråtrut juv + 1 fiskmåsar flyger ungefär mot Ö ungefär 1000 starar flyger m l m mot NO men vänder (originalanteckning svårläst, ej helt klar)

0530 storuppbrott av stare: nog är det 10000 (tiotusen) som går upp, men det tar ett par tre minuter. De flesta reser dels mot SO, dels mot ~~fl~~ NNO och NO. Mindre antal ses flyga bort mot ~~fl~~ V och NNV - N. Riktningssannivåer ungefärliga men kan mycket väl användas. En hel del stare kvar. - Örnen kvar. Häger sh, rörsångare sj. 3 + 12 + 4 gräsänder kommer från Ö ss föreg, faller. - Kvarvarande starar tämligen tysta.

0538 5 gräsänder kommer fr öster ss de föreg, därav 1 ex med bred vit halsring och med på högra vingen hela handen vit, på vänstra vingen ungefär de 4 yttersta handpennorna vita

0539 ytterl 10 gräsänder kommer. "Låtet" hörs.

0540 c 500 starar flyger mot SO, några mot N. Blåmes h.

0541 10 backsvalar över mot Ö

0544 3 starar mot NO

0545 8 gräsänder från Ö

0547 rördrommen flyger mot S över vassen, faller bakom största "starbusken". "Låtet" hörs igen. En del stare, kanske 500 ex, "rinner" i tunn ström ungefär mot SO. Rall h.

0549 2000 - 3000 starar ger sig ut cirkulärt (antagligen dålig term ~~fl~~) i stället för m l m radiärt. GR). En del stare kvar. Rördrommen flyger mot N. 5 gräsänder från Ö.

0554 'Låtet' hört. Sävspurv h. Havsörnen lyfter, försvinner i riktning Almen. 1 brun kärrhök nära

0555 1 icke ruggande ~~fl~~ fiskgjuse flyger ungefär mot Ö med fisk i klorna. 110 gräsänder kommer från Ö, faller i sjöns SO del (som många eller de flesta tidigare gräsänder har gjort). Rall h, gröngöling h. 75 + 10 + 8 gräsänder från Ö, faller. Sedan ytterl 14 + 6 + 6 gräsänder dito dito. Lövsångare sj

0600 12 gräsänder till, beteende som förut. Trädpiplärkans flyttläte hört.

0601 500 starar upp, flyger åt olika håll, SO, NO, omkring V. Nu inga starar kvar.

0610 rörsångare sj. Näktergal sedd.

0611 rall skriker

0612 1 stare mot NO. - Molnfritt men lätt dis. - Lövsångare sj. Brunand ♂ och ♀ ses flyga.

0615 jag lämnar tornet.

OBSAR EFTER KL 0615: se not 98.

Förklaring: h = hörd. hh = hörd upprepade gånger och/eller intensivt.
s = sedd. sh = sedd och hörd. sj = hörd sjunga.

1973-08-05, söndag.

På morgonen tämligen kort obs från fågeltornet: 2 fiskgjusar tog byte, brun kärrhök sedd, etc. Rörsångare sjöng, men föga livligt. Änder låg som vanligt på närmaste klarvatten. Mest gräsänder, men en del skedänder, också som vanligt. I flock på 4 gräsänder var en klar ♂ med följande färg: mörkt huvud, kanske normalfärgat; svart bakdel, såg också normal ut; men hela kroppen för övrigt var vitgrå eller nästan vit, men ej vit som en svan. Antagligen fanns någon liten mörk teckning på ryggen eller de ihoplagda vingarna. Fågeln halvök och simmade som sina kolleger, men jag såg den ej flyga.

1973-08-06, måndag.

På morgonen sågs från stugan 2 fiskande gjusar, och 1 lärkfalk flög förbi när vi åt frukost kl 0725.

Vid Zoologiska Institutionen i Lund kl 0800 - 0805 massor av tornsvalor rundflygande liksom i fredags 3 augusti.

På e m kom ci till stugan c 1815. Härlig kväll, klart, molnfritt, klar luft och mycket varmt. Vind tämligen frisk omkring S (tror jag). Jag tittade rätt noga på sjön och gjorde också ett par besök i tornet.

1828 ~~första~~ starflocken kommer

1855 havsörnen juv kommer från S ut över sjön, kretsar ett slag över NV delen, fäller i Krankemossen. En brun kärrhök slår hårt efter den flera ggr. En hel del änder skräms upp av örnen

c 1945 de sista starflockarna kommer. Det är små flockar. Ladusvalor börjar samlas över sjön. Omkring 230 änder ligger i närmaste klarvattnet, däri ses ett fåtal skedänder, f ö är det gräsänder, dock blir inte varje individ kritiskt bestämd.

1950 och senare, ända till 2040, lyfter änderna i flockar ~~ur~~ ur sjön, inte bara de ovannämnda 230 utan även andra, och de flyger i flockar på mellan 5 och 100 ex österut, troligen mot Vombsjön.

Rätt ofta flyger de som skissen visar, stiger alltså mot NNO-NO och svänger sedan mot O. Ibland ser man att bara 2 ex flyger i sällskap. Inalles ses säkert 500 änder lyfta, dock knappast flera. I en av de första flockarna upptäcker jag en snatterand med vitt i vingspegeln ungefär enligt skiss här: Mycket trevligt. - Vidare ser jag

5 årtor flyga lågt över sjön, de flög ej bort från sjön såvitt jag såg. Skedänder mycket få i de flockar som flög bort. Men de har setts i större antal de flesta kvällar förut. - Stora fågelflockar, troligen änder, ses också flyga bort från sjöns V del, med kurs ungefär mot VSV - SV, kommer alltså aldrig nära min obsplats. Inalles hundratals ex. -

Ladusvalor kom ut över sjön i ~~massor~~ massor, ökade snabbt från c kl 1950-1955 och snart var det 3000 - 5000 ex; de "sköljde" fram och åter som svalorna ofta brukar göra. Mycket aktiva tills det blev så mörkt att de endast med svårighet

2030 kunde ses. Men de försvann 2030, vilket säkert innebär att de fällde då.

Tillägg: Tornsvala sedd. Mindre hackspett hörd tidigare på kvällen. Flock c 30 hämplingar sågs vid sandtaget när vi anlände c 1815.

1973-08-07, tisdag.

Jag var i fågeltornet c 0715-0725. Väder: uppkylarnande efter regn. Ännu kl 0630 regnade det rätt starkt och var helt mulet och grått. Mindre fågel än vanligt på vattnet; men detta kan vara tillfälligt. Jag skattade antalet sedda ex till bara 300 - 350. 1 brun kärrhök juv och ännu 1 brun kärrhök av obestämd ålder sedda på håll. Ingen gjuse eller örn. Ett fåtal änder på (närmsta?) klarvattnet, några andra änder kom dit, bland dem en ensam snatterand, som fällde fritt på vattnet. Jag gick genast ner efter Inga, och vi skyndade oss upp i tornet igen, men då hade den simmat in bakom stararnas buskar och var ej synlig längre, tyvärr tyvärr.

Fisktärna 1 ad och 1 juv sedda. Däremot inga måsar sedda.

1973-08-08.

På e m och kvällen obsade jag vid Krankesjön. Ankomst stugan 1812; fram till 2000 obsar med endast korta avbrott, och därefter fram till 2100 fortsatta obsar men antagligen med större avbrott; detta framgår ej av ordvalet i originalanteckningarna. Dessa lyder som följer:

Mycket änder på närmsta klarvattnet, säkert 350 gräsänder synliga, därtill några krickor, några få bläsänder, 1 stjärtand, mycket få skedänder. Den silvergrå gräsanden återsedd, den låg i huvudmassan av änder ~~på~~ i (ljus) närmaste klarvattnet.

Mycket änder bröt upp här 2010-2020, incl. 4 brunänder, och flög mot Ö, men redan timmavis tidigare hade uppbrott i mindre skala börjat, både här och längre mot V i sjön.

Klockan c 1915, c 1930 och 2010-2015 kom "stötar" av tornsvala mot S, antal kanske 20 + 25 + 40. Vansinniga massor av svalor, ladusvala med liten inblandning av backsvala, sågs över sjön c 1940 - 2015 och eventuellt längre. Säkert 8000-10000 (åttatusen till tiotusen) ex. Jämför gårdagen.

Starar kom som vanligt, men en flock från N var på över 2500 ex. Totalantal av stare troligen ej mer än vanligt.

Omkring 2010 och senare började stararna flytta sig från "pre-roosten" till den definitiva roosten i vassen.

Trädpiplärkans flyttläte hört.

2004 1 gluttsnäppa passerar

2015 1 svartsnäppa.

Väder: fint, rätt klart, svag vind, men många grader kyligare än igår kväll. Omkring 2020 starkt mulnande från SV-V.

Häger sedd och hörd, men ej rördrom, ej gjuse, ej havsörn. Kärrhökar på långt håll endast. Svanar, doppingar, sothöns OK ungefär som vanligt, men totala antalet synliga sothöns har minskat, och detsamma gäller för svan.

2025-2040 det blev oerhört mörkt, kolsvart molnbank upp från SV, häftig vind, regn, stark åska. Men redan 2055 (var detta) förbi, det blev ljusare igen, regnet och åskan och vinden slutade.

S L U T

1973-08-09.

Christina Sjöblom skulle idag ta vattenprover i Östersjön söder om Falsterbo-kanalen och ett par tre distansminuter ungefär söderut. Jag följde med för att se efter fågel, främst all sådan fågel som inte kan ses eller bestämmas från ~~land~~ land. Jag var också intresserad av att se eventuellt insektliv över havet. Dessutom hjälpte jag till med anteckningar om tider, nummer på provserier etc., varför anteckningarna härnedan avviker åtskilligt från den vanliga typen.

Vi startade 1135 från Falsterbokanalens södra mynning med båten Tv 256 (= Tullverkets båt, om jag minns rätt). Väder: frisk SV eller VSV bris, sol, cumuli över land. Mulnande syns i S-V men det nalkas ej fort.

Före avresan sågs vid S sidan c 7 obestämda vadare, 5 storspovar och 2 rödbenor, de flög mot V parallellt med kusten. Kentska tärnor, några fisk/silvertärnor, och ett par gråtrutar också sedda.

Första stopp vid bojen 1200 för tagning av första serien, nr 1 - 9. ~~Vatten~~ Vatten-temperatur här 15,4 grader C.

Inte en fågel (sedd ute på havet) förrän 1224, då 6 mörka ejdrar flyger mot Ö nära båten, vilket är detsamma som nära bojen.

1228 start från denna plats mot den plats där borrhornet låg 31 juli

1240 1 fisk/silvertärna mot V

1244 ankomst yttersta platsen

1249 2 silltrutar ad flyger västerut i sällskap. 500 m därifrån kommer 1 gråtrut på samma sätt, alldeles längs vattnet

1250 1 stor humla från NV, stegrar sig för båten, fortsätter utåt.
Här användes flaska 10-23

1300 2 blomflugor insamlas, 2 andra ses. Alla ser likadana ut

1301 provserie klar. Denna provplats ligger 3,9 distansminuter från Stavstens udde, som är närmaste land.

1 obestämd trut flyger mot V, höjd c 20 m. Vi fortsätter färden, går nu tillbaka mot land. Nästa stopp, nr 3, göres efter bara ett par tre hundra meters färd. Här kommer en stor Pieris brassicae förbi mot Ö, flyghöjd först 5, sedan 2 meter. 2 - 3 flugor flyger förbi åt olika håll.

1303-1320 vi ligger på denna plats, tar proven nr 24 - 37

1321 start härifrån

1324 ankomst nästa stopp-plats, nr 4. Vattendjup här är 27 meter.

Väder: mulnandet från SV har ej framskridit märkbart. En stunds skugga, men nu sol (igen). Vind oförändrad. Här tog jag ytterligare 3 blomflugor + ännu en. Nu alltså summa 6 ex tagna, troligen är alla av samma art. Ej en fågel sedd här! Ytterligare 2 blomflugor och 1 Coccinella septempunctata tagna. Alla är mycket lättfångade.

1 stor humla kommer över mot ONO, flyger på 5 m höjd, vänder, nalkas båten två ggr, fortsätter, se enkel skiss:
Därefter ännu 1 humla mot ONO. Ytterligare ett par blomflugor sedda flygande.

1338 1 gråtrut ad flyger västerut alldeles längs vattnet

1341 vi är klara här. Sista nummer på prov är 51. Vi startar till nästa plats. Säkert 5 - 7 blomflugor sedda ombord. Det är bevisligen nykomna exemplar.

1343 nästa stopp. Väder: sol och fint, måttlig sjö men ofta stark rullning när vi ligger stilla. - 1 gråtrut ad flyger västerut längs vattnet, ungefär en km norr om båten, längs vattnet

1347 1 gråtrut juv flyger mot V, höjd c 5 m; och 1 gråtrut ad likaså, höjd c 4 - 5 m. Kursen är ungefär västlig liksom alla andra angivelser här; kanske (är den snarare) VSV.

1350 1 silltrut ad dito, höjd c 15 m

1351 1 + 1 gråtrutar ad, kurs V, höjd 0 - 3 m, inbördes avstånd c 500 m
1 trut juv flyger ungefär norrut, höjd c 75 m

1354 1 blomfluga från NV, är nära att falla men fortsätter, flyger bort ungefär mot N eller NO enligt enkel skiss här:

1973-08-09 forts.

(105)

- 1355 1 gråtrut ad mot V, höjd noll m, precis längs vattnet.
Provtagning här. Högsta provnummer 65, ~~8888~~ vattendjup 25 m.
- 1400 start härifrån.
Ännu 1 blomfluga tagen. Alla sådana ex är lätta att fånga
- 1405 framme vid sista provtagningsstationen. Ytterligare 1 vanlig syrphid tagen
samt 1 större art. En mindre, smal och mörk (art av samma familj (?)) satt
på båten men flög bort. En mycket liten fluga tagen
- 1415 flera flugor tagna. 1 silltrut ad flyger mot V, höjd 1 - 3 m. 1 gråtrut ad
likaså, höjd 3 - 5 m
- 1418 sista provserien tagen, högsta nummer är 77, vattendjup 21 m. Allt klart,
vi startar mot land.
- 1425 1 gråtrut ad flyger mot öster, höjd 50-60 m
- 1434 3 kärrsnäppor ad flyger mot V alldeles längs vattnet; ~~av/land/från/land~~
detta c 2 km söder om kanalmynningen. De kom mycket nära, flög fort!
- 1440 vi är framme vid kanalmynningen. 6 bläsänder
flyger västerut, skräms av oss, gör en Z-sväng
enligt skiss men fortsätter västerut.
- ~~8888~~ 4 större strandpipare flyger mot V lågt.

S L U T

1973-08-10, fredag.

Ankom stugan vid Krankesjön kl 1715. I sjön, på närmaste klarvattnet, c 200 änder; det var gräsand, skedand, 3 bläsänder och några krickor. Jag gjorde ingen noggrann undersökning / av vad som fanns på sjön f ö, men skäggdopping + juv sedda, sothöns allmänna, svanar sedda. 1 fiskande gjuse, snart kom ännu en dito, från öster. Den silvergrå gräsanden sedd. 9 storspovar kom enligt skiss här:

3 hägrar sedda. Kl 1815 kom en rördrom flygande mot norr över sjön.

Från kl 1815 samlas starar till sjön; de kommer i flockar som ofta är små och ofta flyger mycket lågt; men några flockar är på över 1000 ex vardera. Antalet starar är ej färre än förut. Omkring kl 1915 är de säkert 20000 (tjugotusen).

Kl 1900 ses 2 skräntärnor ad över sjön; ett ex reser strax mot VSV, det andra är kvar.

Kl 1907 kommer c 30 fiskmåsar över sjön enligt skiss här:

Det är mest ad, delvis ruggande.

Göran Högstedt kommer

Kl 1915: den silvergrå gräsanden lyfter i sällskap med 15 andra gräsänder. Den är rätt rikt för-sedd med små mörka fläckar ovanpå.

Kl 1922: 3 stora pipare passerar mot VSV-SV

Kl 1923 ses åter 2 skräntärnor ad. En del ladusvalor ses också. Havsörnen har fällt på den mycket lilla vassruggen NO om Almen. 8 spovar kommer enligt skiss:

Storspov hörs (männe från denna flock eller från andra ex?). 1 enkelbeckasin fäller.

Kl 1942 20 fisk- eller silvertärnor passerar på nära håll enligt denna skiss:

Alla, eller nästan alla, är ad.

Kl 1943: c 25000 starar upp som ett moln.

En del ladusvalor ses, det ~~var~~ 500 ex. Även backsvala ses, och några tornsvalor. Sädesslära och gulärla sedda också.

Det var ett laddat fågelliv på kvällen. Stor oro på änder, många flockar flög bort, delvis p g av störning från båt omkring ~~kl~~ kl 1940, men också mycket tidigare och mycket senare. ~~En~~ En hel del flockar flög västerut, andra österut. Gräsand, skedand och kricka sedda. De 9 bläsänderna på vanliga platsen var plötsligt försvunna. Tiden försummade jag att anteckna. De måste ha lyft.

Många flockar ~~kom~~ (alltså änder! GR) kom till sjön omkring kl 2000-2030 men även senare. Man kan undra om det var fåglar som kom tillbaka efter kort frånvaro eller om det var andra, alltså nyanländande, individer.

Det var relativt stor rörelse på måsar också. Omkring kl 1935 flög c 80 - 85 nästan bergsäkra skratmåsar mot SV på mycket långt avstånd i väster; flygriktningen är alltså approximativ.

Kl 1945 - 2010 oerhört med ladusvalor, flera tusen. 3 gluttar flög mot S eller SSV kl 1950. Omkring kl 2000 sågs och hördes ånyo 2 skräntärnor. Unga rörsångare hördes; Göran Högstedt kunde låtet. Flera hägrar sedda.

Livlig kväll. Göran drack kaffe hos oss kl 2000 - 2030.

Kl 2035 var havsörnen inte kvar på sin lilla "tuva" i sjön.

S L U T

1973-08-11, lördag.

(107)

Underbar morgon, klar, solig, med lätta höga moln. Spegelblank sjö; mycket god sikt, och drömbelysning på sjön från tornet.

0538 den silvergrå gräsanden sedd från mitt fönster

0540 flock på 70 (sjuttio) tärnor, fisk/silvertärnor,
passerar över sjön ungefär enligt skiss:

Sågs också inifrån mitt rumsfönster

0544 ut! Havsörnen sitter på "lilla tuvan!"

0550 flock på 31 fisk/silvertärnor passerar
liksom föregående flock. Minst 10 andra
fisk/silvertärnor fiskar i sjön.

Trädpiplärkans höstläte (flyttningsläte)

hördes. Gjuse fiskar i V änden av sjön. Jag ser (i sjön) c 450 fåglar,
därav på nära håll några bläsänder, dessa höras också. Vidare c 50 gräsänder,
några skedänder. Litet gräsänder kommer till sjön (från Ö). Några krickor
ses också (på sjön). Skäggdopping är allmän, nog 50 ex sedda. Sothöns relativt
få. Svan som vanligt. Hussvala hörd, ladusvala sedd, backsvala flera sedda.
1 rörhöna juv simmar i "bläsand-vattnet". Rall hörd många ggr. Havsörnen

är borta ett slag men strax tillbaka. Rörsångare sedd. 1 buskskvätta ad ses
långt ute i vassen. Kaja ses, kajflock hörs. Entita hörs. Minst 5 hägrar
spridda i vasskanter etc. 1 brunand flyger förbi. Större hackspett hörd.
0611 flock på 8 vadare flyger förbi med rasande fart och västlig kurs, de sänker
sig ner till sjöns yta vid passagen. Troligen brushane. 1 smådopping på
närmsta klarvatten, nära 1 skäggdopping.

1 häger står i morgonsolen med utbredda,
låghållna vingar, ser mycket egendomlig ut,
se skiss:

Lövsångare sedd och hörd.

0621 havsörnen är kvar hela tiden. 1 fisk- eller

silvertärna juv fiskar nära. 1 gråtrut ad
flyger västerut på c 150 m höjd. Nötskrika

hörd. Flera trädpiplärkor också hörda,
skata hörd, fasan hörd. 1 obestämd stor

vadare flyger mot VSV (ungefär!), högt,
och my. långt borta. Ringduva hörd, sävsparv lockar.

0625 1 gjuse fiskar nära; den är inte i ruggning. Annan gjuse fiskar borta över V
sidan av sjön. 2 blåmesar passerar.

0629 1 silltrut juv, nästan säker, följer ungefär sjöns S strand, flyger alltså
ungefär mot NV men synes avvika så sakta mera mot V

0634 precis 20 tärnor, fisk/silver, passerar ungefär
enligt skiss här. Alla som sågs bra var ad; och
de flesta sågs fint, men bergsäker bestämning
vågade jag mig dock inte på.

0635 23 tärnor, också fisk/silver, kommer på all-
deles samma sätt, se samma skiss!

0636 rall hörd upprepade ggr, kråka dito dito.

Ensam skrattnås mot V tämligen högt

0639 46 tärnor, fisk/silver, passerar jättestarkt,
se streckad linje på samma skiss!!

(Heldragna linjen anger ungefärlig kurs för
de ovannämnda 20 + 23 tärnorna).

1 enkelbeckasin mot V. Knipa ♂ kommer i stor båge, nära att fälla i klar-
vattnet nedanför tornet, men återgår ungefär norrut. Mycket elegant.

Båda gjusarna fiskar hela tiden.

0644 nu ses fyra gjusar! En av dem har tagit byte
och flyger i krokar bort mot Ö; se skiss:

2 andra fiskar nära, en av dem tar byte.

0647 även detta ex flyger i krokar bort mot Ö

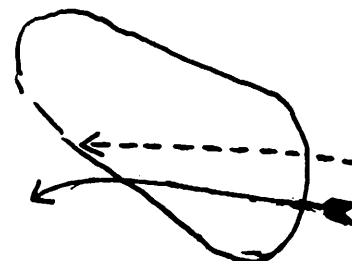
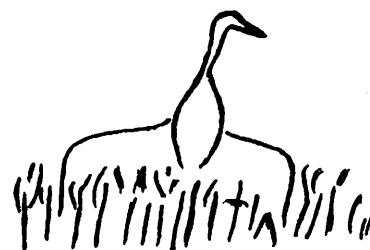
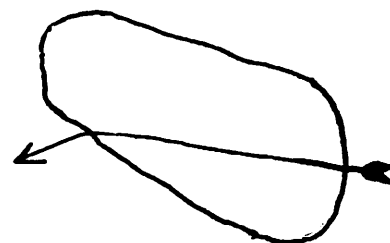
(skissen ej återgiven här). Den tredje gjusen är kvar på nära håll, och

den fjärde är nu långt bort i V över sjön. 1 tornfalk juv kommer nära.

Ringduva sedd. Småflockar av gräsand samt några skedänder har kommit till
sjön några ggr. Den silvergrå gräsanden åter synlig i närmsta klarvatten.

Havsörnen kvar. Båda kvarvarande gjusarna slår i vattnet med jätteplask
men missar. Mindre hackspett hörd nära, många ggr. 1 gråtrut ad flyger

ungefär västerut, höjd 100 m. 3 skrattnåsar ses, därav 2 juv. Båda de
kvarvarande gjusarna är nära nu.

se text

- 0658 havsörnen borta!
- 0659 tredje gjusen tar fisk! Brun kärrhök ♂ ad sedd på avstånd i V. Nu ses 7 hägrar samtidigt varav 3 på samma plats
- 0703 havsörnen tillbaka. Den fjärde gjusen fiskar på nära håll men missar. Ännu en gjuse ses flyga långt bort i V över sjön. Det är rimligen en ny, d v s tidigare oräknad fågel, alltså ett femte ex. Skräntärna ad över sjön, några skrattnåsar likaså
- 0707 minst 250 gräsänder kommer från Ö, väldigt vinande, de kommer rakt över (mig) och rakt förbi gjusen, de flesta faller nära, en del fortsätter mot V. Ett par krickor var med dem. Samtliga ändrar ej kritiskt granskade, eftersom de kom med väldig fart. Gjusen stiger, flyger mot Ö utan byte. Örnen borta igen. Drillsnäppa hörd upprepade ggr. 2 knipor över vattnet. 17 tärnor kommer lågt enligt skiss, det är fisk/silvertärnor: Skräntärnan stört dyker långt ute. Brun kärrhök ♀ passerar mycket nära. Stor oro på ändrar i V änden på sjön, men örnen syns ej.
- 0714 glutt hörd
- 0715 glutton flyger mot SO. 2 starrar mot NO. 7 vipor mot V. Rördrommen flyger (en sträcka på) 200 m över vassen i N, släpper massor av ekskrement, faller i vassen. 1 brun kärrhök ♀ ad jagar där. Annan brun kärrhök ♀ anfaller av juv alldeles nära (mig), men de båda fåglarna separerar genast. Sothöns nu i flockar på öppet vatten, mycket fler än i morse. Hägrar oroliga, flyger runt, ropar. Frisk vind blåser upp ungefär från V-VSV, och låga cumulus-artade moln driver upp, dock ännu mest sol.
- 0724 1 gråtrut ad flyger högt mot SV. Mindre hackspett hörd upprepade ggr, meslåten likaså (av osäker art). Skräntärna ad nära. Alla tre svalarterna ses, däri tämligen mycket backsvalar, c 25 sedda. 1 knölsvan ad flyger men faller igen. 1 skäggdopping flyger lågt. 2 drillsnäppor ses över vattnet
- 0730 jag går ner från tornet. Brun/ kärrhök juv jagar. Örnen ses ej. Rör-sångare sedda några ggr
- 0733 morgonobsar slut.
- c 0900 Efter frukost gick jag ut kl c 0900 för att plocka björnbär. Fann bra ställen, ej utnyttjade av andra (se tillägg!). Plockade c 2,5 liter, men det tog drygt 2 timmar. Därvid föga fågelobsar, dock kom en svartsnäppa rakt över med kurs mot N, och jag hörde storspov. Lärkfalken varnade ofta ofta, jag plockade bär nära dess boplat. Väder: mycket varmt, klart, och en härligt frisk bris, men inne i skogen lugnt och massor av flugor. Spillkråka hörd.
- 1115 Hemvandring med start 1115. Då kom havsörnen kretsande över sjön, my. fint
- 1140 Samtidigt sågs på olika håll 1 tornfalk, 1 + 1 fiskgjusar, minst 3 ormråkar och allra minst 4 bruna kärrhök, därav 1 juv, 1 ♂ ad, 1 ♀ ad samt minst 1 ex på långt håll. Antagligen mer än 4 kärrhök. Buskskvätta sedd, 5 årtor likaså, och 1 skräntärna ad. Törnsångare uppskrämd, den sjöng 1 - 2 sekunder, antagligen i förskräckelsen.
- När jag kom hem till stugan, ropade folk från tornet; det var de banktjänstemän som jag träffat förut men vars namn jag inte känner. De har bl a filmat havsörnen. Jag upp i tornet igen. Havsörnen syntes, den anförlls av (en) brun kärrhök och länge av en skräntärna ad. 2 skräntärnor ad sågs men bara 1 anföll örnen. Gjusar fiskade, 1 ex tog fisk men tappade den. Tornfalk kom nära förbi. Svalor sågs. Havsörnen grandioست seglande över sjön; en gång skrämde den upp över 200 gräsänder. Den steg, jagade ett slag. Sothöns for iväg men svanar låg kvar. Örnen fick ej byte, den steg i kretsar och gled slutligen mot Ö. 2 smådoppingar i närmsta klarvatten. 1 brunand sedd, senare flock på minst 10 dito. Flera hämplingar; stare, sånglärka, talgoxe juv, etc. Vid beskådande av högkretsande kärrhök sågs stor måsflock på 50-70 ex på otrolig höjd, med möda var fåglarna synliga vissa moment i kikare.

- 1300 24 storspövar flyger västerut. 1 rördrom passerar söderut, nära, (men lämnar ej sjön, förstås). Tornfalk sedd. Jättefint fågelliv!
- 1350- jag ånyo i tornet. Stor oro på änder borta i V änden; därifrån kom över 30
-1400 brunänder och c 10 viggas, dessa fällde i sjöns NO och N del. Dessutom uppskrämde minst 3 hägrar och c 200 simänder, mest gräsand; de ssa fällde mest i klarvattnet utanför (f d) Almen. Folk i kanot var orsak till oron. 1 fiskgjuse och 1 tornfalk sedda. Härligt väder.
- 1355 18 tärnor, fisk/silver, passerar enligt skiss:
De flög delvis mycket lågt.

(Härefter uppehåll i obsarna)

- c 1530 ånyo i tornet: jättegrant; havsörnen sågs på nytt, den blev anfallen av 1 brun kärrhök ♂ adad. Detta ex ruggade starkt i stjärten, så: Kärrhöken skrek och anföll örnen ideligen. Andra kärrhökar anföll också, och hägrar lyfte. 300 änder upp inalles, det var gräs- och skedand. Örnen skrämde upp dem ur flera olika vassruggar och satte sig nära (änderna? GR). Nu ses nog 500 änder! Över sjöns S sida är 4 lärkfalkar i farten, en av dem slog efter örnen.

1 brun kärrhök ♀ tog en fågel, som jag tror var en rall eller en rörhöna, men tyvärr osäkert. Kärrhöken flög bort med bytet och kastade det till en juv, som tog det. Hägrar flög med utsträckt hals.

Staffan och Astrid Ulfstrand med sonen David samt Sam Erlinge med fru och döttrar kom på besök. Vi snackade, gjuse fiskade och tog byte. Brunänder sedda, så ock 5 viggas.

Lisen och Henrik kom också.

- 1703 2 hägrar flög mot SSV eller SV på 400-500 m höjd; de flög inpå varandra.
- från 1815 Efter uppehåll obsade jag igen c 1815-2030, därav c 1940-2030 från tornet i sällskap med ett antal fältbiologer. Mycket fint väder, klar sikt, molnfritt, molnfritt, solen syntes skarpt tills den gick ner. Vinden, som varit frisk, stillnade fullständigt vid solnedgången. Starar samlades, som vanligt, många små flockar men också ett antal mycket stora flockar på 1000-2500 ex/flock. Totalt säkert 25000 (tjugofemtusen) ex. De fällde bara delvis i de vanliga buskarna, men majoriteten - skattat 20000 ex - fällde i lägre buskar längre mot SV. För sedan till vassen (där-) bredvid. Ladusvalor kom också, totalt kanske 3000-4000 ex, livligt rundflygande. De störtade ner i vassen men detta såsom ett sparsamt regn ur flocken när denna flög runt över sjön kl 1955-2010 och senare, alltså ej koncentrerade till tiden. Detta bör jämföras med förloppet i Sydafrika!! -
- OBS: Stjärtand sedd. Stor oro på änder, de for i flockar bort mot Ö men också delvis mot V, även återkomst till sjön från Ö sågs (vilket är mycket ovanligt på kvällarna. GR vid renskrivningen 1982-07-09). Kricka fåtalig, skedand ett par tiotal eller flera, gräsand 300-400, stjärtand 1 sedd. En gravand också sedd över sjön. Smådopping hördes länge, lätet kan härmas antingen "yrrr" eller "hihihihi". Hördes just från den plats där (tidigare idag sett 2 ex.

Havsörnen kom c 1950 från S, flög en lov, fällde på "grova roten" framför vassruggen, anfölls av 1 brun kärrhök. 2 bruna kärrhökar sedda, och flera hägrar sedda samtidigt. Svartsnäppa hörd flera ggr c kl 2005, drillsnäppa hörd, och 1 gjuse kom ut över sjön från S kl 1959-2000, vilket jag bedömer som my. sent.

Kl 1955 hördes och sågs c 16 tärnor, fisk/silver, passera mot V. En ensam ungtärna, också fisk/silver, sågs uppe bland svalorna c kl 2000.

Inga skräntärnor sedda på kvällen. Måsar: av skratmåsar hundratals i flera omgångar på e m c kl 1645 och på kvällen, ofta 50-70 ex samtidigt. Så har det inte varit förut. Av fiskmåsar 1 ad sedd samt enstaka juv, och av gråtrut sågs 1 ad på kvällen och 1 juv tidigare idag.

Mycket fin kväll. - Inga, Lisen, Henrik och jag satt i stugan på kvällen och spelade Yatzy. När jag gick ut kl 2120 hördes kattuggla hoa!

FORTS.

110

- Som man kunde vänta dröjde det inte länge innan denna lokal blev alldeles för mörk för björnbären. Jag har ett minne av att jag redan nästa år, 1974, besökte platsen utan resultat. Kanske finnes någon anteckning därom i protokollen.

SLUT PÅ 1973-08-11

1973-08-12, söndag.

Iakttagna fågelarter:

skäggdopping allmän i sjön
smådopping 1 juv på morgonen
häger nog 6-8 ex sedda i sjön
knölsvan: ad och deras ungar håller
ej alls alltid ihopa nu längre
gravand 1 juv fällde på f m

gräsand: minst 600 ex, kanske flera,
sågs när en båt skrämde upp dem
kl 1400 ungefär

kricka få
satterand 3 ex kom till sjön
bläsand 1 sedd
stjärtand 1 sedd
skedand högst 15 sedda

fiskgjuse 2 ex
glada 1 ex mot N kl 1420
sparvhök sågs mobba en brun kärrhök f.m.
ormvråk ofta sedd

havsörnen juv gjorde en mycket kort
runda kl 1500, anfölls av 3 bruna
kärrhökar och 1 rasande lärkfalk

brun kärrhök: idag sågs nog minst 6-7
ex över sjön. Göran Högstedt deltog
delvis i obsarna och trodde på samma
antal

lärkfalk: 2 sedda samtidigt, senare på
dagen 1 ex vid olika tillfällen
rall sedd jättestarkt i det lilla vatten-
hållet snett till höger nedanför tor-
net, nära basen för den kollapsade
träbryggan ut genom vassen. -
Rall hördes också idag.

rörhöna juv sedd; därtill hördes arten
sothöna allmän, dock ej över 300 sedda

ljungpipare 1 ad spelade och flög väster-
ut på f m; senare kom 3 andra ad ock-
så mot V, högt

brushane: 2 ♂ och 1 ♀ sedda; senare
sågs ånyo samma kombination, 2 ♂
och 1 ♀ (sannolikt ej samma ex)

svartsnäppa 1 ex på f m sågs länge, det
anslöt till 2 tamduvor varav en var
mest vit, den andra m l m normalfärgad
gluttsnäppa först 1, sedan 4 till flera
timmar senare
grönben 1 på middagen

skogssnäppa 1 + 1 ex, med 3 timmar
emellan.

myrspov 1 ad passerade
storspov 5 + 4 + flera ex till passerade
mot V.

skrattnås 25 ex + flera till
fiskmås: ofta 1 sedd, täml. många ad och
juv; säkert c 20 sedda

gråtrut: enstaka ex, därtill 10 ex i
högkrets kl 1450

havstrut: otvivelaktigt 1 ad i sist-
nämnda krets på 10 fåglar
skräntärna 1 ad kl 1440
ringduva sedd
tamduva sedd: se svartsnäppa
tornsvala: ett fåtal sedda

ladusvala ofta sedd
hussvala tämligen många på morgonen
backsvala sedd hela tiden
trädpiplärka ofta överflygande på f m
fältpiplärka: 1 ex passerade över
sjön omkring kl 1000, enligt Göran
Högstedt
gulärta: flock på 9 ex på f m
näktergal hördes varna/locka
sävparv sedd.

Ovanstående lista uppgjordes kl 1515.
Inga uppgifter finnas om obs-tider
före denna tidpunkt.

Efter kl 1515 sågs följande:

sädesärta 1

gulärta flock på kvällen

stare: ankom på kvällen mest under
tiden 1845 - 1920, många stora
flockar kom då. Alla fällde ikväll
i smärre buskar c 250-300 m SV om
de tidigare använda, stora buskarna.

gröngöling hörd

trana: kl 1915 kom 2 ex över tornet;
efter sväng flög
de ungefär väster-
ut enligt skiss:

häger: 4 ex tätt in-
till varandra i
kolonn, de reste
mot SV kl 1920,
höjd 400 m! Så:

skräntärna:

1 ad sedd jätte-
fint flera ggr;
steg högt över
sjöns Ö ände.

fiskmås: flera tiotal sedda; däri
mycket juv.

skrattnås: över sjön många tiotal. På
e m kl 1600, när det ännu var varmt,
steg c 60-80 ex i krets över sjön
och Silvåkraskogen, troligen på
insektfångst

rall hörd mycket (OBS: det är sällan
man kan använda det ~~uttrycket~~ uttrycket!)

1973-08-12 forts.

112

rörhöns också hört mycket

grågås: 1 ex kom på e m, fällde utanför stugan. Senare sågs först 3, sedan 5 gäss, rimligen grågäss, i vattnet utanför (f d) Almen

änder: sedvanlig kvällsoro på ~~Änder~~ Änder på e m och kvällen; flera tiotal krickor sedda, skedand likaså, men gräsand mest som vanligt, den sågs i hundraden.

112

gluttsnäppa hört igen

enkelbeckasin 2 rundflygande

fiskgjuse sedd med byte minst 4 ggr idag, flög dels

dels

ladusvala: stor ansamling, från kl 1925 starkt ökande i antal. Svalorna studerades ej noga under tiden 1940 - 2005. Klockan 2010 såg jag c 1000 ex; just då skedde stor nedstörtning i vassen.

Det var en mycket klar, molnfri kväll, utmärkt sikt, tämligen kyligt.

S L U T

Måndag 13 aug 1973 morgonen kl 0635-0655 obsar från fågeltornet. Den härligaste sommarmorgon, varm, molnfri, absolut lugn, Krankesjön som en spegel, sikt mycket god. Trots den tidiga timmen mycket diptera flygande, säkerligen eftersom temperaturen var så hög. ~~██~~

Jag granskade sjön, räknade de synliga fåglarna på vattnet och fick c 510 ex., därav en hel del obestämbara långt borta i väster; bland bestämbara var minst 25 brunänder långt ute, 5 grågäss också långt i V, 21 knölsvanar ad, knappast mer än 8 - 10 dito juv, ett par tre tiotal skäggdoppingar, högst 150 sothöns varav många nära men inga stora "flottiljer" ute på fria vattnet, samt c 150 gräsänder och ett par bläsänder.

Därtill 1 brun kärrhök ♀, 1 fiskande gjuse, glutt hörd, 1 skogssnäppa uppe och flög, 4 enkelbeckasiner i flock, först 1 + 3, dessa slöt sig samman. Vidare 1 ensam vipa, flera hägrar som vanligt. Backsvalor, säkerligen från kolonien i sandtaget, syntes i måttligt antal (kanske 10 - 20), enstaka ladu också. Översträckande trädpiplärkor hördes några ggr men ej många ggr. I sådant här väder kan de mycket väl ha gått så högt att de inte hördes. Några gulärlor flög över.

Klockan 0645 inträffade en stor händelse: en väldig andflock kom från öster rakt över fågeltornet och fällde i sjön. Det var c 500 gräsänder (jag snabbräck-~~vattnet~~ nade dem). De kom ~~här~~ på en gång, men de bildade liksom flera sammanhängande flockar, m l m tydliga vinklar med krokiga ~~vetarvater~~ "vinkelben", snedlinjer, förtätningar etc. En oerhört grann syn. Bara gräsand sågs däri. De flesta fällde i SO hörnet, men av dessa fällde förstas bara en del, kanske 100 eller högst 150 ~~mm~~ exemplar, så att de förblev synliga från tornet när de fällt. Minst 100 - 125 ex fortsatte västerut över sjön och fällde ~~på~~ huvudsakligen på klarvattnet utanför Almen och norrut därifrån.

Några krickor syntes ~~innan~~ på nära håll innan jag gick ner från tornet. Inga måsar eller tärnor sedda; däremot hördes rall, och rörsångare sjöng en kort stump. Kajflock hördes neråt Silvåkra.

När vi åt morgonmålet omkring kl 0720, lyfte 5 grågäss långt västerut i sjön och flög bort m 1 m mot S - SO över Silvåkraskogen. Det syntes fint i morgonljuset att det var grågäss. Det var naturligtvis de 4 fåglar som jag såg ligga i V sjön igår kväll fast de då bara kunde bestämmas till gäss, plus (förmodligen) det ex som kom till sjön i går e m.

Vidare: fasan hörd nära. Hämplingar vid sandtaget. 1 nötskrika flög förbi huset. Skata sedd vid Kv-Innevad. Flera kråkor på N sidan, på sandmarken. Dessa kråkor inte märkta med Jon Lomans märken.

När vi åt bön sjösen med stor fisk
(karp, karpbryll) över huset.

Ports:

1973-08-13, måndag, forts.

114

Ut till stugan 1845. Härligt väder, mycket varmt, stilla, molnfritt, inga cumuli eller andra moln, god sikt. Fullmåne. Fågel: entita hörd, och sedd. Jag gick inte upp i tornet eftersom där fanns folk. Starar samlades som vanligt; det var mycket stark tillströmning speciellt 1900-1910; då kom tusentals ex per minut. En gång såg jag fem flockar samtidigt nalkas från V - VNV, säkert var där 2000 - 2500 ex inalles.

114
Kl 1935 kom 18 + 115 mörka ejdrar rakt över stugan mot V. OBS: kompasskurs kontrollerad. De flög högt. Folk i tornet, däribland Andell, ropade på mig. Mycket fin observation. Föro på änder som vanligt, det höll på långt fram på kvällen tills mörkret var fullständigt. Svartsnäppa hörd, glutt sedd och hörd; flera drillsnäppor hörda. Se även tillägg nedan. Lärkfalk sedd av folk i ~~stugan~~ tornet men ej av mig nu på kvällen, däremot såg jag den i morse. - Ladusvala: måttlig ansamling, knappt mer än högst 700 - 1000 ex sedda.

På kvällen öerhörda mängder av diptera av olika arter i svärmar över vassen och stranden, millioner ex.

Andell, som exerceraR på Revinge, var här ikväll. Görgen Göransson också, han kom in på kaffe. Därtill flera andra pojkar och flickor som jag hejar på men vars namn jag inte känner.

Tillägg: (a) flock på 9 enkelbeckasiner över sjön
(b) i skymningen kom 3 hägrar juv helt nära mot S, lågt; de ropade. En fjärde häger, nästan säkert också en juv, svarade, steg upp ur vassen c 300 m ute ~~och steg~~, steg i rak kurs, anslöt till de tre.

1973-08-14, tisdag.

Jag ut ur stugan 0600 och upp i tornet. Underbar morgon. Gjuse fiskar, tar fisk, flyger mot NO. 3 skogsduvor flyger mot S eller SSV, 1 tornsvala likaså. Trädpip-lärka hörd många ggr, några backsvalar sedda, en del änder kom från Ö, det var bara gräsand. Sked- och bläsand - av sistnämnda art 2 ex - sågs ligga på de vanliga platserna. Den silvergrå gräsanden sedd även nu. Brunand: 6 rundflygande ex, de fällde på närhåll. En flock på c 10 ex sedd längre ute. Vigg: 4 ex rundflygande på nära håll. Rörhöna sedd simmande. Rall hörd, som vanligt. Doppingar allmänna; och av sothöns sågs ett par flockar men ej stora flottiljer på öppna vattnet i NV. Svan (=knölsvan): antal ad var c 20 som vanligt.

Kl 0621, just när jag skulle gå ner från tornet, kom ännu 1 skogsduva på nära håll, kurs mot S eller SSV.

På nära håll vid huset 1 ad och 1 juv ormvråk, de skriker. Ingen kärrhök sedd. Gröngöling hörd, och större hackspett sedd på tomten.

Kl 0712 kom 4 skräntärnor varav 3 ad och 1 juv; de skrek, fiskade, störtök ~~och~~ utanför stugan (= i närmsta klarvatten). De var där i 15 minuter. Vi skulle just bryta upp och fara till Lund. Då försvann de från närmsta klarvatten, där de flugit omkring hela tiden, delvis under hesa läten.

Kl 0733, precis innan vi for, såg jag 2 ex på långt håll bortåt (f d) Almen. Det är helt förvånande vilket antal skräntärnor jag i år sett i inlandet.

För obsar på e m och kvällen se nästa sida!

forts.

1973-08-14 forts., och 1973-08-15. (115)

(115) Tisdag 14 aug 1973 var Inga, Lisen, Henrik och jag bjudna till Berith och Christian i Esarp för att äta räkor och se på de bilder (färgdia) och filmer som Berith tagit av HVJ-resan i juni och av Christians iordningställande av den fina gamla motorcykeln, en BSA 500 cc modell 1944. Det var en härlig, molnfri och varm sommareftermiddag när vi kom ut till Esarp omkring kl 1710. Först tittade vi på motorcykeln, en verklig läckerbit. Christian körde ett varv runt kärret med mig på bönpallen. Det var många år sedan jag färdades på motorcykel, och ännu ~~ä~~ mycket längre sedan jag satt på bönpallen.

Vi satt ute och åt räkor och drack vitt vin. Därvid kom 2 småspovar över, jag såg dem och såg tydligt att det var spovar men inte vilken art det var. Men då ropade ett ex "hyhyhyhyhy....". De flög rätt högt mot SV-VSV, och tydliga var det ingen annan vid bordet som hörde lätet, inte heller någon som såg dem för den delen.

Vi hade en härlig, timplång rundvandring över slätten efter maten. Såg då föga märkligheter i fågelväg; av rovfågel bara en tornfalk, och därtill ett par tre medelstora gräsandflockar som flög mot V på mycket måttlig höjd. Efter återkomsten till det trevliga huset i Esarp tittade vi på bilder och filmer. Mycket ~~mycket~~ kul. - Kl c 2120 tackade vi och for via Lund, där Lisen och Henrik avlämnades, till stugan vid Krankesjön. Ankomst dit c 2215. På kvällen ~~skrek~~ skrek kattuggla flera ggr.

0135 Onsdag 15 aug. Kl 0530 fortfarande dimmigt ute, men kl 0555, då jag gick upp i tornet, höll dimman på att lätta, sikten över sjön var god minst 1 km men ej ända till V sidan. I sjön, på sådant håll att djuren lätt kunde bestämmas, låg c 150 gräsänder, 3 bläsänder, en hel del sothöns, många skäggdoppingar, däribland 1 ad med 2 små ungar, inte större än starar. De låg i närmaste klarvatten. En mycket sen kull! Under tiden 0555-0630 kom änder till sjön; alla som sågs kom ungefär från öster och flög in över sjön några hundra meter N om fågeltornet, ett par småflockar dock strax S om fågeltornet. De kom dels i rätt stora flockar på upp till 70 - 90 ex, dels i mindre flockar (5 - 25 ex), dels i enstaka ex ~~eller~~ eller 2-3 i sällskap. De kom med ~~full~~ full fart, och nästan alla landade i närmsta klarvattnet eller dess smala långa vik mot S eller i klarvattnet närmast utanför. Dimman lättade undan för undan, det var kav lugnt, sol och fint, och utmärkt belysning på änderna. Antalet ankommande änder under dessa 35 minuter var c 500 gräsänder, 1 skedand, 1 stjärtand, 5 krickor och 1 snotterand. De fällde förstås till en del fritt synligt på vattnet, men ett par tre hundra lade sig ju ~~så~~ så att de doldes inne i vass eller bakom vasskanter.

Klockan 0615 hände något sensationellt: 11 storskarvar kom på c 150 m höjd från ^{NV} eller VNV över sjön! ! ! Ett ex hade vit buk, ett eller två andra var m l m tydligt blekbruna undertill, alla de övriga var mörka. Hela flocken flög samlad och försvann mot öster, vridande mot söder när de just försvann bakom träden vid fågeltornet. En ytterst sällsynt iakttagelse i inlandet! Vidare sågs

H
grann

(116)

på detta pass 1 knipa flyga över sjön, 1 enkelbeckasin kom förbi, 1 skogssnäppa ropade flera ggr nära i motsolen, ett par tre hägrar sågs, 1 mycket ljus och ~~grön~~ brun kärrhökhanne ad ad jagade över vassen; den var nästan vitgrå på delar av vingarna, hade ljusgrå stjärt och var i ruggning i konturfjädrarna. 1 gjuse kom över sjön och tog byte mycket snabbt, ty när jag återsåg den efter att ha släppt den ett ögonblick, kom den helt nära förbi med en medelstor fisk i klorna. Den flög mot öster ungefär. Vid ett tillfälle sågs 2 skäggdoppingar vara uppe och flyga i sällskap. Sävspurv sågs från tornet, flög rel högt, hördes också. Trädbiplärka, gulärla och sädesärla hörda. Antalet gamla vita knölsvanar, synliga från tornet, var 16 eller 17. Några hade ungar i närheten.

Änder fortsatte att komma österifrån när jag 0630 gick ner från tornet. ~~Änder~~ 0655 - 0715 var jag på nytt uppe i tornet. En del änder kom fortfarande, närmare bestämt c 100 gräsänder, 2 stjärtänder, 1 kricka och 1 snavterand!! Efter 0700 kom praktiskt taget inga ~~ender~~ änder. Jag tittade över sjön och fann då att en del brunänder låg långt ute bland sothöns och skäggdoppingar och sådana fåglar som knappast kan bestämmas ~~ändar~~ från tornet om ~~man~~ inte har tub. Nog sågs 10 - 15 brunänder, troligen flera. Blåmes hel flock ad + juv sedda i björk-topp nära. 1 falk flög i rak kurs bort mot N- NV, verkade kraftfull och stor men man kan lura sig alldeles särskilt lätt på sådant när fågeln aldrig ett ögonblick kommer i bättre vinkel, och jag kan inte utesluta möjligheten att det trots allt var en tornfalk.

X
Antalet simänder i sjön kan nu knappt vara under 1000, med gräsanden som mycket starkt dominerade art. Därefter kommer skedanden, låt vara att jag just denna morgon sett bara 1 ex. Möjligheten att skedänder (och naturligtvis andra änder också) börjat flytta söderut föreligger dock givetvis. Min missfärgade blekt grå gräsand inte sedd med säkerhet idag. - Gröngöling hörd idag, vid ett tillfälle 2 ex på olika håll.

Forts.

1973-08-15 forts.

(117)

Kvällen: vi kom ut till stugan kl 1800 i det underbaraste sommarväder; varmt, molnfritt, lugnt. Lisen och Henrik kom per cykel efter en stund. - Fågel på kvällen:

(117) skäggdopping
smådopping hörd
häger
gräsand allmän
kricka några få
stjärtand c 15, vilket är
mer än förut
skedand c 20 ex sedda
grågås: 4 flög mot Ö på
kvällen
knölsvan som vanligt
brun kärrhök: 1 stor och
kraftig, i motljus, var
säkerligen en hona
fasan hörd
rall ofta hörd

sothöns allmänna som
alltid
skogssnäppa h på kvällen
drillsnäppa hh flitigt
på kvällen
skrattnäs relativt mycket
över sjön, västra delen,
säkert 100 ex
fiskmås ng juv sedda
ringduva s
tornsva enstaka
gröngöling hörd
ladusvala sedd, men alls
ingen stor ansamling
sedd ikväll
hussvala sedd

backsva sedd; många är
kvar vid kolonin
kråka sedd
talgoxe sedd
blåmes "
sädesärla "
stare: stor ansamling
sker fortfarande; de
flesta kom c 1815-1910.
Troligen 20000 (tjugo-
tusen) ex
grönfink sedd
bofink hörd
sävspurv sedd och hörd
pilfink sedd, den häckar
vid husen

Tillägg: (a) idag på morgonen hörde Inga skräntärna

(b) en morgon för ett par dagar sedan såg jag en nötskrika vid stugan.

1973-08-16, torsdag.

Jag var ute i stugan vid Krankesjön hela dagen. Lisen och Henrik också där. Underbar sommar, mycket varmt - nästan i överkant; molnfritt, lugnt. Jag arbetade med excerpt ur dagböckerna för rapport till Naturvårdsverket men hann också med en hel del fågelobsar, dels litet före 0700 och efter 0800, dels omkring 1110 - 1140, dels c 1230 - 1300, dels viss passning 1400-1625, när jag gick ut och plockade 5 1/2 (fem och en halv) liter björnbär.

På kvällen kom Britt-Marie Petersson, Ingas kollega på jobbet. Det är en mycket trevlig och charmerande flicka, söt och alltid vänlig, tillmötesgående och tjänstvillig. Vi fem åt middag. Därefter satt vi och pratade och tittade delvis på fågel. Omkring 1930 kom Andell med en kamrat - de gör värnplikt på Revinge; och c 1945 kom Göran Högstedt, medförande sitt vanliga goda humör samt nattskärran. Vi tände utomhuslamporna, fångade nattflyn och matade skärran med sådana. Den åt friskt. - Fågel, hela dagen:

skäggdopping: $\frac{1}{2}$ säkert 30 ex kunde bestämmas från tornet, därtill låg obestämbare fåglar långt bort i V

häger ofta sedd, flygande eller stående. Exemplar som uppskrändes av havsörnen flög upp med utsträckt hals, vilket jag sett för längesedan i Falsterbo.

gräsand, och allmänt om änder: på morgonen kom en hel del från Ö. Men på morgonen låg alldeles ovanligt litet änder synliga i sjön, bara något hundratal incl. obestämda på långt håll. Kanske örnen visat sig och skrämt dem, kanske andra skäl. Senare på fm och middagen helt ändrat läge: ovanligt mycket änder synliga, och i den utmärkta belysningen kunde änder bestämmas även på my. långt håll. Minst 700 - 800 änder synliga, och efter vad jag såg i vassvikarna i närheten kan totala antalet änder i sjön säkert anges till 1000 - 1200. Gräsand starkt dominerande, säkert 90-95 %. Den ljus silvergrå gräsanden sedd, därtill en annan fågel som var mest normalfärgad men hade vita yttersta handpennor, mycket tydligt synliga i flykten. - Rätt stor och - som vanligt - långvarig aktivitet på kvällen c 1800 - 2030 och ev även senare. Bl a kl 2015 - 2020 flög stora flockar mot Vombs ängar, flygriktning kanske snarast OSO - SO. Jag antar de flyger upp för att äta, men var de äter vet jag inte.

kricka få ex sedda

skedand säkert 20 - 25 ex sedda

stjärtand: flock 8 ex + därtill c 5 - 10 ex, vilket är mer än förut.

bläsand: några hörda och sedda

brunand: flockar sedda på morgonen, nog 25-30 ex inalles

grågås 4 ex i sjön på morgonen, de låg i flock långt ute

knölsvan inalles 26 vita ad sedda samtidigt som högsta siffra, men verkliga antalet är nog c 32-35. Därtill årsungar: jag vet ej siffran, men stora sammanhållande kullar ser man inte.

1973-08-16 forts.

ormvråk sedd flera ggr

sparvhök sedd på avstånd på f m, den flög över V delen av sjön. Jag ser sällan sparvhök här (underförstått: på sommaren. GR). Göran känner till ett häckande par (underförstått: på Revingefältet, hans arbetsområde. GR)

118
havsörn: sedd flera ggr. Kl 1115 kom den från V, kretsande, anfalls av 3 bruna kärrhökar. Lisen och Henrik såg den. Inre armpennor fortfarande korta. Stjärt ej lika tydligt ojämn som förut. - Kl 1300 ungefär kretsade den länge över sjön, delvis mycket svårt attackerad av bruna kärrhökar, upp till 4 ex samtidigt. - På e m och kvällen satt den länge på relativt nära håll i östra delen av sjön, c 500 m N eller MNV om fågeltornet och c 250 m från stranden. Satt länge, flyttade sig till en plats bakom en vass där den var helt eller nästan helt osynlig men där dess sittplats tydligt markerades av 2 ~~flö~~ ilsket slående bruna kärrhökar. Flög slutligen upp härifrån och fortsatte bort över V sjön och försvann

brun kärrhök måste ha förekommit med minst 5 ex i sjön, varav 1 ♂ ad, 1 ♀ ad, någon annan ej årsung fågel samt 2 årsungar. Troligen något ex därutöver. ~~flö~~
Arten sågs ideligen idag.

fiskgjuse mycket ofta sedd, bergsäker juv med ljusa fjäderbräm sedd samt därtill 2 - 3 andra ex; dessas ålder kunde dock ej alltid avgöras. Kl 1720 tog 1 ex en fisk och flög bort mot NO, och kl 1726 tog ett annat ex en fisk och flög ~~flö~~ mot O-OSO. Gjuser sedda ideligen, och flera ggr sågs 3 ex fiska strax efter det att något ex flugit bort med byte. Ofta närhåll. Tar i regel fisk efter kort jakt. Ofta misslyckade slag förstås, men ibland har jag sett en ankommande gjuse ta fisk efter bara någon eller ~~flö~~ några minuter.

lärkfalk ad kom mycket nära över fågeltornet på kvällen

rall ofta hörd

rörhöna flera ggr hörd

sothöna allmän

storspov 1 ex på fårens betesäng när jag plockade björnbär på e m

svartsnäppa: flock på 11 ex flög samlat och lågt mot OSO-SO över sjön på e m!

glutt 1 ex kvällen

gråtrut 1 ad

skrattmåsnågra sedda

skrântärna 1 ad på morgonen, delvis rätt nära. Klar ad, klarröd näbb. Något ojämn i vingarna

ringduva sedd

ladusvala stor ansamling på kvällen

gröngöling sedd och hörd

större hackspett: 1 ex flög förbi tornet på morgonen

mindre hackspett på tomten, hördes ofta på morgonen och sågs av folk i tornet.

Den banktjänsteman från Lund, som är mycket fågelintresserad, var i tornet idag c 0500 - 0900; han fick mindre hackspetten men missade havsörnen. Jag

har träffat honom rätt många ggr men vet tyvärr inte ~~flö~~ hans namn.

talgoxe sedd

entita sedd

svartmes hörd i Silvåkraskogen när jag plockade bär (men brukar ej sommartid förekomma just vid stugan/tornet)

törnskata: minst 3 ex sedda. Ett av dem satt i torr buske ute i vassen och flög ut efter sländor och andra större insekter, dock såg jag inte att den tog de stora Aeshna-arterna

sävsångare 1 ex sett på nära håll i vassen

rörsångare hörd i vassen

lövsångare sedd och hörd

stare samlades som vanligt, många flockar på 500 - 1500 ex, och en flock på säkert 2500 ex. Men jag gjorde inte oavbrutna obsar (och avstår därför från att ange totalsiffra)

steglits hörd vid huset, och Inga såg en flock steglitser vid backsvalekolonin.

1973-08-17, fredag.

119

Ej obsar på morgonen p g av tät morgondimma, som ej lyfte förrän 0734, då vi just körde vägen mellan grustaget och Kvinnevad. Då lyfte dimman, inom 10 sekunder blev det dels blå himmel, dels ökad sikt från 200 meter till över 5 km. Aldrig sett detta så grant (och snabbt). På morgonen i dimman ~~gröngöling~~ gröngöling (sedd eller hörd).

Obsar därför endast på e m efter 1715. 3 + 10 + 4 ljungpipare ungefär mot S. Fiskgjusar ofta sedda, de flög med byte många ggr. Brun kärrhök flera ex sedda, även sågs 1 gråtrut ad, 1 fiskmåls juv; och svartsnäppa kom rakt över på e m. Skrattnåls flock på c 12 ex mot Ö på kvällen; även andra skrattnåsar sedda men i ringa antal. Enkeltbeckasin: 2 sedda flygande över vassen. Lärkfalk sedd nära. Änder: intet märkligt, beteende och antal som vanligt. Tornsvala sedd, backsvala dito. Gulärleflock på kvällen. Kattuggla tjöt på kvällen c 2130. -

Göran Högstedt kom med nattskärren och stora lampan; vi fångade massor av nattflyn till skärren, och jag tog några skalbaggar, några flyn och massor av trichopterer på ljus på kvällen.

Redan innan vi for från Lund på kvällen (eller rättare eftermiddagen) hade det dragit upp höga slöjmoln, men så tunna att solljuset förblev OK. Mycket fin och lugn kväll, ovanligt rik på insekter vid lampan.

Maximi-antal vita knölsvanar sedda samtidigt idag: 25 ex.

Se slut-anmärkning följande dag!

1973-08-18, lördag.

Anteckningar knapphändiga. Endast följande:

fiskgjuse över 3 ex sedda

brun kärrhök minst 4 ex: ♂ ad, ♀ ad, samt juv

lärkfalk 2 ex sedda, flög lågt

ormvråk

änder

ljungpipare 10 + 12

skrântärna 1 ex

skrattnåls 1 ex(!)

- - -

brun kärrhök: 1 juv tog död flytande fisk men släppte den igen

tärna 2 ex, säkert eller nästan säkert var det fisktärna

skrattnåls 3 juv sedda

törnskata 1 sedd

buskskvätta

nötväcka

ladu-]

lärkfalk: 2 ex på kvällen c 1950 - 2000, de jagade svalor men missade. Tog insekter

däremot, det såg jag. Ungefär 1000 ladusvalor sågs. ~~se slut-anmärkning följande dag!~~

ladusvala, c 1000 sedda.

- - -

~~se slut-anmärkning följande dag!~~

(kanske

Vinden stillnade helt ~~se slut-anmärkning följande dag!~~ avses: på kvällen).

Obsar dessa dagar (17 och 18 augusti) ej fullständiga, och bara m l m anmärkningsvärda arter noterade.

S L U T

- 0625 ut från stugan. Väder kav lugnt, god sikt, himmel blå men slöjig runt horisonten och molnig i Ö; därför inget solsken även om solen syns och så småningom blir klarare synlig. - I trädgården 2 starar varav 1 ad 1 juv. 1 brun kärrhök sågs nära, redan innan jag lämnade stugan (och gick upp i tornet). Änder, det var gräsand, kom till sjön från O-SO, de fällde ofta i närmsta klarvatten. Av flock på 15 ankommande som alla fällde där förblev bara 3 synliga, de övriga fällde bakom vass etc. - Sothöns, skäggdopping sedda som vanligt. Mycket fågel på klarvattnet i väster, däremot ej i norr eftersom 2 fiskebåtar ligger där resp. passerar där. Näktergal hh. Backsvalor, men högst ett par tiotal sedda. 1 fiskgjuse över sjön, delvis my. nära, fiskar, missar. 2 brunänder flyger. 1 häger kommer från N, faller. Kråka s h, fasan h. 1 ung rall mycket vackert sedd i den lilla men välmarkerade glänta i vassen, som finns där den gamla förfallna bryggan går ut. Rallen putsar sig, springer, plockar; den har blekt gulaktiga ben, dess kroppssidor är tvärstrimmiga, strupen är ljus, vitaktig. Rörsångare småsjunger, sävsparv h, spillkråka flyger nära förbi, större hackspett h nära, och
- 0650 hörs mindre hackspett. Nu blir det plötsligt solsken. Rallar hörs!
- 0651 c 110 gräsänder rakt över, stort vingbrus, de faller, men högst 20 ex förblir synliga sedan de fällt. 1 gräsand som ligger på vattnet har en nära decimeterstor vit bröstfläck, approximativt formad som en liksidig triangel. Skäggdoppingar h, spillkråka h svagt, trädpipl h, ladusvala s över sjön. Endast 9 vita svanar ses nu (knölsvan! GR). Ringduva kuttrar. Flera sävsparvar hh. Lövsångare s.
- 0701 1 smådopping ligger fritt nära sothöns och 1 skäggdopping på närmsta klarvatten, den lyfter, flyger 30-40 m med benen släpande i vattnet. Mycket fint, det vita ses utmärkt i vingarna. Ett par små andflockar kommer från O-SO, det är 5 + 3 gräsänder + några dito därtill, dessutom 1 kricka i flocken på 5 gräsänder. Mesar h. 7 Passer, säkert pilfink, flyger förbi mot SSV nära. 2 enkelbeckasiner över sjön. Smådoppingen susar iväg ännu ett stycke längs vattnet. Nötväcka s h nära. Blåmes över vassen. Järnsparv hörd. Rall hörs mycket nära nedanför tornet. 1 + 1 hägrar ses. Smådoppingen drillar starkt. Järnsparv s h, den flyger över. - Oro bland fågel västerut i sjön, flock på 15 brunänder uppe, sothöns flyr undan. Men jag ser ingen rovfågel. Bläsand s h på vanliga platsen
- 0713 minst 8 tornsvalor över sjön, de flyger runt på 10-40 m höjd. Gulärta h, sädesärta också h. Intet sträck av småfågel, åtm. intet nämnvärt. Trädpipl och ärlor bara hörda 1-2 ggr vardera inalles. Gräsandflockar på 10-25 ex kommer 3-4 ggr (till sjön från S-SO som vanligt på morgnarna), de störtar ner vilt. Mindre hackspett h på håll, skata h, 2 brunänder d i grann dräkt ligger på sjön. 3 trekvartsvuxna ungsvanar ligger tillsammans på klarvattnet; inga ad ses i närheten. Rörsångare sj, gröngöling h starkt på avstånd. Hes fasan skriker länge.
- 0721 glutt h flera ggr, många ggr, flyger runt, avlägsnar sig till sist mot V, låtet förtonar sakta. - På närmsta klarvatten ses f.n.my. få änder, högst 15 ex, men däri 1 stjärtand, 2 bläsänder och 1 skedand. Bland ladu- och backsvalor, som båda är fåtaliga, ses en hussvala.
- 0734 1 svartsnäppa nära, ses, ropar många ggr, flyger runt, försvinner i söder; 1 storspov samtidigt, ropar, flyger runt över sjön. 1 skäggdopping flyger lågt över sjön
- 0741 3 bläsänder nära. 15 gräsänder kommer, faller med den vanliga våldsamheten, kastar etc. Väder: det blir molnigt av altocumuli, som tättnar till ett sammanhängande täcke över en stor del av himlen. Solskenet mattas starkt. - Talgoxe passerar. Ensam stare mot NO. 11 gräsänder kommer, faller, bara 3 förblir synliga då de fällt. Rödstjärt hörs länge, men alldeles övertygad om arten blev jag inte, tyvärr.
- 0746 24 gräsänder ankommer, faller. Väder nu nästan helt molntäckt, bara litet klart, mest nära solen. Molnens "bulliga" struktur ses tydligt trots att de är grå. - 15 änder kommer, därav 2 stjärtänder (och resten gräs!), alla faller. Glutt h flera ggr, delvis nära, men ses ej, den far bort mot S. Större hackspett h nära. 1 grönbena flyger förbi alldeles nära, ungefär mot S-SSV. - 18 rundflygande pilfinkar över vassen. Enkelbeckasin sedd nära.

1973-08-19 forts. (samt notis från 1973-08-20.)

(121)

Väder: alldeles lugnt, fint, men grått nästan helt och hållet, dock spår av blått h o d, och i SV på långt håll ett par cumuli.

0759-0801 2 skärfläckor från VNV-NV över sjön, de nalkas, höjd c 50 m, de sänker sig, gör ett varv över SO hörnet men finner ingen plats att fälla på, stiger i halvkrets mot V - mot N - mot Ö till över 100 m höjd, försvinner. 20 gräsänder anländer; luften är så stilla att det susande ljudet, när de faller, hörs på 500 m avstånd. Större hackspett i trädgården. Flera tiotal backsvalar flyger runt m l m över tornet, sedan mot kolonin.

0806 trädpiplärka hh. Nu syns 17 vita svanar (knölsvan! GR) på sjön. En liten vind blåser upp. Det klarnar igen. 1 fiskmåsa ad mot V. 1 strandskata ropar, flyger mot VSV i rak kurs, höjd 150 m.

0810 31 gräsänder + 1 skedand + c 170 gräsänder kommer ungefär från O-ONO enligt skiss här: De faller vilt utanför tornet (d v s på närmsta klarvatten. OBS också att den ankommande kursen inte är den vanliga. Här kan det ha rört sig om flyttare. GR).

0816 1 bivrak flyger i långvarig parningsflykt över Silvåkraskogen. Den håller vingarna mycket starkt uppåt och vibrerar dem, se undre skissen härinvid:

4 bruna kärrhökars ses: 1 ♀ ad förföljd av 3 årsungar över vassen på sjöns S sida!

Aldrig sett förut! ♀ och 1 juv möts i flykten, det ser ut som om de "pussades" i luften; möjligen får juv. byte (av ♀). Dessa 2 flyger bort över skogen, de 2 andra juv går ner i vassen. Den silvergrå gräsanden sedd. Några skrätmåsar s

0827 c 15 gräsänder kommer. - 1 fiskgjuse flyger ut över sjön från O-SO, möter annan gjuse, som jag inte sett tidigare; denna flyger österut med liten fisk. Den ankommande gjusen gör ett mycket "halvhjärtat" slag efter fisk och missar, men i nästa försök, bara högst en minut senare, tar den en rätt stor fisk, stiger sedan och reser bort mot OSO-SO.

0837 jag ner från tornet.

Senare på dagen gjorde jag följande iakttagelser:

0930 1 skräntärna, snart borta. Senare: 2 lärkfalkar ofta sedda. Brun kärrhök: minst 3 juv + 1 ♂ ad + 1 ♀ ad och dessutom minst 1 ny ♂ och troligen även 1 ny ♀.

Göran Högstedt kom. Erik Hansen med fru kom. Fam. Gierow kom.

Jag såg: 2 fisk/silvertärnor juv, törnskata, fiskgjuse, väl 600 uppskrämda änder i SO delen av sjön (alltså nära stugan/tornet), de lyfte för liten båt. Göran H såg en snatterand!

1600-1900: jag gick en runda, plockade björnbär med gott resultat, drygt 3 liter. Såg ormvrak, grå flugsnapp, brun kärrhök ny ♂ + 2 högkretsande juv.

Kvällen: skogssnäppa. Cacke Bauer kom på kvällen, deltog i vår måltid.

(Utan tidsuppgift men otvivelaktigt på kvällspromenaden:) jag såg från järnvägsbanken massor av stare i små och stora flockar komma m l m rakt från söder över Silvåkra allé och rakt till nattplatsen. Sådana flockar kan inte ses från vårt hus eller från fågeltornet.

1973-08-20, måndag.

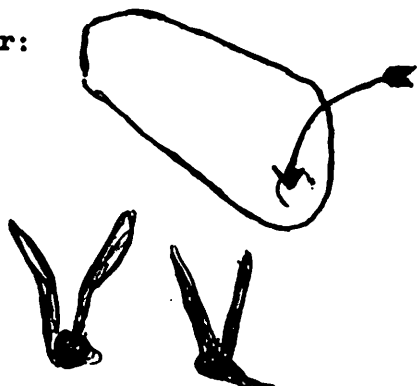
Kort titt från tornet på morgonen gav föga nytt. Massor av änder (läs: gräsänder! GR) kom som vanligt från SO eller kanske ungefär O. - Jag kände mig dålig, följde med in till Lund men höll mig hemma i våningen hela dagen.

(121)

Irna

OBS:

OBS

1973-08-21, tisdag.

På kvällen vid Krankesjön 1 fiskgjuse, minst 3 bruna kärrhökar varav 1 ♂ ad. Änder som vanligt i stort antal, c 200 ex var synliga på närmsta klarvatten. Storar samlades. Kall kväll, blåsig, men vinden lade sig snabbt i skymningen. Mycket klar luft. Solen gick ner klart. Cumuli i upplösning. Emmelins kom på besök i tornet.

Ute i sjön sågs ett "vattenrev", d v s det ser ut att gå en gräns, en linje, i vattnet utan att man kan se någon orsak i form av grund, vegetation eller dylikt. (Men sådant kan förstås finnas ändå, åtminstone ibland). Vid "vattenrevet" drygt 50 måsar. Skissen visar "vattenrevets" ungefärliga läge i sjön (Mycket ungefärligt, eftersom obsarna skedde från tornet som alltid, och perspektivet alltså ej blir idealiskt). - I skymningen kom en flock på 2 gråtrutar ad och 4 havstrutar ad förbi med kurs mot VSV ungefär. Och på kvällen flög 2 svartsnäppor förbi. De höll benen framåtsträckta (d v s från tarsleden förstås); detta förlämnar dem en underlig flygbild, bakänden blir kortare och ej lika spetsig, mera lik en ljungpipare eller dylikt.

1973-08-22, onsdag.

Praktfull klar morgon. Jag ut 0608. Lugnt väder, spegelblank sjö. Jag räknade antalet vita svanar, det blev 26 ex synliga, liksom förut. Mycket litet änder synliga på närhåll, tvärtemot förhållandet tidigare; bara c 20 sedda ~~varav~~ på närhåll, varav 7 bläsänder! Jag räknade totala antalet fåglar på vattnet och fick c 350 varav (som sagt) 26 svanar, vidare skäggdopping skattat ~~25 - 35~~ 25 - 35 ex, änder kanske 50 - 75 ex sedda varav 2 skedänder, dessutom hördes kricka. Sothöns kanske 100 - 150, resten var obestämbara fåglar på långt håll. 1 gråtrut ad, 2 fisk/silvertärnor. 6 brunänder sågs.

Först c 0638-0640 kom änder till sjön från Ö, då kom väl 150 gräsänder; även sågs 2 stjärtänder. Vidare sågs dels en flock på c 27 brunänder rundflyga och fälla - dessa 27 var troligen inte nykomlingar -, dels kom en flock på c 36 brunänder från öster, vilket är anmärkningsvärt. 2 skräntärnor ad rundflygande över sjön, delvis nära. Backsvalor över sjön, allmänna, nog 500 - 1000 ex, de flög spritt, men en koncentration på nog c 300 ex fanns hela tiden över en vassrugge långt ute i sjön. Här fällde de och satt synliga i vasstopparna!! Trädpiplärka h, bofink h, gröngöling h. Spillkråka troligen h på håll. Kall h ett par ggr. Häger 1 sedd, tornsvala också 1 sedd. Dagens första rovfågel kom till synes, en brun kärrhök ♀, mycket blek och uppenbart en ny fågel, d v s en som ej tidigare vistats här. Klockan då 0642.

Kl 0648 visar sig första ~~fiskgjusen~~ fiskgjusen. Andflock på 20 ex kom också, det var bara gräsand. Sävspurv h (lätet det dämpade "djym"). Rörsångare sjöng ett par ggr. Pilfink h, och gulärleflock h kl 0655

Kl 0656 kom på stor höjd från N eller NNO c 30 änder, långt håll men det var säkerligen gräsänder, de fällde i sjön. Spridda gräsandflockar kommer också ungefär från SO över tornet, relativt högt, de faller i sjön, men endast få ex förblir synliga, och nästan inga änder (ses) på klarvattnet N - NV om de stora runda buskarna.

De ~~2~~ 2 skräntärnorna är inne på ett nytt varv; de är ad.

Omkring kl 0630 hördes 1 ~~flyg~~ förbiflygande gluttsnäppa; storspov hördes många ggr c kl 0635, och 2 + 1 enkelbeckasiner sågs över sjön.

Kl 0658 litet gräsänder kom till sjön från Ö, det var 15-20 ex. 2 fiskmåsar ad sågs flyga västerut. Nu 2 fiskgjusar över sjön, och 1 häger likaså

0700-0702 minst 250 änder från O-NO, det är gräsand, några skedänder och 1 bläsand; de kommer högt, faller i sjön men ofta längre ute än vanligt. Vigg ♂♀ rundflyg. Brunänder nu i stor flock på sjön. 2 gjusar ses. Backsvalor kvar, de är dels i flykt, dels sittande i samma vassrugge som förut. 1 brun kärrhök ♂ adad sedd på långt håll. Skräntärnorna kvar. 5 krickor sedda. 1 svarttärna juv alldeles över vattnet, nära, jättest. Fasan h, lövsångare sjöng en gång, 1 kråka sedd, den var vingmärkt av Jon Loman men jag kunde inte se märkets detaljer. -

På kvällen kom Ulla Holmberg med döttrar, och Britt-Marie Petersson kom också. Alla kom in i stugan. Jag var i tornet en del. Jan Elmeliid kom också ett slag.

Rörelser av änder ungefär som vanligt: det var gräsänder, 1 stjärtand, 5 skedänder, därtill hördes bläsand många ggr. Jag såg den silvergrå gräsanden.

Massor av ladusvalor över sjön i skymningen, säkert 2000 ex eller flera. Naturligtvis kan backsvalor ha funnits med (man kan ju aldrig kontrollera samtliga ex),

1973-08-22 forts.

men den stora majoriteten bestod av ladusvala. Alla borta - d v s: de hade fällt i vassen - klockan 1955. 2 bruna / kärnhökar sedda. Gröngöling passerade förbi 2 ggr 1 skrättärna kvar och 1 svarttärna juv kvar, men naturligtvis kan det också ha rört sig om nyanlända ex. Ungefär 10 skrattmåsar sedda, kanske fler. 10 kajor flög mot NNW. En del gulärlor sedda, de torde ha gått ner i vassen. Tämmligen mycket änder flög mot Ö i skymningen.

1973-08-23, torsdag.

Härlig stilla morgon, men rätt kylig. Jag i tornet från 0618. Sikt god. Över V delen av Krankesjön låg dimma, som lyfter. Mycket litet änder synliga i närmsta klarvatten. En hel del backsvalar över sjön, lågt, säkert ett par tre hundra, de flög överallt men var mest koncentrerade till samma vassrugge som igår morse. Blåmes och entita sedda. 1 fiskgjuse över vattnet. Flock c 30 brunänder över sjön, därtill andra ex av brunand sedda. En del gräsänder kom till sjön från sektorn SO-NO, de kastar i flykten som vanligt. Kricka s, lövsångare h, hussvala 1 sedd, tornsvala likaså 1 sedd. häger s h.

0632 1 run kärnhök juv nära; andra bruna kärnhökar sedda på långt håll. Nötskrika h nära.

1 småspov flyger över sjön ungefär enligt skiss, nära, ropar flera ggr:

Bruna kärnhöken juv flyger mot Silvåkra. Samtidigt kommer 1 gjuse från Ö, börjar ryttla nära över vattnet. Nu alltså 2 gjusar här. Den nyanlända gjusen ryttlar ovanligt högt i det lugna vädret.

3 enkelbeckasiner rundflygande.

8 fisk/silvertärnor passerar i rak kurs mot V eller VNW, flyghöjd c 75 m. De ter sig mycket grå på undersidan, (vilket ju indikerar silvertärna, men jag har funnit att detta kännetecken är rätt farligt i fält, inte därför att uppgiften i och för sig skulle vara felaktig (kanske!)), utan därför att belysningen m fl faktorer varierar så starkt vid ~~flera~~ fältobsar). 1 kaja mot SSO + ännu 1 dito.

1 kråka faller nära. Rall h. 19 svanar ad ses nu. Sikt utmärkt. 1 häger kommer från NO, och 2 - 3 andra hägrar ses. 1 hussvala s och 1 ladusvala likaså. Svarttärnan ses mycket långt ute över sjön, den gör mjuka kast ner mot vattenytan. Jag kan inte avgöra om detta ex är en juv eller en ad hib.

0650 nu ses 22 vita svanar. Skäggdopping med relativt små ungar sedd igen. En gjuse flyger runt länge, den får intet byte. Sadesärila h. Ett par tiotal änder kommer till sjön; en flock faller långt bort i väster. Okänt låte hörs, kanske är det entita??? En flock bestående av 1 gräsand, 1 bläsand och 1 stjärtand kommer till sjön! Ytterl. några gräsänder samt 1 stjärtand kommer. Gulärila h. Nu ses 23 vita svanar.

0700 jag ner från tornet. Skata s, grå flugsnappare s, talgoxar s. -

c 0725-0730 kom mycket änder, gräsänder, det var hundratals ex.

På vägen in till Lund sågs kajor, råkor, starar, vipor, och fiskmåsar följde efter en harv. Vid Östra Torn vipflock med flera ljungpipare i flocken.

På e m kl 1340 for jag ut med Göran Högstedt till Barsebäckshamn för inventering. Här sågs havstrut 1 ad + 1 juv, skrattmåsar c 10 ex, fisk/silvertärna 2 ex varav 1 ad och 1 juv, ejder 2 mörka ex, stare 3 ex på tången varav det ena med vit övergump. Hussvala s, skata 1, ringduva 3, ladusvala s. Knölsvan 2 ad och 4 juv.

Vi fortsatte till Sjöbobadet. Här hussvalor, och vi såg 1 buskskvätta som tagit en noctuidlarv. 2 kornsparvar jättefint, de satt i bredbladig ört (betplanta tror jag) i kanten på åkerfält. Mycket buskskvättor på tången, stare, gulärila, sadesärila, hämpling, 2 gluttonäppor, 1 drillsnäppa, 1 tornfalk, 1 + 2 gravänder juv, ett fåtal skrattmåsar, havstrut, 1 råka, en flock på c 20 kråkor och 20 kajor, 50 knölsvanar, 17 storskarvar sittande och 1 flygande, gräsand tämligen få; ejder ~~flera~~ tämligen mycket, skattat 100 ex.

Vi fortsatte c 700 meter. Vipor. Mycket gräsänder, flera hundra; en del småänder, 50 svanar, 1 strandskata, 2 gluttonar, 1 + 1 storsparvar. Mycket gråtrut, antal i storleksordningen 100 ex, flera havstrutar, en vipflock, starflockar, hussvala, ladusvala. Vi snabbinventerar vidare uppåt mot Saxån; det är oerhört med

1973-08-23 forts.

fågel hela vägen, säkert 800 - 1000 svanar och 2000 - 3000 änder, mycket mås och vadare. 1 + 1 tornfalk, tämligen mycket ladusvala. 4 hägrar, rödbena sedd. Flera kilometers sträcka ej studier, vi for nu direkt till området söder om reservatet, vi tar till vänster längs motorvägen Obsar skedde här c 1420-1515.. Här sågs/hördes: backsvala 1, ängsbiplärka h, trädpiplärka h, ringduva 2 s, brun kärrhök 1 juv på nära håll, gräsand 200 ex + flera på avstånd, sothöns 400 + långsträckt flock ute i havet, häger minst 5 ex, svan (=knölsvan) på avstånd i norr över 1000 ex men bara få ex nära vår obs-plats. Buskskvätta var mycket allmän. Sävspurv 3-4 ad + 1 ex med mat i näbben. Göran hörde sävsparvungar, och vi båda såg en knappt vuxen unge. Törnsångare 1 s, brushane 2, gluttsnäppa några få, enkelbeckasin 3 + 2 uppskrämda. Mås och trut på avstånd. Kricka 5 ex, gräsänder sågs här och där men var skygga. Strand med Scirpus och Aster, äng med massor av åkertistel. Vipa 2, myrspov 1 ex. Ytterligare 6 gluttar, 1 ängsbiplärka, 1 beckasin. Tornfalk, kråka. Brun kärrhök juv återsågs.

Från kl 1530 studerade vi fågellivet i reservatet norr om ån. Här artlista i den tidsföljd vi såg arterna/individerna:

sånglärka hhs
ängsbiplärka flera
brushane 2
kricka 5 + my flera
gräsand
brun kärrhök juv
kråka 1
tornfalk 1

turkduva 1 sedd av
Göran, flög utanför reservatet
brushane 7 varav 3 ♀♀
glutt 4
drillsnäppa 1
stare 10
gräsand allmän
gråtrut
kricka 1 + 6 till

knölsvan 60 men
utanför reservatet
ljungpipare 3
brushane 11 nya varav 6 ♀♀
enkelbeckasin 1
skrattnås 100
gråtrut
kricka flera ex

drillsnäppa flera
kustsnäppa 1 juv,
sedd jättefint

stare 25
gulärta några
ljungpipare 1 juv
kustsnäppa 1 ad, röd
gräsand 200
bläsand 15
stjärtand 2
kricka över 20

glutt 15
strandskata 1
svartsnäppa 2,
se nedan!
gravand 1 juv
sothöns några
kärrsnäppa 5
sothöns drygt 50
svartsnäppa 2 ex
till

grönben 1
brushane 40
brun kärrhök 2 juv
tornfalk 1
häger 4 + 1 + 1
gräsand: ytterl
250 ex lyfte
drillsnäppa 1

gravand 2 juv
kustsnäppa 1 juv
ljungpipare 1 juv
sävspurv 1 h
fisk/silvertärna 1
rödbena 1
grönben 1
brushanar
bläsand 5 ♂♂ ad
och 7 andra ex

brun kärrhök ♀ i
ruggning, den
skrämmar upp
bl a 200 skrattnås,
bläsänder
etc

enkelbeckasin 4
svartsnäppa # flera
glutt massor (!!)
strandskata 3

sothöns 70 till
skogsduva 1
häger ännu 1
gräsand massor
kärrsnäppa 1
bläsänder flera
kärrsnäppa 1 juv
bläsand 16 varav
4 ♂♂ ad
storskarv 1
bläsand 3 varav
2 ♂♂ ad
bläsand 3 till,
därav ingen ♂ ad

glutt 15
gräsand massor, summa nu 900-1000
skrattnås: gamla fåglar
ljungpipare 4 ad
enkelbeckasin 3
kråka 4
brun kärrhök 1 ♀, är ej samma som
förut, kör upp änder (på avstånd)
svan (=knölsvan) flera 100 i söder
sothöns 100. Änder, måsar.
sånglärkor flera
gulärlor
grönben 1
brushane massor (!!)
enkelbeckasin massor (!!)
änder flyger i stora ~~stora~~ flockar
inåt landet nere i söder
brushane nog 100 ex inalles
trut 1 juv
skrattnås täml. mycket, högst 50 dock.

Rundan klar 1725. OBS den utomordentliga rikedom på fågel!!!

Tillägg: stora mängder fjädrar av knölsvan, både kropps fjädrar och vingpennor, låg i strandkanten och visade dels att svanarna vistats länge på platsen, dels att de ruggat därstädes. (Borde kanske hellre hetat: ... att de vistats åtminstone någon tid på platsen. Och ruggningen behöver ju inte vara avslutad än! GR vid renskrivningen 1982-06-10).

Rättelse: På föregående sida skall det heta: vi ankom till Barsebäckshamn klockan 1340.

SLUT

1973-08-24, fredag.

Jag åkte buss ut till Silvåkra, an-komst dit c 1820. Inga hade semester för att klippa gräset vid stugan med motorgräsklippare, lånad från Stensoffa.

Härlig kväll. Andell kom, han gör värnplikten på Revinge f.n.

Intet märkligt i fågelväg på kvällen, utom en sak: stararna ökar i antal. Vi observerade ankomsten till nattkvarteret, och det kom enorma flockar från V och NV; och säkerligen, eller åtminstone sannolikt, kom det flockar även från andra håll, vilket vi dock ej kunde se lika bra. Ibland sågs flockar i fjärran över sjöns V ände, stora flockar som rökade i skyn. Flera flockar innehöll vardera flera tusen ex. En gång sågs fem flockar samtidigt nalkas från ~~V~~ V - NV, varav två var på skattningsvis 500 ex vardera, två andra på över 1000 ex vardera, och en på säkert 3000.

Ännu kl 1920 kom en mycket stor flock. Totala antalet nattande starar skattat till 30000 (trettiotusen) ex. De sitter fortfarande i buskarna i vassen väster om kanal-mynningen (avser kanalen från Silvåkrakärret).

Därutöver allt det vanliga; gjusar, kärrhökar, lärkfalk, änder etc.

- 0555 ut från stugan. Större strandpip hörd, glutt hörd, några fiskmåsar juv kretsar över sjön, 1 svarttärna ses över vattnet. Väder: kylig, klar och molnfri morgon, alldeles lugn; utmärkt sikt
- 0603 obsar börjar från tornet. Några gräsänder anländer. 1 grågås flyger mot V högt över sjön. Backsvalor: säkert 1500 ex över sjön, koncentrerade över två områden, nämligen (a) samma vassrugge som härommorgonen, och (b) viss yta på vattnet i sjöns NO del. Rall hörd, sothöna allmän, skäggdopping många ex, knölsvan sedd, 1 brun kärrhök juv också sedd. Änder my. få synliga. Ladusvalor i måttligt antal sedda, hussvala hörd, gulärla hörd, trädpiplärka hörd, koltrast hörd, sävsparv hörd. Knölsvan först 19, sedan 20 synliga! Sävsångare och/eller rörsångare sedda och hörda, troligen båda arterna klara. Backsvalorna höjer sig, är nu c 2000 ex!
- 0619 glutt h. 1 kärrsnäppa ad stående på flytande vegetation (My ovanlig rastplats!) 3 hägrar från Ö, skrävar, faller. Pilfink h vid tornet, fasan h, 1 tornsvala sedd, större hackspett h. Kaja h, 2 ex ses flyga högt uppe. 1 fiskgjuse över sjöns V del
- 0628 31 + 15 brunänder i rasande fart från Ö, faller långt borta. Svarttärnan sedd, det är en juv. Ännu 1 fiskgjuse, kommer från Ö. Enkelbeckasin h, senare sågs 2 ex. Ena gjusen har tagit stor fisk, flyger täml. högt in över Silvåkraskogen. Rödhake knäpper, kråka ~~h~~ hörd. Stora flockar änder, säkert är det gräsand, ~~h~~ kommer från V-VSV och faller i sjöns V del, antal ex troligen minst ~~1000~~ 150, kanske 200.
- 0642 1 skröntärna över sjöns N del, ses länge, är troligen ad. Däruppe ses 2 smärre tärnor, art oklar. Rörsångare sj. 1 brun/ kärrhök juv passerar nära. Jag räknar fågel som ligger på vattnet och får c 600 ex, varav 20 svanar ad och några juv, vidare nog c 350 sothöns, c 40 dykänder (i realiteten säkert brunand), kanske 30 gräsänder och 20 spridda skäggdoppingar; resten ligger långt bort i V och är obestämbar eller åtm. osäker till arten. - Backsvalorna nu åter lågt över de favoriserade ruggarna. 1 fiskgjuse kvar. Sävsångare s. Kustpipare troligen hörd på my. långt håll. - Lövsångare s h, blåmes s h, talgoxe h, rörsångare s h. Skröntärnan kommer nära, är ad. Gjusen också nära. Ungefär 25 gräsänder kommer. 1 rall ad ses i "lilla öppningen" (d v s den lilla men konstanta öppningen i vassen nära stranden och nära basen för den helt förfallna bryggan som går ut genom vassen till närmsta klarvatten). Grönbena h nära. Näktergal hh
- 0701 2 knölsvanor kommer högt, c 250 m höjd, kurs mot V men gör väldig runda, svänger, faller ~~h~~ bland de "barnlösa" ute på klarvattnet. - Tre okända besökare i tornet. Jag visar dem på skröntärnan. Rall h igen. Koltrast ♂ sedd. Oklart småfågelläte hört, möjligen var det trädkryp. 0709 3 bivråkar ad kretsar 200 m högt över sjön, reser mot SV!!! Trädpipl h h, fasan h, 1 ringduva s. Nu är 29 vita svanar synliga på sjön (OBS: knölsvan; detta ansågs vid denna tid självklart. GR vid renskrivningen 1982-09-13). Sadesärla h, och flera backsvalor och 2 tornsvalor s rundflygande nära tornet. 0723 4 grågäss kommer från O-ONO, glider spikrakt, faller i sjöns NV del. Ett par tiotal gräsänder kommer också. 1 gjuse kommer från S ut över sjöns SÖ hörn. Annan gjuse ses samtidigt komma från NO ut över sjön, på långt håll uppåt kvarnen (=Ellakvarn). Brun kärrhök ♀ ad skrämmer upp 8 krickor. Glutt h. 0727 järnsparv h h. Nu ses 3 gjusar över sjön 0730 jag ner från tornet. - - - - -
- 0800-0950 Därefter delvis obsar 0800-0950, varvid steglits flög över, gröngöling hördes, 1 bivråk gick t. ~~h~~ högt mot SV, storspov hördes och skröntärna hördes mycket nära.
- 0950-1330 gick jag till "hemliga lokalen" och plockade björnbär, fick c 3,5 liter. (Denna lokal inne i uppväxande bestånd av ungtallar i hitre kanten av Silvåkraskogen. Funnen av mig av en slump. Jag hade inte väntat att björnbär skulle växa i stora bestånd i så tät ungskog, men detta beståndet var mycket kraftigt (rikbärande och), samtidigt som det inte hade upptäckts av andra. Bara ett eller kanske två år senare var det emellertid slut, rimligen eftersom skogen då blivit alltför tät och skuggig. GR vid renskrivn. 1982-09-13). Jag tittade en del på fågel nu också, såg brun kärrhök ♂ ad fälla i 2,5 - 3 m högt träd nära toppen. Mycket sällsynt obs. Vittne C A Bauer med fästmö, vilka jag ~~h~~ mötte när jag vandrade hem med björnbären). Vidare sågs brun kärrhök ~~h~~ ♀ ad och flera juv, summa nog 5-6 ex. Se även nedan! C A och jag såg

härvid också 1 kretsande vråk; jag tror på ormvråk juv p g av vingform och stjärtform: stjärt med rätt skarpa bakhörn även då den hölls utbredd och hade rundad ytterkontur; men C A trodde på bivråk p g av att huvudet såg litet ut. - Vidare sågs ånyo steglits, flög över. Trädpipl sedd och/eller hörd, svartmes hh, kungsfågel h; törnskata sedd, det var 2 juv. Svartsnäppa h, gulärla s h, en del ladusvalor s, storspov h flera ggr. Ringduva.

1330
-1515

127
 Hem till stugan 1330, därefter obsar delvis även 1330-1515, då vi måste åka till Lund. Praktfullt väder som hela dagen, jättekärligt, måttlig cumulusbildning, men starkare nu än före kl 1330. 5 vråkar på vansinnigt avstånd i SV, jättehöjd, knappt urskiljbara. - 11 måsar kretsade på jättehöjd, flög sedan mot SV. Spridda andra måsar också sedda. 1 obest. rovfågel på jättehöjd mot SV-VSV. 1 obest. falk faller (=sänker sig) över sjön. 1 tornfalk flög mot N över sjön. 1 ormvråk mot S, höjd bara 200 m.

7 tranor kretsade i tämligen litet cumulusmoln, i dess trasiga underkant, troligen på 1500-2000 m höjd, gled sedan som liten fin linje (se skissen!) mot SSO, observera kursen!

Lärkfalk sågs lågt över sjön, den oroade tre tärnor, säkerligen fisk/silvertärnor och troligen juv, men dessa visade ringa respekt, en av dem anföll falken (d v s slog efter den närgånget i luften).

Ett gäng på 4 unga trevliga danskar i tornet, jag visade dem tranorna och talade med dem om skräntärnan (och dess uppträdande vid sjön); därvid visade sig en skräntärna ad över sjön; alla såg den.

Änder oroliga, troligen på grund av ~~måsar~~ folk: säkert 300 ex lyfte på (rätt) nära håll i SÖ hörnet, därav minst 10 stjärtänder, kanske mycket flera, och minst 10 skedänder men troligen flera. Resten var gräsand förutom några få brunänder som dock knappast legat i sjöns SO hörn. - Starflockar, kråka och trädpiplärka sedda, och gjuse sedd flera ggr över sjön, dock nu bara 1 ex.

Tillägg: (a) de gjusar som setts bra idag - det har varit minst 2 eller 3 ex - har inte varit juv.

(b) den silvergrå gräsanden sedd flygande i stor gräsandflock när änderna var oroliga.

S L U T

1973-08-26, söndag.

Eftersom vi var hos Kerstin Madding på lördagskvällen bodde vi i staden på natten. Körde ut till Krankesjöstugan c kl 1025. Märligt väder: sol, my. svag vind, cumuli, my. klar sikt. Ett par timmar på middagen ökade molnigheten av altocumulus etc så starkt att det tedde sig mest mulet, men kl 1330-1400 åter uppklärande, och eftermidd. och kvällen var det strålande väder igen. - Jag tittade på fågel, delvis från tornet, 1050-1330. Därvid kom Sören Svensson, fick kaffe. Sedan delvis fågelobsar c 1350-1450 när vi plockade björnbär, och därefter rätt noggrann passning, dock med små luckor, fram till c 1715. Efter middag ånyo noggrann passning c 1745-1945. En hel del märkliga ting sedda, särskilt stararnas kvällssamling. Jämför fredagskvällen! Även en del annat märkligt, t ex det oväntat kläna högsträcket. - Arter sedda idag:

128
lom 1 ex mot V, art obestämbar
skäggdopping
häger några
grågåsa 4
knölsvan 22 ad synliga, som vanligt
gräsand ej mycket på f m, men 300 synliga på e m, och när de bröt upp blev det nog c 1000. Se nedan skedand.
kricka några få
stjärtand några få
skedand säkert ett par tiotal sedda. -
Stora massor änder flög mot V på kvällen (rimligen gräsand, men ej uttryckligen angivet)
brunand 40-50 ex sedda
fiskgjuse ideligen sedd, sågs ta byte 5-6 gånger. ~~SAKSAMT~~ Sågs my. fint. Närmare om hur en fisk togs, med skisser etc, se efter artlistan.
(bivråk: ingen säker obs, underligt nog. Kanske 1-2 vråkar var bivråk)
sparvhök: 2 kretsande ex kl 1555, och kl 1910 sågs 1 ex ta byte, som antagligen var en stare
ormvråk: 1 ruggande och 2 icke ruggande ex sågs, var aktiva mest 1600-1630
brun kärrhök: ♂ adad, ♀ ad och 1 juv sågs och samtidigt därmed 3 andra ex på håll; senare sågs 2 ruggande ♀♀ samtidigt, båda dessa var nästan säkert nya ex, d v s sådana som ej setts förut. Summa därför minst 8 ex
lärkfalk 4 ex sedda samtidigt, 1 jagade sländor, 1 jagade fågel, 1 flög sakta sökande på kvällen. Se även (fiskmåsa!)
fasan hörd
rall ofta hörd
sothöna nog c 500 ex på vattnet, men ej mera.
trana förgäves eftersökt trots intensivt letande hela dagen, men kl 1710 blev det äntligen resultat: 48 kretsande ex över Vombs ängar, där de torde ha fällt. Senare, c 1815, kom 19 ex till västerifrån, flög rakt över.
ljungpipare: flock 8 ex varav 7 juv och 1 ad, passerade förbi mot SV eller VSV, tämligen högt
enkelbeckasin sedd

128
obestämda vadare, kanske brushane, sedda några ggr, som ofta sker här (ingen spov, ingen glutt!!)
tärna, 1 juv, fisk/silver, sedd
skrattnås c 10-15 ex sedda
fiskmåsa några juv sedda. 1 lärkfalk slog aggressivt efter en fiskmåsa juv; (jag tror mig aldrig ha sett något sådant tidigare)
gråtrut 2 ad sedda
ringduva sedd
tornsvala 1 + 1
gröngöling hörd upprepade ggr + 2 sedda
spillkråka 1 sedd
mindre hackspett hörd på f m
backsvala litet
ladusvala nog 20000 (tjugotusen) samlades på kvällen, det var en vansinnig flock över V och N delarna av sjön. Ännu kl 1920-1935 var den uppe, delvis högt, delvis lågt
hussvala få ex sedda, 1 död juv funnen på järnvägsvallen
törnskata 1 + 1 juv
trädpiplärka hh
gulärta sh
sädesärta sh
rörsångare h
lövsångare sh
törnsångare troligen sedd
blåmes
entita
rödhake h
nötväcka s
sävspurv sh
bofink sh
hämpling sh
stare: platsbyte. Flockar kom m l m som vanligt men fällde 300-400 m norr om första platsen, i vass. Nog 25000 (tjugofemtusen) ex. Flera tusen var (därutöver) kvar, drog i en flock mot V. Dessa och/eller en annan flock fällde på sista platsen. Egenomligt. Orsaker oklara.
kråka sedd och hörd.

Kommentarer m m: se nästa sida

Kommentarer m m till artlistan:

lommen obestämbar till arten, kom rakt över mot V-VNV kl c 1215, när Sören var hos oss. Syntes utmärkt 1 km, men den flög högt och sågs mest bakifrån-nedifrån

hägrar: flera sedda ~~mm~~ som vanligt

Änder talrika på e m och kvällen. Hundratals flög på kvällen ^(även) mot V från sjön, säkert 350-400 sedda, en gång 200 samtidigt. Verkliga antalet rimligen mycket större.

grågås: ~~mm~~ 4 låg i sjön

svan (=knölsvan) som vanligt

sångsvan: Sören meddelade att paret ^(som) häckar vid Fredrikslund (gård V om sjön) hade 7 ägg och att bara ett av dessa förblev okläckt. Däremot var det bara 3 ungar kvar 2-3 dygn efter kläckningen. Senare: jag blev inte klar över resultatet, men jag tror att det blev ytterligare förlust av ungar.

Fiskgjuse: jag såg en gång hur en gjuse ändrade grepp på den fisk den fångat. Det gick till som skisserna visar. Först hölls fisken som skissen till vänster, sedan släppte gjusen (eller tappade ofrivilligt??) med ena foten, slutligen blev greppet som skissen till höger:

Rovfågelsträck: underligt att inte en

enda säker bivrak sågs denna

dag. Ornvrak bara få ex, och

sparvhök 2 vilket var roligt.

Lärkfalkar mycket i farten,

4 sedda samtidigt på middagen,

och sedan sågs 1 ex anfälla

fiskmåls juv! På kvällen skräm-

des de väldiga svalflockarna upp.

Vipa: flock på c 20 ex över sjön sedd någon av dessa dagar. En del obestämda vidare sedda flyttande förbi, ibland högt, ibland my. lågt. Ibland enstaka, ibland i flockar. I regel ej noterade om ej bestämda.

skrattnås: ~~mm~~ bara litet i sjön idag.

svalor: idag sträckte mycket ladusvalor över sjön, många hundra sedda. - Beträffande den väldiga kvällsansamlingen vet jag inte vilken art som dominerade, men högst troligt var det ladusvala. [Jämför nästa morgon, med 99 - 100 % backsvala, men då bara 2000 - 3000 ex som totalsiffra. (Och jämför även nästa kväll etc. GR vid renskrivningen 1982-09-22).

rörsångare sjöng litet

småfågelsträck av trädpiplärka och gulärta svagt eller noll på dagen

stare lägger om vanor just nu. Flög ej, eller ej direkt, eller ej slutgiltigt, till föregående nattplats utan vek av mot N och föllde 300 m norrut, i östra vassen, d v s den vass som växer vid Ö stranden, utan öppet vatten mellan vassen och stranden.

Diverse tillägg:

- (a) den 25 augusti sågs 1 skogsduva
- (b) tranflocken på 48 ex idag 26 augusti kl 1710 ropade när den kretsade över Vombs ängar
- (c) måndag 27 augusti sågs vid Arendala golfbana en uppskrämd flock på c 75 vipor och 120 ljungpipare. Och vid den gamla stork-gården Revingeby 8 sågs 1 sparvhök skrämna upp vipor och starflockar. Över 20 råkor sågs också, och nära Kvinnevad flera skator. Dessa obsar 27 aug. måste ha gjorts på utresan från Lund, se följande protokoll.

1973-08-27, måndag.

(130)

Kvällsobsar från tornet vid Krankesjön 1705-1730 och 1800-1930. Perfekt väder, lugnt, klart, utmärkt sikt, relativt varmt.

Första obs-perioden: 1 gjuse fiskade men missade länge. Ett par tre bruna kärrhökar juv sågs, delvis nära. Inga andra rovfåglar, inga tärnor eller måsar. Ungefär 300 änder synliga i närmsta klarvatten; flockar bröt upp och flög mot Vombsjön (m 1 m däribland en flock på 7 stjärtänder och en annan på exakt 15 skedänder. Gräsand dominerade stort. Mycket änder kvar. Uppbrott fortsatte när vi åt 1730-1800, och stora mängder var kvar efter 1800: se härnadan. - Flock på 16 steglitsor flög mot NO-NNO. 4 tranor kom lågt från NNV, rakt mot mig; när de passerade över närmsta klarvattnet, lyfte sothönsen och sprattlade in mot närmaste vasskant. Änderna däremot lyfte inte, de sträckte bara på halsarna. Alla 4 tranorna var ad. De kom 30 m över tornet! - Gröngöling flög förbi, hämplingar s h, en del svalor flög förbi, allra mest ladu. Backsvala litet, först 4-5 ex mot kolonin, senare högst c 15-20 sedda. Se även nedan. - Gulärlor s h, sädesärla dito, 1 brushane flyger förbi mot SO, drillsnäppa h. Ljungpipare h, flock ses, minst 12 ex flög mot S, de kom öster om tornet och bakom de höga björkarna; flocken kan ha varit större.

Andra obs-perioden: 1 glutt hh länge; några enkelbeckasiner sedda, delvis my. nära, det var 1 + 1 + 3 ex. - Stararna började komma kl 1815, men först 1825 tog det fart. Flockarna kom från olika håll, men idag my. få över sjön från VNV-V.

Från vilken riktning de än kom, flög de nästan alltid till det område där de suttit igårkväll, men de fällde inte där utan böjde av tvärt, ibland direkt, ibland efter rundflygningar.

och flög in mot SO precis N om tornet. De flög till betesmarken hitom Silvåkra by, det såg jag - dock inte från tornet, det går inte, utan från marken. Se skissen!

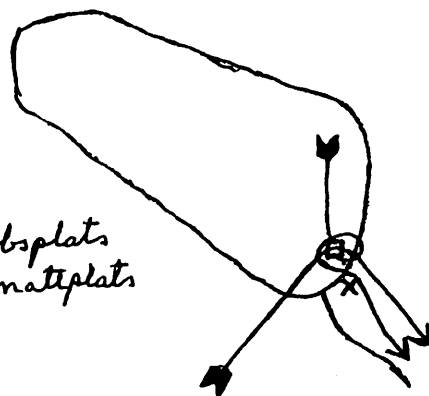
Det blev långvariga rundflygningar i en del fall och my. mer splittrade flockar än förut: glesa förband farande åt olika håll, flockar som irrade omkring och slöt ihop igen, etc etc. Det var my. svårt eller

rättare omöjligt att säga hur många som kom, helt enkelt eftersom de försvann igen mot SO, samtidigt som en del rundflög, flockar splittrades, etc. Jag hade intrycket att det inte hade kommit mer än kanske c 10000 (tiotusen) ex när klockan var 1850-1855. Strax därpå, kl 1858, kom några tusen ex, men ej mer, från SO och fällde i alarna innanför nattplatsen. Stort liv. Ett par ggr lyfte de. Omkring kl 1908 kom säkert 5000 ex till från SO, och anslöt till de redan komna; en del rundflygningar förekom. Kl 1915 kom en jätteflock från SO, det var nog 7000 ex, alla fällde i alarna. En brun kärrhök försökte ta byte, anföll men fick intet. Omkr kl 1923 lyfte hela jätteflocken, det var säkert 20000 men troligen inte så mycket som 30000, och nu fällde alla i vassen efter täta svängar. Mycket grant. Man undrar varför de byter nattplats såhär.

Svalor: ikväll följde jag noga svalornas beteende. Jag fick klarhet i att det ikväll var ladusvalor som dominerade mycket starkt, antagligen till 95-98 % av totalantalet. Redan igår trodde jag på stark dominans av ladusvalor, och högst sannolikt var detta riktigt. - Ladusvalorna flög över sjön, vissa alldeles över vattnet, andra högre, nära tornet, andra högt uppe. Många kom nära, många lockade, det var nästan bara ladu, ad + juv. - Kvällen var alldeles molnfri och stilla, svalorna ökade i antal raskt. Kl 1915 var de säkert 5000 - 8000, kanske fler, de flög mest högt och koncentrerade sig starkt långt bort i väster, mot västra delen av sjön - f d almen - ner över Silvåkraskogen. Studerades länge, blev delvis svåra att se även i kikare. En lärkfalk gjorde jakt på dem, men jag såg ej resultatet. - Kl 1930 var svalorna inte synliga längre. Jag vet ej om de fällt i vassarna i sjöns V ände; troligen hade det, i varje fall fällde de inte i SO hörnet eller vid Ö sidan eller överhuvudtaget i vassarna på rimligt håll från tornet.

Änder: bröt upp i flera omgångar, ofta med 15-20 minuters mellanrum, och flög mot Vombsjön. Jag såg en flock på 23 stjärtänder flyga bort, sedan några krickor, sedan 116 gräsänder och en kricka, därefter några flockar på 10 + c 10 + 5 gräsänder + ytterl. några smärre sådana flockar, sedan 125 gräsänder, etc. Mycket grant.

8 grågäss låg i vattnet långt bortåt f d almen. Brunand några sedda. Hägrar, 1 fiskmåsjuv, de vanliga fåglarna i vattnet etc sedda. Sothöns låg långt ute i stora flottiljer.

X = obsplats
O = nattplats

FORTS

1973-08-27 forts.

(131)

Knölsvan 22 ad sedda samtidigt. 2 bruna kärrhökar juv lekte, en släppte eller tappade ett byte, som sedan ingen unde ta upp. Det föll tyvärr bakom stora "starbusken". Antagligen hamnade det i vattnet eller dolt i vassen.

- - - - -

Görgen Göransson med fru och späd dotter kom på kvällen. De fick kaffe. Rall hördes, sävsparv s, rörsångare h flera sångstumpar, törnskata s, mesar sedda, särskilt blåmes.

Mycket fin kväll. Så länge solen var uppe, såg jag en väldig rikedom av diptera svärmande över vassen, även tämligen högt upp på grund av det stilla vädret. Men i mörkret ungefär kl 2015-2050 kom på vår lampa på hörnet av huset (alltså en utelampa: GR) endast ett mycket måttligt antal Noctuider och påfallande få diptera, nästan inga, i motsats till igårkväll, då det var tjockt av diptera.

S L U T

1973-08-30.

(132)

Start från Lund 0925 med Göran Högstedt, ankomst Krageholm 1035. For via Ilstorp. Ö om Ellestasjön 1 glada juv kretsande, den skrämde upp 450 måsar varav c 250 fisk- och c 200 skratt. Sedan sågs ladusvala, en hämplingflock på c 40 ex med 1-2 grönfinkar däri; en grönfink ad sedd. Tornfalk ♂ ad ruggande. Skata, kaja, sädesärla. Ytterl. 250 måsar.

Vid sjöns SO hörn c 1038: sävsparv hörd flera ggr, 1 gråtrut flygande. Folk fanns i närheten (vid sjön eller på sjön), men på sjön sågs 1 gräsand, 3-4 sot-höns, 1 skäggdopping. Sävsångare h, grönfink h, blåmes h. 1 glada ad kretsande, den ruggade i yttre handpennorna. 1 törnskata s, 2 sävsparvar s; hämpling hh, lät höra "vemodig ton". Rödöstjært h, sävsparv hh. Ladusvala. Som vanligt i denna biotop massor av småfågel, 1 + 1 törnskator juv, grönfink, hämpling, koltrast s h, gärdsmyg h, järnsparv h, backsvala 2 s, trädpiplärka h. Väldigt mycket småfågel, speciellt hämpling, som vanligt. - Kanin sedd.

1 häger s, ruggade i vingspetsen enligt skiss:

Väder: helt mulet, grått, milt, solen syns oskarpt; disig luft. - Skata h, bofink ♂ s, 1 fiskgjuse kretsande över sjön.

4 obestämda pipare flög högt mot V, det var troligen ljungpipare. 1 obestämd rovfågel kretsande. 1 entita. -

Vi träffade Kalle Nilsson (=gamle jägaren på Krageholm); i hans sällskap var fiskaren, vars namn jag ännu inte vet säkert. - Vi såg vidare: taltrast 1, ringduva 2, brun kärrhök juv på fältet Ö om sjön, 1 skrattmåss överflygande. Flera sädesärlor.

Jägaren (han stavar sitt namn Carl Nilsson) rapporterade: förra året, alltså år 1972, drunknade 1 skarv (i fisknät) i Ellestasjön, och i år, 1973, 1 skarv i Krageholmssjön. Vidare hade han nu nyligen sett 1 havsörn med blek rygg vid Ellestasjön. - Unga hämplingar hh, entita h, sittande trädpiplärka s.

Härmsångare (=Mippolais, även kallad gulsångare och i gamla dagar bastardnäktergal) hördes många ggr, Göran som är mycket fin på småfågelläten upptäckte det; lätet var ett surrande bzz eller ett nasalt k'zzzä. Enligt Göran var det ungar eller rättare ungfåglar som tiggde mat. Kort därefter såg vi härmsångare mycket bra, flera ex sågs bli matade, det var ungfåglar vars stjärt ännu ej var utvuxen. Eftersom det var en synnerligen sen kull och jag var föga kunnig på ungar av denna art studerade vi dem noga, såg minst 3 juv, och lätena hördes många ggr. Fåglarna vistades högt uppe i lövskog, dock var gren- och lövverket rätt glest varför fåglarna sågs fint. (Jag har länge känt till lätet "deteroid", som kan förkortas och låta ungefär som "teroid" eller - ännu mera sammandraget - som "k'tjääk" eller liknande, men klangfärgen på lätet hos dessa ungar var ny för mig; jag skulle aldrig tidigare kunnat tänka mig att härma lätet av denna art med "bzz"! GR). - Gylärla flög över. Kungsfågel hörd många ggr.

Jag mätte några vanliga örter, som här uppnår ovanligt stora mått: Epilobium hirsutum 2,60 m, och vanlig brännässla 2,65 m! - Inne i Krageholms slottspark fann jag 3 stora ex av den sällsynta umbellaten Smyrnium perfoliatum; de var döda nu men bar frukt. I parken hördes svartvit flugsnapp många ggr, trädkrypare likaså. 1 död vinbergssmäckla funnen. 1 handpenna av kattuggla anträffades, medtogs. Rödhake h, järnsparv h, taltrast 1 ex s h. Mycket mås, skratt- och fiskmåss, flög mot S över sjön. 1 skäggdopping s.

Väder: nu mycket lätt regn, tämligen varmt, svag vind, grått. Men mycket skönt.

Kl 1225-1232 vi far till utsiktspunkten på S sidan av sjön, vid allmänna vägen. Här 1 obest vråk, svartvit flugsnapp s h, trädkrypare h, flera viggas s i sjön, det var c 1 + 4 + 2 ex, vidare skäggdopping. Mycket mås i sjön, och en del mås också över "eklandskapet" S om sjön. 1 tornfalk s.

Sjön: massor av skrattmåss, en del fiskmåss, delvis liggande på vattnet, delvis uppe i luften, "kastande" och akrobatiskt beteende, det såg ut som om de lekte. Fältet V om sjön var bränt; här gick stare i flock + fiskmåss + skrattmåss + 20 vipor.

Massor av mås i sjön, troligen c 1000 ex varav 95 % skrattmåss. Vid Ön Lybeck 2 tärnor, fisk/silver. 1 glada, 1 lärkfalk, 1 bivråk, 1 steglits, några vipor, 1 drillsnäppa, 1 gulsparv, 15 gräsänder, en andflock på c 30 ex varav åtminstone en del var säkra viggas. Entita. Skäggdopping c 10 ex. 1 gök och några bofinkar s.

Vi gick ner till sjöns N strand där vägen går närmast sjön, vi gick fram till det "horisontella trädet", det är en bok som ligger nästan horisontellt ut över vattnet och har lättklättrat grenverk varifrån man kan se ut ovanför vassen.

1973-08-30 forts.

Här var jättefint: 1 fiskgjuse kom över, störtade efter byte flera ggr men missade. Vi observerade att fåglar runtom (nedslagsplatSen) inte reagerade. Vidare låg här: över 100 skäggdoppingar, över 250 gräsänder, delvis under de trädkronor på Lybeck som sköt ut över vattnet, minst 40 viggas. 1 häger s, och rödhake fanns i skogen.

Kl 1333 fortsatte vi mot Ellestasjön. Stannade här vid vanliga bryggan, d v s nere i sjöns SO ~~del~~ del, där den lilla vägen från Ebbarp kommer fram till stranden. Väder: härligt, lugnt, grått; lätt regn ett slag men det slutade snart. Disigt men sikten OK upp till c 2 km. I sjön sågs 2 flockar grågäss, den ena på drygt 80, den andra på drygt 60 ex, delvis uppe på stranden. 2 fiskgjusar varav 1 sittande. En hel del mås, skrattmås c 100, fiskmås högst 50. därtill 1 havstrut ad som satt på ~~stengrundet~~ stengrundet. 3 småtärnor över sjön!! Kråka, rörsångare ~~sh~~ sh, lövsångare, några ladusvalor, några gräsänder, 4 osäkra viggas men strax därpå sågs vigg med säkerhet. Bortåt Snogarp, d v s på andra sidan sjön, sågs c 30 kråkor och 50 kajor. Flera rörsångare i vassen. Skäggdopping s. Havstruten ad flyger, 1 gråtrut ad också sedd. - Väder: precis stilla, och c kl 1425 börjar ånyo svagt regn efter en ~~stunds~~ stunds uppehåll.

Kl 1440 återfärd. Vid Ebbarp hussvala och ladusvala. Vi far V om Krageholmssjön, studerar alltså inte sjöns Ö strand på närhåll idag. - Nära Skårby sånglärka s. Skator, 2 ringduvor, ladusvala, 1 hussvala till, kråka, Passer sp.

Bellinga lagård: nötväcka h, mycket hussvalor, ~~några~~ ladu åtskilliga, 2 + 1 ringduvor, 4 tornsvalor, flera backswalor, 1 ringduva, trädpiplärka h, fasan flera ex sedda.

Vi for till Ellestasjöns NV hörn. Björnbär avnjöts! 1 sparvhök anfallen av 3 kråkor, 4 brunänder, några viggas, gräsand, 2 knölsvanor ad, häger, steglits, större hackspett, skogsduva, mycket ladusvala, 1 tornsvala, sävsparv, grå flugsnapp, gulsparrv, skäggdopping, 1 tornfalk, rörhöns flera sedda, gulsparrv, sothöns, hägrar, bofink, fiskgjuse, 1 törnskata juv, 1 + 1 glada, fasan, 1 gråsparrv. Vi gick på den lagda träspången inne i det täta våta buskaget vid sjöns NV ände. Ringduvor många: 4 + 2 + 2 + ... Ladusvala några "stötter"; och c 8-10 gulärlor flög mot S.

Vi fortsatte via Snogeholm - Ilstorp - Björka - enskilda ~~vägar~~ vägar i militära flygfältets N sida - raka vägen genom Vombs fure. Dubbeltrast 2 ex (i Furet).

Vombs ängar: 1 tornfalk, mycket vipor, kråkor.

Tillägg: på utresan från Lund sågs 1 sittande ormvrak - vi stannade för kontroll av arten - samt 2 raphöns nära Ilstorpsgården, vidare en mycket stor flock kråkfågel, särskilt råka och kaja, vid den breda vägsträckan S och SO Sövdeborgs f d järnvägsstation. ~~.....~~

På kvällen kom vi till vår stuga vid Krankesjön omkr kl 1725. Väder som förut, disigt, lugnt, helt mulet men åtm. stundvis rätt starkt ljus (=tunt molntäcke). Jag gick upp i tornet. 2 ormvråkar ropade bakom björkarna, 1 ex sågs flyga ~~bort~~ bort mot NNO. Mindre hackspett h, gröngöling s h, ett par stora flockar gulärlor flög västerut över sjön, några sädesärlor också sedda, litet ladusvala och någon backswala likaså, men någon stor ansamling av svalor tycktes det inte bli. Detta studerades dock ej närmare p g av den dåliga sikten. - Några tiotal änder låg i närmsta klarvatten på vanliga stället. Jag såg bara gräsand först, men kricka hördes, och bland de småflockar, vilka - också som vanligt - lyfte och for m l m österut, var 2 stjärtänder. / Stararnas ansamling följdes: stora mängder kom, men de flyger runt och faller till att börja med på andra ställen, t ex på betesmarken där det nu går massor av kreatur. Även i trädtopparna, särskilt alarna innanför deras blivande nattplats i vassen. Mycket imponerande uppvisningar; jag skulle dock ej tro att mer än 15000 - 20000 ex samlades för övernattning. Siffrorna ges med reservation. Det är tveksamt om jag och Inga någonsin såg hela antalet på vingarna samtidigt; snarare tror jag att stora mängder kan ha fällt i vassen utan att ses, allt under det att väldiga täta skaror på 5000 - 8000 ex flög omkring utanför vår stuga eller över alarna.

Göran Högstedt for direkt till Veberöd för att köpa mat, sedan han lämnat av mig. Sedan kom Niklas Törnlund med två unga danskar; vi pratade ett slag, och när detta pågick kom Inga från Lund. Klockan var då c 1815.

1973-08-31, fredag.

Jag var uppe i fågeltornet vid Krankesjön 0645-0700. Mycket fin och stilla morgon; sol mestadels, men just när jag var i tornet låg en del moln framför solen. God sikt, och oväntat varmt.

Jag räknade den fågel som låg synlig på vattnet och fick c 750 ~~xxxxxxxxxx~~ (ex incl.) de flockar som alltid synsborta vid V änden av sjön och egentligen är för långt borta för att räknas och oftast även för långt borta för att bestämmas. Av de c 750 var uppskattningsvis 50-80 änder, ~~xxxx~~ exakt 20 gamla knölsvanar, skattat 30-40 skäggdoppingar, nog 450-500 sothöns och som vanligt en del obestämda djur långt bort i V änden. OBS att antalet änder var lågt denna morgon. OBS också att skäggdoppingarna inte är svåra att bestämma, men de ligger alltid relativt spridda, ex på långt håll blir lätt förbisedda, och därtill dyker de ju flitigare än de flesta andra arter; summan blir därför mindre exakt för denna art än för de andra, åtminstone ofta!

Några småflockar änder kom efter 0700, när vi satt och åt; de kastade sig ner i sjön, men det var bara ett par dussin ex, högst. 1 kricka sågs, andra hördes, eljest var det gräsand. Dykand kanske någon flock långt bort, men inte sedda med säkerhet. När vi satt och åt kom en gravand över sjön, nästan säkert en juv.

Därtill 1 fiskgjuse och minst 3 bruna kärrhökar varav 1 juv, 1 ruggande ♀ och 1 fin ♂ ad som knappast ruggade ~~xxxxxxxxxx~~ märkbart. Det begav sig att de 2 ad flög nära intill varandra ett par hundra meters sträcka, då hörde jag ett egendomligt högt läte som nästan säkert kom från kärrhökarna och som jag aldrig tidigare hört (se tillägg!).

För övrigt mycket litet från tornet. När vi åt, sågs en hel del ladusvalor på nära håll, och jag såg 4 lärkfalkar flyga nära varandra och delvis ~~xxxx~~ slå efter varandra långt bortåt Almen. Några kajor flög över sjön högt.

Kl 0734, när vi just startat färden mot Lund, skrände bilen upp 1 buskskvätta vid grustaget. Inget märkligt, men Göran Högstedt och jag var förvånade när vi på långturen igår inte såg en enda buskskvätta.

Inga och jag lämnade Lund c 1740, köpte en massa mat m m i S Sandby och ankom till Krankesjön c 1830. Stora cumulus congestus, flera med utpräglade "städ", därtill vissa cumuli i upplösning. Solen gick ner bakom tjock mörk molnbank med lysande överkant, och molnbanken hade till höger om solen en oerhört skarp spektrum-fläck eller regnbågsfläck. Jag har nästan aldrig sett denna så kraftigt färgad.

Kvällen: inte alls mycket änder, men starar kom, och jag blev klar över att de kom i flera stora flockar till nattplatsen. De samlades ikväll ej mycket i alarna men väl på betesmarken uppåt Silvåkra by. I vassen på samma ställe som sista dagarna fällde säkert tre, men troligen fyra, flockar på c 3000-4000 ex per flock, vidare en flock på 6000 ex eller något mera samt en flock på 500 ex och några småflockar på inalles högst 500 ex. Summan därför minst 16000 men troligen 22000 ex eller mer.

Ladusvalor kom i massor över sjön på kvällen, samlades påtagligt över V delen bortåt Stensoffa samt över Silvåkraskogen. Antal säkert 6000-8000, kanske mycket fler: osäkert eftersom ansamlingen skedde på så långt håll. Backsvalor få, hus-svala hörd, tornsvala 1 ex. 3 lärkfalkar sedda samtidigt över sjön och skogen, 1 ex sågs flyga med byte, och 1 ex sågs jaga men resultatet sågs ej. Häger sedd, brun kärrhök sedd, bläsand hörd, rall hörd.

Kl 2115 - 2215 hade vi ljuset påslaget vid verandan. Det flög rätt mycket nattflyn och trichopterer, som jag dock ej samlade. Därtill flög oerhört med smådiptera, så att väggen verkade alldeles "luddig", det satt på vissa områden flera ex/kvadraten. Jag tog ett litet spritrör fullt, det blev hundratals ex ögonblickligen. Hade tyvärr ej mer spritrör, ej heller ~~xxxx~~ cyankaliumrör något!.

Det var fint och stjärnklart på kvällen. Eftermiddagen var täml. varm, kvällen kylig men ej mycket kall. OBS vädrets ~~xxxxxx~~ utveckling.

På kvällen, (utan angiven tid) sågs två gånger mycket stora andflockar draga iväg mot V eller VSV på stort avstånd i väster, ungefär över Almen. Säkert var antalet c 300 + 200, med en kvarts timmes mellanrum. Fåglarna hade nästan säkert inte lyft från sjön. Art oviss, men det var inte ejder utan troligast gräsand. Båda gångerna var det flera flockar som flög intill varandra.

Tillägg: ovannämnda kärrhöksläte hördes juli-augusti 1975 ideligen från 2 nära sammanhållande bruna kärrhökar juv, flygga ungfåglar. (OBS ATT hela denna sida renskrevs 1982-06-22).

1973-09-01, lördag.

Hela dagen i stugan vid Krankesjön. Hela dagen mulen, småregn^p och mörk men inte kall; morgon och f m lugnt och sikten delvis sådan att man knappt såg V änden av sjön. Sedan blåste det upp och var ett par timmar på e m ganska frisk vind. Sikt därvid bättre men fortfarande my. måttlig. Regndisigt. Regn nästan oavbrutet men inte starkt, delvis my. svagt. Ungefär vid solnedgången lättade det något, litet blå himmel syntes, och det blev klart nära horisonten i V. Regnet upphörde m l m.

Jag var ej i tornet förrän 0800-0835; därefter frukost och sedan björnbärs-plockning c 0950-1315. Jag plockade 6 liter. Tittade rätt flitigt på fågel på e m och kvällen, och var flera ggr uppe i tornet. Härnedan total artlista med kommentarer; se även kommentarer till sist. - Arter:

skäggdopping många

häger s morgonen, 2 + 1 + någon till
rördröm ej sedd av mig, men 2 danskar sade sig ha sett 1 ex flyga över vassen. Säkert OK, de verkade mycket säkra)

grågås: på morgonen kom 5 ex c 0815 från NO och fälldes i sjön. Låg kvar hela dagen

knölsvan: vid flera tillfällen räknade jag de på en gång synliga vita svanarna. På morgonen 23, på ~~23~~ e m 28, på kvällen 27. Därtill en del juv, men ej många

gräsand mycket allmän. På morgonen låg väldiga andflockar ute på klarvattnet, säkert 800-1000 inalles, och säkert allra mest gräsand. Se skiss här. På kvällen c 1730 låg ovanligt mycket på närmsta klarvatten, nog 350 synliga; men de flesta flög bort, troligen både mot V och mot Ö.

kricka några sedda

bläsand: 3 flygande ex på morgonen, varav 2 ♂ ad. Dessutom 3 simmande ex på vanliga platsen, varav ingen ♂ ad.

skedand några sedda

brunand ofta sedd flyga, ibland parvis, men en flock på 12 ex sedd, etc.

fiskgjuse: 1 sedd morgonen, flög omkring i regnet. Jag släppte den ur sikte en kort stund. När den åter sågs flög den mot SO-S med stor fisk. Gjusarna tar byte lätt här. Danskarna, som jag mötte i tornet på kvällen, hade sett 4 gjusar varav 3 samtidigt. Självt såg jag 1 ex efter det ovan nämnda.

brun kärrhök sedd my. ofta på dagen.

Ibland flera ex, 3-4 stycken, samtidigt om man tittade över S och V delarna av sjön. På kvällen syntes 5 ex alldeles intill varandra, det var

1 ♂ ad + 1 eller 2 mer eller mindre ruggade ♀♀ (trol. ad) samt 2 eller 3 årsungar över vassen rätt nära; därtill ett sjätte ex långt bort i V änden, troligen juv, och artbestämning bergsäker.

lärkfalk ofta sedd; en gång på morgonen sågs 3 ex samtidigt, senare sågs 1 resp 2 ex vid ett par tre tillfällen

sothöns: som vanligt 20-30 i närmsta klarvatten, därtill skattningsvis 300-400 på klarvattnet långt ute där ansamlingen av barnlösa knölsvanar ligger. Även siffran 300-400 är ungefär som vanligt. Den är approximativ, kan vara högre; men säkerligen såg jag inte färre än 300. Och antalet verkligen befintliga i sjön är otvivelaktigt my. högre, kanske 1000 ex my. approx.?

obestämd vadare: eventuellt större strandpipare: 3 ex flög mot V i regndiset, rakt över tornet. Se även följande art.

rödbena: 1 ex rundflög över sjön på morgonen. I dess sällskap en annan vadare, kanske en av de mindre storsnäpporna och i så fall en grönbena

kustpipare hörd en gång när jag plockade björnbär.

fiskmås 1 ex över sjön, det var en ad

skrattnås: c 10 ex över sjön, ofta fångande byte ungefär som dvärgmås eller tärnor

ringduva sedd

spillkräka: Inga såg 1 ex flyga förbi

sånglärka hörd när jag gick och plockade bär

ladusvala allmän, se härnedan

hussvala: flera sedda och hörda, se nedan

backsvala tämligen allmän, många sedda och hörda, men ingen större ansamling sedd på kvällen. Kan ha skett ändå, om de samlades över V delen av sjön; och jag gjorde ju inte oavbrutna obsar. - På morgonen en hel del svalor över sjön; då var backsvalan oväntat allmän. Vid olika tillfällen på dagen kom några "stötar" svalor med kurs ungefär mot SSV; därvid dominerade ladusvalan. Proportioner mellan arterna f ö ovissa, och omsättning osäker. Kanske förekom intressanta relationer mellan arterna, med signifikanta skillnader morgon och kväll.

Forts.

1973-09-01 forts.

gulärta sedd och hörd morgonen

sädesärta dito

järnsparv hörd flera ggr

hämpling flög förbi

stare: ansamlingen på kvällen inte noggrant y/följd, men det viktigaste sågs. Huvudmassan samlades i Silvåkra allé, vilket sågs av Inga. Därefter såg vi följande:

1858 kom minst c 2500 ex till nattplatsen

1859 kom över 15000 (femtontusen) ex i en flock till nattplatsen, det var en otrolig syn.

1901 kom c 500 ex till nattplatsen och därefter litet till.

Nästan säkert hade en del stare fällt i vassen före 1858. Den jättestora flocken på över 15000 ex såg ut som en lång ~~orm~~ "dubbel-orm".

råka: på betesmarken på f m c 80 - 100 råkor och c 30 kajor. Alla flög bort när jag kom förbi på avstånd men sågs senare igen

kaja: se råka.

OBSERVERA: jag räknade fågeln på vattnet på morgonen. Totalt var då c 1600-1700 ex synliga. Änder mycket mer än vanligt och de flesta på annat ställe, se artförteckningen ovan. Totala antalet synliga änder var minst 1000 ex. Vidare sothöns c 400, svan (=knölsvan) c 25, grågås 5 och skäggdopping skattat c 30 ex, resten obestända.

SLUT 1973-09-01

1973-09-02, söndag.

Upp i tornet 0730, stannade till 0810. Därefter frukost, sedan vandring till "hemliga björnbärsstället" och plockning där 0950-1145. När jag återkom till stugan hade Kerstin Hadding anlänt på besök. Därefter thélunch, sedan upp i tornet med Kerstin c 1320-1400, varvid det blev många trevliga obsar. Senare mest utevistelse till 1505, då Kerstin körde hem. Jag vistades så mest inomhus till 1630. Jag hade huvudvärk som dock blev bättre. Kvällen också en del obsar enligt nedan.

Väder: det var delvis klart, men frisk till hård SV eller V vind. Övervägande mulet stundvis på f m då jag plockade bär, eljest sol, starka färger, drivande trasiga cumuli. Mycket folk i tornet, på morgonen de 2 danskarna, senare många personer, kända och okända; säkert var 40-50 personer i tornet som jag såg, och ändå var jag ju inte tillstädes på långt när hela dagen.

I artlistan nedan användas följande förkortningar:

M = morgonen

P = promenaden och björnbärsplockningen

X = obsar från tornet c 1320 - 1400

Y = övriga obsar före 1640

Kvällsobsarna efter c 1745 anföras separat efter de övriga.

Morgonens obsar inte extra märkliga, ett par obsar av ändor dock trevliga.

Promenaden: en hel del fågeltittande med oväntat magert resultat; jag hoppades på bivråksträck men såg inte en enda. Middagsobsarna my. trevliga. Senare en del kul obsar. OBS: räkning av fågel på sjön är omöjlig när det blåser så här hårt, inte så mycket p g av tornets eller kikarens rörelser utan allra mest p g av att sjöns yta inte kan avspänas ordentligt.

Artlista, ~~uppgjord~~ uppgjord 1640:

skäggdopping sedd som vanligt M + senare

häger sedd 2-3 samtidigt, troligen fanns fler

grågås: flocken på 5 ex kvar på klarvattnet M

knölsvan: 26 ad räknades M

gräsand: M: först ej så mycket synliga ex i närheten. Dock väl 75-100, däribland den onormalt ljusa, silvergråvita fågeln med mörkt huvud.

Kl 0745 kom en my. stor men spridd flock på c 250 ex och fällde hos de övriga i SO-klaren (detsamma som jag senare kom att kalla närmaste klarvatten, förkortat NK. GR vid renskrivningen 1982-07-31) som vanligt. Knappast mer än ~~150~~ 150 ändor inalles låg synliga sedan dessa 250 hade fällt. Dessa siffror är approximativa men kan användas.

kricka några sedda

skedand 1 sedd

bläsand: flock 13 ex varav 5 ♂ ad fällde långt ute på sjön på M.

Senare, X, när en gjuse slog efter byte, kom 5 bläsänder och fällde nära; därav var 2 ♂ ad

stjärtand 5 ex sedda flygande M

brunand sedd M; senare på dagen sedd av Inga

fiskgjuse sedd ideligen M X Y. Jag såg 1 ex ta en tämligen liten ~~fisk~~ fisk M.

Senare, på e m, såg Inga 1 ex ta ett mycket stort byte.

X: i tornet: 1 eller 2 ex fiskade över sjön. På högsträck från O-ONO kom först 1 gjuse + 1 ormvråk, sedan 1 gjuse och samtidigt med den en lärkfalk som dock ej sträckte; sedan kom 1 gjuse på lägre höjd. Därefter de ~~14~~ 14 bivråkarna, se nedan. - Y: gjuse sedd ideligen.

bivråk: ej ett enda ex M eller P. Första ex ungefär kl 12, långt över sjön mot S eller SV, höjd 25 m. Sedan X: först hörde jag av folk i tornet att 50 ex skulle ha sträckt c kl 1230. Klockan 1330 upptäckte jag 5 ex som flög mycket högt mot S-SSV, oväntat i så hård motvind. De började snart kretsa under en liten cumulus-trasa; 9 ex till kom, alla 14 kretsade mycket högt, sedan reste de mot SV eller eventuellt VSV. - En liten stund senare 1 ensamt ex från NO, högt. Senare ideligen eftersökt Y utan att ett enda ex sågs.

ormvråk: 2 ex M hörda och sedda. P: 2 ex sedda Silvåkra allé varav atm. 1 ex ruggade rätt bra. Över Silvåkraskogen P 1 ex, skrek. Senare bara det ex som sågs från tornet tillsammans med en gjuse högt uppe, se ovan.

brun kärrhök: ideligen sedd. M 4 ex i flock varav troligen 3 juv, senare bl a ♂ ad, ♀ ad etc, i regel lågt; men ett par ggr sågs högflygare som kan ha sträckt men kan också ha varit sjöns ex som tillfälligt stigit högre.

forts

1973-09-02 forts.

lärkfalk M sedd, P ej sedd, däremot sågs 1 ex från huset när vi åt. 1 ex sågs my. fint uppe i gott ljus i öster, efter andra ankommande gjusen (se den arten).

Lärkfalken sågs flera ggr under dagen

fasan 8 sedda P

sothöna sedd som vanligt, allmän

ljungpipare c 7-8 ex

myrspov 1 ex

kustsnäppa 1 ad

glutt sedd av mig och hörd av Inga M

obestämda vadare: flera ex sedda M

skrattnås: några ex över sjön M

fiskmås: 1 ex M, 1 juv X, 1 ad senare

gråtrut 1 ad X

skogsduva 1 ex vid frukosten

ringduva 2 ex M

tornsvala: i svalflock på håll i N sågs på morgonen ej mindre än 5 ex, kanske flera. Se även tillägg.

gröngöling hörd P

ladusvala ofta sedd, men inga stora ansamlingar hittills. Detta skrevs kl 1805.

Se tillägget.

hussvala sedd i få ex

backsvala åtskilliga ex sedda

trädpiplärka sedd och hörd, men helt få ex

gulärta sedd

sädesärta sedd

törnskata 1 juv Y

lövsångare sedd P

blåmes flera sedda P, även sedd flera ggr f ö på dagen

talgoxe sedd P

svartmes hörd 3-4 ggr P

buskskvätta 1 P

rödstjärt 1 P

bofink hörd

hämpling sedd och hörd Y

steglits ~~steglits~~ hörd flera ggr P, vid kanalmynningen

stare sedd i måttligt antal

kråka ett fåtal sedda

kaja få sedda

nötskrika: 1 ex flög förbi M

Tillägg: Det blev obsar även på kvällen efter kl 1745 ungefär. Därvid noterades:

mindre hackspett hörd nära

gröngöling hörd mycket nära

kaja: flock c 30 ex sedd

svalor: rätt avsevärd ansamling av svalor, rimligen allra mest ladusvala, skedde kl 1815 - 1900, mest långt bort över sjöns V del och Silvåkraskogen. De var uppe (ännu) kl 1855, strax därefter var de försvunna. En lärkfalk jagade dem c kl 1845.

gulärta: oväntat: ett par smärre flockar sedda på kvällen. Och kl c 1845 kom c 200 ex förbi mot N över vassen, och kl c 1852 blev det stor oro långt ute över sjön, säkert flög c 500 - 700 gulärtnor mot söder då, men ovisst vad de slutligen gjorde. Inte sett sådant här förut. (Tillägg vid renskrivningen 1982-08-24: jag var oerfaren på denna plats hösten 1973, naturligtvis. Men obsen är inte utan intresse: det är tänkbart att gulärtnorna bröt upp för nattsträck, även om det är troligare att de bara blev tillfälligt skrämda. GR)

lärkfalk se ~~namn~~ under svalor härovan.

änder särskilt intressanta. Gäller huvudsakligen eller m l m enbart gräsand.

Varje kväll brukar gräsänderna, som ligger i närmsta klarvatten, lyfta i små eller medelstora flockar på 5, 10, 20 ex, sällan 40-50 ex, någon gång 100-tals ~~en samtidigt, och flyga bort~~

forts

Inte

Forts.

1973-09-02 forts.

139

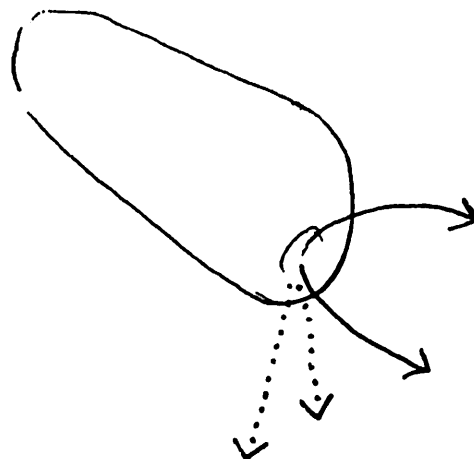
ex samtidigt, och flyga bort med ~~flöget~~ kurs m 1 m mot Ö eller SO, som antytt på denna skiss: (heldragna pilar) Förloppet är långsamt; Änderna ligger stilla eller simmar sakta omkring, så lyfter plötsligt kanske 10 ex och kanske 5 - 15 - 20 ex till, och far iväg. Det kan sedan dröja 20 minuter eller längre till nästa uppbrott. Ikväll såg jag hur ett par flockar på c 50 ex flög ungefär mot söder kl c 1815, angivet med prickade pilar på skissen. (Det skall tilläggas, att detta är en ovanlig kurs. Den vanliga flygriktningen är OSO-SO, det vet jag nu efter 10 års obsar. GR vid renskrivningen 1982-08-24).

Men sedan, kl 1832, lyfte plötsligt minst 600 änder och flög bort mot väster! De avtecknade sig mot aftonrodnaden, jag följde dem länge i kikaren. Minst 200 änder låg fortfarande kvar, synliga. Senare, ungefär kl 1840 och 1850, lyfte smärre flockar, c 20 + 30 ex, och flög mot S eller SO. Egendomligt. OBS dock att flykt västerut brukar ske hos flockar som ligger i västra delen av sjön, det har jag sett många kvällar, även om det p g av avståndet är svårt att se just när de bryter upp. - Även senare, kl 1913, bröt tämligen mycket änder upp och flög dels mot V, dels mot O - SO. En del, säkert 100 synliga ex, låg fortfarande kvar. (Ytterligare kommentar vid renskrivningen: intet tvivel om att beteendet denna kväll var ovanligt. Kan ha varit uppbeott till sträck. Jämför gulärulan!)

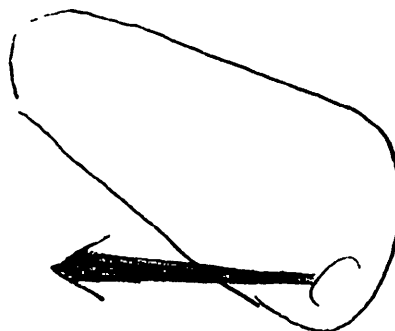
Stare: första flocken, en liten en, kom kl 1800, flög då söderut över sjöns östra del, nära förbi tornet; troligen flög den till Silvåkra allé liksom alla de följande. Många flockar kom lågt från N, rakt över nattplatsen men (de fällde inte där utan) alla passerade mot S. En del flockar kom från V-NV, dock ej så många sådana sedda. Dessa kom delvis tämligen högt.

Kl 1850 kom först ~~flöget~~ kanske 2000-3000 ex från söder mot nattplatsen, sedan kom ett band som tog minst 90 sekunder för att passera. Jag tog tiden, när de flesta passerat, och fick att det tog 32 sekunder för de som var kvar. Bandet av starrar var ofta tjockt, så att det blev 100 ex per meter, ibland var det emellertid tunt, bara 1 - 5 ex/meter. Ett par korta avbrott på 10 - 100 meters längd var det också. Men det var en fantastisk flock, den kom lågt alldeles utanför våra fönster. Bandet måste ha varit 1500-2000 meter långt, och säkert innehöll det 30000 starrar. I början var det uppsvällt till en mycket kompakt "klump", och jag tror faktiskt snarare att totalantalet individer här var omkring 40000 (fyrtiotusen) ex.

Slutligen skall sägas, att en enkelbeckasin sågs.

~~flöget~~

Ungefärlig flygriktning för de bortflygande 600 änderna

Slut

1973-09-03, måndag.

På morgonen vid Krankesjön såg jag 4 fiskgjusar ta byte mellan kl 0645 och 0715, detta trots att jag vaktade effektivt från tornet bara ~~från~~ 0645 - 0700. Vidare:

entita 2 sedda

bofink hörd

rödbena 1 ex flygande över sjön

andfågel: ungefär som vanligt på morgonen i närmaste klarvatten, eller något färre än vanligt. Kanske 200 ex synliga (där).

tärna: 1 fisk/silvertärna juv över vattnet, nära.

På kvällen:

stare nog 30000 - 40000 ex

backsvala: massor över tornet och östra delen av sjön. Senare sågs flera tusen svalor över västra delen av sjön, alltså på ~~avsevärt~~ (långt) avstånd från tornet, så att de var nätt och jämnt synliga.

Därför ovisst om dessa svalor var back- eller ladu eller blandade och, i så fall, i vilka proportioner. Men den rika förekomsten av backsvala likväl intressant ~~och~~ och värd att notera. Hussvala sedd, drillsnäppa hörd.

Johnny Karlsson kom på besök ett slag på kvällen.

Kl 2110 kom Christina Sjöblom och hämtade mig in till Lund, eftersom jag skulle delta i en färd på Öresund nästa dag.

På kvällen kom en sparvhök över vassen, precis lågt.

SLUT

1973-09-04, tisdag.

(141)

- 0620 for från Lund med Christina Sjöblom
- 0715 ankom Helsingborgs hamn. Väder lugnt, halvklart, fint, med små dimmoln under ett täcke av högre moln, jag vet inte riktigt men tror att det var ett stratus-täcke (??). Vi fortsatte med Regula till Helsingør
- 0755 ankom Helsingør. På vägen över Sundet kl c 0745 kom 30 ~~svåra~~ mörka ejdrar med kurs norrut, de flög alldeles ~~långt~~ längs danska landet, höjd 30 - 40 m. Detta var en my. intressant observation, som stämmer precis med mina teorier!
- 0840 start från Helsingør med båten OPHELIA för tagande av vattenprover vid en ~~sandsugare~~ sandsugare som ligger och arbetar bara c 2 eller ~~3~~ högst 3 km SO om Helsingørs hamn, närmare Danmark än Sverige. Sandsugaren heter "Kaptajn Nielsen" och är mycket stor. ~~En~~
- 0851 En glömd detalj i utrustningen gör att vi måste tillbaka till Helsingør omedelbart
- 0905 Åter i hamn. Hela morgonen spanar jag efter fågel, men till min ~~förvåning~~ förvåning sågs ej en enda sträckare!! Jag hade my. väl kunnat tänka mig både bivråk- och småfågelsträck i detta väder; det är fortf. praktiskt taget lugnt och huvudsakligen molnigt av ~~småbulligt~~ småbulligt altocumulus-täcke med små eller medelstora grå moln därunder, dessa moln är av cumulus-typ
- 0921 Åter vid "Kaptajn Nielsen". Spanade efter sträck, även med kikare, men intet sågs! Jag tar en serie svartvitbilder av "Kaptajn Nielsen". Fortfarande intet sträck
- 0940 hörs trädpiplärka en gång
- 0941 är "Kaptajn Nielsen" full med sand; den sätter kurs på Kastrup. Det blir sol, och jättefint väder, men ej molnfritt. Nästan vindstilla
- 0951 1 småfågel flyger mot Helsingborgs stadscentrum! 26 trutar var vid sandsugaren, därav 1 havstrut ad, c 10 gråtrutar ad och c 15 gråtrutar juv. De ligger kvar nu, (när sandsugaren har gått)! - Vattenprover tagas, första serien har nr ~~1-10~~ 1-10, andra serien nr 11-20. Christina tar proverna.
- 1013 2 bivråkar mot SV eller kanske VSV, de flyger rakt och på c 300 m höjd. Mycket roligt!
- 1020 1 fisk/silvertärna på avstånd, mycket lågt. Jag ~~håller~~ håller noggrann passning hela tiden, men intet sträck ses nu, och inga fåglar alls förutom enstaka trutar som flyger eller ligger på vattnet. Väder praktiskt taget lugnt, slöjig sol, delvis blå himmel, mycket behagligt, rätt varmt. - Tredje serien vattenprov har nr 21-35, och Christina meddelar att nr 35 är från 28 meters djup. Oavbruten passning på fågel, men
- 1101 intet ses förrän kl 1101 då 2 ~~storskarvar~~ storskarvar flyger söderut på höjd under 100 m
- 1113 ankomst till Helsingørs hamn
- c 1116 1 ormvråk kommer över, den har kurs ungefär mot V, vilket naturligtvis inte är vad man snarast väntar!
- 1117 stopp vid Marinbiologiska Laboratoriet. Vi besökte detta lab., träffade Lasse Hagerman bl a. Mycket trevligt. Därefter vandrade vi runt i Helsingør, besökte domkyrkan och köpte sedan matvaror och ~~dryckesvaror~~ dryckesvaror.
- c 1310 återfärd till Helsingborg. Här tog vi avsked av Bebbe Nordenberg. Därefter startade Christina och jag mot Saxåns mynning och besökte reservatet där.
- c 1420-1555 undersöktes reservatet. Massor av fågel. I reservatet resp. strax utanför detsamma noterades:

häger ej mindre än 29 ex varav 2 norr om oss och 27 söder om oss och därmed också söder om åutloppet

knölsvan c 100 ex, se nedan

gravand flock 19 ex varav troligen 2 ad; dessutom ett ~~ensamt~~ ensamt ex gräsand c 300 i reservatet

kricka knappt mer än 20 sedda

bläsand säkert 100-150 ex varav nog minst 15 ~~ad~~ ad

stjärtand högst 10 sedda, men obs. att många änder låg i dåligt ljus.

brun kärrhök 2 juv ~~en~~ jagande över vassarna

tornfalk 1 ex

sothöna flock på c 50, men totala antalet kan ha varit mycket högre. Ljuset var delvis hopplöst motljus

FORTS

1973-09-04 forts.

142

större strandpipare 2 - 3 ex sedda
ljungpipare minst 75-100, varav en
~~större~~ betydande andel ad
vipa säkert 300-400 ex
kärrsnäppa flock 19 ex
brushane högst 20 sedda
gluttsnäppa 7-8 ex
enkelbeckasin minst 10 ex, varav
visade sig öppet; de gick i kanten
av en damm
skrattnås: jätteflockar, på land
säkert 500 ex, och i vattnet nära
därutaför en mycket tät flock på
350-450 ex
(OBS: fiskmås ej sedd)
gråtrut få ex flög förbi
havstrut några få ad sedda
ringduva sedd förbiflygande
ladusvala sågs i måttligt antal, ~~större~~
summa några tiotal ex, delvis
säkert sträckande
ängsbiplärka 1 + 1 sedda
gulärta säkert 20 på ängarna, ofta
nära kossorna
stare allmän, nog 100-200 sedda
kråka några i strandkanten, totalt
c 5-10 ex.

Hålen i sandbotten på c 20 cm djupt
vatten var kvar (jämför föregående
besök). Christina anförde skäl för
uppfattningen att de var åstadkomna
av simänder.

142

Utanför reservatet, på m 1 m långt
avstånd, sågs följande:

skarv, (storskarv !) några ex över
havet

knölsvan oerhörda massor, nog c 1000 -
1500 ex mot Landskrona och utanför,
och därtill kanske 500 ex mot S utan-
för stranden. Ruggfjädrar talrika.
En penna av blekbrun ungsvan plockad
och tillvaratagen. OBS: lätt att tro
att den ~~är~~ är vit.

gräsand mycket allmän, men skattning
meningslös eftersom flockarna i
reservatet skrämts upp och räkning
ej gjordes utefter kusten f ö
tornfalk 1 ex på håll inne över land
ljungpipare en hel del att se, men
tätast förekomst var säkert inne i
reservatet

vipa som föregående
skrattnås stora mängder
gråtrut säkert 1000 - 1500 eller fler
uppåt Landskrona
stare sedd allmänt
kaja flock på c 30 ex sedd

- - - - -

Därtill sågs under dagen turkduva i
Helsingborg och Landskrona, och
1 större hackspett flög över Helsing-
borgs södra delar.

S L U T

1973-09-05.

(143)

Ankomst till stugan vid Krankesjön c kl 1800.. Jag upp i tornet. Mycket varmt, disigt; solen försvann väl tio soldiametrar över horisonten. Mycket fågel i sjön: c 2000 ex ses, därav minst 800 änder. De låg inte i närmsta klarvatten, eftersom två småpojkar rodde omkring där i en minimal båt; de låg istället 500-800 eller kanske 1000 m längre mot ~~VNV~~ VNV, ute på klarvattnet utanför de yttersta vassruggarna, relativt mycket ner emot sjöns S strand. Därtill säkert 450-500 sot-höns samt som vanligt en del skäggdoppingar spridda. OBS att skäggdoppingarna här aldrig ses i täta flockar. Slutligen sågs bland fåglarna 20 vita svanar och 5 grågäss. Gässen lyfte, kom nära förbi, flög så:

På kvällen stor cirkus av starar; de fällde till stor del bland kreaturen och på betesmarken mellan järnvägen och Silvåkra allé (denna betesmark numera tom på kreatur). Stararna gjorde flygkonster. Jag såg maximalt c 10000 (tiotusen) ex samtidigt, men massor hade fällt dessförinnan.

2 bruna kärrhökar sedda

1 fiskgjuse fiskade långt västerut i sjön

häger: flera sedda och hörda; ovanligt därtill livlig kör av hägerlåten omkring kl 2030 - 2105, när det var alldeles mörkt. Även en del ljusare låten hördes då, ovisst om häger eller annan art. Men rördrom var det inte.

Kvällen blev utomordentligt varm och skön, och på ljus ~~stund~~ vid huset flög massor av diptera, varav 99 procent chironomider och/eller liknande, därtill litet flugor etc samt relativt mycket trichoptera. Jag tog alla trichoptera jag kom över samt ett antal diptera, men ej chironomider idag.

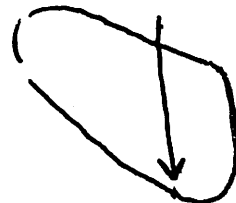
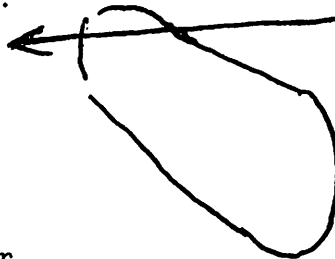
Tillägg: drillsnäppa hörd på kvällen. Den lockade en god stund, tydligen stillasittande. Sedan bröt den upp i skymningen och försvann söderut under fortsatt lockande. Tyvärr försummade jag att ta tiden för starten.

S L U T

0548 upp i tornet. 7 skrattnäsar mot SO. Väder: nästan lugnt, mest klart, god sikt, låga dimmor över kärr och marker V om sjön. Ej kallt. -
 På vattnet syns mycket litet fågel. Jämför läget igårkväll. Nu ses helt få änder, men c 100 änder kommer från SO och faller. Några krickor ses, 1 bläsand dito, för övrigt är det gräsand. Inga nämnvärda flockar av änder kan bestämmas långt ute på vattnet; och sothönsen bildar ej stora flockar. Exakt 20 vita svanar ses. Hägrar skriker, gröngöling hörs, spillkråka hörs, sävsparv hörs, fasantupp ses och hörs, talgoxe hörs, pilfink hörs, rall hörs. 5 råkor flyger söderut över sjön täml. högt, så:

0558 c 38 mörka ejdrar passerar ungefär enligt denna skiss:
 Flyghöjd c 200 m. Flocken följs mycket länge. Intressant. OBS att flocken måste ha startat i mörker eller gryning.

2 fiskgjusar flyger nära varandra över V sidan av sjön. 1 brun kärrhök sitter på "lilla vasstuvan"; detta ses ofta. På betesmarken c 1000 starar, kanske flera. 2 starar flyger. Skäggdopping sedd i sjön men bara få ex. Rödhake ~~✓~~ hörd, järnsparv hörd, gulärta hörd, sädesärta sedd och hörd. 5 småfåglar flyger över mot SV, art oklar men eventuellt var det järnsparv. 2 skedänder faller i sjön. Ladusvalor i mycket måttligt antal sedda. 1 ringduva flyger mot VSV över sjön. Svalor ~~flora~~ glest och delvis högt mot S-SSV över sjön, rätt mycket inalles, mest ladusvalor eller kanske bara ladusvalor. Entita hörd. Änder kommer till sjön i måttligt antal; högst 500 fåglar syns på sjöns yta exclusive de som ligger allra längst bort i V, för långt håll, svårbestämda och inte särskilt talrika heller. 1 gråtrut långt ute på sjön, den lyfter. Spillkråka hörs: "kliääää", den ropar många ggr. Trädpiplärka hörs. 1 häger ses stå tämligen nära. Rörhöna hörd. 3 vipor flyger mot S eller SSV över ~~flora~~ sjön, på låg höjd. 4 hämplingar mot S-SSV. Intet märkbart småfågelsträck. Pilfink hhh (=hörd mycket länge och/eller mycket ivrigt)

0617 jag tar 3 svartvita fotos av sjön

0618 jag ner från tornet. Kråka hörd, och 1 tornsvala flyger täml. högt mot S.

0705 mycket kort titt från tornet: intet nytt

0720 när vi åt frukost: 1 rördrom flög mot N över vassen

0725 1 gjuke fiskar på nära håll

1802 vi kommer ut till stugan igen. Härlig kväll, inte lika varm som igår, men ~~flora~~ mycket behaglig temp., utmärkt sikt, sol, en del höga moln, praktiskt taget vindstilla.

1810-1825 står jag i tornet. Starar samlas undan för undan. De flög i stort sett förbi tornet ner mot betesmarken hitom Silvåkra allé. En del flockar gjorde krockar över vattnet, en del löstes upp, återsamlades etc, ~~flora~~ men rörelseriktningen var mycket tydlig. Säkert kom femsiffriga tal på detta sätt, ofta flera flockar på 200 - 1000 ex helt nära varandra. Naturligtvis kan flockar ha kommit från andra håll också, men det sågs ej från tornet (exempelvis om de kommer från S, SO etc.). Från N-NNO kom de flesta av de flockar som syntes; från V-NV kom mycket få. - 1 brun kärrhök juv över sjön lågt, omsvärmad av svalor. Svalor samlades över sjön, allra mest ladusvalor även om jag hörde backsvala ett par ggr i början. (Se nedan om svalorna).

Kråka flög över sjön. Ett par pojkar i båt hade skrämt änderna, som ikväll åter låg någon kilometer mot V eller VNV ut ~~flora~~ från tornet, utanför de yttersta vassarna, räknat från östra stranden. Änder lyfte och flög mest mot V och N, flockvis.

c 1806 5 grågäss flög mot O eller ONO. Säkert samma ex som vanligt. Familjen Emmelin var här när gässen flög bort.

(144)

1806:
se
nedan

1825 JaG tittade ut över betesmarken kl 1825, när vi skulle äta middag. Då satt där en mycket tät flock stare på en yta som uppskattningsvis var 75 x 300 eller högst 100 x 400 m. De satt så tätt att den med kort gräs bevuxna marken såg svartaktig ut istället för grön. Oftast bara 2 - 5 dm mellan fåglarna; detta är ~~en skattat värde~~ ett skattat värde. Kaniner sågs inne bland stararna, 2 ex. Antalet starar här troligen 40000 (fyrtiotusen), kanske fler, men osäkert. - Vi åt middag.

(Svalor: se nedan!)

1835 kom c 2000 starar / förbi från betesmarken mot vanliga nattplatsen.

1837 kom c 3000 starar till, och

1840-1841 kom resten. Det var en störtflod rakt över oss, ofta 100 m bred och ofta mycket tät, ehuru ojämn. Det tog 70 sekunder för den att passera. Säkert 40000 ex däri, alltså totalt c 45000 starar. Därefter föga sett av starar. Ett par små del-uppbrott sågs, men fåglarna fällde genast.

1851 kom en flock på 200 ex över sjön ungefär från V, de fällde hos de övriga. 2 stjärtänder / och enstaka krickor sedda. 1 tornfalk flög förbi. Eljes gräsand. Rall skrek, hägrar hördes litet. Svalorna ökade i rasande takt: jag såg att massor av ~~svärmar~~ ladusvalor kom från ~~östra~~ sjön, norr om tornet, i fint ljus. Men tillströmningen kan inte ha varit lika stark eller starkare från flera andra håll, eller från alla håll. Redan kl 1835-1840 var många tusen svalor att se, och de flesta - men inte alla - flög lågt över vattnet. Över den unga bruna kärrhöken flög c 700 - 1000 svalor i väldig ~~svärm~~ svärm, tätare än annars.

OBSERVERA: redan vid ankomsten (=vår ankomst till stugan) sågs att en oerhörd svärmning skedde av små diptera, rimligen chironomider och troligen andra också. Mest var det små eller medelstora former, och svärmarna stod som "pelare" eller "rökar", alldeles vertikala och 1 - 3 m höga och rätt ~~spetsiga~~ spetsiga, överallt över vassen. Se skiss:

Stora former svärmade högre uppe, vid björktopparna etc. De enskilda svärmarna över vassen var ej så stora, kanske på 200 - 500 ex/svärm, men svärmarna stod mycket tätt, såsom den enkla skissen antyder, och antalet individer totalt var svindlande. Jag såg i motljuset att svärmar stod från och med vassbältets inre kant (alltså praktiskt taget vid ~~stranden~~ strandlinjen) och så långt ut man kunde se över vassen. Millioner och åter millioner exemplar. I vad mån svalorna utnyttjade just dessa svärmar är dock oklart. Svalorna flög tätt över vattnet men också, i den stilla kvällen, allt högre. Enorma mängder samlades hastigt.

Klockan 1840 och 1842, d v s före och efter det att stararnas huvudmassa passerade över, var svalor i tiotusental överallt i det område som ~~markeras~~ markeras med tvärstreck på bifogade skiss:

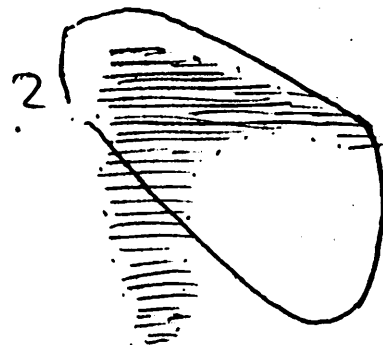
Och de flög ända från vattnets nivå och högt upp, till 200 - 300 m höjd. Vid tre tillfällen sköljde väldiga mängder svalor ~~ø~~ över mig där jag stod i tornet, nämligen kl 1849-1850, 1852 och 1854. Särskilt vid första tillfället kom flera tusen ex, ~~och~~ ~~och~~ ~~och~~ och delvis alldeles nära.

Allt var ladusvala, inte en enda back- eller hussvala hörd eller sedd.

1855 nu säkert 50000, kanske 100000 (säkert femtiotusen, kanske hundratusen) svalor synliga. De var i ungefär samma område som på skissen men mera tätande borta mot Almen och Krankemossen, delvis avgjort högt uppe. De blev svåra att se nu på grund av avståndet, och snart den tilltagande skymningen också.

1900 Jag obsade bara till 1900. Jätteintressant!

1915 Omkring kl 1915 hördes häger skrika ivrigt, 2 ex sågs förfölja varandra lågt över sjön, rätt nära. 2 enkelbeckasiner också sedda.

Skiss my. approx., och gräns i väster my. öräker.

Tillägg:

- (a) i morse såg jag en ensam ladusvala slå efter den fiskgjuse, som kom lågt över vassen. Inga såg det också. Svalan slog flera gånger, mycket nära. En gång fläktades den formligen undan av gjusens vinge. Såvitt jag minns är detta första gången jag sett ladusvala bete sig på detta sätt.
- (b) när jag härövan, under tidsangivelsen 1825 och senare, talar om "betesmarken" på vilken stararna samlade sig, avses marken mellan stugan och Silvåkra by, på den svaga sluttningen hitom byn, mellan kanalen och den enskilda vägen som går ner hit från allmänna vägen.

S L U T

L. 1973-09-06.

(147)

För första gången på ett par månader såg jag en tofslärka på Klostergården, nära Sunnanväg 6, omkring 6 september 1973. Den satt på refugen på Sunnanväg och lyfte ej när vi for förbi i bil.

(147)

1973-09-07, fredag.

Upp i tornet 0550. Väder: grått, lugnt, disigt, ganska varmt. Relativt litet fågel på vattnet, knappt mer än 300 - 400 (högst 400), skulle jag tro, dock oräknat de som låg långt bort i V i diset; dessa kunde ej räknas. Strax i början kom c 12 gräsänder från O - SO.

2 storar mot SO, 1 större hackspett ♀ sedd nära. Mindre hackspett hörd, grön-göling hörd. 4 rörhöns låg tätt på öppet vatten men flög in och tog betäckning i vegetationen. En "stöt" ladusvalor mot S över sjön, kanske c 30 ex. Några kajor flög högt mot S och/eller SSO. Skäggdopping, sothöns, svan sågs. 1 fisk/silvertärna kom lågt, skrek, var troligen fisktärna, steg mot S. Rödhake hörd, fasan hörd upprepade ggr, 1 kråka likaså, rall skrak flera ggr, trädpiplärka hörd 0607, sädes-ärla sedd och hörd, pilfinkar för ett jäkla liv i Anderssons trädgård. ~~stora~~ Järnsparv hörd.

0610 diset lättar något, det blir litet mattblått på himlen, en SV bris blåser upp. Mesar hörs många ggr. 8 skratmåsar sedda. Antal vita svanar är c 14, men siffran kan vara för låg eftersom sikten är begränsad. 14 ex sågs, ej fler. Häger skriker. 4 brunänder rundflygande.

0612 jag ner från tornet.

Det blev inte klart, men sikten bättrade sig. Jag såg 2 bruna kärrhökar på håll, senare sågs på närmare avstånd 1 ♀ juv, mycket klumpig och stor, samt 1 ♂ juv, mycket smacker.

När vi åt frukost, kom 1 strandskata mot VSV, rakt över huset. Och 0730, just när vi startade mot Lund, kom en fiskgjuse österifrån ut ~~mot sjön~~ mot sjön.

- - -

Kvällen blev mörk och mulen. Stararna hade satt sig 1820(!). Mycket svalor sågs på avstånd. 1 lärkfalk jagade dem.

1973-09-08, lördag.

Bara följande notiser:

På morgonen sågs 2 fiskgjusar ta var sin stor fisk med mindre än en minuts mellanrum; och ~~gju~~ gjusarna var nära varandra. Vidare sågs på morgonen 1 lärkfalk på näthåll, senare sågs bl a 2 lärkfalkar nära intill 1 gjuse. 1 + 2 ormvråkar sedda; gjuse sedd omigen ehuru intet närmare angivet. Brun kärrhök: 2 ex sågs samtidigt. De bruna kärrhökar som sågs nära, var enbart juv.

Kl 1115 kom 5 tranor mot S på ungefär 300 m höjd.

Kl 1130 räknade jag knölsvanarna omsorgsfullt och fick:
2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 6 + 1 + 7 + 1 + 1 = summa 26 exemplar.

1973-09-09.

(149)

149
9 sept 1973: SkOF-exkursion pr buss till Snogeholmssjön och Krageholmssjön. På hemvägen även stopp vid Håckebergasjön. Start från Lund 0607, från Malmö (vanliga platsen Föreningsgatan x Amiralsgatan) 0634, via Kronetorp - Staffanstorp - Veberöd - Ilstorp - Sövdeborgs f d stn (söder om den, på stora vägen). Uppehåll vid Bellevue vid Snogeholmssjön och vandring i skogen och vid stranden c kl 0725 - 0900, sedan till Krageholm men rätt långt stopp på vägen c 1 km norr om jägare Carl Nilssons bostad, eftersom här hände stora ting, och ännu mer hände sedan vi väl stoppat här. Se nedan. Därefter färd förbi slottet till utsiktsplatsen vid S spetsen av sjön. Här först titt över sjön, sedan matrast i godan ro, sedan en titt ut över fälten med gamla ekar S om skogen, därefter en vandring upp förbi Jägarhuset och på vägen nära sjöns V sida till den plats där stranden är lättast tillgänglig, just vid skogs brynet (den plats där vi ofta rastar på våra privata exkursioner). Rast här, sedan långsam återmarsch samma väg. Start härifrån kl 1300, vi for via Skårby och sedan mot Marsvinsholm tills vi nådde nya E 14, följde denna till tvärs för Skurup där vi vek av förbi Svaneholm - lilla ~~MMMM~~ allmänna vägen med mötesplatser, en mycket ~~smal~~ smal men trevlig väg genom påfallande kuperat landskap, via Rockarp till Håckebergasjön där vi stannade vid stranden nära slottet. Klockan var ungefär 1430 när vi startade härifrån. Vi for via Hässleberga - Klågerup - Bara till Malmö och sedan till Lund. Jag steg av bussen nära Klostergården kl 1515. - Chauffören var mycket vänlig och tillmötesgående. Deltagare i turen 35 personer. Jag ~~ensam~~ ensam ledare.

Vädret på morgonen grått och milt och ej extra god sikt, men inte dimma. Redan när vi gick vid Snogeholm klarnade det snabbt västerifrån och blev sol. Vind frisk. Men temperatur avgjort hög, det var en varm dag. På sena eftermiddagen, när jag satt hemma på Klostergården och åt, blåste det upp hårt, blev stor regnskur och därefter starkt upplarnande och bättre sikt: kallfrontpassage, mycket utpräglad.

Mycket gott utbyte, delvis oväntade saker. Relativt litet småfågel, åtminstone individmässigt; men storfågel alldeles utmärkt. Och vi ägnade mycket tid åt rovfågel, tranor etc.

I LUND sågs på morgonen före starten: skata, 1 skadad kaja, 1 råka överflygande, sädesärla; skrattnås, fiskmås (en av vardera, överflyg), turkduva 2.

På vägen till Malmö: gråtrut, mycket måsar, flock fasaner nära Uppåkra, kråka, stare, grönfink, Passer-flockar flera stycken; vid Arlöv massor av stare.

Malmö: vi väntade 0623 - 0634. Sedan iväg. Jag såg koltrast, ringduva, etc inne i staden. Vi far motorvägen tillbaka till Kronetorp och tar där av mot Simrishamn. Ser turkduva igen vid motorvägens början inne i Malmö (där ses den ofta), vidare mycket stare, och på fält vid Arlövsgården gråtrut + fiskmås + skrattnås. Massor av stare. 1 ladusvala. Staffanstorp: på fälten skrattnås + fiskmås + gråtrut. Kaja, kråka. Ladusvalor. Dammarna nära Kyrkheddinge: gräsänder. Dalby många gråsparvar. Veberöd passeras kl 0707: här mycket Passer, samt kajor.

Ilstorpssgården: mycket ladusvalor, mycket stare, mycket svartfågel, flock c 50 vipor. Vägen S om Sövdeborgs f d stn: 1 ormvråk nära, 1 glada lågt och rätt nära, sedd av flera men trol ej av alla. Mycket svartfågel. Flera personer såg här en mycket ljus rovfågel sitta nära vägen, de trodde på blå kärrhök men jag känner mig rakt inte övertygad att en sådan sitter i vägkanten. Jag misstänker att det var en börringevråk men vet intet säkert, såg den inte själv.

Bellevue 0725. Vi av och tittade över sjön. Här är fint, men P-platsen och campingplatsen har redan orsakat slitning av den rika vegetationen och naturligtvis nedsmutsning. Gott om människoexkrementer bland buskarna. Naturvård modell M, som vanligt. Ute i vattnet skäggdoppingar flera stycken olika håll, delvis nära. ~~Flock~~ Flock på 3 enkelbeckasiner och 4 andra, mindre vadare kom rakt över mot V, lågt. Trevligt. 3 hägrar sedda, senare flera. Fiskgjuse 1 flygande nära, 1 annan sittande etc. I skogen stjärtmes, svartmes, talgoxe, lövsångare, trädkrypare, nätväcka. Ladusvalor och några backsvalor kom över. I sjön gräsänder. 1 brun kärrhök juv jagade över sävbälte rätt nära. 12 bläsänder kom rätt oväntat över mot SV, därav många gamla ~~dd~~.

Forts. i ~~Stoggen~~, nära sjön på N sidan. Tofsmes, jag tyckte - eventuellt förhastat - att jag hörde den, men innan jag hunnit dementera min uppgift sågs den av flera deltagare. 1 ensam brushane flög mot SV över sjön. Bofink, entita. Fint sisande, troligen kungsfågel men jag var osäker, svartmesen kan låta så också - och svartmes fanns flera i tallarna. Stjärtmes också flera, delvis my bra sedda och hörda. 1 lärkfalk kom nära och sågs sedan fint, jagade sländor av släktet Aeschna.

1 utsökt Börringevråk, alldeles vit undertill och med rent vita övre vingtäckare (stora fält), m 1 m vit rygg och delvis klart vitt på stjärtroten. Kunde jämföras med 1 gjuse som kretsade på bra håll. - 77 bläsänder och 1 eller kanske 2 stjärtänder kommer i flock rakt över ungefär mot SV, höjd 150 m. En mycket stor del av bläsänderna, skattningsvis 50 %, var gamla fina ♂♂. Egendomligt och visst inte någon vanlig obs. Hussvala sedd, svartvit flugsnapp dito, satt i stor ek. 1 trädpiplärka hörd; några få sothöns och minst 2 krickor ses i sjön vid stengrundet där häger och några gräsänder sitter. Nu ses 4 hägrar. Skäggdopping allmän, ibland sågs ngt ex visa sin vita undersida. (Nära Snogarp flög 3 hägrar i sällskap mot V.)

Ungefär 0900 start härifrån mot Krageholm. När vi körde på lilla vägen mellan Eneborg och Krageholm, sågs en hel del rovfågel över skogen t h. Vi stannade och hoppade kvickt ur. Över skogen i N flera ~~flora~~ bivråkar, inalles blev det minst 10, alla synliga samtidigt. Därtill främst i flocken 1 ormvråk, som dock snart torde försvunnit. Bivråkarna flög långsamt västerut. Sist kom 1 ovanligt grant utfärgad brun kärrhök ♂ adad, över bokskogen, jättegryn. På mycket låg höjd, alldeles över betesmark framför skogen, sågs 3 ormvråkar röra sig, delvis med ett par kråkor i närheten. De förblev lågt, gick ej upp bland bivråkarna. - Skrattmå, fiskmå och gråtrut i antal på fälten och flygande. Sånglärkor hördes när jag hoppade ut ur bussen. Plötsligt ett hiskligt liv nere över sjön ungefär där skrattmåskolonin häckar. En eller två stora skaror grågäss lyfte, först var det 2 flockar men de smälte samman. Inalles c 180 ex (approx). Orsak: havsörn över sjön, just det ex som vistades vid Krankesjön fram till omkring 17 aug. Det har mycket blek grå rygg, ej vit stjärt, och det ruggar i inre armpennorna på båda vingarna. Jättegrant, örnen skrämde upp även gräsandflockar etc. Örnen kretsade och gled i den friska vinden österut, syntes länge. Jag såg också långt i N tre tranor nalkas, de var först hemskt långt borta och ett ögonblick blev jag rädd för att det var de tre hägrarna som vi just sett fint flygande över bussen, på högst 50-75 m höjd mot V i sällskap. Men det var inte hägrarna utan 3 tranor OK. Höjde sig, sågs av alla, kom närmare. Därefter 15 tranor till, kretsande och glidande. Egendomligt nog kom även här 3 enkelbeckasiner förbi på låg höjd mot V eller VSV. Folket blev jättelikt belåtet och tyckte att de redan haft utmärkt utbyte av turen. Och fint var det verkligen. Tillägg: 1 sparvhök kom förbi här mot V, nära, först medelh., sjönk.

Vi fortsatte ner till utsiktspunkten vid Krageholmssjöns sydligaste spets, där vägen tangerar sjön. Matrast, vi satt så att vi tittade ut över sjön. 5 tranor kretsade, 3 gjusar sågs samtidigt, ett slag gick alla upp nära varandra så att vi hade alla 3 i samma synfält i kikarna - en sällsynt obs. Jäkla grant var det. 6 viggas i sjön nära, mycket tydliga men ingen var ♂ i praktdräkt (däremot tror jag visst att 2 ex var ♂♂). På avstånd över sjön en hel del skrattmå och några fiskmåsar juv. Bofink sedd, kråka dito, ny vacker börringevråk. Flera rödhakar knäppte, och i skogsbrynet på S sidan sågs dessutom minst 2 rödstjärtar. Svartvit flugsnapp sedd bra, och 2 grå flugsnapp dito i samma trädtopp med 3 m avstånd. Flera mycket mattfärgade bofinkar; en satt i en buske och demonstrerade den snarast gulgrå undersidan och en (antagligen m 1 m lös) stjärtpenne med vit kant; däremot sågs inte vingbandet och inte näbbens form. Vi måste gå länge och nära den innan vi fick den klar. Bredvid satt en annan bofink i ungefär samma dräkt, men den satt gynnsamt och kunde bestämmas genast.

Efter maten gick vi en sväng som ovan sagts. Vid vägen sågs bl a pilfinkar flera stycken, vidare rödstjärt, sädesärlor flera på lilla vägen. 9 tranor sågs upprepade ggr, antagligen samma flock. Ofta flög den så att 3 höll ihop och på 50-100 m avstånd därifrån de 6 övriga. Fiskgjuse sedd många ggr, ideligen ryttlande över N sjön om man tittade efter. Små flockar av gräsand sågs flyga ng ggr. Plötsligt kom 24 bivråkar, jag trodde först de kom ungefär fr SSO eller SO, men kursen var nog ungefär OSO - VNV, över sjön. Mycket grant. 2 ormvråkar lekte i ~~flora~~ luften över andra sidan ("Udden" mellan S och SO viken). En sparvhök kom rakt över sjön, efter att ha passerat och kanske "lekt med" ormvråkarna ett slag. ~~2 lärkfalkar~~ 2 lärkfalkar över sjön, fritt flygande och fångande insekter, (men här kunde vi knappast genom direkt observation se vilka insekter de fångade; rimligen var det dock Aeschna eller andra Odonater).

Rätt lång rast här, mycket skönt. 1 ung tärna, fisk/silver, länge över sjön alldeles utanför, men jag vågade mig inte på artbestämning. Ytterligare 1 sparvhök sedd. 6 grågäss på andra ~~flora~~ sidan sjön, vingarnas ljusa fält syntes mycket

φ ur
(151)
vackert när de kom så lågt att de avtecknade sig mot mörk bakgrund. Några gräsänder. Fasan hörd, först oklart vilket läte det var. En pojke sade sig ha skrämt upp en raphöna här, vilket föreföll osannolikt. Sedan var det 2 eller 3 yngre deltagare som noggrant "ringade in" djuret med detta okända läte, de fann att det var ung fasan (jag kom ihåg då, men inte förr, att jag tidigare hört och kunnat detta fasanläte. Men det var så dags). Några vipor över sjön, några ringduvor då och då, men inte många.

31 bivråkar passerar! Flyger ungefär mot V över skogen N om sjön. 1 bivråk juv, mycket typisk om man är van vid dem men annars tydligen extra kinkig, att döma av de starkt varierande bestämningar som jag hörde runt omkring mig. Den flög från SO upp över sjön och kom på fint håll. Fiskgjusar ideligen sedda, naturligtvis inte nya för varje gång, men säkert har vi idag sett 10 ex.

Vi går tillbaka mot bussarna, klockan är 1240. Då hörs stort gåskackel, och en fin flock som tillfälligt kommit bakom höga träd kommer fram och flyger över oss med kurs ungefär mot V (Skårby). Jag tittade och lyssnade i flera sekunder. De lät som sädgäss och de såg ut som sädgäss, intet ljust fält på vingtäckarna. Det var sädgäss. Utomordentligt tidigt datum, bland mina tidigaste! Alla fick se dem fint. Jag hade ett par timmar tidigare förklarat att sädgässen ännu inte hade kommit till trakten. Men man kan aldrig vara tillräckligt försiktig! OBS också att jag skattade resp snabbräknade flocken och fick den till 105 ex, två ungdomar bredvid mig fick antalet till resp 100 och 107.

1 taltrast flyger förbi. Över sjön mycket skrattmå. 3 krickor också sedda. Blåmes sedd flera ggr över vassen i sjökanten. Grönfink sedd.

Start kl 1300 och for via Skårby ner på E 14, följde denna mot Skurup. Såg mycket svalor, allra mest ladusvalor; OBS flockar av svalor, mest ladu, har setts flera ggr förut idag, på morgonen m l m rundflyg, nu framåt dagen mest flygande m l m söderut. Svalor, närmare bestämt ladusvalor, allmänna idag, vilket man inte kan säga om så många av dagens småfåglar.

Efter det att vi kom ut på E 14 såg vi i snabb följd 3 tornfalkar nära vägen.

Vred upp mot Svaneholm. Här, kort efter passerandet av sjön, tornfalk nr 4 och strax därefter till 1 gök lyftande från staketstolpe vid vägen. Sedan tornfalk nr 5.

Stopp vid Håckebergasjön nära slottet, vi ut längs stranden bland mycket grova och delvis döda bokar etc. Vattenstånd lågt. I sjön 3 knölsvanar juv, och först 1, en stund senare 2 drillsnäppor. 1 bivråk kretsade på rätt stor höjd, och över den, mycket högt och delvis dolt i molnen, kretsade minst 6 vråkar till, nästan säkert bivråk. De flög sakta m l m västerut. Minst 15-20 gräsänder i sjön (som vi såg; verkliga antalet troligen större). Många man såg 1 rörhöna springa på stora näckrosblad på vattnet nära stranden. Den sprang in i säven innan alla sett den. Men obsen säkerligen riktig. Självt såg jag en förbiflygande stenknäck, bra men så kort att det var helt omöjligt att demonstrera den. Sådant händer alltid någon gång varje ex.

Vi fortsatte ~~må~~ genom skogarna. Koltrast sedd. Sedan till Malmö via Hässleberga - Klågerup - Bara - Sallerup. Nära Bara 1 + 1 tornfalk till, det blev nr 6 och 7. Mycket svalor och måsar sågs. Tog farväl av mer än hälften av deltagarna i Malmö, fortsatte sedan till Lund, där jag tog farväl av resten vid Klostersgården kl 1515. Mycket fin dag, inte alldeles vanlig ifråga om utbytet.

Tillägg: flera personer sade sig ha sett nötskrika vid Snogeholmssjön - säkert riktigt. Ett par deltagare hade uppenbart sett större hackspett. De frågade om ungfågeln saknade rött på huvudet. När jag svarade att ungfågeln var röd på hela hjässan medan ♂ hade rött nackband och ♀ saknar rött på huvudet, sade de: "Det var en hona vi såg." - Kungsfågel: jag har redan nämnt att den troligen hördes vid Snogeholmssjön. Men detta icke säkert.

Det blir en riktigt fin artlista, med 68 eller 69 arter sedda totalt. Se särskild översikt, på följande ~~sidor~~ sida.

1973-09-09 forts.
Artlista för dagen:

152

152 skäggdopping allmän
häger flera ex
gräsand 100
kricka c 6

bläsand över 90
stjärtand 1 - 2
vigg 6 - 8
grågås c 175

sädgås 105
knölsvan 3 juv Håckebergasjön
ormvråk högst 15
bivvråk minst 80, delvis Håcke.

sparvhök 2
glada 1
havsörn 1
brun kärrhök 1 juv + 1 hanne ad

fiskgjuse över 10 ex!!
lärkfalk 1 + 2
tornfalk 0 + 0 + 7
fasan

trana några dussin
rörhöna 1
sothöna några få
vipa flera flockar

enkelbeckasin 3 + 3 str.
drillsnäppa 1 + 2 Håckeberg-sjön
brushane
skrattnås aaa

fiskmås a
gråtrut flera ex
fisk/silvertärna 1 + 1
skogsduva 1

ringduva täml. allmän
turkduva flera
gök 1
större hackspett 1

sånglärka hörd
ladusvala aa
hussvala flera ex
backsvala täml. allmän

kråka allmän
råka flock Sövdeborg
kaja täml. allmän
skata flera ex

talgoxe flera ex
blåmes några ex
svartmes sedd på nära håll
tofsmes hörd flera ggr

entita sedd och hörd
stjärtmes flera ex
nöttväcka flera
trädkrypare flera

taltrast 1
koltrast 1
rödstjärt flera ex
rödhake flera ex

lövsångare flera ex
grå flugsnappare 3
svartvit flugsnappare 1
trädpiplärka 1

sädesärta allmän
gulärta flock
stare aaa
stenknäck 1

grönfink 1
bofink flera ex - täml. allmän
gråsparv allmän
pilfink flock

Summa 68 bergsäkra arter.
Därtill sågs resp. hördes
troligen följande tre arter:

blåhök
nötskrika
kungsfågel

Måndag 10 sept. 1973

(153)

(153) [redacted], när jag på eftermiddagen gick över Klostergårdens centrum, [redacted] mitt på stenbeläggningen (eller rättare tegelbeläggningen) utanför kyrkan, såg jag här tre tofslärkor. Den ene var det låghalta exemplaret, som jag inte sett på många månader. Det höll sig i regel några meter från de övriga. Dessa två var intressanta också. Den ena av dem var en ungfågel, vilket dels syntes på dräkten, eftersom fåglarna var så nära, bara 3 - 5 meter, dels syntes det på beteendet, eftersom ungfågeln tiggde mat och därvid hade ett egendomligt låte som just hade den vanliga "påträngande" klangfärgen // ; men lätet var svårt att härma med bokstäver. Ungfågeln tiggde flera gånger av den andra (icke halta) gamla fågeln och slutligen blev ungfågeln matad alldeles ovanför trappan. Det förefaller mig vara ett ovanligt sent datum för sådant beteende. Kanske mycket sen kull.

Det var lustigt att se en av fåglarna "gå uppför trappan". Det är väl 7 - 8 höga trappsteg. Fågeln ~~hoppade uppför trappan~~ nalkades vinke/rätt mot trappans längsriktning, hoppade uppför det första steget, sprang ett par decimeter, hoppad uppför nästa etc mycket snabbt och lätt och med jämn fart hela vägen.

(1973)

(154)

V

Tisdag 11 sept för Inga och jag ut till stugan vid Krankesjön genast efter arbetets slut. Vi kom dit ut omkring 1740. Det var en fin kväll, klar luft; och vinden, som tidigare varit ganska frisk, avtog kraftigt. En del moln, bl a i väster. Skönt väder, men inte särskilt varmt. Jag gick upp i tornet när vi kom fram; där var Andell, som f n gör värnplikt i Revinge. Han hade en kamrat med sig. Senare, när Inga och jag ätit, kom även Magnus Sylvén med fru och späd dotter (eller son?).

Fågelliv mycket trevligt. Ute på klarvattnet, särskilt på stort avstånd i V och VNV, låg mycket fågel. En betydande del därav var uppenbart simänder. Vad som låg längst bort i ~~den~~ andra änden på sjön gick som vanligt inte att bestämma, åtminstone inte ordentligt. Här behövs tubkikare. Mera uppåt NV på det stora klarvattnet N om vassarna låg mycket sothöns. Skäggdoppingar sedda som vanligt h o d. Svanar sedda, men belysningen var inte bra för att räkna dem. Säkert låg 1000 - 1200 fåglar synliga på sjön. Därtill kom starar och svalor m m. Artlista:

skäggdopping sedd

häger sedd och hörd flera ggr. 1 ex kom flygande just när jag kommit upp i tornet; det ropade flera ggr och fick svar från ett annat ex som lyfte ur vassen. Även andra ex sedda

gräsand mycket allmän. Obs dock att mycket få änder, högst 20-30, låg på närmaste klarvattnet. - En hel del änder flög ungefär mot norr på kvällen: ny betesplats

kricka sedd flera ggr men inga nämnvärda flockar, bara strö-ex

bläsand hörd flera ggr

brunand några sedda flygande över sjön.

sädgås: ganska stor överraskning (trots obsarna vid Krageholm i söndags) att den var kommen så allmänt. När vi åt, kom 7 gäss flygande ungefär västerut; när de avtecknade sig mot mörk bakgrund kunde jag se att de inte hade ljusa vingar, och Andell, ~~som stod kvar i tornet~~ som stod kvar i tornet, bekräftade att de var sädgäss, liksom 3 andra som kom strax efteråt och som jag aldrig såg. Senare, när vi ätit, kom ~~flera~~ sädgäss i flera flockar från SO och fällde i sjön. Först kom 21 ex vartill ~~2~~ 2 andra anslöt sig, de fällde men lyfte på nytt och flög tillbaka mot O eller SO så när som på 3 vilka föreföll att sätta rakt nordlig kurs. - Senare kom huvudmassan, fördelad på flera flockar, först summa c 180 ex, några minuter senare c 70 eller fler. Alla fällde i sjön. Vi beräknade, under hänsynstagande till ev dubbelräkningar, att ungefär 280 sädgäss observerats. Det är ovanligt tidigt!

knölsvan sedd, men inte räknad i kväll. Både unga och gamla sedda

sparvhök 1 ex flög norrut över vassen mycket lågt och orsakade stor oro bland svalor men jagade inte.

brun kärrhök 1 ex, nästan säkert juv, flög över sjön länge, på avstånd.

lärkfalk sedd flera ggr, delvis nära. Gjorde jakt på svalor men fick ingenting så länge vi såg. Jag såg aldrig mer än 1 ex samtidigt, men troligen fanns 2.

Andell ~~utnämnde~~ utnämnde lärkfalken till stenfalk ett par ggr, vilket jag inte anför i nedsvärtande syfte; Andell är mycket duktig på fågel i stort sett. Men trots att lärkfalken kom nära och visade sin flygbild alldeles utmärkt hade han tydligen inte dess artkännetecken klara för sig

fasan hörd

vattenrall hörd flera ggr

sothöna mängder i sjön; inte räknade i kväll men säkert många hundra eller åtminstone 300-400.

skrattnås } relativt många i sjön. De sanlade sig på kvällen och flög bort mot öster
fiskmås } i långt band, då räknade jag 95 ex varav nog mest skrattnåsar, men minst ett par tiotal unga fiskmåsar såg jag också.

fisk/silvertärna: 2 ungfåglar jagade över sjön och kom rätt nära.

mindre hackspett flög förbi ~~ut~~ utsiktstornet precis över huvudet på oss

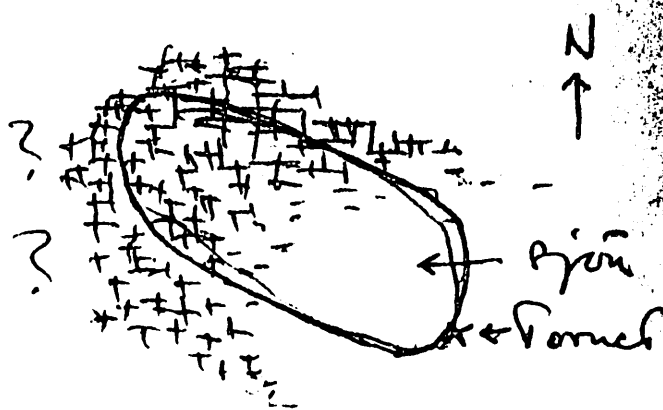
gröngöling 1 ex flög också förbi nära

fortsättning!

ladusvala: det såg länge ut som om antalet svalor skulle bli mycket måttligt. Jag gjorde inga noggranna tids-anteckningar (utom de som följer härnadan), men allteftersom kvällen gick och antalet svalor förblev måttligt, trodde jag mindre och mindre på något massuppträdande. Men så ett ~~min~~ tu tre var de där, och jag minns redan från gamla tider i Sydafrika att antalet kan öka oerhört snabbt utan att man (hödvändigtvis) kan se varifrån de kommer. Beträffande svalorna här vid Krankesjön skall dessutom sägas, att de i regel inte kommer i stort antal nära obs-tornet i sydosthörmet. De kan göra det, de kan ibland "skölja" fram över tornet men inte ens då i jättelika antal. Av skäl som bara delvis är klara brukar svalorna koncentreras över sjöns norra och västra delar och ofta över delar av Silvåkraskogen. Till en del är orsakerna nog förståeliga: många svalor flyger mycket lågt över själva sjön, vare sig de nu jagar föda där eller bara flyger runt i sällskap, innan de går till vila. Men det är inte klart varför de så tydligt samlas över yttersta vassruggarna och delar av klarvattnet men lika tydligt undviker det klarvatten och de vassar som är närmast obs-tornet i SO.

Lugna kvällar, eller åtminstone när vinden är måttlig eller svag, flyger svalorna också mycket högt. Ibland ser man huvudmassorna endast med möda i kikare, långt uppe och mycket långt bort i väster eller nordväst eller över Silvåkraskogen. Skissen här visar ungefär hur jag ~~uppmärksamhetsfullt~~ anser att svalorna brukar vara fördelade.

område markerat
med + : Går med
svalor (men inte
näringsvis hela
området samtidigt
eller hela området
singe kväll).

Det skall sägas, att svalorna ofta förefaller att bilda en enda stor flock eller massa, som kan vara ett par kilometer lång. Och det kan vara tätt med svalor från vattenytan upp till ett par tre hundra meter, åtminstone 200 meter. Den som ser flocken och studerar den noga, ser då åtminstone i regel hur stor den är. Men naturligtvis kan det hända att flockens bortre delar befinner sig så långt från observatören att han inte kan studera dem eller inte ens ser dem. Ibland händer det - Och så var fallet ikväll, 11 sept - att svalorna bildar flera flockar, mycket stora. Har man väl fått ögonen på en och studerar den i kikare, finner man då - ~~ibland~~ ibland! - att en annan kanske lika stor eller större massa befinner sig bakom den först upptäckta. Det skall åtskillig vana till för att finna dessa avlägsna flockar. Risker finns, att en person som ser dem bedöms som fantasifull eller felaktig i sina skattningar, helt enkelt eftersom ~~personerna~~ personerna i hans sällskap inte ser mer än en ringa del av totalantalet.

Ikväll blev det omkring 1830 massor med svalor. Ställvis flög de alldeles tätt över den stilla sjöytan, där var många tusen som flög så. När sparvhöken kom, eller lärkfalken, svärmade de upp och man fick en bättre uppfattning om totalantalet. Men ännu fler svalor flög högre uppe, inte tvunget mycket högt utan ~~utan~~ på c 50 - 150 m höjd, delvis säkert upp till ~~200~~ 200 meter. Över den bruna kärrhöken, som flög över sjön, samlade de sig i en jättesvärm, men naturligtvis bara en liten del av totalantalet. Rimligen skedde väl också ~~en~~ en omsättning i svärmen allteftersom kärrhöken flög fram, men sådant är oerhört svårt att konstatera.

Jag tror att antalet svalor i kväll blev uppåt 30000 eller mera, kanske mycket mera. Flera gånger såg jag ungefär hur huvudmassan vistades, i en lång och - föreföll det mig ~~m~~ - m l m hästskoformig flock enligt skiss ovan. Men ibland såg jag också hur svalorna delade upp sig i flera stora flockar av vilka en eller ett par eller kanske åtskilliga knappt var inom synhåll ens i kikare.

fäls!

Denna kväll dominerade ladusvalorna synnerligen starkt. Alldeles i början hade jag ett par backsvalor flygande över mig, men sedan blev det ladusvalor för hela slanten, och jag studerade många många hundra.

Svalorna flög som vanligt länge omkring. Precis över sjöns yta blev det väldigt tätt av dem, dock ej över de delar av sjön som är närmast tornet, men väl uppåt NV, i riktning Revinge och ~~h~~ uppemot Ålabäck. Men ännu mycket fler svalor svärmade på större höjd. ibland mycket tätt så att det såg ut som ett myller i kikaren, ibland glesare fördelade. Aktiviteten blev hög framåt skymningen, flockarna ofta tätare även när de flög högt. Nedstörtandet började klockan 1850, först i ringa eller måttlig skala, men efter ~~många~~ ett par minuter störtade oerhörda massor ner i vassen, och ungefär 1855-1856 var det nästan tomt på svalor. Mycket trevligt.

backsvala sedd i mycket ringa antal, se ovan. (Hussvala inte sedd eller hörd ikväll)
kråka sedd

kaja sedd, flera ex flög över

rödhake hörd

järnsparv hörd, inte det fina dallrande lätet ("silverklockan") utan det höga pipet, som ibland är enstavigt, ibland två-stavigt med litet oregelbunden rytm

stare: stor ansamling skedde ikväll. Som vanligt sista tiden samlas de inte direkt till vassen utan först på betesmarken mellan sjön och Silvåkra by. Åtminstone sätter sig flera tusen där, fritt synligt; men jag anser det möjligt att de kan samlas även på platser som inte ses direkt från vår stuga, t ex söder om Silvåkra allé (detta är möjligt, men alls inte säkert). Ikväll tog jag inte tiden när de sedan flyttade sig till vassen. Det skedde i ett par omgångar, och det var slut ungefär 1830-1835, säkert inte senare ~~än~~ än omkring 1835. Då beräknade Andell att c 30000 ~~fåglar~~ (trettiotusen) hade fällt i vassen, och det stämde mycket väl med min egen skattning. Senare, just när svalorna var som mest aktiva, kom ett par försenade flockar över sjön och fällde direkt på nattplatsen. En stor svärm var också uppe och flög ett slag över sjöns södra vassar och blev ~~skrämd~~ skrämmd av en passerande lärkfalk, men denna jagade dem ej.

hämpling inte sedd vid själva sjön, men när vi kom med bilen förbi grustaget såg jag ett par hämplingar.

sädesärlor även sedda därstädes.

Mycket fin kväll. Vi bodde inte i stugan över natten utan körde tillbaka till Lund ungefär kl 1920.

Andell uppgav att han och hans kompis sett en förbiflygande ~~en~~ snatterand från tornet ~~en~~ kort stund innan jag kom. Antagligen helt OK, ty jag vet att han känner arten väl, jag tror det var han och Peter Öhrström som fann en snatterand övervint-rande i Lommabukten någon vinter nyligen och studerade den ingående.

1973-09-14, fredag.

Vi ankom till stugan vid Krankesjön 1750. Jag upp i tornet 1755. Väder: lugnt, relativt varmt, härligt väder, lätt dis, men molnfritt. På sjöns yta c 2000 fåglar, men de låg ej i SO delen eller närmast där i S, eftersom en roddbåt låg där. Massor av änder, säkert 1200 ex. Vita svanar: 24 ex ses. 1 häger, 1 brun kärrhök juv. Sothöns allmänna, bläsand hörd, rall hörd.

1757 4 sädgäss kom från SO

1758 7 " " , de gick ner men skrämdes av båten. Starflockar rundflygande, sädesärta h, gulärta h. - De 4 + 7 sädgässen fortsatte mot V. Måsar ses, c 30 ex, några var bergsäkra skrattmåsar, troligen var de flesta eller alla skratt.

1802 svalor mycket få; nästan inga ses ännu 1802. Några kajor.

1803 starar, nog 1000-1200 ex, spridda, rundflygande. Några ladusvalor överflygande. Rödhake h, sävsparv h. 6 sädgäss från Ö, de ropar, vill fälla men skräms av båten och vänder mot Ö

1804 flock 3000 starar samt en flock på 700 starar och 1 brokig tamduva kommer över. I expresstakt kommer ~~stara~~ starflockar nu från S, N, NO, O; flera flockar är my. stora, flera är täta och innehåller 100 - 300 ex/flock. 20 måsar flyger lågt mot Ö över sjön.

Därefter: Inga och jag åt snabbmiddag. Hans Källander och Lotti kom, men de deltog inte i måltiden. Oerhört täta starflockar som ~~svarta~~ svarta mattor fällde på betesmarken och vägen ner (från allmänna vägen) till husen och tornet. Säkert 10000 (tiotusen) ex, och fler kom. Inalles skattade vi antalet starar till 30000. De fällde för natten på vanliga stället i vassen. - Svalor: en hel del, men ingen riktig fart på dem i närheten; dock ett slag mycket tätt av svalor, kanske 4000 - 7000, precis över sjöns yta, långt ute. Mest ladusvalor. Nästan inga back sedda. Hussvala ej sedd. - Sädgäss: tillströmning av små och medelstora flockar nästan bara från Ö och OSO-SO. Knappt mer än 250-300 ex före kl 1845, (men) sedan, närmare bestämt kl 1850-1905, kom säkert 900 ex till, så att totalantalet blev minst 1200. (OBS: ovanligt mycket sädgäss för årstiden).

Ett par smärre (gås-) flockar vände och flög österut, och kl ~~1917~~ 1917 lyfte minst 300 och flög österut. Och slutligen, kl 1923, lyfte väl 600 i samlad flock och for mot öster. Dock viss återkomst till sjön senare, i själva verket rätt snart, men för mörkt för att följa förloppet. -

Rall hörd. Ungefär 15 + 9 skedänder uppe, fint. Kricka sedd och bläsand hörd. Brunand 5 sedda. Sothöns allmänna. Mindre hackspett hörd.

Väldigt fin kväll. Hans och Lotti drack kaffe hos oss, de reste hem c kl 2110. - Mycket litet insekter på ljus, trots stilla och rätt ljum kväll. Däremot svärmade en del diptera när det ännu var m l m ljus.

Jag gick ut ett par ggr för att lyssna efter rördrom, men intet hördes från den. Däremot hörde jag kärrsnäppa bra 2 ggr i svit.

4 bruna kärrhökar sågs i djup skymning i väster, därav 1 ex sittande på "ensamma tuvan", 2 flygande därtill och 1 flygande längre bort över vassen. Inga färger sågs.

1973-09-15, lördag.

Bodde i stugan vid Krankesjön. På morgonen dimma. Sädgäss hördes omkr. kl 0630, men ej mycket. Ovisst hur mycket gäss som legat i sjön i natt.

Jag gjorde morgonobsar från tornet (klockslag ej angivna, men jfr nedan). Detta är vad som hände:

Jag såg en flock på 13 steglitsor, vidare sågs stare, kråka, råka, kaja, 1 fisk/silvertärna, och 27 svanar (=knölsvanar).

Ungefär kl 0940-1120 gjorde Inga och jag en båttur på Krankesjön med Lasse Emmelins uppblåsbara gummibåt. Det var jättetrevligt. Vi såg:

skrattnås 10
fiskmås flera juv
~~grågåsar~~
bläsand
stjärtand
kricka
gräsand
skedand
brunand
sädgås några dussin
grågås minst 4 låg i sjön
råka
skäggdopping
smådopping
rörhöna
rall
etc etc

rödstrupig piplärka flög över
ängspiplärka
trädpiplärka -
gulärta
sädesärta
bofink
bergfink (OBS: tidigt!)
lärkfalk 2 ex
vipa: c 200 ex i flock(-ar?)
över vattnet
obestämd flock pipare på c 100 ex
i realiteten säkerligen ljung-
pipare
blå kärrhök hanne ad + juv
brun kärrhök hona + juv
fiskgjuse.
Artlista här kanske inte alldeles
fullständig.

Inga och jag gjorde rundtur. Besökte Heljesjön vid Vombs by c kl 1330 och såg där 10 viggas, 3 brunänder, 5 knipor, minst 3 sot-höns, 6 krickor, 9 skäggdoppingar, 2 enkelbeckasiner. (Måne jag inte glömt gräsand här? GR vid renskrivningen 1982-02-05).

Därefter besökte vi Vombs ängar och såg massor av gäss, över 600 ex, vidare 400 vipor, och 10 tornfalkar samtidigt; vi bedömde att det säkert fanns 16-18 tornfalkar där inalles. Ormvråk några ex, däribland ett ex "jättelikt uthålligt ryttlande med höghållna vingar etc". Även sågs 1 sparvhök, fiskgjuse, och av skogsduva 20 + några ex, 2 blåhökar honor eller juv, 600 vipor till. Rödstjärt sedd. Massor av ladusvala och backsvala. ~~grågåsar~~ Vipor slog efter torn-falk, och tornfalkar slog efter sparvhök, synnerligen låg höjd. 1 + 1 stenskvättor sågs, och Inga såg buskskvätta.

En del av de sist nämnda fåglarna kan ha setts vid Vombs by eller på andra platser mellan ängarna och Vombsjön.

Vombsjön hade avgjort långt vattenstånd, sandytor blottade, vilket förklarar förekomsten av en del av nedannämnda vadare. Vi såg minst 16 + 7 enkelbeckasiner, 3 drillsnäppor och två flockar kärrsnäppa: den ena på 3 ex, alla ad i övergång till vinterdräkt; den andra var på c 40 ex och innehöll såvitt vi hann se bara ett ex som hade hel-svart buk. Dessutom fanns i flocken en vadare som var större än kärrsnäpporna, den var gracil och hade hållning som en liten brus-hane med rätt högre huvud, men den var mindre än en brushane och hade rödbrun ton och skarp färggräns på bröstet mellan mörkt och vitt. Jag kände till att en i Europa tillfällig Calidris-art skall ha just denna teckning, men jag kom inte ihåg det vetenskapliga namnet på denna art, och inte heller det engelska eller svenska namnet ~~heller~~ för den delen. Se vidare diskussion efter den övriga texten!

Vid Vombsjön sågs vidare några större strandpipare, 1 osäker bi-vråk, flera tornfalkar, säkert 250 gäss (=sädgäss), och vi noterade att gässen var oroliga. Även sågs bläsand, stjärtand, flera orm-vråkar, kricka, flera skedänder, gräsand, vigg, och 2 gravänder juv.

1973-09-15 forts.

~~En annan~~ (159)
Över sjön sågs även 1 havstrut ad, ett fåtal gråtrutar, samt fiskmås och skratmås. Hämpling vid väggkanten. Dessutom kom en flock på c 250 kajor förbi; ett ex däri hade blixtrande vita främre handpennor, vilket såg mycket egendomligt ut. Se enkel skiss här:

(159)
Vi återkom till stugan på eftermiddagen. Träffade då Torsten Gustafson, som hade sett minst 2 fiskgjusar över Krankesjön.

Jag började obsa från tornet 1730 och upplevde följande:

- 1735 första starflocken, den rundflyger över sjön
- 1738 stark "stöt" av ladusvalor från Ö, antalet är c 200
- 1744 2 sädgäss från Ö; de första (för i eftermiddag). - Över 2000 fåglar ses på Krankesjöns yta. Sadesärila, gulärila, bofink ses och/eller hörs.
- 1750 30 fiskmåsar juv är oroliga. 1 fiskgjuse över sjön, och 1 lärkfalk kommer nära över tornet. Mer stare ses, flera ggr. Järnsparv hörs; rödhake, blåmes och entita ses och/eller hörs
- 1752 15 - 20 ladusvalor kommer från Ö. 3 hägrar ses, 2 av dem kom just till sjön. Hägrarna skriker. 1 brun kärrhök juv. Starflockar samlas neråt Silvåkra by, men från tornet kan man inte se var de faller
- 1755 ff svalor alldeles över vattnet, de strömmar till i massor från S och från N, och en del kommer från Ö också. Kanske kommer svalor även västerifrån, men det kan man inte avgöra från tornet. Nu är 1000-tals svalor över sjön (åtm. från 1800)
- 1800-1805 nu 1000-tals svalor över sjön. Bara ladusvalor ses och hörs
- 1805-1820 mycket händer: stararna gick till vila i flera stora flockar, säkert 30000 - 40000 ex; och alla flockar kom utifrån betesmarken (d v s från SO och/eller S. Obs vad som ovan sades om ansamling neråt Silvåkra by). Högst 1000 starar fällde (i vassen vid) sjöns S sida, V om kanalmynningen. Ovisst om detta blev deras definitiva nattplats, dock sågs de inte lyfta däriifrån. - Svalor kom i massor över tornet, men något nattande i sjön sågs ej. Lärkfalk sågs jaga 2-3 ggr. 1 brun kärrhök juv sedd, därtill 2 andra bruna kärrhökar borta i V, ålder och kön ej möjliga att avgöra. Ormvråk sågs också, etc.
- 1845 Inga gäss sågs förrän 1845, då c 16 ex kom och fällde på sjön.
- c 1900 Sedan, omkring kl 1900, kom litet gäss till och fällde, det var mindre än 100 ex, och de flög tillbaka mot öster efter en kort stund. Det kom inga fler gäss till sjön, vilket var mycket oväntat för mig. Spillkråka hörd.

Artlista med korta kommentarer och en del sifferuppgifter på nästa sida.

Fortr.

1973-09-15 forts.

Artlista för dagen. Den ger inte alltid besked om var de enskilda arterna sågs, men föregående sidor ger oftast klarhet.

skäggdopping över 20 sedda
smådopping 1

häger inalles c 5 sedda
sädgås summa c 1000 sedda
knölsvan minst 35 ex "

gravand 2
gräsand högst 500
kricka högst 50
bläsand approx 100
stjärtand högst 10

skedand 20
brunand minst 30
vigg 10
knipa 5
fiskgjuse 3

bivråk: 1 osäker observation
sparvhök 1
ormvråk c 10; obs 1 ryttlande!
blå kärrhök summa 4
brun kärrhök 3

lärkfalk minst 2
tornfalk 15
fasan: flera sedda + hörda, c 10
sothöna 400-500
rörhöna 1

rall hörd
större strandpipare 4-5 ex
ljungpipare 105 ex
vipa my. approx 1000 ex
kärrsnäppa 3 + c 40

tuvsnäppa 1, se nedan
drillsnäppa 3
enkelbeckasin 18-20 ex
skrattnås 40-50 ex
fiskmås 40 ex

gråtrut minst 4, högst 8
havstrut 1, ~~här med frågetecken~~
fisk/silvertärna 1
ringduva högst 10
skogsduva c 25 sedda

spillkråka hörd
gröngöling hörd, med frågetecken
sånglärka 2
ladusvala över 7000
backsvala 100

trädpiplärka hörd många ggr
ängspiplärka hörd
rödstrupig pipplärka hörd flera ggr
gulärta över 15
sädesarla minst 50

stenskvätta 2
buskskvätta sedd av Inga
järnsparv hörd flera ggr
taltrast hörd
rödhake flera ex sedda

rödstjärt 1 sedd
entita flera ex
blåmes flera ex
sävparv 2
bofink flera ex
bergfink hörd flera ggr

hämpling flock 15
steglits 13 ex
pilfink flera ex
stare 30000 - 40000

skata 4 - 6 ex
kaja 300 - 350
råka 50 + några till
kråka c 40 ex

Denna lista innehåller 69 arter, men eftersom bivråken var osäker gröngölingen likaså, och tärnan inte bestämd till arten, blir summan här = 66. Emellertid skall en art tilläggas, nämligen grågås minst 4 i Krankesjön.

Havstruten står utan frågetecken i anteckningarna, den anser jag säker. Totala antalet sedda och säkert bestämda arter blir därför = 67.

Tuvsnäppan, Calidris melanotos, sågs bra ehuru kortvarigt, ty snäppflocken lyfte just när vi kommit nära. Arten var ny för mi och jag fick i efterhand veta at exemplaret setts och fotograferats av Jan Elmeliid här vid Vombsjön. Han hade skickat in rapport och foto till SOF:s raritetskommitté och fått obsen godkänd!

Det skall tilläggas, att rödstrupig pipplärka hördes både när vi var ute med båt på Krankesjön och när vi kommit i land igen.

SLUT

1973-09-16, Söndag

(161)

(eller något längre.)

Söndag 16 sept 1973 stod jag i fågeltornet vid Krankesjön ungefär kl 0915 - 1015,

Det var härligaste väder, morgondimmorna skingades snabbt över sjön, och solen kom fram. Tidigare på morgonen hade det däremot varit tät dimma över sjön. Ännu kl 0900 var detta fallet, åtminstone där vi bor vid tornet.

Jag var ensam i tornet först och tog en del färgbilder just när det klarnade.

Inom kort kom dock tre ungdomar, den ena var Ulla Holmbergs dotter, den andra var pojken Balint, den tredje en okänd flicka.

Det var utmärkt fågelliv. Här en kortfattad artlista med kommentarer.

skäggdopping flera sedda, som alltid. Men de ligger aldrig i flockar, bara enstaka eller 2-3 tillsammans, eller familjevis

häger ett par ex sedda

grågås först sågs 3 ex flyga bort mot S, senare, ~~innan~~ när en ~~en~~ massa sädgäss kommit, anlände även 4 grågäss, flög runt över sädgässen ute på sjön men fällde inte där utan kom rakt mot tornet och fällde praktfullt på klarvattnet närmast tornet, i oerhört fint ljus. Lätet hördes när de flög runt, det är lugnare och högre än sädgässens

sädgås: först inga sedda. Sedan kom ett par tiotal över Silvåkraskogen och "störtade" ner emot sjön och fällde på den spegelblanka ytan. Efter en stund kom ytterligare c 90 eller kanske 100 gäss på ungefär samma sätt, i flera flockar med bara några hundra meters mellanrum, och fällde bredvid de föregående ute på sjön V om alla de östra vassarna

gräsand

kricka

skedand

} sedda men inte i stort antal idag. Kan ha varit allmänna långt V ut i sjön

stjärtand flock 8 kom mycket elegant över sjön mot S eller SSO

bläsand sedd flera ggr, jag såg att det fanns relativt mycket av den ute på sjön

brunand några sedda, antagligen finns rätt mycket ute på sjön

fiskgjuse minst 2 ex. 2 sågs ofta samtidigt. 1 ex tog bra fisk uppe i NO hörnet av sjön och flög sedan rätt nära förbi tornet mot SO-O. Antagligen fanns mer än 2 ex vid sjön

ormvråk sedd och hörd, men bara 1 ex, intet sträck

brun kärrhök: minst 3 ex sedda, därav 2 juv och 1 mycket grann ♂ ad. Den ena ungfågeln var ovanligt stor och grovt byggd. - En ungfågel satt länge på en stor eller annat föremål i ~~innan~~ vassen rätt nära "öppna platsen" på S sidan. Den satt då i höjd med högsta vassvipporna. Sedan flyttade den sig långt ut i sjön, där det i en vass växer en enda, rätt stor och rund buske, minst 2 ~~meter~~ eller 2 1/2 m hög, och satte sig i toppen där. Satt mycket länge där. Det var förresten utanför denna buske som sädgässen lagt sig i vattnet

fasan hörd och sedd

sothöna allmän långt ute, efter vanligheten

enkelbeckasin 1 sedd

vipa sedd i stort antal, flög över sjön lågt i flockar, tycktes på något sätt intresserade av att flyga över vatten. Hundratals ex sedda

skrattnås några

fisknås några juv

gråtrut ett par ex

fisk/silvertärna 1 juv sedd rätt nära

ringduva sedd

större hackspett 1 ex kom över sjön mot ~~innan~~ NO alldeles nära tornet

ladusvala sedd

trädpiplärka hörd, 1 ex även observerat

ängspiplärka hörd

sädesärla sedd och hörd

gulärla hörd

järnsparv sedd nära och hörd flera ggr

rödhake sedd flera ggr

taltrast flög över tornet ett par ggr, hördes därvid också

entita sedd flera ggr

talgoxe sedd

blåmes sedd ofta

162

Rapport från Sune Arlebo: han inventerade sträckan Landskrona - Barsebäck söndag 16 sept 1973. Bilresa med bekanta, stannade ofta och gick relativt långt och hade uppenbart gjort en grundlig inventering. Vad han meddelade mig var bara det viktigaste. Inventeringen gjord i samarbete med Leif Nilsson som i flera år ägnat sig åt internationella andfågelinventeringar.

Sune såg bl a:

- ✓ c 2500 gräsänder
- ✓ c 300 krickor, varav en flock på c 150
- ✓ c 600 bläsänder, en ovanligt hög siffra, särskilt med hänsyn till det relativt tidiga datum. Sune mycket förvånad själv.
- ✓ ~~*****~~
c 25 sothöns, oväntat litet
- ✓ sädgäss sedda
- ✓ c 600 - 700 knölsvanar
- ✓ storskarv sedd
- ✓ ~~måg~~ skäggdopping sedd
- ✓ kärrsnäppa allmännaste vadare, möjligen med undantag av vipa
- ✓ vipa mycket allmän
- ✓ ljungpipare sedd
- ✓ kustpipare "
- ✓ större strandpipare sedd
- glutt sedd
- rödbena "
- storspov "

Totalt omkring 5000 "sjöfågel", i vilken siffra inräknas alla andfåglar, sothöns, skarv, doppingar, men enligt Sune inte måsfågel

1973-09-17 och 18.

(164)

(164) Måndagsmorgonen 17 sept 1973 omkring kl 0805, när jag kom ut från min bostad på Sunnanväg, flög en flock gäss, otvivelaktigt sädgäss, mot öster nere på andra sidan Höjeå. Det ~~ä~~ var c 10 ex. Motvind och solsken och först bra ljus, sedan motljus.

Tisdagsmorgonen 18 sept, när jag satt och åt frukost omkring kl 0740, kom en flock gäss på c 18 ex mot öster eller nordost över Lund. Nästan säkert var det sädgäss, jag skulle ha sett de ljusgrå vingarna om de funnits, eftersom ljuset var så starkt och (i början) bra. Även idag sol och motvind, d v s ungefär ostlig vind.

Rätt anmärkningsvärt att två gåsflockar flyger åt öster nu. Naturligtvis konstigt att så mycket sädgäss redan har kommit. Men eftersom de nu har kommit, borde de väl knappast flyga i retrograd led. Men det kan ju vara en slump, och materialet är ännu för litet för mera diskussion.

1973-10-06, lördag.

Ankomst stugan c kl 1220. Jag var i tornet c 1230-1315. Mycket fint väder, sol, molnfritt, varmt. God sikt men lätt dis på stora avstånd. Svag till måttlig vind omkring 0 - SO. Fågel:

knölsvan 28 ad och 2 juv sedda i sjön

sädgås: först flög c 20 mot SO, sedan 8 till också mot SO, sedan kom 5 från SO och fällde, därefter lyfte dessa och flög mot SO; slutligen kom c 22 ex förbi mot OSO.

gräsand några

kricka 2

skedand 1 + 6

vigg flockar, inalles högst 30 ex

brunand troligen allmän

bläsand över 25 sedda

sothöna my. allmän, 72 ex i närmsta

klarvatten, och ute i sjön massvis,
många hundra eller flera

därtill stora mängder änder på långt håll i V halvan av sjön; dessa räknades ej eftersom vågorna var för stora, men säkert var det tusentals ex, jag skattade totalantalet till mellan 1000 och 2000

skäggdopping rätt många sedda i sjön, låg spridda som vanligt
vipa 19 + 62 + 37 ex kom över sjön, alla flög mot O eller OSO. Ø

Beträffande beteendet, jämför viporna med småfåglarna

fiskgjuse 1 ex juv först sett på håll, sedan nära,

fiskade och tog en stor fisk enligt skiss:

Denna togs i andra försöket. En kvart senare

fiskade ett annat ex på samma ställe men försvann

ormvråk: först 4 sedda samtidigt, sedan 2. Ett ex flög över sjön och skrämde upp massor av änder etc

skrattnås: 2 + c 25 kretsande över sjön när jag gick upp i tornet.

Många av dessa var juv

fiskmås 1 juv

havstrut: 1 juv sedd; av dräkten att döma var det säkert havstrut och inte gråtrut

varfågel: 1 ex flög förbi

grönsiska ofta hörd, och sedd i smågrupper på 3 - 6 ex, de flög oftast mot O - NO

bofink ideligen enstaka eller småflockar, ofta på nära håll; alla eller nästan alla flög mot O - NO

bergfink sedd på närhåll i flera ex bland bofinkarna

sävsparv: 2 eller 3 sedda, flög också mot O eller NO

taltrast: c 3 + 5 + 4, flög som föregående

rödvingetrast: minst 1 ex bergsäkert, troligen (även) flock på 4 ex, flög förbi mot O - NO

blåmes sedd

nötskrika 1 ex sett

skata 1 ex sett

ängspiplärka ideligen sedd

ringduva: enstaka ex och ett par smärre flockar sedda

ladusvala fåtaligt sedd

pilfink: några ex fortfarande vid grannens hus (d v s Anderssons).

- - - -

Efter kl 1600 (ungefär) var jag ånyo delvis i tornet och såg då:

fjällvråk: 2 ex sedda samtidigt

enkelbeckasin: 4 i flock rundflygande över sjön

glada: 1 ex över sjön, hade mycket djupt kluven stjärt. Kom nära kaja några få

kråka enstaka ex

fasan: jag såg 2 tuppar som slogs

häger: 2 eller flera sedda

knölsvan: den ovanliga siffran 32 samtidigt sedda uppnåddes denna eftermiddag

knipa: 3 flög förbi, därav 1 hona och 1 hanne, den tredje var troligen hanne.

FORTS

1973-10-06 forts.

166

skrattnås säkert 50 ex ute i sjön.

Massor av fågel på vattnet, troligen 1500 - 1800 sothöns och c 300 - 500 synliga änder men några ggr skrämdes massor av gräsand upp ur vassarna tillika med litet skedand, kricka etc. Majoriteten av änder ligger säkert osynlig. - Vidare:

liten hackspett hörd
gröngöling hörd flera ggr
skogsduva 1 ex

gårdsmyg hörd flera ggr

stare: en del samlades före kl 1800, men förlopp ej följt noga.
Bara ungefär 4000 ex sågs komma. Vi satt inomhus då (=på verandan)

Sädgäss: exakt kl 1800 hördes rop, och c 80 ex kom till sjön från SO. Kl 1804-1805 kom huvudmassan men ej i en jätteflock utan i flera små eller medelstora flockar m l m sammanhängande. Summa (ankommande) fåglar kl 1804-1805 var nog högst 450 ex. Kl 1809-1815 kom flera små flockar på 3-7 ex och ett par litet större flockar, så att summan ankommande nu blev kanske 40 eller 50 ex. Summa summarum alltså c 580 ex; och alla kom ungefär från OSO - SO.

Därtill på kvällen kl 2025: kattuggla hörd.

1973-10-07, söndag.

Morgonen stilla, fuktig, dimmig. Gässen hördes, stor kör kl 0605-0610, alltså precis 12 timmar efter det att de lagt sig i sjön. Dimman lättade undan för undan, men ännu kl 1020 var det bara c 2 - 3 km sikt. Jag var i tornet dels c 0910-0925, dels c 1030-1050. Därtill litet obsar (från marken etc). Iakttagna arter:

fiskgjuse sedd flera ggr, även sittande på stolpe nära Silvåkra by, på ängen

sparvhök: 1 ex flög förbi

ormvråk hörd, dessutom flög 1 ex mot SV över sjön

sädgås hörd på morgonen enligt ovan; därtill hörd svagt senare

gräsand sågs allmänt

brunand sågs

vigg sågs

} men ej närmare analyserade på grund av dålig sikt

sothöns massvis

knölsvan som vanligt

rörhöns 2 ex i sällskap på närmsta klarvatten

rall hörd flera ggr

skrattnås en ensam ad, den anföll fiskgjusen

fiskmås 1 ad sedd

sånglärka flög över, sedd flera ggr

trädlärka: flock på 7 ex flög över!

bofink några ex

bergfink hörd

grönsiska flock på 23 ex + några ex till

taltrast flög ofta över, mest mot N-NO, i små förband på 3-6 ex

rödvångetrast: flera ex bland taltrastarna

grönfink hörd

gröngöling hörd

spillkråka hörd

ladusvala några få

rödhake hörd

gårdsmyg hörd

blåmes sedd och hörd

talgoxe " " "

entita " " "

kråka " " "

skata " " "

FORTS

1973-10-07 forts.

Senare klarnade det och blev jättefint: sol, lugnt, tämligen varmt, och något disigt. Fågel:

(167)
sparvhök ännu 1 ex
ormvråk " 1 ex
fiskgjuse åter sedd
domherre flock på c 10 ex,
varav både hanner och
honor; de flög ungefär mot ONO
taltrast några ex
rödvingetrast likaså } flög ONO
vipa: flock på över 120 ex
flög i kroklinjer över sjön
svartmes sedd
trädkryppare hörd
sädgäss: kl 1305 kom 45 ex fr V,
alla utom 5 fällde. Kl 1320
bröt dessa 40 upp, flög mot SO.
Kl 1325 kom 37 nya gäss mot SO.

Oro på sjön: massor av brunand
uppe, säkert 100-200 eller fler.
Vigg sedd
stjärtand 2
skäggdopping allmän
smådopping 2 på nära håll
hämpling 2

ladusvala en del, täml. högt.
grönsiska: flock
OBS: rörelsen mot NO är märkbar
om ock svag.

sävsparv
skrattnås 10-20 eller fler
fiskmås 1 juv.

Kl 1440-1510 kort promenad på
järnvägsbanken. Därvid sågs:
några starrar
1 fiskgjuse
1 ormvråk
rödhake hörd
sädgäss: några små flockar och
på avstånd större flockar.
På betesmarken en småfågelflock
på c 200-250 ex varav c 100-150
hämplingar, c 50-100 bofinkar,
c 25-50 bergfinkar. De flög in
i aldungen vid stranden när de
blev skrämde.

Härlig, mild, solig höstdag
med fina färger.

Även sedda denna dag här:
skäggdopping allmän; i gott
ljus lyste de överallt även
på håll där andra arter
var m m obestämbara. En
flock på 8 ex sedd
häger 1 sedd

smådopping 2 ex vanliga platsen

kaja: några småflockar flög över mot N och NO över sjön, maximum
(per flock eller inalles??) var c 15 ex

råka: 1 + 1 sedda

kråka: några få sedda.

(167)
sädgås: avsevärt antal, och rätt
stor oro. Flockar flög över ide-
ligen. Ett par hundra ex sågs,
allra minst. Särskilt när vi
for hemåt c kl 1615 var oron
stor.

knölsvan: max 32 ad sedda samti-
digt. Några juv sedda, antal
oklart men sällan över 5 ex
sedda samtidigt

kricka några småflockar
vigg } summa ändar och sothöns
brunand } på klarvattnet från f d
bläsand } Almen upp mot nordsidan
gräsand } hitom avloppet var sä-
sothöns } kert 3000 ex, därav
(grov skattning) sot-
höns 2000 och ändar etc
1000 ex

fiskgjuse sedd
sparvhök 1 HONA
ormvråk sedd
(ingen kärrhök sedd!)

vipa flera flockar över sjön;
egendomliga rundflygningar

enkelbeckasin 1
skrattnås flera tiotal
fiskmås 1 juv

ringduva ofta; även flockar på
20 - 50 ex på avstånd
spillkråka 1 ex flög mot N eller
NO över sjön

sånglärka ofta, enstaka ex
trädlärka: de 7, inga andra!
ladusvala några, kanske 10-20 ex
ängspioplärka
obestämd sångare i vassen, kanske
var det rörsångare?

kungsfågel hörd
rödhake sedd och hörd
taltrast ofta, flög över
rödvinge " " " "

entita }
blåmes } ofta sedda resp. hörda
talgoxe }
gårdsmyg }

trädkryppare ofta hörd
sävsparv ofta sedd, flög

vanligen förbi tornet så:
bofink mycket få sedda

bergfink " " "
grönsiska ofta: en flock på 20,
och en på 80-90 ex

hämpling sedd
pilfink kvar vid huset & grannhus

domherre flock, se ovan
stare: smärre flockar sedda

skata sedd

SLUT

1973-10-18, torsdag.

Reste från Lund 0800 med Göran Högstedt för att ur frysarna på Falsterbo fågelstation hämta hem fågel till museet. Det var c 6 månader sedan frysarna sist tömdes. Vi kom ner c 0855 i busväder, regn och blåst. Träffade Gunnar Roos som sysslade med ringmärkning vid fyren. Han hade inte fått mycket denna morgon. Trots vädret var en del fågel i luften. Precis när vi stannade vid Kolabacken kom 5 stenknäck ar över. Även trastar, stare, kungsfågel, rödhake etc. Vi gick en runda på golfbanan. Vädret bättrade sig starkt, det blev delvis sol och grant. Satt sedan på fågelstationen och pratade och åt vår matsäck. För sedan bl a till Knösen, där massor med fågel fanns. Nedanstående artlista är ej helt fullständig, men de viktigaste arterna är med:

storskarv 2 neråt Måkläppen
häger 5 i sällskap utanför Knösen
prutgås 4 + 7 söder om Nabben
knölsvan allmän revlarna, Höllviken etc, men spridd. Säkert ett par hundra, ad mest som vanligt, men familjer med 4-5 årsungar sågs på åtm. 2 ställen
gravand 4 N om soptippen, Höllviken
gräsand allmän, många 100 sedda
bläsand allmän, säkert 100-tals
kricka några
stjärtand enstaka
knipa flockar i Höllviken, nog c 50 sedda
vigg smärre flockar
ejder fåtaligt rastande, men en sträckflock på c 50 ex också sedd i söder från Nabben
?svärta: en sträckflock på 30 ex
neråt Kläppen var nästan säkert svärta
småskrak ofta sedd, enstaka eller i småflockar
ormvråk fåtalig
fjällvråk ofta, bl a 5 samtidigt över Ljungskogens Ö bryn mot Ljungen; även Knösen etc
sparvhök flera sedda
tornfalk sedd
blåhök 2 sedda, ej hannar ad
sothöna: i Höllviken nog minst 1500 ex sedda
vipa allmän
ljungpipare t.många
brushane minst 8 } St.Hammar på hemvägen; ej Skanör-Fbo.
strandkata 1 ex Knösen
storspov 1 ex "
myrspov c 11 ex "
rödspov 1 ex i myrspovflocken vid Knösen. Långt ute. Jag ut för granskning, vi såg den jättefint båda två. Jättekul obs.
kustpipare där och i Höllviken
rätt allmän, nog 50 sedda tot.

kärrensäppa: flock på c 250 ex norr om soptippen (vid Höllviken); alla ex ej kritiskt granskade, och flocken kan ha varit större.

havstrut flera
gråtrut allmän
fiskmåsa många
skratmåsa allmän
ringduva enstaka sedda
spillkråka sedd i Falsterbo
sånglärka ofta hörd
ladusvala 2 vid Fotevik på hemvägen
ängspioplärka
kungsfågel
rödhake flera ex
koltrast
taltrast
rödvinge
snöskata
blåmes
gårdsmyg
gulsparv ofta sedd/hörd
säv sparv flera sedda
bofink några ex
bergfink några ex
grönfink flera
hämping flera
stenknäck 5 ex, se ovan
stare smärre flockar
skata
kaja
kråka.

Därutöver inga anteckningar

1973-10-26.

(169)

Krageholm 26 oktober 1973. Biltur med Göran Högstedt, relativt snabb ~~undersökning~~ undersökning. Start från Lund c 0715.

På utvägen vid Sövedborgs f d station 4 blåsgäss och över 100 sädgäss. Vi for via Assmåsa - Eneborg. Rödvingetrast aaa, snöskata 100-tals, koltrast hörd flera ggr, bofink sedd och hörd (förkortas sh). Bergfink allmän, mer än bofink. Sånglärka många. Kaja s, nötskrika s. Talgoxe sedd, stenknäck hörd bra av oss båda, rödhake sh, vinterhämling h, flög över, stare några småflockar, gulspurv påfallande allmän, entita sh, backsvala 1 ex sett, ladusvala 1 ex sett av Göran. Skrattnås och fiskmås allmänna i sjön, av vardera fanns säkert ett par hundra ex, inalles c 500 (grov approximation), gräsand 250 i södra delen av sjön (jfr nedan), vigg 4 ex sedda, skäggdopping enstaka ex sedda. Mycket bergfink. Sträck av sånglärka och finkar går på stor höjd mot V. Vipa 5 ex sedda, nötväcka hh.

2 storskrakar kom flygande fr SV högt uppe, 1 ormråk s, 1 sävsparv hörd ~~av~~ och troligen även sedd av Göran. Bofink allmän, bergfink mycket allmän. Vinterhämling ånyo hörd, strax därefter sågs 2 ex. Fasan h, entita på nytt, trädkrypore hörd, ringduva 2 ex + en flock sedda.

Vid gräsänderna härövan skall tilläggas 1 + 3 stjärtänder, därav ingen utfärgad ♂.

1 dvärgbeckasin flög över ~~sjön~~ sjön, både Göran och jag såg genast vilken art det var fråga om. Sällsynt iakttagelse!

1 storskrak. sothöna h, sparvhök 1, sädgås hörd, strax därefter kom 7 ex över. Passer sp hörd, ingen av oss blev riktigt klar över vilken art det var, men vi trodde på pilfink. 2 sångsvanar ad kom flygande västerut rakt över sjön, mycket vackert. 7 vigg s. Grönsiska h. Ännu 1 sparvhök. Ringduva sedd (antal tyvärr ej angivet men det visar säkert att det endast var få individer). 2 kråkor. Fiskmås juv sedd. 1 spillkråka flyger söderut!! 1 kretsande sparvhök med skadad vänstervinge; vingen hade onormal form, och kroppen låg snett i luften när fågeln flög och kretsade. Enkel skiss av vingen: Pilfink bergsäkert sedd. 15 ringduvor s. Flock 35 grön-siskor.

Vädret härligt, nästan klart, nästan lugnt, lätt NV - V bris, lätta moln som lösas upp. - Vi är nu vid N sidan och går ner från skogsvägen till sjön.

Gärdsmyg 1 + 1 hörda, och så änderna: allra minst 1000 gräsänder, troligen flera, vidare sågs 3 stjärtänder, några krickor, 2 storskrakhonor och 1 kniphanne. Det är uppenbart att änderna blir synnerligen litet störda på denna lokal. Den är också rätt svår att överskåda, men det går om man vet vilket träd man skall klättra upp i. -

1 hackspett hörd, bäst av Göran, troligen större. Mycket rödvingetrast i skogen. OBS: sparsamt med rovfågel!

Vi for till Ellestasjön. Men redan strax före Ebbarps gård blev det stopp: 1 havsörn ad kom glidande från öster och började kretsas. Längre höll den på så, över fälten och skogen mellan Ebbarp och sjön. Det var en jätte, med kort vit stjärt, så kort och så svår att se i första ögonblicket att jag trodde det var en juv när den nalkades. Men stjärten var snövit i själva verket.

Ellestasjön: 24 hägrar sedda samtidigt. Storskrake dels 1 ensam, dels en flock på c 25 ex. 3 salskrakar sedda, ingen ♂ ad. I bokskogen nära båtläget flera hundra bergfinkar. 1 sparvhök kom förbi, grönsiska sh, nötväcka hh, skrattnås och fiskmås sedda. Sånglärka. 5 salskrakar och över 40 storskrakar utöver de förut nämnda. Bland de 40 var relativt få ♂ ad. 1 + 3 kråkor sedda. 1 gråtrut ad dito.

Återresa från Ellestasjön kl 1025. Gulspurv. Massor av änder. Rödvingetrast. 1 varfågel, 1 ormråk på långt håll. Sävsparv hörd.

Väder: sol, en del moln, svag NV vind.

Vid Ebbarps gård grönfink och gråspurv sedda, grönfink även på återvägen (troligen på mer än en plats, dagbok ej helt tydlig). Ännu 1 ormråk. Kråka sedd.

Vi for nu Ö om sjön och ner till "fiskeviken" i Krageholmssjöns sydöstra hörn, den vik där båten ligger. Massor av skrattnås och fiskmås ~~ggr~~ vid plog, summa måsar där säkert 600 - 800 ex vilket är mycket.

Kråka kaja enstaka. Massor av gråspurv vid viltremiss nära jägare Karl Nilssons bostad. Blåmes, domherre. 2 krickor och 1 gräsand skrämdes upp ur trångt dike i N kanten av slottsparken. Koltrast flera ex + ånyo flera ex sedda. Rödvingetrast flera ex också. Hämling sågs nyss vid jägarbostaden och öster om sjön när vi körde ner mot Krageholm. Litet stare. Blåmes, Passer sp. Domherre i parken.

(170) 1 + 1 trut juv. Rödhake h. Flera skator. 1 råka vid slottet. Gärdsmyg, nötväcka. Glada för en kort stund sedan på avstånd, nu alldeles nära vid slottsparken. 1 blåhök ? eller juv sedd bra. Mycket mäs! Över 250 fiakmåsar ses. Talgoxe och rödhake och gulspurv. Några gräsänder, 1 vigg, 1 kricka. Ormvråk över parken. ■■■ Järnsparv hörd. Fasan sh.

Nere vid bätviken kl 1150, vi mötte Karl Nilsson här. Grönfink sh.
Startade hemfärden 1155. Slut. Inga anteckningar från hemresan.

1973-11-03 och -04.

(171)

Lördag 3 nov 1973 (Allhelgonadagen, helgdag) och söndag 4 nov var Inga och jag ute vid stugan vid Krankesjön. Jag var rätt mycket uppe i tornet på lördagen, och samma dag var vi kvar till mörkret full och gjorde dessförinnan även en runda med bilen över Vombs Ängar - Vombsjöns V sida - dess N sida via Svansjö - Övedskloster - mot Klostersågen, men svängde in på den icke allmänna vägen som går rakt genom Vombs före S om Vombsjön. Beskådade sedan i korthet Heljesjön innan vi för andra gången korsade Vombs Ängar och for tillbaka till stugan. Lördagen var det på morgonen och f m helt molnigt och disigt, senare blev det fin sol men diset kvarstod, god sikt var det endast $\approx$ 1,5 - 2,5 km.

Det var svårt att få stugan varm, och vi for därför till Lund omkring kl 1650. Ut till stugan kom vi vid 1115-tiden.

Söndagen: vi tog det lugnt, var ute vid stugan omkring 1130 och stannade bara ett par timmar. Det var sol och fint men fortfarande disigt på måttliga och längre håll. Vi körde en runda över Vombs Ängar - Vombsjöns V strand - Harlösa och sedan hem, ankomst hem omkring kl 1530.

Fågelliv rätt bra. Inga anteckningar gjordes på platsen, men jag ger här en lista med korta uppgifter. VÄ = Vombs Ängar, Vs = Vombsjön, Kr = Krankesjön, S = Silvåkrakärret. Om inga uppgifter står, har obsarna gjorts vid stugan eller från fågeltornet. Betr. obsarna vid Heljesjön se efter övr. obsar.

Art	lördag 3.11	söndag 4.11
skäggdopping	1 på långt håll i v Ma Vs, flera i Östra Vs utanför stranden där Björkaån mynnar	
häger	minst 10-12 ex lyfte Kr för havsörnen. De satt på olika ställen. For upp med raka halsar. ~~Varon i Västervik och i Västervik~~ ~~sjöar~~	flera ad och juv Kr
gräsand	ofta sedd, men låg ej i stort antal öppet i Kr. Många hundra spridda i Vs långt ute på klarvattnet	ungefär som föregående dag
kricka bläsand	några sedda Kr högst 10 sedda Kr i syd-osthörnet. Ingen δ ad sedd.	några sedda Kr + Vs ung ss föreg dag
vigg	kanske 10 ex synl på vatt- net i Kr, men när örnen kom flög flera flockar upp, nog flera tiotal sedda. - I Vs bara få ex sedda trots stor granskning av sjön	flera sedda Kr, några få Vs v sida
knipa	1 ex flög förbi på nära håll i Kr	-
storskrak	Kr dels flock c 40 ex på långt håll, dels ng ex nära. Knappt något enda ex var utfärgad δ ad.	flocken Kr kvar + ng ex nära. Ingen utfärg. δ ad

Art	lördag 3.11	söndag 4.11
<u>salakrake</u>	flera i Kr, klarvattnet närmast fågeltornet. Flera personer ansåg att det var summa c 5 ex men jag såg med visshet flera, c 10. Ingen utfärgad ♂ ad	Åtminstone 13 - 15 ex Kr. Ingen utfärgad ♂ ad
<u>sädgås</u>	Åtskillig rörelse på småflockar och ensamma ex. Vissa av dessa hade tydliga skador - trasiga vingar, avskjutna yttre handpennor etc. Nära S (öster om, mot allmänna vägen) betade högst 200 ex. Vombs ångar bara få överflygande småflockar. Jakttid! På kvällen kl 1640 kom flera hundra och fällde i Kr. Skattat c 500 ex, knappast flera.	Ungefär som föregående dag. Liksom igår överflygning av småflockar och enstaka ex, även par (förmodar jag, om fåglar som flyger två och två) Vissa småflockar fällde i Kr m itt på dagen, liksom skedde igår. Ofta lyfte de snart igen. My oroad av jakten föreföll det.
<u>bläsgås</u>	oväntat allmän, många småflockar sågs och i huvudmassan betande sågs och hördes bläsgäss fint. Flera rena småflockar på 5 - 10 ex. Från osynliga stora gåsflockar hördes flera ggr stark inblandning av bläsgås	I stort sett som föreg dag, eller ännu talrikare. Över Kr kom från NV 30 + 29 bläsgäss, alla synliga samtidigt! Flera andra flockar sedda.
<u>knölsvan</u>	i sjön räknades minst 36 ad. Även juv sedda men ljuset och sikten ej bra för att räkna juv. 2 ad 1 juv kom flygande västerut när vi stod och tittade ungefär vid platsen för gamla Silvåkra kvarn (öbacken tror jag det heter nu).	som föreg dag
<u>ormvråk</u>	sedd på vägen Lund - Kr (minst 2), vid Kr (1 - 2) och på färden runt Vs (minst 5-6 ex).	1 my ljust ex mot S över Kr. Undersida mycket vit, stjärttrot delvis vit med vitt väl synligt. Men ej så extrem att översidan hade nämnvärt vitt. Enstaka andra sedda
<u>fjällvråk</u>	1 ex VÄ	1 ex VÄ
<u>sparvhök</u>	1 ex nära fågeltornet	1 ex Vombs Norregård
<u>duvhök</u>	1 ex kom lågt över Kr, slog bl a efter sirmande sothöna rätt nära (!), men denna dök, och höken forts in i Silvåkraskogen	1 ex kom lågt över Vombs ångar, fällde öppet på stängsel, nära fjällvråken / förresten. Kråkor skrek över höken, som snart flög vidare
<u>havsörn</u>	1 ad, stor och grann, kom flygande över Kr fr NV mot SO och pass. nära fågeltornet. Skrämd upp massor av fågel.	-

(övr. örnar: intet sett av mig, men många personer rapporterade kungsörnar sedda bl a på VÄ. HANS Hans Källander såg t ex 1 ad och 1 juv kungsörn där / ~~VÄ~~ på söndag 4.11. Göran Högstedt såg på ångarna för ett par dagar sedan 3 kungs- och 2 havsörnar). Flera personer i fågeltornet talade också om skrikörnar som nyligen setts i trakten, men redogörelserna var mycket vaga och ej övertygande och härstammade delvis från mycket unga pojkar).

tornfalk

1 ex nära Vombs södergård
Var tydligen ♂ ad, hade blå stjärt.

1 ex VÄ, 1 ex vid Vombsjöns
NV hörn, vid Hjälmarsöd

Art	lördag 3.11	söndag 4.11
fasan	sedd flerstädes	sedd flerstädes
vattenrall	hörd i Kr	troligen hörd i Kr
rörhöna	-	troligen hörd i Kr
sothöna	våldiga massor på klarvattnet i Kr., jag skattade antalet synliga till c 2500, och då var ändå sjöns västända mycket svagt synlig i diset	ungefär som föregående dag, jag skattade antalet synliga i Kr till drygt 2000. Diset gjorde räkning omöjlig i sjöns västra ända
vipa	flock c 15 över Kr. Glest fördelade vipor på VÄ, kanake ng dussin. Sedd flerstädes mellan Lund och Kr/Vomb.	ungefär som föregående dag

(OBS att icke en enda ljungpipare sågs på Vombs ångar eller kringliggande marker. Egendomligt. Kan vara tillfälligt, men kan också möjligen bero på att de eljest lämpliga lokalerna är för torra. Vombsjöns vattenstånd är oerhört lågt, väl c 1 meter under vad det brukar vara.)

??

skrattnås	säkert ett par tiotal Kr, de flesta ad i vinterdräkt	ungefär som föreg dag
fisknås	flera ad och juv sedda Kr	ungefär som föregående dag
gråtrut	1 - 2 ad och flera juv sedda Kr	ungefär som föregående dag
havstrut	-	1 ad flög över Vombsjöns västra del

(måsar nog sedda även f 8 // vid Vombsjön, men inga anteckn gjordes i fält)

ringduva	några sedda, även en flock på c 15 på utvägen fr Lund	några sedda
<u>kungsfiskare</u>	-	Ej sedd av mig. Men Inga såg 1 ex just där kanalen från Silvåkrakärret mynnar i Kr. Sågs jättefint, satt på relingen på en gammal roddbåt som ligger där. Vi dit igen senare men såg den ej. Talade om det för Hans Källar-der, som också sökte den för-gäves. Jättefint, hoppas den stannar
<u>liten hackspett</u>	hörd vid stugan	-
sånglärka	hörd överflygande	hörd överflygande
kråka	allmän i trakten	allmän i trakten
råka	flera sedda överflygande	många sedda VÄ och Vombs Norregård etc
kaja	sedd i ringa antal	stor flock Vombs Norregård, minst 100 ex och därtill mycket kråka och råka inblandade eller i närheten
skata	-	sedd bl a vid Vombs Norregård
nötskrika	ett par ex sedda nära	sedd och hörd
talgoxe	ofta sedd	ofta sedd

(174)

Art	Lördag 3.11	Söndag 4.11
blåmes	ofta sedd Kr, i vassen och annorstädes	ungefär som föreg dag
svartmes	-	1 ex fyllde i ~~sjön~~ tall nära fågeltornet
<u>stjærtmes</u>	Flock minst 10 kom förbi stugan, fyllde i träden närmast, forts snabbt i spridd ordning som vanligt	-
nötväcka	hörd?	-
trädkrypare	hörd och sedd vid stugan, även Övedskloster etc	hörd och sedd vid stugan
gårdsmyg	hörd och sedd Kr, ofta vid stugan, vid kanalens mynning etc	ungefär som föreg dag
rödvingetrast	ett par ex sågs och hördes, de flög förbi mot SV	-
koltrast	sedd och hörd	sedd och hörd
<u>varfågel</u>	1 ex sett vid tornet, flög rätt högt förbi	-
stare	ett par småflockar sågs komma till Kr på kvällen c 1625, men jag såg ej närmare ~~utvända~~ på ev. nattplats och an-samling dit.	flock c 10 ex VÄ
grönfink	-	2 ex flög förbi tornet
grönsiska	några sedda och hörda	flock c 25 förbi tornet
<u>steglits</u>	hörd vid tornet	-
domherre	hörd vid tornet	hörd vid tornet
bofink	sedd i ringa antal	sedd i ringa antal
bergfink	hörd och sedd	hörd och sedd
gulspurv	ett par ex flög över tornet	hörd
sävspurv	-	1 ex hört när Inga och jag letade efter kungsfiskaren
pilfink	sedd och hörd vid stugan	-

- - - - -

Besöket vid Heljesjön på e m 3 nov var kort. Vi stannade vid sjöns ö sida, på den öppna marken mellan sjön och allmänna vägen, N och vi tittade grundligt, men vi gick inte runt sjön. Fågelliv alltså bara ytligt studerat, och det blev inte mycket: ~~ingen~~

1 skäggdopping i sjön, vidare 8 kricker på avstånd i sjön och ett par sothöns. 1 orm-vråk flög förbi på nära håll, och 2 hägrar flög över skogen vid V och SV sidan av sjön.

1973-11-10, Lördag.

(175)

(175) Lördag 10 nov. 1973 gjorde Inga och jag en färd till Krankesjön och Vombs ängar och V Vombsjön. Startade sent, omkr kl 1130. Väder fint, sol, god sikt, måttlig vind omkring V. När vi for ut, och stunden närmast därefter, blev det snabbt molnigare, och det såg ut att bli helt mulet, men snart lättade det igen, och eftermiddagen blev härlig.

Vi for förstas till vår stuga vid Krankesjön. På utvägen via S Sandby - ~~Revinge~~ Revinge såg vi bara 1 rovfågel, nämligen 1 tornfalk ryttlande nästan över vägen från Revinge räknat, V om S Sandby. (På hemvägen, som togs samma väg, såg vi minst 3 ormvråkar, varav 2 rätt nära V om Revinge och 1 närmare Sandby.).

Vid stugan allt OK. Kaninerna hade grävt mycket litet sedan föregående weekend, antagligen eftersom Inga blandat en hel del blodmjöl i jorden där de brukar gräva som värst. Blodmjöl uppges vara ett säkert medel.

Arter sedda vid Krankesjön, incl. obsar från tornet, samt vid bilkörningen strax före stugan - Silvåkra by - över Vombs ängar men vi vred norrut ~~Sandby~~ Vombs södergård, eftersom vi såg att det fanns gäss ungefär V om Vombs Nygård. For sedan via Norregård till Vombsjöns V strand, stannade här för att se på gäss etc men granskade inte änderna i Vombsjön närmare. De låg mycket långt ute, nära hitom "Furets udde" och söderut därifrån. Vi fortsatte sedan via Hjälmarsöd - Harlösa utan att stanna och for vägen mot Gårdstunga till ett par km V Harlösa där vi tog ner till Revinge och for hem. För fågel på hemvägen se ovan.

Inga fick en intensiv attack av nysningar redan innan vi startade från Lund; det fortsatte ute i stugan och på färden hem, och hon var riktigt dålig då. Det verkade som en allergisk reaktion, men på hemvägen frös Inga och antydde att det nog var en svår förkylning som höll på att segla upp. Och det är anmärkningsvärt, ty Inga blir nästan aldrig förkyld.

Till artlistan: Kr = Krankesjön. VÄ = Vombs ängar, Noj = norr om "oljevägen" Soj = söder om "oljevägen", VS = Vombsjön.

skäggdopping minst 3 i Kr, sedda från tornet med tubens hjälp. Långt ute på klarvattnet. Helt omöjliga att se utan tub. Ej sedd i VS, men där gjorde jag inga noggranna studier av fågeln långt ute.

häger: ovanligt många synliga i Kr. Minst 14 ex stod, alla väl synliga samtidigt, i vasskant bortom närmaste klarvattnet. Ibland bara 2 - 3 m mellan fåglarna, ibland 50 - kanske 100 m. Därtill flera flygande, fällande på andra ställen etc etc. Ett par ex kom och fällde nästan som gäss, ja, ännu brantare, och med vilda kast med halsen utsträckt.

gräsand: fåtaligt synlig i Kr, antagligen högst 25 synliga. Oro orsakades av att 4 man var ute på norra sjön i enmans uppblåsbara båtar, men antalet uppskrända gräsänder var inte stort. - I VS låg mycket ändrar på långt håll men granskades ej närmare. Säkert flera 100 här, rimligen mest gräsand liksom förra weekenden.

kricka: flock på 3 sedd i Kr. OBS: a) jag är väl medveten om att massor av änder och andra fåglar kan dölja sig i vassen, som vanligt; och kanske gäller det i särskilt hög grad jaktsäsongen; b) trots god sikt är det inte möjligt att detaljgranska fåglarna längst västerut i sjön.

bläsand: 2 ex låg på vanliga stället, i närmaste stora klarvatten, närmast de stora buskarna yttersta i sydost, där kanalen från Silvåkrakärret mynnar.

vigg: allmän, om ock i måttligt antal. På närmaste stora klarvatten låg c 15 ex varav bara 1 - 2 ♂ ad. Längre ut i sjön flerstädes sedd, men inga stora flockar. Kanske 20 sedda utöver de 15. Bland änder uppskrämda av människor (se ovan) var ett par småflockar vigg.

brunand: 2 simmande ex sedda, därav 1 ♂ ad. Bland uppskrämda änder (de var inte många inalles) märktes främst en samlad flock på 10 brunänder varav minst 6-7 ♂ ad.

knipa: 1 ♂ ad låg långt ute. Synlig endast med tub.

storskrake: ~~se nedan~~ c 5 ex i närmaste klarvatten, de simmade gärna in på my grunt vatten ända till kanalmynnningen, ja även i själva kanalen. När jag gick dit (se nedan under kungsfiskare), dök där upp en storskrake 2 meter från mig, den plaskade förskräckt 20 meter motströms upp i kanalen, men där tog den sig samman och lyfte, sprängande på vattnet ut mot sjön. Därigenom måste den alltså frivilligt komma mycket nära mig (3 - 4 meter) ännu en gång. Rätt tankvärt ur djurpsykologisk synpunkt.

- Dessutom sågs ng ggr storskrakar flyga över Kr, men alltid bara 2 - 3 ex. Flocken från föreg. weekend sågs inte. Art ej sedd VS.

salskrake: sågs alldeles utmärkt. Minst 7 ex låg i närmaste klarvattnet nedanför fågeltornet, däribland ingen ♂ ad. Dessutom sågs minst 3 ex ligga längre norrut i sjön (inte heller ~~ingen~~ någon ♂ ad däri), och slutligen sågs flera ggr salskrakar flyga, enstaka eller i flockar upp till 5 ex, bland dem 1 nästan utfärgad ♂ ad. Jag skattar antalet i Kr sedda ex till c 20, kanske flera.

knölsvan: summa 31 ad låg på sjön, synliga från fågeltornet. Verkliga antalet bör vara något större. Därtill sågs ungsvanar, flera än förut i höst, ligga på klarvattnet, i ett par fall nära 1 eller 2 ad, men ~~ingen~~ dessutom också på ett par ställen 2 - 3 juv utan ad i närheten. Ingen säker sångsvan sågs, ej heller någon trolig sådan. Folk i tornet berättade dock om sångsvanar sedda av dem i trakten nyligen.

kungsörn: när vi stannat vid Vombsjöns V sida, för att se på gäss, vråkar, / tornfalkar etc som fanns i närheten, kom en kungsörn flygande i kanten av barrdungen vid Norregård och satte sig i N kanten av N ~~ingen~~ norra dungen. Det var ingen juv, vingarna hade en otydlig ljus strimma ovanpå, men ingen vit fläck. Huvudet var som hos ad, det såg jag när den fyllt. Hans Källander sade förra weekenden att han sett en "äldre kungsörn" just på denna plats. Idag blev det dagens enda örn.

ormvråk: vid ankomsten till stugan flög 2 ormvråkar österut nära varandra, ut över den torra "sandplatån" mot VÄ. Senare sågs en tredje vråk från fågeltornet. ~~ingen~~ Därefter vid Silvåkrakärret 1 sittande ex, på VÄ c 2 ex sedda, och på fälten V om den plats där stora ladan stod satt ytterligare 2 ex på stängselpålar. Även om hänsyn tas till dubbelobsar såg vi säkert 8 ex i trakten; därtill på ^{ev.} färden ~~ingen~~ Harlösa - Lund 3 ex till enl ovan (inledningen). Ingen fjällvråk sågs idag.

sparvhök: 1 mycket liten ♂ ~~ingen~~ satte sig i alarna utanför vårt hus när vi satt på verandan och förtärde vårt ~~egen~~ lunchkaffe med tillhörande smörgåsar. Fågeln flög snart vidare. Den var ovanligt liten och smacker. Senare 1 ex, troligen också en ♂, sedd flygande vid "fiskar Bergströms" vid VS.

tornfalk: på VÄ ~~ingen~~ vid "oljevägen" 1 ex, det var en ♂. Senare sågs vid Norregård och VS V sida dels 2 ex nära - minst 1 av dessa var ♂ -, dels 1 ex längre bort, ryttlande. Antagligen 4 ex sedda inalles här. Därtill 1 ex på utresan, se inledn.

(något anmärkningsvärt att vi inte sett en enda blåhök sista gångerna!)

fasan: flera sedda på olika ställen

gäss: se sid 1

176

sothöna: jättesamling ute på Kr, huvudmassan välslad på ett begränsat område omedelbart S om den nordligaste raden av vassruggar ute i sjön; här gjorde jag en rätt noggrann räkning och fick drygt 2000 ex. Det syntes klart att flocken inte var ~~helt~~ helt synlig, den fortsatte in bakom en lång vassrugg. - På andra ställen, (incl närmaste klarvattnet: där nog c 25 ex) sågs inalles något hundratal; obs som vanligt att vattnet längst bort i V ej kan fingraskas från tornet och att chansen är stor att där ligger relativt mycket dolt bakom vassruggar etc. Totalsumma sothöns Kr idag c 2500, skattad siffra baserad på täml grundliga räkningar och studier

vipa: ovanligt mycket. Ett par rätt stora flockar sågs på utvägen. - Över Kr flög i solen c 10 + 40 + 65 + 6 + 3 ex mot väster. När vi kom till VÄ, sågs minst 450 lyfta rätt långt Noj, på Ängarna Noj satt måttligt antal ex, och på Ängarna Soj säkert hundratal, men troligen högst 200 (grov skattning). - Även på hemvägen, väster om Harlösa och V om Revinge, sågs stora flockar.

ljungpipare: summa ett ex sågs, det upptäcktes av Inga, kom flygande my lågt fr S, korsade oljevägen och fortsatte mot N. Trots efterforskningar inga andra sedda.

gråtrut: ganska många sedda Kr, ad och juv. Nog 10-12 inalles. 1 ad låg länge på vattnet i närmsta klarvatten, de flesta vistades längre ute. Ett slag när solen lyste klart och vinden mojade, steg flera gråtrutar ad och juv mycket högt upp mot cumulusmolnen, de drev österut och kunde ej följas längre, men möjligen bröt de upp. Även en fiskmåsbetodde sig så.

se tillägg
efter gäss.

fiskmåsb: åtskilliga ad och juv vid Kr, enstaka kretsande nära, men de flesta långt ute över sjön, delvis liggande på vattnet. Jag skulle tro att jag såg minst 15 ex. Men vissa måsar så långt bort att de var omöjliga att bestämma.

Vid VS var det mycket mås, fisk- och skratt. Just när jag tittade ut över sjön lyfte säkert 75 ex och flög österut, det var en blandning av skratt- och fiskmåsb. Kvar på rimligt håll blev c 25 - 35 ex, också blandn av samma arter.

skrattmåsb: vid Krankesjön, långt ute, flera sedda flygande. Mest ad hib, men någon juv sedd. Vid VS rätt allmän, se föreg. art.

ringduva: flock c 15 flög över VÄ vid Vombs Nygård, och en del satt i träd vid sagda gård, (kanske 10 sedda, totalantal kan ha varit my större).

kungsfiskarek: När jag stod i tornet tyckte jag mig höra den ropa högt "tiit" eller "tiit-tiit" några ggr i snabb följd. Men långtifrån säkert; och jag sade ingenting till personerna, m l m bekanta, som var i tornet. ~~En~~ Gick sedan till kanalmynningen, och där satt kungsfiskaren på den gamla roddbåten, precis som Inga såg den förra veckan! Satt länge stilla, vände bröstet till mig, hoppade sedan runt och visade den blåglänsande ryggen. ~~En~~ En gråtrut kom och började kretsa ovanför, dock rätt högt (75 m). Jag släppte kungsfiskaren med ögonen en sekund, och när jag åter tittade till, var den borta. Kom inte tillbaka. Jag gick dit en stund senare med Inga, men då såg vi ingenting. Å Jättkul i alla fall, det var flera år sedan jag såg arten i Sverige.

spillkråka: 1 ex flög ut över sjön från NO sidan mot Silvåkraskogen, flög fritt och sågs av flera personer från tornet. Jag var där då.

kråka: flera över Kr, även sittande i vassen etc. Allmän på VÄ, många tiotal.

råka: några sedda flygande över VÄ.

kaja: sedd VÄ. När den stora vipflocken gick till väders Noj (se ovan), var där mycket svartfågel i närheten, som också flög upp

skata: 2 ex kom nära en tämligen ljus ormråk som satt på marken och åt på ett osynligt byte VÄ. Först var där ett par kråkor, som for iväg, kanske skrämde av oss fast vi inte körde särskilt nära. Då kom genast 2 skator, och det såg verkligen roligt ut när de vågade sig helt nära vråken för att plocka upp något matnyttigt, för att genast kasta sig iväg igen, med stjärten på ända. Vråken reagerade inte synbart.

stare: 1 ensamt ex flög över Kr, och 1 ensamt ex flög lågt över VÄ. Inga andra.

talgoxe flera sedda
 gårdsmugg hörd flera ggr ute i vassen i ~~BRUNN~~ Kr. 80.
 anöskata flock på c 30, kanske flera, sedd på utvägen nära Hardeberga, men ej
 sedd i Kr-omr. Flocken flög västerut i gles oordnad formering.
 rödhake hörd vid huset.
 grönsiska flock c 25 - 28 ex nära huset, fällde en gång i altopp nära; sågs
 en stund senare flyga väl samlad förbi.
 grönfink sedd.
 vinterhärling: liten flock c 8 ex flög över vid vårt hus. Sågs bra, men ~~BRUNN~~
 kom ganska högt och snabbt, och hade inte kunnat bestämmas om ~~BRUNN~~
 jag inte hade hört lätet.
 domherre hörd.
 gulspurv troligen hörd.

Tillägg: jag glömde ju det viktigaste, nämligen gässen.

sädgås. Just när vi körde ϕ fram till huset, kom c 125 sädgäss från SO och
 fällde i Kr. De lät höra sig, och jag hann se dem bra i sol. Inte
 en bläsgås sedd eller hörd bland dem. Senare hördes gäss på avstånd ng
 ggr, därvid även bläsgås hörd. På VÄ: flocken som betade V om Nygård
 var på c 325 - 350 ex. Mycket bra ljus, men många fåglar gick ~~BRUNN~~
 m l m dolda av andra. Jag fignerskade flocken och fann att minst 60
 var bläsgäss ad. Detta av en totalsiffra på högst 200, ty fler kunde
 jag inte se så bra att de kunde bestämmas positivt. ϕ Eftersom bläs-
 och sädgäss gick blandade om varandra här, måste jag sluta att denna
 flock innehöll c 100 bläsgäss och c 230 sädgäss. Denna flock lyfte
 aldrig, men när vi såg på den, lyfte verkligen stora ~~BRUNN~~ gåsflockar
 långt nere Soj, det var iallles c 700, och av dem kom 400 någorlunda
 nära. Bläsgäss hördes flera stycken däri, men de var uppenbart i liten
 minoritet. De övriga 300 flög åt annat håll och kunde ej granskas.

När vi sedan stod vid VS V sida, kom flera gåsflockar flygande,
 mest österifrån över sjön. Kom ofta nära. Några var mycket nära. Inga
 flockar på över 20 - 22 ex, och knappast över 125 iallles, åtminstone
 inte på ~~BRUNN~~ rimligt håll. En flock säkert bara sädgäss, men av 17
 som kom nära var inte mindre än 6 bläsgäss ad.

Summa alltså cc 1100 gäss sedda, och skattningsvis därav minst 150
 eller kanske 200 bläs, resten säd.

bläsgås: se föregående. Allmän, men man får inte extrapolera antalet från den
 procent-talet i den välstuderade flocken på c 325-350 ex.

gråtrut: tillägges att en flock på c 20 ex stod på ϕ plöjt fält långt ute V om
 den plats vid VS V strand, där stora ladan förr stod. Ej närmare stude-
 rad, men gråtrut var det, åtminstone allra mest. Jag såg förresten när
 den stora vipflocken Noj blev uppskrämd, att både svartfågel och en
 del gråtrut samtidigt tog till vingarna.

Eftersom Inga var så dålig, for vi från huset redan c 1430, reste då
 över VÄ - längs VS v sida - Harlösa och så hem. Mycket rolig dag, trots viss
 brådska på hemvägen.

Av däggdjur sågs som vanligt några rådjur på VÄ, norr om oljevägen,
 långt ute på öppna marken. Vidare sågs idag en flygande *Myctalus noctula*, den
 flög i solskenet alldeles vid kanalens mynning i Kr:s sydosthörn.

1973-11-17, Lördag.

179

179

Lördag 17 nov. 1973 for Inga och jag ut till stugan vid Krankesjön. Vi startade relativt sent, först omkring 1140, köpte mat och diverse andra fönödenheter i S Sandby och kom till stugan omkr 1255. Det var hård V vind och bara ett par plusgrader. På utvägen var det dock delvis klart och ingen nederbörd. God sikt. När vi kom ~~fram~~ fram, gick vi genast ner till kanalmynningen för att se efter kungsfiskaren, men den var inte där. Vi såg en flock på 13 sångsvanar ad långt ute i sjön; dessa lyfte just under trumpetande och flög bort mot V. Andra svanar fanns också; se nedan. Jag gick sedan upp i tornet, medförande min tub och naturligtvis den vanliga kikaren. Inga arbetade i trädgården, grävde upp ett litet land där vi skall ha grönsaker och blommor etc etc. Det blev en laddad stund i tornet. Jag tittade ut över sjön, räknade svanar och sothöns (det gick bra med tub, även om den ofta darrade i den starka vinden), såg diverse andra trevliga saker, trevligast dock (före braksensationen, se nedan) en ung kungsörn som kom rakt över huset och tornet på mindre än 40 m höjd, grann mörk ungfågel med klara ljusa teckningar. Jag såg också den väldiga raden av häger stående i vasskanten. Några minuter efter det att örnen försvunnit neråt Silvåkra allé blev det ett våldsamt uppflog av fågel, inte alla fåglar men så mycket häftigare speciellt av mås och kråka. Jag sökte förstås efter orsaken. Ingen örn i sikte. Det dröjde flera sekunder innan jag fann att den fågel som var mig närmast var en storlabb. Och närmare kom den i rask fart, allt medan måsar och kråkor föreföll vilda av skräck. Labben gjorde en ~~sväng~~ sväng så att den kom att stå mot vinden; därvid var den högst 50 - 60 meter från mig där jag stod i tornet, och dess höjd över marken var högst 30 - 40 meter. Jag släppte allt annat och tittade på labben, samtidigt som jag ropade till Inga. Jag såg den vita teckningen ovanpå vingen, ungefär som en stor trekantig fläck, dock skarpt avgränsad endast framåt. På vingens undersida var den vita teckningen mera som ett band. Jag såg de två mellersta stjärtpennorna skjuta ut kanske 2 centimeter utanför de övriga; detta har jag inte sett så fin någonsin förr, åtminstone inte sedan 1951 då vi på hemväg från Sydafrika ledsgades av en storlabb flera dagar. Labben fortsatte att kretsa och steg snabbt, samtidigt som den av den hårda vinden fördes österut. Inom kort var den på c 100 meters höjd över tallungen uppe vid stora grustaget, och försvann sedan mot Ö.

Kort efter det att storlabben försvunnit, blev det ~~mycket mörkt~~ och en häftig by drog upp från väster. Den bestod först av trindsnö, som sedan övergick i snöblandat regn. Vi satt inomhus då. Byn gick över på en kort stund, sedan klev jag upp i tornet igen. Där var nu två unga pojkar, varav den ene heter nästan säkert ~~Markroth~~ Markroth och är bror till Lisens kamrat under skoltiden, Helene Markroth. De båda pojkarna fick höra om storlabben och berättade spontant att de just sett labb vid Vombsjön. Det skulle vara roligt att veta mera härom. De hade som sagt sett labb, enligt egen uppgift, men de hade uppenbart inte be- stämt den till storlabb.

Jag skrev ingen dagbok ute i fält men genast efter hemkomsten skrev jag en kortfattad ~~men~~ fullständig artlista med kommentarer. Här kommer den, med ut- förligare kommentarer.

Vistelsen vid Krankesjön var från omkring kl 1300 till 1530. Vi var bara vid stugan och kanalens mynning, och jag - men inte Inga - i tornet i två omgångar.

Arter:

- häger.** Sällan eller aldrig sett så många i Kr. Jag fann att de stod tätt samlade i vasskanten utanför närmaste stora ~~kr~~ klarvattnet. Här stod 19 ex på c 100 - 150 m sträcka, flera mycket tätt intill varandra. Både ad och juv. Vid fortsatt granskning av vasskanten längre åt vänster från tornet sett, fann jag en ny koncentration av hägrar där, det var ytterligare minst 16 ex. Alla synliga samtidigt, och därtill flög 1 ex just bort från sjön med kurs mot Silvåkra. Minst 36 ex alltså. Beteende se under storlabben.
- sädgås.** Ett par små flockar kom och fällde i sjön långt ute utanför yttersta vassen, ungefär där koncentrationen av knölsvan ~~låg~~ låg. Det var inalles högst 20 sädgås. De låg en liten stund, men åtminstone en del av dem flög snart bort. En flock på 8 - 10 ex låg kvar längre men torde ha rest kort ~~efter~~ efter de andra.
- knölsvan.** Mycket intressant läge. Jag räknade de på vattnet synliga gamla svanar- na och fann att de var 52 ex, alla knölsvan. Alltså en signifikant ökning mot tidigare, då det i flera månader setts c 25 - 31 ex (vilket väl inne- bär att verkliga antalet legat högre, kanske högst uppåt 35). - Förutom de gamla fåglarna låg där relativt mycket unga fåglar, men i den starka vinden, som gjorde vattenytan grå, var dessa inte lätta att räkna. De låg delvis spridda mellan de gamla, delvis m i m för sig. Jag skulle tro att antalet synliga juv var minst 12 - 15 men knappast mer än 15.
- sångsvan.** När vi kom fram till vårt hus, låg en flock på 13 ad sångsvanar i sjön. Jag tänkte studera dem uppifrån tornet, men därav blev intet, ty när vi gick och letade efter kungsfiskaren (vilket vi gjorde genast efter ankom- sten), ~~de~~ började sångsvanarna sjunga livligt och ett tu tre lyfte de all- hopa och flög västerut. Alla var ad, det såg jag mycket tydligt. De för- svann i väster. - När jag ~~strax~~ strax efteråt gick upp i tornet, låg inga sångsvanar i sjön; dock skall erkännas att det hela tiden låg 6 svanar ad längst bort vid västra vassarna, och dessa lyckades jag inte bestämma ens med tuben. Jag räknade och granskade nu alla svanar i sjön. När jag räkna knölsvanarna, kom helt plötsligt 5 vita svanar från N eller NNO och fällde rätt brant i sjön; det var 5 sångsvanar ad. De låg stilla ett slag men ble snart oroliga, lyfte och fortsatte mot V eller VSV. Sedan såg vi inga fler

sångsvanar innan vi startade hemfärden. Men klockan 1543, när vi färdades på den breda och raka vägen tvärs för gården Revingeby 8, (där storken häckade på 30-talet), kom en stor svanflock ungefär söderut. Inga stannade kvickt, och det var tur, ty ~~svanarna~~ svanarna var 21 sångsvanar, därav 8 eller 9 juv och resten ad. De syntes mycket grant ett slag, mot mörk bakgrund. De svängde sedan på ganska tvärt mot öster, jag antar att de såg Krankesjön och ämnade fälla där.

Summa sedda svanar idag alltså: knölsvan 52 ad och c 12-15 juv,
sångsvan 30 el 31 ad, 8 el 9 juv,
obestämda svanar 6 ad.

gräsand. När vi gick ner till kanalens mynning sågs gräsänder i måttligt antal ute i vattnet. Men av något skäl blev det oro bland dem, och stort uppflog. Då lyfte minst 350 - 400 ur vass och ~~hög~~ det grunda området med buskar etc utanför kanalmyningen. De flög en kort sträcka i solen - just då blänkte solen fram - och fällde mycket snart. Det visar tydligt hur mycket som kan dölja sig i vassen ~~och~~ även på en liten yta. - Från tornet såg jag senare gräsänder i ringa antal på olika ställen i sjön. Jag vet inte säkert om gräsänderna lyfte för storlabben, skulle tro att de inte gjorde det eller att de strax fällde igen. Någon stor kringflygning av änder blev det i varje fall inte.

bläsand. Hörd i Kr, och efter en stund såg jag 2 ex flyga ut från vassen nära kanalmyningen och fälla på närmaste klarvatten. Den ena hade vitt på vingarna men verkade inte vara en helt utfärgad ♂ ad; sådana är ju mycket lätta att känna igen på stora avstånd. Obsen var god, men strax efteråt drog byn upp, och vinden var mycket hård.

vigg. Sågs på flera ställen i sjön, incl ett antal, kanske 7 - 9 ex, på närmaste klarvatten. ~~Några~~ Några småflockar på 3 - 5 ex sedda flygande ett par ggr. Totala antalet av mig sedda viggas var säkert högst 40 ex, kanske färre.

knipa. Mycket långt ute, endast bestämbara ordentligt med tubens hjälp, låg 8 knipor varav 3 ♂ ad. På avstånd därifrån låg 1 ensam ♂ ad. Flera ej sedda.

storskrak. Rätt allmän. Måttligt antal, kanske 5 - 15 ex, har de sista gångerna brukat ligga ända in i kanalmyningen och utanför densamma. Idag låg där säkert c 15 ex. Långt uppe i N där jag tidigare i höst sett en flock ett par ggr sågs idag ingenting, men ute på sjön, på olika ställen, låg rätt bra flockar och smärre sällskap. Småflockar var uppe och flög flera ggr. Totalt såg jag idag säkert c 100 ex i sjön, därav högst 15 ♂ ad (vilket dock är en mycket signifikant ökning gentemot tidigare i höst).

salskrake. Mycket njutbar idag. På avstånd i N låg 7 ex varav ingen ♂ ad, och i närmaste klarvatten sågs minst 20 ex varav kanske 3-4 ♂ ad. Det blev oro bland änderna, och salskrakar i flock var uppe och flög flera ggr. Fler ex kom till närmaste ~~klarvatten~~ klarvattnet, och ett slag låg där minst 31 ex varav c 5 ♂ ad, samtidigt som minst 7 andra ex, därav ingen ♂ ad, sågs på andra platser i sjön. Summa minst 30 ex, en siffra som i realiteten säkert var högre.

ormvråk 1 ex ryttlande och stående mot vinden vid sandtaget alldeles där vägen tar ner till vår stuga. Sågs mycket bra. När jag senare stod i tornet, kom en ormvråk - kanske nyssnämnda ex - ut över sjön c 250 m norr om ~~den~~ tornet. Den flög sakta och lågt över vatten och vass, och den fällde i vassen minst 150 m ut från stranden; i det ögonblicket såg den ut som när en brun kärrhök faller i vassen, med högburna vingar. Efter ett par minuter lyfte den igen och fortsatte lågt över sjön ner mot Silvåkraskogen. Jag finner det mycket märkligt att den fällde i en sådan biotop; det är tveksamt om jag sett det någonsin tidigare.

kungsörn 1 juv sedd. Jag stod i tornet och hade ännu inte sett labben. Då dök kungsörnen upp alldeles nära, väldigt att skåda. Jag ropade på Inga som grävde i landet nedanför. Örnen kom så nära att hon knappt behövde använda kikare. Den drog på rakt över, höjd kanske 30 meter; den orsakade intet stort uppflog i sjön. Den försvann söderut bakom de höga björkarna och återsågs ej.

blåhök. Från tornet såg jag flera ggr 1 blåhök ♂ ad på långt håll, dels ungefär borta vid "Almen", dels över Silvåkraskogen och markerna mellan skogen och sjön. När jag var i tornet andra gången, kom 1 grann ♂ ad över vassen utanför, med kurs ungefär mot S eller SSV. - En stund senare, när jag stod inomhus, sågs en rovfågel på mycket långt håll i V, kretsande lågt över skogen. Jag ut med kikaren. Det var 1 blåhök ♀ eller juv, som kunde följas rätt länge innan ~~den~~ den försvann lågt ungefär i den riktning där Åstensoffa ligger. (OBS att jag ej ofta ser blåhök vid tornet. I västra ändan, och över markerna vid vägen Revinge - Tvedöra, finns tydligen flera blåhökar helt regelbundet, enligt besked från Hans Källander m fl).

fasan hördes från tornet flera ggr.

sothöna. Låg i täta ~~fl~~ flockar, som var koncentrerade i ett tydligt och smalt band ungefär vid yttersta vassruggarna. Därtill i ringa antal (kanske 20 ex) vid sjöns Ö sida, flera 100 m norr om tornet, likaså i ringa antal (15 - högst 20) i närmaste klarvatten, samt en flock idag bestämbar på ~~c~~ 50 - 60 ex mycket långt i väster, ungefär utanför "Almen". Huvudmassan, i täta men rätt smala flockar uteder yttersta vassarna, bestod nog av högst 1200 - 1300 synliga fåglar. Totalt antal synliga alltså högst 1400, snarast lägre, men hur mycket som verkligen ligger dolt i vassar, bakom vassar och långt bort i väständan ~~den~~ obestämbar även ute på klarvattnet, det vet jag inte.

storlabb. Jag har redan skrivit om den en del. Klockan var c 1340 när den kom. Jag såg den stora och häftiga oron hos kråkor och måsfågel. Jag är nästan säker på att änder inte lyfte, i varje fall inte i större omfattning. Detsamma gäller för sothönsen; hade de lyft skulle jag absolut ha sett det när jag tittade ut över sjön för att finna orsaken till oron. Säkert är att svanar och ~~svanar~~ hägrar inte lyfte.

Rätt nära utanför tornet var många fåglar (gråtrut, kråka, men andra arter kan mycket väl ha ingått) oroliga och uppe i luften; jag tittade på dem utan att använda kikaren, och fann till min oerhörda häpnad att den närmaste fågeln var en storlabb, brunsvar och tillsynes ganska enfärgad, om man undantar den rätt stora ~~den~~ vita fläcken på ~~den~~ vingens översida. Den var redan nära, och närmre kom den, de första sekunderna faktiskt i ögonhöjd. Den började kretsa och kom ~~senare~~ efter få sekunder upp så högt att jag såg undersidan, då fann jag att vingarnas undersida hade en ljus (m l m vit) teckning som inte bara bestod av en m l m tydligt trekantig fläck utan denna var förlängd så att ett band bildades. Kroppen föreföll nästan svartbrun, jag såg i hast att halsen hade en otydlig längsstreckning i ~~den~~ dunkelt brungult på den mörka grunden; någon annan säker teckning kunde jag inte urskilja så när som på de vita teckningarna på vingarna. Jag såg genast att de två mellersta stjärtpennorna sköt ut helt litet, men mycket tydligt, utanför de övriga pennorna i den under kretsflykten väl utbredda stjärten. Jag skattade de mellersta pennorna till mellan 10 och 20 mm längre än de övriga. Häröver skrev jag 2 centimeter, vilket kanske är i överkant, men å andra sidan är fågeln stor och man tror gärna att en viss teckning eller utskjutande spets eller dylikt är bara någon halvcentimeter när den i själva verket (om man får fågeln i handen) befinnes vara dubbelt så stor eller mer. - Jag minns att näbben var mörk. Jag observerade också ~~ett~~ mycket väl fågelns storlek och grova byggnad och de i relation till andra labbar breda vingarna. Men när labben kretsade med rakhållna vingar var de i varje fall inte mycket trubbiga, snarast kunde väl flygbilden jämföras med en stor falks, såsom de ser ut när falken kretsar, väl att märka.

Labben steg i kretsar och gled samtidigt österut i den hårda vinden. När den nått kanske 100 m höjd, kretsade den flera varv och höll upp väl mot vinden, men sedan gled den bort och försvann i riktning mot Vombs ängar. Ja, det var en storsensation, min första observation av storlabb inne i landet, min utan jämförelse bästa obs av storlabb i Sverige, och jag har bara få lika bra från andra platser (Sydatlanten, och Öarna N om Skottland, och ett par gånger på Norsjön och i Engelska kanalen).

Ett par tre minuter efter det att storlabben försvunnit, men inte heller förr, lyfte plötsligt alla hägrarna. En snabbräkning gav 35 - 36 ex. De for upp samtidigt, men halsarna hölls inte sträckta, och de lugnade sig strax och fällde bara ett par 100 m längre söderut, i vassen i sjön väster om kanalens mynning. Jag kunde inte se någon orsak till skrämelsen. Kanske jag själv gjort någon häftig rörelse, men det är knappast den troliga orsaken.

skrattnås. Flera ex över sjön, jag såg åtskilliga ad i vinterdräkt men bara en juv. Totalantal mycket osäkert, men nog såg jag c 10 ex.

fisknås flera ex sedda.

gråtrut ovanligt många i sjön. Enstaka juv och ad sågs kretsa vid olika tillfällen, men långt ute i sjön, bekvämt synliga endast i tub, vistades en hel flock på säkert 15 - 20 ex, kanske fler. Både ad och juv sågs i flertal.

spillkråka 1 ex flög över sjön från ungefär mitt på östra stranden ner till Silvåkraskogen.

liten hackspett 1 ex kom flygande norrifrån och fällde först i ett träd strax norr om fågeltornet. Jag såg fågeln precis rakt framifrån och blev inte klar över arten förrän den fällde. Sedan fortsatte den strax, flög mot tornet och försökte fälla på tornets plattform men såg mig i sista stund och fortsatte några tiotal meter till ett ganska lågt träd. Satt bara kort här, fortsatte sedan vidare mot S eller SV längs sjöstranden. Exemplaret var nästan säkert en ♀, jag såg det alldeles inpå och såg intet rött på hjässan.

gärdsmyg hördes ideligen i vassen utanför tornet.

entita hördes flera gånger i närheten.

talgoxe ett par ex sedda nära.

kråka: ganska många i sjöns vaasar. Ett par tre ex hade jag sett sitta i busktoppar och på pålar etc., men när storlabben kom syntes det att antalet var större än jag trott. Knappt mer än ett tiotal dock, skulle jag tro.

skata 1 ex flög förbi tornet.

.ooo.ooo.

.ooo.

På utvägen sågs ~~Enstaka~~ 1 ornnvråk nära Arendala-Kungsmarkens golfbana; den hade en del ljus på stjärthasens mitt, synligt i gott ljus. Inga tyckte stjärten såg ut att vara ovanligt röd, jag hade nog intryck åt samma håll men inte lika deciderat.

Vi for på utvägen via S Sandby - Tvedöra - Silvåkra by. Strax öster om S Sandby, nära vägen, sågs flera stora kråkfågelflockar, bl a en med minst 50-75 kråkor, några råkor och 1 skata, strax därefter en annan flock med flera tiotal kråkor och en del kajor, sedan ytterligare kajor m m. Inalles många hundra ex, och nog såg jag 100 kråkor och antagligen över 100 kajor, förutom en del råka och åtskilligt som inte hann beskådas närmare. 1 sånglärka sågs också över en åker nära S Sandby.

Hemvägen togs via Revinge. Intet märkligt sett utom den fina sångsvan-flocken, redan omtalad ovan.

Vi kom igenom en mycket häftig by av regn och litet snö på hemvägen. Men byn var kortvarig.

Finfen dag, länge sedan jag upplevde något sådant.

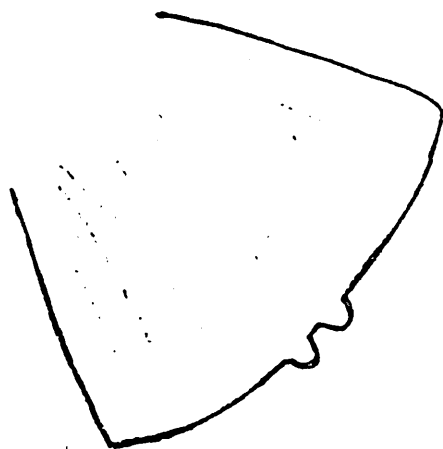
17 nov. 1973 forts.

(184)

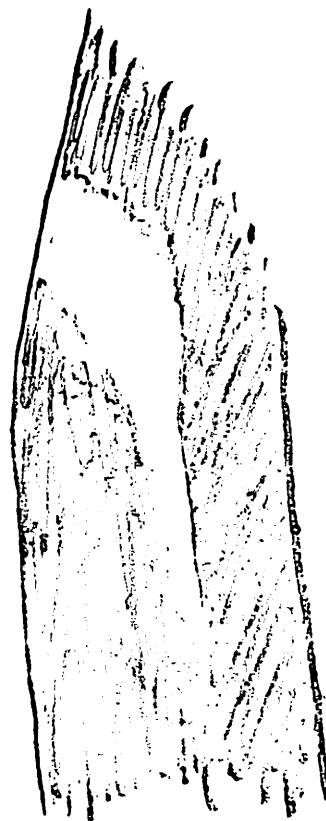
Storlebb Kransjön
Sk. 17 nov. 1973

Reck

(184)

Stjärtens kontur, när fågeln
kretsade närmast fågeltornet.

Vingens undersida, visande stor vit fläck
och smalt vitt band från fläcken inåt
vingens bas. Fläckens form kan ha varit
m l m annorlunda, men formen var inte
rundad eller trekantig utan snarare
ungefär rombisk. Det vita bandet var
mycket tydligt men tycktes inte räcka
ända till vingens bas.

Kopian är blek. Kontrasten
ljus/mörkt borde framträda
skarpare, utom längst in mot
vingbasen.

1973-11-18, söndag.

(185)

(185) Söndag 18 nov 1973. Det var sol och grant på morgonen, men sedan mulnade det undan för undan. Jag gick en runda från bostaden på Klostergården ner till järnvägen och på densamma över bron över Höljeå ner ytterligare några 100 m mot Uppåkra och så samma väg tillbaka. Tid 1235 - 1340. Väder då mulet men torrt, god sikt, ett par plusgrader, svag till måttlig vind omkring V. Ganska trevligt fågelliv. Roligast var att det pågick sträck av sädgäss. Jag såg c 35 + 7 + 5 + + 33 + 10 + 1 + 4 + 19, alla kom mot väster ungefär, somliga rakt över mig, andra längre i N över staden, andra S om mig. Första ~~en~~ och andra flocken sågs på rätt långt håll och kunde bara bestämmas till Anser sp., men så gott som säkert var det sädgäss. Samtidigt med flocken på 10 ex, men några 100 meter längre i söder, kom 7 knölsvanar, 2 ad i spetsen och 5 juv efter, mycket grant, alldeles rakt över mig, så att vinglätet hördes. Samtidigt med dessa kom också en liten flock på 8 starar lågt mot V.

-livet

Därmed slut på ~~minnelse~~ vad jag såg av sträckare. Men fågel f ö var också ganska rikt: gräsand några ex, först 2, sedan 5 flygande (OBS att stora arbeten pågår vid ån för Lunds nya eller i varje fall starkt utvidgade reningsverk.) Vidare: 2 knipor, ingen gammal hanne, flög i krok över ån. 1 fjällvråk satt på nyuppkastad vall vid reningsverket, flög bort mot O - SO, 1 ormvråk sedd vid ån, flög också bort, och 1 tornfalk ryttlade där. Fasan många uppskrämda på järnvägsbanken. Skrattmåsar allmänna över åkrarna och bakom en plog som var i farten trots helgdagen, många tiotal sedda. 1 fiskmåsa juv sedd. Några gråtrutar sedda. Kråka flera. Råka 1 flög förbi, skata sedd, blåmes sedd, koltrast flera sedda, snöskata dels hörd, dels sågs 1 ex i trädtopp vid gård, antagligen fanns flera i närheten. Gårdsmyg hörd vid ån. 2 grünfinkar ad sågs nära Klostergården, 13 steglitsor i flock i torrörterna på järnvägsbanken, nära, fint, flög bort; senare sågs 1 ex flyga förbi vid ån. Mycket stor flock c 130 - 150 pilfinkar på mark med ogräs vid järnvägsbanken, marken omgrävd i sommar i samband med nya reningsverket. Och slutligen minst 32 gråsparvar på gatan vid vattenpöl och buskage vid Klostergården. Trevlig tur. Rimligen bör mycket sädgäss ha lämnat landet idag!

1973-11-25, söndag.

(186)

186

SkOF-exkursion till Håckeberga-sjön och Björkesåkrasjön och kringliggande marker, söndag 25 nov. 1973. Ledare Berith Persson och jag. Bussen avgick från Malmö 0830, från Lund 0900 (med c 7 minuters försening). Deltagare: i bussen c 26 personer förutom ledarna; därtill i ^{två} bilar 7 personer till. En dam från Hammenhög, fru Borg, med två barn, anslöt till oss i Håckeberga och for med bussen hela rundan tills vi passerade Håckeberga på hemväg. Vi kom till Håckeberga c 0940, gick rundtur vid sjön neråt Olstorp, fortsatte till skogen (granskogen) norr om Hjortaköpet vid Björkesåkrasjön, tog matpaus här, varvid de flesta stannade i bussen, gick sedan ner förbi Hjortaköpet till Björkesåkrasjön, sedan tillbaka, tog bussen upp på den västligare vägen så att man kommer till Håckebergakärret (=Skoggårds ängar) på den väg som löper mellan kärret och sjön; stannade dessförinnan ett par ggr, bl a vid Degeborga gård, gick så ner till kärret och tvärs över vägen till Håckebergasjön igen. Sedan startade hemresan. Vår matpaus inföll omkr. kl. 1115, och när vi startade hemresan från Håckebergasjön var klockan 1405. Vi var i Lund 1435, och bussen bör ha anlänt till Malmö precis nära nog klockan 15, såsom angivet i annonseringen i MeddSkOF.

Det blev en märklig tur. Och vi hade tur på flera sätt. Dagen före exkursionen, lördagen 24 nov alltså, hade det varit miserabelt väder med regn, delvis öaregn, slask och dålig sikt. Söndagens morgon och förmiddag var frostiga och klara, en utpräglad kallfront hade passerat på natten. Vi fick ett par lätta snöbyar efter kl. 12 men ingenting som skymde sikten. Det blåste bra och var kallt ~~men~~ och framåt dagen mestadels molnigt men, som sagt, utmärkt sikt. En kort stund efter det att jag kom hem till bostaden klockan omkring 1450, blev det tjockt och mörkt och delvis starkt snöfall! Och Inga, som hade varit ute vid vår stuga vid Krankesjön klockan omkring 1230 - 1400, hade haft tätt snöfall och miserabel sikt och beklagat oss exkurranter för det dåliga väder vi fick. Men det var onödigt. Vi hade några härliga timmar och mycket laddade med granna fåglar, särskilt kungsörn.

Min fältdagbok är mycket splittrad och svårläslig, delvis eftersom jag skrev både på egna A 4-papper och på SkOFs lilla "artlista", delvis också därför att det några gånger hände väldigt mycket, så att man inte fick tid att skriva ner allt. Här följer en renskrift med förtydliganden.

Morgonen i Lund. När jag åt mitt morgonmål 0720 - 0730 flög mycket kråka, kaja och gråtrut mot väster. Man undrar var dessa gråtrutar hade övernattat. - Det var frost, klart, ~~med~~ några lätta moln, utmärkt sikt. Regnvädret av igår hade avlösts av kallfront på natten och starkt temperaturfall. Vind måttlig eller svag, ~~svag~~ N eller NV.

Jag kom i ovanligt god tid till torget (busstorget vid Bankgatan). Här kom en turduva över. Kråkor flög fortfarande över mot väster, däribland en "Loman-kråka" med ljust rött och ljust grönt fält på vingen. Mycket fint ljus, skarp morgonsol, men bara vänster vinge syntes ovanpå, och trots att jag vet att Loman märker kråkor med tre färgfält på var vinge (veterligen alltid lika på båda vingarna), kunde jag omöjligt se mer än två färger. Ej heller är jag klar över huru-

(187)

I Håckebergasjön låg rikligt med gräsänder, nog syntes inalles 200 - 250 eller kanske fler. På avstånd låg c 15 storskrakar varav flera öf ad, och 3 andra storskrakar varav 2 öf ad flög över oss i solen. På avstånd i sjön låg 9 sångsvanar varav 2 var ungfåglar (ej sett tydligt av mig). 1 + 1 häger fint, flygande och sittande i träd. Dagens första kungsörn, en juv, flög förbi på rätt långt håll men syntes bra, och alla utom ett par personer fick se den. Ute i sjön nära en ensam sångsvan låg en ensam sädgås, kanske samma ex som jag kort dessförinnan sett flyga på långt håll men då bara kunnat bestämma som Anser sp. Ytterligare gräsänder sågs; jag skattade totala antalet sedda gräsänder i denna sjö till ~~ca~~ omkring 400. Kråka sågs flera ggr, koltrast sågs och hördes; det var avgjort gott om talgoxe i bokarna vid sjöstranden, X blåmes sågs bl a av Berith, och entita sågs av många och hördes av alla, tror jag. Bokarna är gamla här vid stranden, många mycket gamla och delvis döda eller brutna. Här sågs (som alltid) nötväcka flera gånger, hördes också för den delen, och på al- och bokstam vid sjön upptäcktes två trädkryppare som exponerade sig utmärkt och förföljde varandra under ivriga läten ett par ggr. Gårdsmyg hördes i den höga örtvegetationen i strandkanten. En flock på c 45 ringduvor flög norrut, ytterligare några (c 9 + 2) ringduvor sågs, domherre flög över och lockade snällt, en normalfärgad ormrörk syntes nära, enstaka bofinkar kom fint i solskenet, och i en al klungde några få grönsiskor. Ett tu tre ropade någon deltagare, som kommit efter oss andra, ljudligt att en havsörn var i sikte. Det stämde gott: en mäktig ungfågel gjorde långvarig uppvisning över sjön, delvis ~~med~~ anfallen av en kråka; först höll den sig på håll men kom slutligen glidande alldeles förbi, sakta och jätteggrant. Mörk ungdräkt. En stor flock gräsand låg i sjön och såg uppenbarligen örnen men lyfte inte. En ensam häger däremot tog till vingarna med halsen utsträckt. - Gråtrutar drog över mot V, säkert såg jag minst 20 ex, blandat ad + juv.

2. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

Efter en trevlig rundvandring, inte extra lång men tillräcklig för att få upp värmen, kom vi fram till den relativt stora bäcken som kommer uppifrån Åsen och går strax norr om Olstorps gård. Här kom bussen som vi önskat. Rundtitt innan vi fortsatte gav först en kungsörn juv med hela vingar, sedan en dito juv med ett litet men tydligt jack i ena vingen, sedan en kungsörn juv och en havsörn juv samtidigt på rätt långt håll. Minst 2 kungsörnar juv sågs alltså här, och jag anser det rätt troligt att havsörnen inte var densamma som förut. Men detta oklart.

Berith hörde gulsparrv flyga över, och en förbiflygande grönsiskeflock sågs av de flesta. På långt håll såg jag också en stor och påfallande tät småfågelflock som troligen också var grönsiska, säkert var där 60-70 ex i den flocken. 25 + 2 ringduvor sedda.

Innan vi startade från Olstorp såg vi också två ornvråkar, varav 1 normalfärgad och 1 mycket ljus på undersidan men ej så ljus att det i närmvärld grad syntes på oversidan.

Vi for buss ner mot Björkesåkrasjön via Kullaröd. På vägen sågs från bussen 1 kungstörn juv med hela vingar och 1 blåhök sakta och mycket lågt glidande över ett stort fält med stubb. Det var en ♀ eller en juv. Gulsparrvar sågs flera ggr. Vi stannade bussen i den täta granskogen just där vägen tar tvärt åt höger och där man kan gå ner på en liten markväg till f d Hjortälöpets gård. Vi tog matpaus ~~men inte~~ i bussen innan vi gick ner dit; klockan hade hunnit bli c 1115 och många var hungriga. Ett par man som följde med i egna bilar rapporterade att de sett örnen på avstånd medan vi åt.

Vi gick ner till Hjortälöpet. Det var nu mulet och hård vind omkr NV, men god sikt och ännu ingen nederbörd. På vägen sågs 1 fjällvråk my bra, först på långt håll mot ljus bakgrund så att inga färger kunde skönjas, men man såg på vingprofilen att det var en fjällvråk. Sedan kom den allt närmare, så att alla såg färger och övriga kännetecken. En varfågel reste plötsligt brant upp från en trädtopp mot tre överflygande småfåglar. Vi pekade naturligtvis ut varfågeln, och alla såg på den. Jättefint kom den. Men jag ^{hann} ~~inte~~ se på de tre småfågelnarna också. När de näkades såg de ut som starar, men faktiskt var de sidensvansar, en art som jag knappast eller inte alls sett denna höst. Mycket trevligt. Tyvärr försvann sidensvansarna snabbt västerut, och jag tror ingen utom jag studerade dem. - Varfågeln hade helt tydliga anfallsplaner mot dem men han hann inte ifatt dem.

Vi ner till Björkesåkrasjön. Jag såg flock c 30 grönsiskor. 1 kungstörn juv i mycket grann och kontrastrik dräkt och med alldeles ovanligt välfyllt kräva hängde över stranden på nära håll, gled sedan sakta ut över sjön mot bokskogen på S sidan. Flera deltagare såg att den fällde därnere. 1 sparrvhök kom över. På sjön låg flera hundra gräsänder, totalantal kan ej ges eftersom huvudstyrkan låg långt borta och det finns stor chans att mycket ändrar dölde sig i vassen. Vidare låg där c 20 storskrakar, c 10 sångsvanar och två kullar knölsvan varav en bestod av 2 ad och 4 juv, den andra sågs sämre ~~men~~ och visade ej samma starka sammanhållning men 2 ad sågs och m 1 m i närheten kanske 5 juv. Slutligen på långt håll i V 2 obestämde svanar ad. Över sjön kom först 3 ~~men~~ salskrakar flygande rätt nära varav 1 säkert var ♂ men ej utfärgad. Sedan sågs 4 flygande knipor varav 1 mycket större än de andra, en uppenbar ♂ men ej ♂ ad eftersom färgen var ungefär som en ♀. - Jag tittade runt rätt noga och såg på håll över sjön 1 + 1 mycket lågflygande småfåglar som verkade märkvärdigt vita i vingarna; antagligen var det snösparrv men bestämningen inte klar, det var alldeles för långt håll.

Vi stod en stund och tittade vid sjöns N sida, vanliga platsen. Sturups fina ~~gata~~

hangarbyggnader syntes. Men av flygverksamhet märktes föga eller rättare sagt intet. Det var helt tyst. Tidigare på dagen hade vi hört ett lätt plan lyfta och ett annat, större, höra motorerna rätt kort; annars tyst.- Vädret var rätt bistert nu, och vi vände tillbaka till bussen. På vägen upp såg de flesta deltagare i havarna av oviss ålder. Jag såg den ej. Däremot såg jag, liksom de flesta andra, två steglitsor på bra håll. En sparvhök skall tilläggas, flög över oss vid ajön här.

När vi samlades för att åntra bussen, kom en havstrut ad över, stor och grann mot de grå molnen.

Vi fortsatte västerut och sedan norrut. Nåra Bramstorps gård lyfte c 10 bergfinkar vid vägkanten. Stannade sedan enligt Beriths förslag - hon hittar här precis överallt eftersom hon vudt upp i trakten - vid Degeberga gård och gick fram till byggnaderna och tittade västerut över fält och skog. En synnerligen lyckad rast. Vi fick tre kungsrör, varav en juv med alldeles ovanligt mycket vitt på stjärten; den sågs länge flyga på fint håll över fältet. Det mörka var bara som en bred bård ytterst på stjärten; jag har nog aldrig sett en sådan teckning. Även det vita på vingarna var mycket väl utbildat och väl avsatt. Sedan såg vi en annan juv på längre håll och en subadult!!!! Här kom en mycket lätt snöby, som dock ej förstörde sikten på korta eller medellånga håll. På långt håll syntes faktiskt en örnn som inte gick att bestämma, men jag tror det var kungsrör och det kan ha varit en av de redan antecknade. En ornvärk sågs, möjligen två men ej fler. Flera gulsparvar kom flygande och füllde vid gården och uthusen. Och dagens andra blåhök kom förbi, sågs mycket väl av alla. Det var ingen δ ad men jag tror det var en δ ad (och ingen ungfågel) eftersom ovansidan var blekbrun och färgerna överhuvudtaget inte så rödbruna som ungfågeln brukar ha.

Fortsatte upp till Härkebergakärret och stannade nära den punkt där allmänna vägen går mellan kärret och ajön. Innan vi kom så långt hade jag från bussen en varfågel i en trädtopp. Kräkor sedda. - När vi kom ner till kärret och tittade ut, vad kom på nära håll (ungefär ifrån villan "Skoggård" och ut över det öppna kärret) om inte en kungsrör med föga vitt på vingar och stjärt!!! Syntes bra. Två ornvärkar sågs här också. I de höga örterna surrade en gärdsmugg, den kom fram och lät se sig bra. - Eljest intet nämnvärt här. Vi gick tvärs över vägen ner till Härkeberga-ajön. Här mera liv: talgoxar i bokskogen, nötväcka och domherre hörda, nötskrika hördes alldeles nära, och jag tror flera såg dem. Ute på vattnet låg ett knip-par; hannen var mycket grant utfärgad. Paret lyfte och försvann snart, men något senare såg vi en flygande knipflock på c 8 ex varav c 3 $\delta\delta$ ad. Storakrakar sågos ånyo, antal kanske 15 - 20, men det var troligen samma som sågs på f.m. Även gräsändarna var väl rimligen desamma åtminstone delvis. En ensam sångsvan ad låg i en vik men sinnade ut och anlöt till en flock sångsvanar på 19 ad och 6 juv på klarvattnet. En ensam skäggdopping upptäcktes av Berith, den sinnade på vattnet men flög upp och flög fritt c 300 - 400 m och füllde sedan igen. Såg mycket vit ut i flykten, vilket tydligen överraskade många. En örnn upptäcktes kretsande över ajön på rätt stor höjd - ung kungsrör juv! Den satte snart fart mot NV och försvann med kraftfulla vingslag och handpennorna lagda rätt markerat bakåt,

så att vingarna såg relativt spetsiga ut. Motsvarande hållning kan man se hos både orn- och fjällvråk, särskilt utpräglat hos fjällvråken.

En grönslätaflock sågs flyga förbi här, säkert c 35 - 40 ex. En ornvråk sågs också.

190 Vi gick tillbaka till bussen. Klockan var nu 1400. En hare uppskrämd i skogen. Vi avslutade excursionen och for mot Lund, ankomst dit c 1435. Till Halmö bör deltagarna ha kommit nästan exakt kl 1500. Alltså följde vi helt programmet. Berith gav mig lift hem. När jag kom i trappan, var Inga före mig. Hon kom från andra hållet (från bilgaraget) och hade varit vid stugan vid Krankesjön. Och dåligt väder, mest anöyra.

Tillägg: ~~En~~ en av ornvråkarna vid Härkebergakärret ryttlade mycket bra. Det sågs av de flesta eller alla. Exemplaret var typiskt, tämligen märkt.

En remarkabel excursion. Sällan eller aldrig har jag väl sett så många kungsfårar. Jag lovar inte att alla observationer är ~~en~~ anförda häröver. Vi talade om saken i bussen hem, flera stycken, incl. Berith, och hon och jag angav, i början utan att vi visste om ~~varandras~~ varandras skattningar, alldeles samma siffror. Jag tror att vi såg minst 8, troligen c 10 kungsfårar ialles. Antalet observationer av kungsfår var tydligen större än ~~en~~ antalet obsar av ornvråk, och jag tror också att vi verkligen såg fler fårar. Händer säkert ytterst sällan. Och om det händer måste det vara i biotoper som är optimala för fårar men kanske mindre optimala för vråkar. Och det kan nog vara sant att, i den mån man kan uppleta sådana biotoper, så ligger ~~vi~~ Härkeberga väl till.

Tillägg 2: när vi obsade vid Härkebergakärret kom 5 svanar (1 ad, 4 juv) flygande långt bortöver skogen. Kom aldrig nära, försvann snart, art okänd.

(191) Knappt hade jag kommit inom dörren efter exkursionen till Håckeberga på söndagen förrän polisen i Ystad ringde och meddelade att den hade fått in två döda örnar. De var funna på samma dag och samma plats, nära Grünby vid Andersålv. Dessutom hade de en skadad vråk och en dito svan. Jag lovade att jag själv eller någon annan på museet skulle hämta djuren på måndagen.

På morgonkaffet på måndagen berättade jag om detta, och Christina sade att hon just denna dag inte hade något annat att göra. Hon for gärna ner och frågade om jag ville med. Naturligtvis ville jag det, framför allt om vi kunde göra en snabbundersökning av Krageholmsområdet på norgvägen.

Det blev så. Vi for klockan 1310 från Lund i strålände väder men rent vinterlandskap, sol och frost och snö. Praktiskt taget lugnt. Det påminde om en vårvinterdag snarare än om en senhöstdag. Vi for via Dalby - Veberöd - Ilstorp - Asselsåsa - Krageholms slott - Krageholmsjöns sydände.

På utvägen där stora landsvägen går över Klingavälsån och vägen grenar upp mot Vomb, där gick norr om stora vägen en mängd gäls i jättefint ljus. Säkert flera hundra men inte säkert mera. Alla jag kunde se bra var sådgäls. Sedan, nordöst om Ilstorpsgården, såg vi en flock till. Delvis dold men antagligen inte större än 150 - 250 ex. Sädgäls syntes bra men på ena flanken stod en stor Kanadagås med sträckt hals. Vi stannade ej för dessa flockar, eftersom jag ville hinna runt Krageholmsjön och dessutom ville komma i hygglig tid fram till polisen i Ystad.

Vår första anhalt i Krageholmsområdet blev vid Kr-sjöns S spets, på landsvägen. Härifrån syntes mycket litet, dock kunde jag ana att mycket gräsänder låg uppe i vasskanten i sjöns NO del. Inga örnar. Vi forts. på skogsvägen V om sjön. Gick ner till vattnet innan man kommer in i skogen. Stora krakflock och 3 doppingar och 1 havsörn sedda m m. Fortsatte, gjorde kort stopp där vägen kommer helt in på sjön. Sedan stopp i NV, där vägen går över sänkan och man har kort bit ner till det fina "utsiktsträdet". Vi gick ditner. Därefter färd till Ellestasjöns S sida, fiskarnas båtbrygga. Därvid passerar man Ebbarps gård. Fint fågelliv i och vid sjön, dock ~~ingen~~ inga örnar. Vi tillbaka samma väg först, men sedan öster om Krageholmsjön, stopp efter Vitsten, sedan fram till jägare Carl Nilssons bostad och vidare via Sövestad till Ystad. Här hittade vi polishuset, ~~enskild~~ blev insläppta efter att ha sagt vårt ärende och fick vråken (som var dålig till hälsan) och de två döda örnarna, som befanns vara 1 ungefär treårig kungsörn och en ung (dock knappast årsung) havsörn med blek rygg. Se vidare nedan. Svanen fick vi inte. Den hade parkförvaltningen tagit hand om, och lika gott var det för oss. Massor av vänliga poliser kom tillstådes, och vi hade en pratstund innan vi vände hem till Zootis med bytet. Norgvägen togs via stora E 14 till Svedala och därifrån på stora vägen till Lund. Ankom Zootis omkring kl 1815, vi hade delvis måst köra sakta på grund av frostdisna. Närbotiserade vråken och lade örnarna i frys, sedan fick jag lift hem av Christina. Se nästa sida för fågelutbytet. Det var gott trots brådsken

Artlista från Krageholmsområdet och Ellestasjöns 8 observationsplats:

- 1 skäggdopping 3 ex sedda i Krageholmsajön, alla i sällskap, lyste ny. vita i solen.
- 2 häger ej sedd Krh-aj, men många ex Ell-aj. De flög på avstånd över sjön, men i huvudsak flög de mot söder, en och en med ng hundra m mellanrum, både i V bortåt Bellings och i Ö längs S stranden förbi Snogarp. Säkert 9 - 10 ex sedda på en helt kort stund.
- 3 gräsänd: i S viken av Krh-aj bara 1 ♂ + 2 ♀. På mycket långt håll i N och NO, vid vassen, alltså i andra ändan på sjön, kunde jag se ett stort antal gräsänder ligga i solen. Hundratals, men efter vänligheten låg väl de flesta inne i vassen, varför någon god siffra ej kan anges. Jag skulle dock förmoda att c 500 gräsänder fanns däruppe. Vi kom närmare när vi stannade och klev ut på det fina "utsiktsstrådet", men änderna syntes ej bra, lät ej skrämma upp sig så när som på c 20 ex i närheten. - I Ellestasjön högst 50 ex sedda, men granskningen var snabb, och det är omöjligt att överskåda sjön från en plats.
- 4 vigg egendomligt nog endast 1 ex i Krh-aj, V sidan nära stranden där vi gick ner. Men sjöns SV vik och en del andra ytor undersöktes ej.
- 5 knipa: ♂ ad och ? i S Krh-aj; några ex sedda i Ell-aj.
- 6 storakrak: 1 ensamt ex lyfte i Krh-aj S vik, vid utsiktsplatsen, och flög norrut när vi kom. Sjön föreföll sedan helt tom på akra, tills vi kom till V sidan och tittade ut. Då låg en stor och grann, tät flock storakrake ungefär i mynningen av sjöns SV vik, alltså långt borta, men i det fina ljuset var de lätta att se. Antal minst c 120, rätt många ♂ ad sågs. - Ellestasjön hade nyis på S delen, mycket tunn men sammanhängande ng hundra meter ut. Utanför isen låg en lång lång rad av storakrakar, inalles säkert c 130 ex, varav en betydande del ♂ ad.
- 7 salskrake. Ej sedd Krh-aj. Men i Ell-aj så mycket bättre företrädd. När vi kom ner till båtlaget i S, flög en flock på c 30 och en på c 7 förbi; de innehöll bara få (högst 5-6) gamla ♂. Dessutom låg salskrak i småflockar på minst 2 andra ställen i sjön. Totala antalet här säkert 50 ex, troligen flera. Fint!
- 8 sådgås: i Krh-Ell-området endast sedd en gång, nämligen en rad på 11 ex som flög förbi mot söder. När vi lämnade trakten, kom på långt håll en liten gåsflock till Krageholmsajön, men vi stannade inte kvar så länge att vi fick se eventuell massankomst till sjön.
- OBS: Beträffande gås se även anteckningar efter övriga artlistan här
- 9 knölsvan. Endast i Ell-aj. Långt uppe i NV låg 2 ad 1 juv. Utan att vi kunde se någon orsak lyfte de och flög runt länge, fälldes till sist på ungefär samma plats. När de lyfte, hördes vingsuset alldeles utmärkt trots att de var kilometervis borta.
- 10 ormråk inalles 6 sedda runt Krh-aj, den första mellan Eneborg och jägare Carl Nilsson bostad, sedan enstaka. Vid V sidan 2 ex nära varandra.
- 11 havsörn: endast 1 ad sittande i lågt träd vid Krh-aj Ö sida, nära skrattnåskolenins plats. En skata och senare 2 kråkor satt intill och glodde på örnen. Den satt stilla mycket länge, satt där när vi kom förbi först och då när vi efter besök vid Ellestasjön kom förbi på nytt på väg till Ystad.
- 12 sparvhök 1 ex flög norrut över Ellestasjön vid båthyggen, Höjd c 50 - 60 m.
- 13 sothöna endast c 10 ex sedda i N kanten av Krh-aj
- 14 skrattnås några ex sedda på håll över Krh-aj
- 15 fisknås dito
- 16 gråtrut minst 1 ad sedd över Krh-aj, ungefär över storakrakflocken, liksom 2 ♂ de andra nåsarna.
- 17 hackspett hört vid Krh-aj V sida. Rimligen större hackspett, men ej sedd.
- 18 kråka sedd i rätt få ex vid Krh-aj. Även vid havsörnen, se ovan.
- 19 skata ett par ex sedda vid Krh-aj. " " " " "
- 20 talgoxe sedd flerstädes i skogen, delvis tillsammans med bo- och bergfink.
- 21 blåmes sedd i vassen Krh-aj norra sida, nära "klätterträdet".
- 22 nötväcka hört i skogen
- 23 domherre sedd flerstädes i småflockar, bl a i ungskogen på Krh-aj V sida. Även hört rätt många ggr
- 24 bofink troligen allmän i skogen. På ett par ställen blandade flockar av bo- och bergfink, dock med den senare arten dominerande m l m starkt. Flera tiotal bofinkar såg jag dock. De lyfte sent för bilen. Vistades i skog m. grova bokar.

25. bergfink: stora flockar på två ställen, dels bland de grova bokarna vid Krh-sjöns NV del, innan vägen går ner i sänkan där vägen kommer närmast sjön, ~~BERGFIN~~ dels i skogen mellan Ebbarp och Ellestasjön. På båda ställena såg vi 100 bergfinkar eller mera, kanske mycket mera. Bofink inblandad men var i minoritet, skattningsvis kanske 15 bofinkar på 100 bergfinkar. På förstnämnda plats såg vi en sak som jag aldrig sett förut, nämligen en halvalbinistisk bergfink. Den sågs först helt hastigt när den dök ner och försvann bakom några låga ungbokar, då såg vi bara att det var en smutsvit eller snarare rostvit eller mycket blekt rostgul eller roströd fågel, så blek att den tenderade mot vitt. Vi väntade någon minut, ty fågeln måste bli synlig när den flyttade sig. Och den kom fram, och satte sig alldeles utmärkt gynnsamt i en ungbok tillsammans med två tre bergfinkar. Dräkten var så här: i stort sett färg som ovan, synnerligen blekt rostgul, så att den stack av snarast som en vit fågel bland de andra. Men kroppen var inte rent vit. Vingarna, åtminstone handpennorna, var däremot rent vita, och jag såg som en extra liten lyckträff, att övergumpen var rent vit, omgiven av ~~blekt~~ blekt rostgult. Huvudet var matt mörkat i vitt och rostgult och/eller blekgrått. Arbetet var inte missfärgat utan hade en livlig rostgulröd eller rostbrunröd färg, precis som en normal bergfinkhanne. Jämförelsematerial fanns till hands i samma lilla ~~BERGFIN~~ träd, alldeles bredvid! Detta var ju dels anmärkningsvärt rent dräktmässigt, dels mycket lyckligt ur bestämnings-synpunkt eftersom det entydigt visade att fågeln måste vara en bergfink och ~~BERGFIN~~ inte en bofink. Med totala eller nästan totala albinister blir det ju annars ~~BERGFIN~~ ofta bestämningsvärigheter i fält, om det finns två eller flera arter som ifråga om struktur och proportioner liknar varandra mycket, med andra ord, när man i ~~BERGFIN~~ normala fall bestämmer djuren m i m på färgkaraktärer.

En mycket trevlig iakttagelse.

26. Gulsparrv flög förbi vid Krh-sjöns V sida.

Längre blev inte artlistan från undersökningsområdet. Men hela rundan där tog bara två timmar, från kl 14 till kl 16. Sedan for vi till Ystads polisstation och hämtade örarna, som ovan sagts.

På vägen till Krageholm såg jag en del gäss enligt följande. Mellan Lund och Dalby såg vi framför oss en stor gåsplog på minst 22 - 24 ex; de flög österut och vi hann aldrig upp dem. Jag kunde bara se att det var Anser-gäss. Mellan Dalby och Veberöd sågs en "gåsrad" på 7 ex flyga mot N eller NO, ganska högt. Rätt anmärkningsvärt att gässen flög i dessa riktningar nu när det kommit för årstiden ovanligt mycket snö och temperaturer flera grader under noll!

Nära "Klingvalls bro", där vägen mot Vomb tar av norrut från stora vägen Veberöd - Sjöbo, norr om denna väg och väster om Vombvägen, gick en stor gåsflock, säkert omkring 500 ex. Vi stannade inte, men ljuset var jättefint, och alla exemplar jag hann se var sädgäss. Strax nordost om Ilstorps gård gick ytterligare en gåsflock, denna dock troligen inte större än 150 - 200 ex eller kanske något mer. Sädgäss var i stor majoritet i den del av flocken som syntes bra, men längst ut på vänstra flanken stod en högrest kanadagås. Tyvärr ~~BERGFIN~~ hann vi inte stanna här heller. Det är troligt att ytterligare några kanadagäss fanns bredvid, men säker blev jag inte.

1973-11-27, 28, 30 och -12-01

(194)

Tisdag 27 nov. 1973.

Jag reste till Zootis litet senare än vanligt. När jag väntade på bussen vid Sunnaväg, såg jag: 2 koltrastar, 1 kråka, ~~1 kaja~~ 1 kaja, 1 skata, 1 skrattnås ad, 1 fiskmås ad, 1 gråtrut ad samt 6 sädgäss, som flög österut trots vintervädret.

(194) Onsdag 28 nov. 1973.

Jobb på Zootis som vanligt på f m. Men på e m for Christina och jag till Eksholms gård öster om Holmeja, alldeles nära den famösa väg 816, och ~~hämtade~~ hämtade en död kronhjort. Sinding-Larsen, numera på Länsstyrelsen, hade ringt om den. Den hade blivit skadad vid ~~en~~ kollision med bil och senare setts i mycket dålig kondition och svårt ~~g~~ halt, varvid den avlivats med polisens tillstånd. Underkäken och könsorganen (det var ett smaldjur) hade redan tagits för att sändas till Ingemar Ahlén. Men jag bedömde det så att vi borde ta resten av djuret. Vi kom i skymningen till Eksholm och träffade fru Gröndahl, maka till innehavaren. Hon var mycket vänlig och hjälpte oss att släpa djuret till bilen.

På nerresan till Eksholm såg jag efter gäss. De fanns också, inte i sänkan där vägen tar av mot Esarp utan mera söderut än vanligt, i ~~den~~ backarna väster om vägen där den går i backe vid Hyby kyrka. Här gick gäss på flera ställen med några hundra meters avstånd mellan flockarna. En flock på c 40 ex gick helt nära vägen. Inalles säkert c 300 eller flera. Allt jag såg var sädgäss. OBS att det var ren vinter, kallt och snötäckt; därför intressant att gässen var kvar. - När vi sysslade med hjorten, kom en flock på c 35 sädgäss över Eksholm mot väster.

Fredag 30 nov. 1973.

Lennerstedts disputation på Fågelfotens byggnad. På kvällen doktorsmiddag på Snogeholm. Mycket trevligt. Jag förde Elsa Gerell till bordet, hon är prima, utan choser, värdig och vettig. Rune och hon berättade att de kört bil från Sandby till Snogeholm och därvid sett mycket gäss, många hundra, nära Harlösa och Vombsjön. Gässen gick och betade. OBS: fortfarande rent vinterlandskap, och många minusgrader.

Tidigare på dagen, när jag gick hemåt vid ~~ca~~ tretiden på e m, kom en tornfalk över Malmövägen, där den korsar F d Harlösabanan alldeles vid det som förr var Lunds Södra. Falken flög avvänt rakt över trafiken och folket men satte plötsligt fart norrut och sänkte sig samtidigt. Dety/ verkade som ett jaktförsök på småfågel, men själva jakten - om det blev någon - sågs ej, den försvann bakom träden. Även här ren vinterprägel på landskapet, och flera minusgrader.

Lördag 1 dec. 1973.

När vi satt och åt vår mycket sena frukost (ty gårdagskvällen blev sen!), kretsade en tornfalk över grannhuset, rätt lågt. Omkring kl 1430 - 1520 tog jag en promenad ner till järnvägen och gick på den över bron över Højeå och ett stycke vidare, ungefär som vanligt när jag tar en kortare promenad här. Såg 1 rødhake inne på gården på Sunnaväg 18. Det var tjockt snötäcke och många grader kallt. Såg vidare på vandringen 1 gulsparrv, 1 domherre d och litet gråsparrv och pilfink. Det hade nu varit kallt så länge att även Højeåns fåra var frusen. Därför låg där inte en fågel. En ensam gräsand flög förbi. Kråka, råka, kaja, fiskmås ad, skrattnås ad och

1973-12-01 oh -02.

(195)

gråtrutar ad ~~sees~~ och juv sågos, sistnämnda art i kanske 15 ex inalles, övriga arter i mycket ringa individantal. Jag har antecknat att det var minus 8 eller 9 f 8 fint väder och nästan lugnt.)
~~sees~~ grader C) - En ovanlig observation var följande: en stor grann hermelin sågs från järnvägsbron; den hade sitt hål under en bjälke och annat avfall alldeles nära brofästet och stannade ~~sees~~ anallt 3-4 decimeter utanför hålet och stod länge stilla, mycket fint synlig. Den var vit med lång svart svansspets och delvis brun i oregelbundet mönster på ryggen och litet brun på huvudet, bl a på sidorna. Den bruna färgen var delvis tunn och blandad med vitt. Till alldeles övervägande del, kanske 85 ~~sees~~ procent av den synliga ~~sees~~ kroppsytan, var djuret vitt. När jag lyfte kikaren för att få en verklig närbild, smet det in i sitt hål.

Söndag 2 dec. 1973.

Morgonen och förmiddagen och middagstimmarna var det fortfarande ren vinter, omkring 10 minusgrader och nästan lugnt, på morgonen sol men sedan sakta mulnande från väster. Jag gick en promenad c kl 1210 - 1410, ner till ~~sees~~ järnvägen och så på denna(eller bredvid den) ett gott stycke mot Uppåkra och så tillbaka dels på de snöiga fälten, dels på vägen. Det var så kallt att jag hade svårt att hålla händerna varma trots tjocka fodrade handskar. Jag tog svartvitbilder av landskapet, bl a för att kunna jämföra med tidigare tagna bilder av området där nu det stora nya reningsverket ligger vid Höjeå. På hemvägen gick jag en extra krok uppom Klostergårdens Centrum för att handla några varor i kiosken.

Fågel:

- 1 gräsand: flock 5 ex (2 ♂♂ 3 ♀♀) flög förbi vid ån, i krokig kurs. Intet öppet vatten fanns, utom c 30 meter just där lilla vägen går över på bro nedom friluftsbadet. Men vid det öppna vattnet fanns inga fåglar.
- 2 sädgås: inalles flög 2 + 7 + 2 + 2 ex mot väster eller VSV, 2 + 5 ex mot öster eller sydost. Vid ett tillfälle kom 2 gäss mot väster, samtidigt som 2 andra gäss kom m l m från N eller NV. ~~sees~~ De möttes rätt nära och på högst 30 - 40 m höjd, svängde möjligen något men slöt inte ihop utan vardera paret fortsatte ungefär i sin ursprungliga kurs. Intressant att gäss flög åt båda hållen! Jämför väderleksutvecklingen härneda.
- 3 ormråk: 3 ex sågs. Först sågs ett stort och normalfärgat ex och ett mindre och rätt ljust, på undersidan delvis vitt och delvis livligt rödbrunt exemplar förfölja varandra i ivrigt alldeles över järnvägen och angränsande fält. Jag tror att det hela tiden var det stora ex som ~~sees~~ jagade det andra. - Kort därefter sågs ett tredje ex flyga över de snöiga fälten; det kom från annat håll och var absolut intenågot av de förut sedda. Det hade ~~sees~~ ungefär normalmörk dräkt men mycket klart vitt eller vitaktigt bröstband. Eftersom det jagades och sköts vid en gård skrämades ormråkarna upp, och jag återsåg det sistnämnda och det ljusa.
- 4 fasan: några hönor sågs flyga, skrämde av skott. Delvis landade de på järnvägsbanken. Där ligger ofta fasaner och trycker.
- 5 skrattnås några få ad i vinterdräkt sedda. Ingen riktad rörelse sedd. Se nedan.
- 6 fisknås dito dito. Se nedan.
- 7 gråtrut både ad och juv sedda flera gånger, kanske 10-15 inalles. Se nedan.
- 8 havstrut: 2 väldiga ad och 3 gråtrutar ad kom i flock flygande ungefär mot SV. Även i övrigt var nog en del gråtrutar på liknande rörelse, men fisk- och skrattnåsarna flög oriktat eller sökte efter föda över Klostergårdens bostadskvarter.
- 9 turkduva: 1 ensamt ex flög ~~sees~~ förbi mot NO helt nära, rakt över de snötäckta fälten.

1973-12-02 *forts.*

196

- 10 kråka åtskilliga ex sedda, på flera ställen, vid gårdar (delvis uppskrända av skott), fritt på fälten, ~~men~~ på marken nära nya reningsverket vid ån, etc etc.
- 11 råka några få ex sedda
- 12 kaja dito dito
- 13 skata minst 4 ex skrämdes upp av skott vid en gård
- 14 talgoxe sedd ett par ggr
- 15 koltrast flera sedda vid Klostergården och vid lantgård
- 16 snöskata 2 ex flög förbi helt nära, de kom västerifrån
- 17 grönfink sedd vid Klostergården, men bara 1 el 2 ex
- 18 domherre ett par ex sedda i vinterståndare nära badet
- 19 gulsparv 8 ex i vinterståndare, varav 2 nära domherrarna, 3 andra c 150 m längre norrut i gräs etc vid staket, och ytterligare 3 ett stycke norrut till.
- 20 gråsparv flera sedda vid Klostergården. Stor Passer-flock vid gård, uppskränd av skott.
- 21 pilfink ett par ex sedda vid Klostergården.

Mot kvällen, när vi hade Mamma hemma på middag, steg temperaturen undan för undan, det snöade delvis, och framåt kl 2000 var det bara 2 grader kallt. Jag sov mycket dåligt på natten och kunde följa hur det blev allt mildare och allt blåsigare. På ~~måndags-~~ morgonen var det jätteblött, snön smälte för fullt, och det blåste hårt från V eller SV.

1973-12-08, lördag.

Jag vandrade "vanliga rundan" från Klostergården via järnvägsbron över Höjeån - mot Uppåkra - hem på landsvägen. Tid 1330-1440. Väder: snöyra, tämligen tät, men små flingor, snöfall avtagande. Svag vind och ungefär 1 minusgrad. Såg: 1 tornfalk, 1 rödhake på Klostergården vid huset, 3 domherrar varav 1 hanne och 2 honor vid friluftsbadet. Vidare kråka, råka, kaja, skata. 13 fasanhonor! Koltrast.

Höjeån var öppen, likaså några dammar (eller: nya dammar). Här låg 5 gräsänder. Inga gäss etc syntes till.

1973-12-09, söndag.

Jag vandrade från Klostergården ner till ungefär 1 km hitom Uppåkra och tillbaka, mest längs järnvägen. Tid 1240-1420. Väder fint, sol, lugnt, frostigt, litet snö. Mycket litet fågel: 1 normal ormråk och 1 ljus dito; denna hade undersidan vit men översidan ej ljus, alltså snarast en s k "halv börringevråk". Vidare kråka, råka, kaja, litet gräsand. Även skrattnås och gråtrut sågs, och en flock på 5 turkduvor drog över mot NO. Men inga gäss etc., och fågellivet alltså mycket fattigt.

1973-12-10, måndag.

Jag reste bil med Christina Sjöblom Lund - Simrishamn och åter för att hämta en flamingo, som blivit ihjälkörd av lastbil vid ostkusten av Skåne. Besked hade kommit till museet, att djuret förvarades i fryshus i Simrishamn. Vi sökte också upp polisen och försökte få upplysningar om fallet. Fick en del, tyvärr dock rätt knapphändigt. Men fågeln fick vi OK.

På utvägen på sträckan Lund - Dalby - Tomelilla - Simrishamn sågs: sädgås över 200 ex i flock strax N om "Klingvalls bro", d v s där väg 12 korsar Klingavälsån
tornfalk 1 i Orebacken vid Sjöbo, 1 nära Simrishamn
ormvråk 1 öster om Anklam
glada 1 nära Tomelilla
ringduva 1 sedd, jag tror det var i Sjöbo Ora eller där i närheten.

kråka } sågs i myckenhet och
råka } på flera platser
kaja }

I Simrishamn vid hamnen rådde täml. livlig fiskebåts- trafik. Väder: sol, kallt, måttlig vind. Ingen is på (i) havet. Fågel: ejder över 10
alfågel över 30 sedda, spridda, men mest hannar ad
knipa 1 hona i hamnen
storskrake 2 hannar ad

sothöns högst 15 ex i hamnen
gråtrut över 500 ex varav väl 50 procent juv; därtill på håll i norr ytterligare flera hundra gråtrutar.
havstrut 8 - 10 ad + 1 vix ad
fiskmås c 15 - 20 ex
skrattnås minst 120 ex
tobisgrissla 1 ex i vinterdräkt.
Allt detta vid eller i hamnen samt på taken till närliggande hus.

1 vigg skall tilläggas i hamnen. OBS också att högst 250 måsar blev kritiskt granskade.

Uppe i staden syntes intet av fågel förutom 1 ringduva

F O R T S

1973-12-10 forts.

(198)

Hem till Lund for vi via Tomelilla - Sjöbo - Övedskloster -
- Västra Vombsjöstranden - Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra -
S Sandby - Lund. Inga gäss sågs, inte heller någon strömstare
vid Övedskloster. Men en del fågel blev det i alla fall:

(198) sparvhök 1 ex nära Simrishamn

glada 1 ex " Tomelilla

tornfalk 1 i Orebacken vid Sjöbo och 2 hannar ad vid Vombsjöns
västra sida

ormvråk ~~numera~~ 1 nära Röddinge och 6 ex mellan f d Silvåkra
kvarn och Tvedöra samt 1 vid Kungsmarkens golfbana

obestämd vråk 1 ex, lokal ej angiven, men det var troligen fjällvråk.

kungsörn 1 juv över Vombs ängar, flög från f d Silvåkra kvarn
ut över ängarna

fasaner sedda flerstädes, däremot sågs ej raphöns

koltrast några få sedda

talgoxar sedda vid Övedskloster

snösparv flock på minst 22 ex i backen vid Silvåkra by
mycket kråkfågel inclusive skata sågs flerstädes.

Väder: det var fint och soligt på utresan och i Simrishamn, men
kallt var det också. Tunt snötäcke. På Österlen ofta massor av snö
längs vägarna. På återresan mulnande.

Inga tidsuppgifter angivna, men jag minns mycket tydligt att det
hade börjat bli skymning när vi såg kungsörnen och att jag reflek-
terade över att jag sett mycket få kungsörnar vid så sen tidpunkt
på dagen, i förhållande till solnedgången. Jag har ett svagt minne
av att klockan var c 1550 när örnen sågs (GR vid renskrivningen
1982-02-07).

S L U T

1973-12-15.

Inga och jag gjorde rundtur, från Lund 1120, åter dit 1500. Vi for till Krankesjöns SO hörn vid tornet, vidare till Vombs ängar och så Heljesjön, därifrån mot S ner till bron över Klingavälsån på stora vägen Veberöd-Sjöbo; sedan tillbaka - inom Furet - Vombsjöns V sida - Harlösa - Revinge - Lund. Fågellista fullständig men kortfattad:

kanadagås 17 ex

sädgås 500 + 2 + 25 + 25

knölsvan i Krankesjön c 40 ad och c 8 juv

sångsvan betande (nära) Harlösa

20 ad och 11 juv, samt i

Vombsjön 2 ad och 3 juv;

möjl. 3 juv till ~~men~~ arttillhörighet där ej klar.

obestämd svan: Krankesjön 13 ad

och 7 juv sovande på isen ~~800~~

samt några få ex i vaken.

gräsand 45 i Kr och nog 300 ex

vid Vombsjöns Ö sida

storskrake i Krankesjön 10-12

ex, och vid Fiskar Bergströms

(=äutloppet från Vombsjön)

1 ensamt ex

knipa 1 hanne ad Krankesjön

ormvråk 2 eller 3 ex vid Kr,

1 på Vombs ängar och 1 + 2 =

3 ex sedda i Vombs Fure

fjällvråk 1 Vombs ängar i ~~8000~~

trädtopp

havsörn: 2 ad Vombsjön, det ena

satt på isen, det andra kom

flygande, fällde på isen

tornfalk 2 vid Vombsjöns V sida

liksom i måndags; därtill

1 ex nära Harlösa

fasan: tupp sedd Hunneberga

sothöna: troligen 3 ex Kr

varfågel 1 Krankesjöns SO del

gårdsmyg hörd i vassen i

Krankesjöns SO del

kungsfågel sedd och hörd på

nära håll i Vombs Fure

blåmes sedd i vassen i Kranke-

sjön, därtill 5 ex vid den

branta Vombsjöstranden

(talgoxe: osäkert om den sågs)

nötväcka hörd öster om Harlösa

grönsiska: några ex sedda vid

fågeltornet vid Kr SO

domherre hörd därstädes flera

gångar

gråsparv sedd i Harlösa och

i Vombs by

skata sedd

kaja sedd, bl a 50 ex Vombs ängar

råka några sedda

kråka flera sedda.

Inga uppgifter om väder eller isläggning. Däremot tillägg om ~~separat~~ följande arter, som sågs utanför Krankesjö-Vomb-området:

tornfalk sedd av Trille i Lund vid vårt bilgarage

rapphöns: flock sedd vid Hardeberga

skrattnås ad sedd (eller sedda?)

över Lund

fiskmåsar ad och juv sedda över Lund

gråtrut sedd över Lund

turkduva 1 ex sågs flyga över Lund.

1973-12-26, annandag jul.

Vi startade hemifrån 1115, hade ett ärende om Zootis, for sedan ut via Ö Torn - S Sandby - Revinge. På utvägen 3 tornfalkar, varav den sista helt nära stugan på "höjden" (=Ivans backe!), och 3 ormvråkar, nämligen vid Hardeberga, Sandby mosse och Krankesjöns N sida. Väder: mulet, hygglig sikt som dock försämrades under utevis- telsen. Ibland svagt regn. Plusgrader, men mycket fuktigt; och väl- digt kallt om händerna utan handskar. Gjorde först obsar vid kana- lens mynning i Krankesjön, sedan från tornet (förkortning härnadan: T), sedan på Vombs ängar (Vä) och vid Vombsjöns V strand (Vs) och vid den frusna Heljesjön, slutligen även vid Vombsjöns NV hörn vid Hjälmared (NV). Sedan for vi hem via Harlösa. Fågel:

smådopping 1 ex Kävlingeån ned- ströms avflödet fr. Vombsjön häger flera Kr, ofta fritt på isen, etc, nog 6-8 ex in- alles; både ad och juv sågs. Krankesjön hade en stor vak i norr. Vakens V del var full med fågel, se enkel skiss:

rördrom: aldrig sett förut på vintern. 1 ex lyfte med 1 häger från SO- hörnet, flög 100 m över isen, fällde efter sväng i vassen nära största trädet! gräsand: c 500 ex Kr. på isen vid vaken, vidare c 20 sedda i Kävlingesjöns avlopp fr. Vombsjön: här kan antalet ha varit my. större. Slutl. c 100 ex Vombsjön på isen vigg: några i Krankesjöns vak knipa nog över 10 i Kr:s vak, därav mest hannar ad, men andra ex knappt möjliga att se ens i tub.

storskrak: Kr SO 5 ex, Kr vak c 30-40 varav många hannar ad. Kävlingesjöns nedstr. Vombsj. 5-8 ex, och Vombsj NV 4 ex varav 2 hannar ad

salskrak: 2 nästan säkra flög Kr sädgås: flock 10 mot V över Kr N, flock 13 mot SO över Kr, flera smärre flr Kr. Vombs ä S om vägen c 60 betande. Vs långt ute c 160 betande, och c 150 till ankom fr S-SV. På hemvä- gen c 225 + 70 flygande mot SO över Revingeby 8. - Inga gäss NV denna dag.

kanadagås: 20 gick mellan Vomb NV och Harlösa, som sist.

knölsvan Kr c 35 ad och c 8-10 juv. Juv-siffra osäker, och vissa ad ~~gäss~~ tätt ihop, också osäker siffra.

sångsvan Vomb NV 13 ad och 6 juv. Betande väster om dessa 24 ad och 16 juv varav 2 ad och 7 juv lyfte och ~~flög~~ flög bort. ormvråk: utöver de nämnda såg Inga 2 ex vid Kr, och vi såg 2 ex Vä, samt på hemvägen 3 ex: Hunneberga, Revinge och S Sandby vardera 1.

havsörn 1 ad + 1 juv Kr, lyfte, flög mot S in över Silvåkra- skogen. ~~flög~~ Fina!

blåhök 1 hona eller juv Kr., avst. tornfalk utöver de nämnda: 1 Vs nära, 1 NV, 1 Hardeberga hemv.

fasan flerstädes raphöna flock 12 på utvägen nära Kungsmarken, nära håll.

gråtrut minst 1 + 1 Kr, 1 + 1 + 1 Vombsj, samt flera på hemvä- gen. Både ad och juv.

fiskmås några få ad Kr. etc kråka allmän, Kr nog 15 ex, Vä

flera, nog 15-25, därav 1 med my. blekgrönt märke på vingarna råka allm. Vä } även många hemv kaja t. många Vä } S Sandby etc. skata enstaka Kr etc.

blåmes flera i Kr vassar gärdsmyg hörd Kr vid tornet

koltrast sedd på hemvägen kungsfågel hörd vid tornet

varfågel sedd Kr SO av Inga grönsiska flock c 65 ex Kr vid tornet

domherre: flera ex överflygande vid tornet.

+ + + + +

Därtill: pojkar i tornet sade mig att 2 kungsörnar hade setts vid Vombs Fure.

Sothöna ej sedd med säkerhet av mig eller Inga, men pojkarna i tornet sade sig ha sett att en havsörn tappade en sothöna (!!).

S L U T

1973-12-29, lördag.

(201)

Regndis, ofta dimma med 100 - 300 m sikt, delvis dock 500 - 1000 m och mot e m 1500 - 2000 m sikt. Mycket milt. Vi körde från Lund 1015 via Dalby-Ilstorp-Snogeholmssjön NO vid Bellevue - Assmåsa - Eneborg - Krageholmssjöns S ände. Usel sikt. Nära Snogeholmssjön 1 jagande sparvhök och 1 sittande ormråk med vackert ljus bröstband, f ö täml. mörk. Kråka, råka, skata, kaja sedda på nervägen, men inte gäss.

Krageholmssjön istäckt. Intet synligt på sjön. Vi gick upp S om sjön, in i skogen och runt fältet. Såg talgoxe många ex, blåmes också många ex, entita 1 ex, nötväcka hörd upprepade ggr, gulsparv nog 100 - 200 ex, vilket är mycket! Vidare grönfink 20 - 30, bofink 10 - 15, bergfink 30 - 50, gråsparv c 30 och pilfink c 20 ex. Därtill en tyvärr mycket osäker trädlärka (vinterobsar av denna art i Sverige har jag knappast alls). Vidare fasan några sedda, större hackspett 1 sedd på närhåll, domherre några. 13 + 19 sädgäss flög norrut i dimman, rakt över oss. Blåsgås hördes i denna flock. Älgspår, ett stort ett, och färsk spillning sedd.

Vi for genom skogen V om sjön upp till Ellestasjön S vid fiskebryggan. Intet att se förutom talgoxar. Sjön frusen. 5 storskrakar hannar ad flög förbi. Sikt nu 500 - 800 m. På återvägen t. mycket kråkor, c 25 ex, och i ektopp Ö om Bellinga slott 1 sittande kungsörn, ålder ej möjlig att avgöra. Vi for sedan ner genom skogen, såg domherrar, for till gården Vitesten. Krageholmssjön syntes täml. bra ett slag, men ön Lybeck bara som dimfigur. Kråka och skata sågs. Gräsand hördes bra men sågs ej. Vi for ner till "fiskarns", d v s den enskilda vägen ner från jägare Karl Nilssons bostad till sjöns SO vik, nära slottsparken. Tyvärr bara is här, ingen fågel. Jag gick i slottsparken till sjöns avlopp. Kungsfågel hörd och sedd, och 1 fasantupp uppskrämd.

Sedan tillbaka, start härifrån 1330, for via Sövestad. Nära Snogarp 1 sittande ormråk. Vi for via Ilstorp - Everlöv. Här vid ån på håll massor av kråkor och 1 ryttlande tornfalk men intet annat. Ån (Klingavälsån) öppen och rätt vattenrik. Nära Everlövs kyrka 1 normalfärgad ormråk och 1 ljus dito, dess undersida var tämligen ljus, översidan ej vidare ljus men stjärtbasen ovanligt vit. Lömsk teckning, men det var ormråk. Nära Everlövs vägskal 1 varfågel på telefontråd. Vi fortsatte via Östarps-skogen till Veberöd. På vägen 1 flygande ormråk; alla andra sådana idag sittande! Dessutom kråkflockar och kaja och råka flerstädes.

Vi for till stugan vid Krankesjön. På vägen dit sågs ett par små gäsflockar flygande, det var bara 5 + 3 ex + några få därtill.

Utsikt från tornet: öppet vatten ökat sedan sist, men på närhåll låg bara 1 storskrak som inte var hanne ad; den fiskade. 3 eller 4 hägrar i vasskanten; (minst) 1 ad sedd däri. På långt håll, endast svagt synlig, sågs en havsörn på isen och troligen flera hundra änder, men bestämning var omöjlig, de syntes bara som dimma i tuben. I vatten låg summa 80-90 svanar varav c 20 juv; artbestämning omöjlig. Litet gäss hördes flera ggr, och 1 gås sågs. Allt var sädgäss.

Vi fortsatte hem via Revinge. Vid Krankesjöns N sida (nära Revinge) 1 ormråk i träd och 2 dylika på marken nära varandra på öppet fält.

Det skall tilläggas att jag i dimman över Krankesjön såg över 20 måsar, det var troligen mest gråtrut, men ej säkert. Däremot kom en bergsäker gråtrut ad rakt över.

Mycket ringa antal arter sedda i Krageholmsområdet, men likväl skönt att inventera, och småfåglarna var en positiv överraskning.

Dagen gav summa 9 ormråkar:

1 vid Snogeholmssjön, 1 nära Snogarp, 2 vid Everlöv, 1 nära Östarp, 1 vid Krankesjöns N sida, 2 vid Revinge, och 1 vars exakta lokal jag ej antecknade. Den dåliga sikten bör observeras, den spelade naturligtvis en stor roll för utbytet idag.

(201)

Dec 22: 2 rödhakar Lund

23: 1 tornfalk Lund, och skrattnåsar över staden, och kl 2235 hördes sångsvan flyga lågt över Klostergården

25: tät dimma. Jag gick nerom Höjeå och såg kråkfågel, gårdsmyg, gulspurv, steglits, domherre, 1 häger, knipa, vigg samt obestämda änder och 4 + 2 + 4 svanar, art ej klar.

På kvällen hörde Inga sädgås flyga över Klostergården

26: på morgonen kl 0930 hörde jag sädgås flyga över Klostergården.

31: flock 7 steglitsor nära nya rennings-
verket vid Höjeå.

(202)

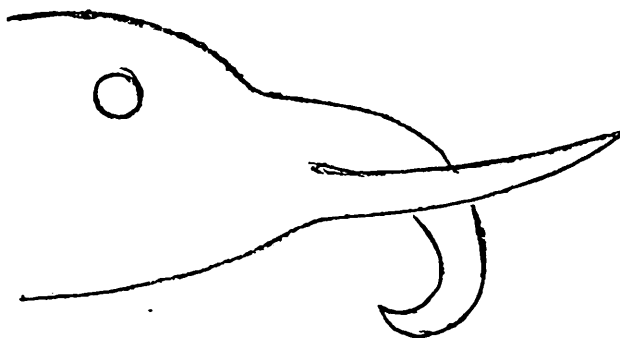
År 1973 och/eller 1974

203

sågs en kråka med mycket svårt deformerad näbb upprepade gånger vid Klostergården. Tidsangivelsen är ungefärlig, och jag tror tyvärr inte att jag gjorde några originalanteckningar om saken. Men säkert är att fågeln sågs flera gånger med m 1 m långa mellanrum, så att den sågs under en lång tidsperiod. Skissen härneda visar hur näbben såg ut.

Ett par gånger såg jag hur den bar sig åt när den skulle äta. Den använde undernäbben som en "skyffel" eller sked. Det var tydligen ofta besvärligt, vilket ju inte kan förvåna. Men det gick någorlunda: förr eller senare fick den matbiten så placerad på undernäbben, att den lyfte på huvudet och kunde svälja maten.

203

1973
Iakttagelser på massförekomsten av nyckelpigor, mest Coccinella septempunctata, på västra stranden av Fårö, ungefär 1,5 km N Lauterhorn (Lutterhorn), lördag 21 juli 1973 klockan c 1230 - 1430.

Fint väder, lätt till frisk vind omkring V. Sjögång mycket måttlig. Vågorna slog delvis upp på strand av småsten, tämligen brant sluttande, men delvis ~~unvikst~~ består stranden av fast, ungefär horisontellt lagrad korallkalk, synnerligen fossilrik, och ofta ligger dess yta ungefär lika högt som vattenytan vid vindstilla. Här blir alltså en hel del små vattensamlingar etc som dock översköljs av vågorna om det blåser.

~~nyckelpigorna~~ På stranden, där den bestod av lösa stenar, låg nyckelpigorna fördelade ungefär sålunda: ~~nyckelpigorna~~ de närmaste metrarna, räknat vinkelrätt från vattenlinjen, fanns nästan inga. Sedan en brant stegring i antalet, så att ofta 100 - 300 eller flera fanns per kvadratmeter, dock ej likformigt fördelade utan koncentrerade till "toppar" och upphöjda platser, även om dessa endast var en eller annan cm högre än omgivningen, t ex översta partiet på en liten (ungefär decimeterstor) svallad sten, eller liknande. Koncentrationerna kunde vara mycket små, kanske bara 3 - 10 ex tätt inpå varandra, ofta berörande varandra, men de kunde också vara större. Betydligt kraftigare ansamlingar satt ~~på träbitar, som låg ett par tre meter upp eller högst kanske 7 - 8 meter från vattenlinjen (och alltså inte hade uppspolats samtidigt med nyckelpigorna utan tidigare).~~ På en gammal borste med träskaft, ungefär 30 cm långt, med rund genomskärningsyta och c 4 - 5 cm diameter, satt över 80 ex, och ~~en~~ en knappt 20 cm lång tallkvist med kvarsittande bruna barr ~~var~~ var formligen täckt av nyckelpigor.

Höga raukar, upp till 3 - 4 meters höjd, som stod just i strandkanten, hyste egendomligt nog inte alls många nyckelpigor. Men en 'rauk i miniatyr', ~~bestående av en enda träbit som stod c 4-5 meter in från vattenlinjen och var ungefär ekvidimensionell, c 7 x 7 x 7 dm och med en ojämn men dock någorlunda horisontell ovansida, hade på denna ovansida en oerhörd koncentration av nyckelpigor, säkerligen 2000 - 3000 ex. Det såg ut som en stor rödbrun fläck. Djuren satt inte likformigt utan starkt koncentrerade till den tredjedel av ytan som var närmast stranden. Många andra stora koncentrationer såg~~

Inåt land avtog antalet sedan snabbt, så att redan c 15 - 20 m från vattenlinjen endast få nyckelpigor voro synliga. Koncentrationen var starkast några meter från vattenlinjen, kanske 3 - 8 meter från denna, ~~och detta maximum var mycket väl markerat och lätt synligt. Undantag kunde förekomma om stenar och block var särskilt stora, eller om något lämpligt träföremål låg något längre in - då kunde detta vara välbesatt med djur trots att det låg innanför den "optimala zonen".~~

Bården av nyckelpigor sträckte sig många hundra meter utefter stranden och antagligen längre (se nedan). Millioner exemplar fanns, det var en högst egendom-

1973

lig syn. Till min förvåning fann jag att antalet döda exemplar var utomordentligt lågt. Första stunden såg jag inte ett enda, sedan fann jag några få döda liggande på rygg i gropar i kalkstenen, ungefär som om de hamnat på rygg och sedan inte kunnat vända sig rätt igen. Mot slutet av undersökningen fann jag en ~~synnerligen~~ ^{små} ~~synnerligen~~ ^{knappt} kvadratmeterstor, vattenslipad sten eller håll, några meter från vattenlinjen, som hyste flera hundra nyckelpigor varav en betydande del, ~~synnerligen~~ uppskattningsvis 250 av 500, var döda och ofta liggande på rygg. Jag fann ingen förklaring till detta isolerade fall; ingen annan stans var procentuella andelen döda tillnärmelsevis lika hög. Oftast var den = noll eller mycket nära noll.

Där stranden bestod av fast kalksten, som låg m 1 m horisontellt just i vattenlinjen för att sedan stiga inåt land (med eller utan raukar och/eller lösa stenar) ^{av} mycket växlande storlek) var 'bården' av nyckelpigor inte lika väl avgränsad. Detta var ju ej heller att vänta, eftersom djuren inte sköljdes upp på samma sätt som vid en strand av täta, lösa, relativt små stenar. Men nyckelpigorna fanns där i alla fall. De var koncentrerade, och ofta mycket starkt, till toppar av större stenar och till träföremål. Även en uppspolad svart ~~påse~~ plastpåse, med en yta (som den låg rätt hopknycklad) på kanske 15 x 35 cm, hyste massor av exemplar, säkert 400.

Jag undersökte förhållandena även ute i vattnet närmast stranden, både där vågorna slog upp mot strand av lösa relativt små stenar och där klippan gick i dagen såsom ovan sagts. Jag fann först och främst att antalet nyckelpigor ~~ute~~ ute i vattnet var synnerligen ringa. Man fick leta för att finna några. Vid noggrann eftersyn sågs högst något exemplar per kvadratmeter, och ingen koncentration närmast stranden. ~~Av~~ Av de exemplar som fanns i vattnet var emellertid en betydande ~~procent~~ procent döda, flytande med täckvingar och flygvingar utbredda. Säkert var vartannat ex dött. Av de levande flöt en del på ytan, ~~andra~~ andra hade fått fotfäste på smala tångruskor (såg ut som Chorda filum, men jag vet inte om den arten finns här). När man tog upp dem, rörde de sig genast och föreföll ^{ofta} vara i god kondition. Underligast var dock att en del nyckelpigor satt på grönalger under vattnets yta. Algerna fäste på botten från stranden och någon meter utåt och på ett djup av 15 - 25 cm (skattat). De hade strukturen av fina gröna trådar, som växte så tätt att det såg ut som fin svajande gräsmatta, kanske 10 - 15 cm hög. Jag tog upp flera nyckelpigor som satt på dessa alger, på ett djup av 5 - 15 cm under ytan, och de var i hög grad levande. När jag satte dem på stranden kröp de livligt.

Massförekomsten bestod till minst 99,5 procent, kanske 99,8 eller ~~99,9~~ 99,9 procent, av Coccinella septempunctata. Ute i vattnet fann jag inte ett enda exemplar av någon annan skalbaggsart, däremot såg jag i vattnet några drivande döda flugor, de såg ut som smäckra blomflugor (Syrphider). På land, ~~synnerligen~~ i själva massförekomsten, såg jag inte ett enda exemplar av någon annan djurgrupp än skalbaggar och av skalbaggar uteslutande Coccinellider. Jag tog fylliga prov, många hundra exemplar av dessa, det blev nära nog 100 procent septempunctata. Därtill tog jag alla de skalbaggar (här = coccinellider) av andra arter, som jag såg. Mitt prov, eller

1973

rättare sagt mina prov, ty det blev tre flaskor med ättiketer och sågspån, innehåller alltså en överrepresentation av andra arter. Så samlade jag med avsikt, för att få största möjliga antal av de arter som faktiskt var representerade. Men jag studerade också förekomsten noga i fält. Hur många tusen exemplar jag överskådade noggrant är naturligtvis svårt att säga. Men många tusen var det förvisso. Ofta fick jag leta i minuter eller längre innan jag såg någon annan art än septempunctata. ~~Såg bara dessa~~ Alla andra arter var utomordentligt sparsamma, jag fann bara 1-2-3-4 ex av varje art. Flaskorna ännu inte genomgångna. Av en art, jag tror det är en Hippodamia, en relativt långsträckt medelstor form, fann jag (om jag minns rätt) inalles fyra exemplar varav 2 döda. Alla togs. Samtliga andra insamlade ~~var~~ exemplar var levande när de togs. Döda ex av andra arter än denna och septempunct. anträffades icke

Nyckelpigorerna var som vanligt lätta att samla in. Här, där de fanns i så stor mängd, strök jag av dem från stenarna, eller lyfte stenen med djur och satte sedan flaskan över dem. Eller också tog jag ett litet trästycke eller dylikt, med många ex på, och stack ner i flaskan och strök av dem på så sätt.

När jag försiktigt rörde i stora koncentrationer, började först bara de närmaste ~~vissa~~ försöka komma undan. Men blev störningen starkare, spred sig oron, hundratals ex sprang omkring, och jag såg ett par gånger hur enstaka ex tog till vingarna och flög inåt land, d v s ungefär österut.

Endast vid ett enda tillfälle såg jag något som måste varit sexuell aktivitet. Ett exemplar kröp upp på ryggen på ett annat, gjorde rörelser som för att kopulera men när detta inte lyckades, rörde exemplaret (den förmodade ♂ alltså) kroppen snabbt och kraftigt i sidled, alltså vänster-höger-vänster-höger..... utan att avlägsna sig från ryggen på det andra ex. Någon ^{full-}~~full-~~bordad kopulation blev det inte så länge jag såg på.

Större delen av tiden samlade och ~~undersökte~~ tittade jag på en begränsad sträcka av stranden, kanske 200 m lång, och belägen ett par 100 meter söder om det stängsel, som numera hindrar bilar att färdas längs hela stranden. Detta stängsel går över stranden, ända ner till vattnet, ungefär 1500 meter norr om Lauterhorns hamn (avståndet skattat). Efter detta fortsatte jag norrut till sagda stängsel, ~~och~~ korsade det och gick ner till stranden ~~och~~ omedelbart norr om det. Här ~~undersökte jag~~ fortsatte jag obsandet och samlandet. På förstnämnda sträcka samlade jag två flaskor ~~och~~ ^{och} ~~med djur~~ med djur. Etiketten i flaskorna bär förutom datum ~~och~~ lokal beteckningen I resp II. På sistnämnda plats samlade jag en flaska med material; ~~ett~~ etiketten bär förutom övriga uppgifter beteckningen III.

Ints. se nästa sida

1974

Tillägg angående nyckelpigorna.

Följande ~~22~~ dag, 22 juli, avreste vi pr bil från Sudersand kl c 0815, till Broa c 0830. Fick vänta c 25 minuter på färjan. Gick under tiden utefter stranden och tittade. Ängsstrand. Lugnt och fint väder men mullet. Intet regn. Då fann jag att det var gott om nyckelpigor i strandvegetationen, ~~2000~~ uppenbart många tiotal eller kanske mera per kvadratmeter. Och ute i det grunda vattnet alldeles vid stranden fanns också relativt mycket nyckelpigor, ~~2000~~ oftast i anhopningar på 5 - c 20 stycken, men dessa djur var döda. Härmed ej sagt att alla djur i vattnet var döda, men de flesta var det säkert. - När vi korsat Fårösund och stannade precis på andra sidan för att lägga några kort på postlådan vid postkontoret, sågs en intressant sak. Massor av nyckelpigor i samhället, på träd, staket etc, tog just till vingarna. Det var ett formligt massuppbrott, säkert såg jag ^{omkring 10} ~~1000000~~ ex lyfta varje sekund. Och detta alltså från obsplats på vägen, inne bland husen och trädgårdarna och utan fri sikt över stora ytor. Jag fäste mig vid att vädret var alldeles lugnt och mullet och att temperaturen hade stigit. Någon särskilt varm morgon var det dock inte. Klockan var omkring 0900 - 0905. Sedan körde vi mot Tingstäde på stora vägen. Efter en stund ~~2000000~~ blev det utomordentligt mörkt framför oss och en störtskur började falla. Den varade dock bara ett par minuter. Därefter mullet en stund men snart upplärande. När vi kom till Lummelundagrottorna kl c 1000 (efter att ha tagit till höger i Tingstäde och farit via Mos - Martebo - Lummelunda kyrka), sken solen och det blev härligt väder. Luftfuktigheten troligen hög hela morgonen.